Blåfjella-
Skjækerfjella-Lierne
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	**Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre**
Møtested:	Ismenningen Fjellstuggu, Snåsa
Dato:	15.08.2023
Tidspunkt:	09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Dersom du ikke kan møte ber vi om at du melder dette til Hege Sæther Moen på epost hege.moen@statsforvalteren.no eller telefon 91339538.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
	Styresak		
ST 29/2023	Godkjenning av møteinnkalling og saksliste		
ST 30/2023	Valg av to til å signere møteprotokoll sammen med leder		
ST 31/2023	Referatsaker		
RS 15/2023	Blåfjella og skjækerfjella lierne nasjonalpark - kartlegging sumphodenål 2023		2023/8279
RS 16/2023	Grensejustering - Arvasslia naturreservat - endring av grense ved Langvasshytta - Ørjan Sundvik		2023/8424
RS 17/2023	Skjækra landskapsvernområde - orientering om NiN basiskartlegging 2023		2023/5003
	Styresak		
ST 32/2023	Klage fra Skæhkere Sijte på vedtak i sak 2023-23 - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket		2023/1769
ST 33/2023	Klage fra Geir Håvard Hjelde på vedtak i sak 2023-23 - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket		2023/1769
ST 34/2023	Delegerte vedtak		
DS 50/2023	Innvilget - ADM-2023-29 - Skjækra landskapsvernområde - NiN basiskartlegging - belegg av planter, sopp og lav		2023/5003
DS 51/2023	Innvilget 2023 - 32 - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - bruk av helikopter fra Nordvera - Bringsvollen - Torgrim Woll		2023/6091
DS 52/2023	Innvilget ADM 2023-34 - Blåfjella - Skjækerfjella og Lierne nasjonalpark - kartlegging av jaktfalk og kongeørn 2023 - NINA - Norsk institutt for naturforskning		2023/5435
DS 53/2023	Innvilget - ADM-2023-35 - Lierne nasjonalpark - motorferdsel i tilknytning til jakt i Langlia - Andreas Berg		2023/5426
DS 54/2023	Innvilget - ADM-2023-36 - Blåfjella-Skjækerfjella Lierne nasjonalpark - bruk av helikopter for transport av kommunale fellingsjaktlag og drone for kadaversøk - Snåsa og Verdal		2023/6388
DS 55/2023	Innvilget - ADM-2023-37 - Blåfjella Skjækerfjella - dispensasjon motorferdsel 2023 - 2024 - snøscooter til Bringsvollen - Ingjerd Trefjord og Torgrim Woll		2023/5785

DS 56/2023	Innvilget - ADM-2023-38 - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - barmarkskjøring i forbindelse med beitenæring 2023 - Harbakvollen seterlag	2023/7012
DS 57/2023	Innvilget - ADM-2023-39 - Blåfjella Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - forsterking av kjøretrase - Harbakvollen seterlag	2023/7013
DS 58/2023	Endringsvedtak - ADM-2023-40 - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - barmarkskjøring i forbindelse med beitenæring 2023 - Harbakvollen seterlag	2023/7012
DS 59/2023	Endringsvedtak - ADM-2023-41 - Blåfjella Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - forsterking av kjøretrase - Harbakvollen seterlag	2023/7013
DS 60/2023	Innvilget - ADM-2023-42 - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - helikopterflyving overvåkingsprosjekt 2023 - NINA - Norsk institutt for naturforskning	2023/5838
	Styresak	
ST 35/2023	Eventuelt	

ST 29/2023 Godkjenning av møteinnkalling og saksliste
ST 30/2023 Valg av to til å signere møteprotokoll sammen med leder
ST 31/2023 Referatsaker

Statsforvalteren i Trøndelag
Trööndelagen Staatehaaltoje

Vår dato: 13.07.2023
Vår ref: 2023/4861
Deres dato:
Deres ref:

Marianne Fløttum Bones
Rørosveien 1297
7295 Rognes

Saksbehandler, innvalgstelefon
Inge Hafstad, +47 74 16 80 66

Orientering om planlagt kartlegging og statusoppdatering av lavarten sumphodenål i 2023

Statsforvalteren i Trøndelag orienterer med dette om at det vil bli gjennomført en statussoppdatering og kartlegging av kjente forekomster av lavarten sumphodenål *Chaenotheca hygrophila*, samt nykartlegging i utvalgte områder. Kartleggingen er en del av kunnskapsløftet for natur, som ble vedtatt av Stortinget i 2015. Kartleggingen er en langsiktig, nasjonal satsning for å bedre kunnskapsgrunnlaget om norsk natur. Kartleggingen på din eiendom vil bli utført av firmaet Biofokus på oppdrag fra Statsforvalteren i Trøndelag.

Sumphodenål er gruppe 2d art, jf. Miljødirektoratets oppfølgingsplan trua natur 2020-2025, og er kategorisert som kritisk truet (CR) i den norske rødlisten av 2021. Dere kan lese mer om direktoratets oppfølgingsplan for trua natur her: https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/truede-arter-og-naturtyper/oppfolgingsplan-for-trua-natur/

I 2023 ønsker Statsforvalteren i Trøndelag å få en oppdatert status for de kjente forekomstene av sumphodenål som er registrert i Trøndelag, samt i samråd med Statsforvalteren i Møre og Romsdal vil vi få en oppdatert status for forekomsten som er registrert i Geitåa naturreservat i Surnadal kommune. I Trøndelag finnes det kjente forekomster av sumphodenål i fem kommuner; ved Sjursåstjørnan i Orkland, Stodvolldalen i Midtre Gauldal/Melhus, Stavilla (Sokna) i Midtre Gauldal, Henfallet naturreservat i Tydal og i Mariafjellet-Skardbekken naturreservat i Lierne. Det vil også bli foretatt kartlegging i randsonen til de kjente forekomstene, og i andre områder med potensiale til forekomst av arten. Ved å gå inn på Artskart under Artsdatabankens hjemmeside, og legge inn sumphodenål som art finner dere kart over forekomsten av sumphodenål. Artskart finner dere her: https://artsdatabanken.no/Pages/264269/Kart

Dersom det blir gjort nye funn av arten i denne kartleggingen, blir disse registrert på samme sted i artskart.

E-postadresse: sftlpost@statsforvalteren.no
Sikker melding: www.statsforvalteren.no/melding
Postadresse: Postboks 2600, 7734 Steinkjer
Besøksadresse: Strandveien 38, Steinkjer; Prinsens gt. 1, Trondheim
Telefon: 74 16 80 00
www.statsforvalteren.no/tl
Org.nr. 974 764 350

Eventuelle konsekvenser

- Naturmangfoldlovens § 6 *Generell aktsomhetsplikt* gjelder for all aktivitet, og den sier; *Enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målene i §§ 4 og 5. Utføres en aktivitet i henhold til en tillatelse av offentlig myndighet, anses aktsomhetsplikten oppfylt dersom forutsetningene for tillatelsen fremdeles er til stede.*
- Forekomst av sumphodenål får ingen særskilte konsekvenser ut over at det skal tas hensyn til kjent forekomst av en rødlistet (trua) art ved hogst og ved kommunens behandling av saker etter plan- og bygningsloven. Retningslinjene i «Levende skog standarden» for ivaretagelse av rødlistede (trua) arter er tilstrekkelig. Levende skog standarden finner dere her: https://pefc.no/vare-standarder/norsk-pefc-skog-standard

Oppdraget for sumphodenål gjelder (i prioritert rekkefølge):

1) oppdatere status for de kjente forekomstene som er registrert i Trøndelag og forekomsten i Surnadal kommune, Møre og Romsdal.
2) nykartlegging i områder med potensiale til forekomst av arten.
    a. områder i nærheten av de kjente forekomstene
    b. nye områder med potensiale til forekomst av arten i Trøndelag

All ferdsel i forbindelse med kartleggingen vil skje til fots, og i samsvar med friluftslovens regler om ferdsel og god ferdselskultur. Dersom du/dere har spørsmål knyttet til kartleggingen kan du/dere ta kontakt med Inge Hafstad hos Statsforvalteren i Trøndelag på epostadressen inge.hafstad@statsforvalteren.no eller på telefonnummer 74 16 80 66.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
underdirektør
Seksjon naturmangfold

Inge Hafstad
seniorrådgiver
Seksjon naturmangfold

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1. Tabell 1: Kjente lokaliteter for sumphodenål i Trøndelag og Møre og Romsdal
2. Tabell 2: Områder som er aktuelle for nykartlegging/søk etter sumphodenål i Trøndelag 2023

Tabell 1. Kjente lokaliteter for sumphodenål i Trøndelag og Møre og Romsdal.
Vern: NP: nasjonalpark, NR: naturreservat. Pri: prioritert for kartlegging.

Kommune	Område	Vern	Funn	Kommentar
Surnadal	Geitåa	NR	2010	Funnet er nøyaktig stedfestet med GPS. Oppgitt presisjon er 1 meter, men i realiteten er dette ikke mulig, særlig ikke i bekkekløfter som her, og presisjonen antar vi ligger i størrelsesorden 15-20 meter.
Orkland	Breva-Kloppåsen		1991	Funnet er angitt med stedpresisjon 7 m, men siden funnet er gjort i 1991 (lenge før GPS var tilgjengelig teknologi), er stedpresisjonen i realiteten langt dårligere. Funnpunktet ligger oppe i Kloppåsen, men vi antar funnet i realiteten er gjort i tilknytning til bekkedalen/bekkekløfta Breva, funnet er angitt som «W of Sjursåstjørnan» på etiketten.
Melhus, Midtre Gauldal	Stodvolldalen		1996	Stedpresisjon 707m, vi antar funnet er gjort i selve bekkekløfta, men har avgrenset et større område omkring for kartlegging.
Midtre Gauldal	Sokna/Stavilla		2022	Funnet er gjort i Sokna/Stavillas elvekløft rett på sørsiden av Glisjas utløp i Sokna, trolig med stedpresisjon ca. 10 meter.
Tydal	Henfallet	NR	1995	Funnpunktet er plassert i nokså fattig, åpen granskog på toppen av fossefallet, noe vi antar skyldes noe svak stedpresisjon (funnet er angitt med 71 meter presisjon). Et større området omkring fossefallet bør undersøkes, fortrinnsvis på østsiden av elva, men også på vestsiden (der rundhodenål ble funnet under søk etter elfenbenslav i 2021).
Lierne	Digerhausen NV	NR	2017	Funnet er gjort i en nordøstvendt bekkedal lavt nede i lisida mot Limingen. Stedpresisjonen er angitt som 10 meter.

Tabell 2. Områder som anses mest aktuelle for nykartlegging/søk etter sumphodenål i Trøndelag 2023

Vern: NP: nasjonalpark, NR: naturreservat. Pri: prioritert for kartlegging.

Kommune	Område	Vern	Pri.	Kommentar
Rennebu	Orklas elvekløft inkl. Stavåa opp til Innset	(NR)	x	Gammel skog, rike miljøer, fuktig skog, bergvegger og et betydelig antall rødlistefunn inkl. regionalt sjeldne arter. Delvis godt utvikla kløftemiljøer. Trolig høyt potensial for sumphodenål. Området er også prioritert for søk etter elfenbenslav i 2023.
Orkland	Urvatnet	NR	x	Nordvendt gammel granskog sør for Urvatnet. Trolig godt potensial for sumphodenål.
Midtre Gauldal	Hauka			Markert elvekløft med gammel, fuktig granskog.
Midtre Gauldal	Bua		x	Stor elvekløft med store arealer gammel, fuktig skog og store naturkvaliteter knyttet til slik skog. Trolig godt potensial for sumphodenål.
Midtre Gauldal	Bua øvre			Elvekløft med stedvis gammel, fuktig skog.
Midtre Gauldal	Forda			Elvekløft med gammel, fuktig granskog.
Holtålen, Midtre Gauldal	Elvåsen	NR		Nordvendt gammel granskog langs Gaula.
Holtålen	Lokbekken	NR	x	Nordvendt gammel granskog langs Gaula. Trolig stedvis bra potensial for sumphodenål
Holtålen	Lea			Elvekløft med gammel, fuktig granskog.
Holtålen	Hesja-Øgga			Stort elvekløftsystem.
Selbu	Renålia	NR	x	Nordvendt bratt liside med fuktig, gammel granskog. Taigabendellav påvist. Trolig godt potensial for sumphodenål.
Selbu	Råndalen	(NR)	x	Urskogsnær, fuktig granskog i bekkedal/bekkekløft, samt fuktig skogs langs Rånfossen nedenfor. Trolig godt potensial for sumphodenål.
Stjørdal	Nevra	NR	x	Gammel, fuktig granskog i nordvendt liside.
Stjørdal	Sona ved Sonfossen		x	Elvekløft med stedvis gammel og fuktig granskog. Fossegranskog med bl.a. gullprikklav.
Meråker	Vatnbekken		x	Undersøkt for taigabendellav i 2021 (og arten påvist). Rik, til dels gammel og svært fuktig skog i skarpt avsatt bekkedal.
Meråker	Tevlas bekkekløft			Mindre områder mellom Kopperå og Grønbergdammen med fuktig skog i lav, men skarpt avsatt bekkekløft.
Meråker	Teveldalen			Flere delområder undersøkt for taigabendellav i 2021/2022, men uten funn. Noe fuktig skog bla nær Brudesløret. Mye gammel granskog, til dels kalkrik, mye ferdsel.
Verdal	Tverråa	(NR)	x	Bekkekløft med gammel fuktig granskog. Stedvis trolig bra potensial for sumphodenål.
Verdal	Juldøla			Bekkekløft med gammel fuktig granskog, og fossegranskog. Stedvis bra potensial for sumphodenål.
Verdal	Djupdalsbekken	NR	x	Gammel, fuktig granskog i nordvendt bekkedal og tilhørende nordvendte lisider. Trolig godt potensial for sumphodenål.
Verdal	Helgåa ved Forlandet	(NP)	x	Stor elvekløft med stedvis gammel, fuktig granskog. Potensial vanskelig å vurdere. Delvis innenfor Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark, delvis frivilligvern-kartlagt 2017.
Snåsa	Gressåmoen	(NP)	x	Gammel, lite påvirket, fuktig granskog langs elv og i sumpskoger.
Kommune	**Område**	**Vern**	**Pri.**	**Kommentar**
Lierne, Grong	Sanddøldalen	(NR)	x	Stor elvekløft, mye fuktig gammel granskog, mye rikt, store naturkvaliteter. Trolig velegnete habitatkvaliteter for sumphodenål. Øvre deler av områder er prioritert for søk etter taigabendellav i 2023.
Tjalbekken	Lierne		x	Urskogsnær fuktig granskog. Trolig godt potensial for sumphodenål.
Storåa	Lierne	(NR)		Gammel, fuktig granskog i bekkekløft.

Kopi til:

BIOFOKUS	Postboks 8600 Majorstuen	0349	OSLO
Lierne kommune	Heggvollveien 6	7882	NORDLI
Grong kommune	Postboks 162	7871	GRONG
Snåasen Tjïelte/ Snåsa kommune	Sørsivegen 6	7760	SNÅSA
Verdal kommune	Postboks 24	7651	VERDAL
Meråker kommune	Rådhusgata 7	7530	MERÅKER
Stjørdal kommune	Postboks 133 / 134	7501	STJØRDAL
Tydal kommune	Tydalsvegen 125	7590	TYDAL
Selbu kommune	Gjelbakken 15	7580	SELBU
Holtålen kommune	Helsetunet 7	7380	ÅLEN
Midtre Gauldal kommune	Rørosveien 11	7290	STØREN
Melhus kommune	Rådhusveien 2	7224	MELHUS
Orkland kommune	Postboks 83	7301	ORKANGER
Rennebu kommune	Myrveien 1 Berkåk	7391	RENNEBU
Surnadal kommune	Bårdshaugvegen 1	6650	SURNADAL
Statsforvaltaren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Blåfjella/Skjækerfjella - Lierne nasjonalparkstyre	Postboks 2600	7734	STEINKJER

Likelydende brev sendt til:

Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
AS Værdalsbruket	Smålandsvegen 25	7660	VUKU
Marianne Fløttum Bones	Rørosveien 1297	7295	Rognes
Berit Kårstad	Fridtjof Nansens Vei 5 C	1366	LYSAKER
Randi Kårstad	Otto Sverdrups Veg 54	7713	STEINKJER
Vemund Kårstad	Bergtunveien 16	1087	OSLO
Steinar Bones	Rørosveien 1301	7295	ROGNES
John Smith	Rørosveien 1381	7295	ROGNES
Mads Bonesvoll	Nordtømmesvegen 82	7236	HOVIN I GAULDAL
Svend Erik Bones	Rørosveien 1305	7295	Rognes
Roger Storrø	Brubakkveien 59	7298	BUDALEN
Erlend Høen Lein	Lauvsetgjerdet 7	7224	MELHUS
Halvor Bonesvoll	Bonesvollveien 251	7295	Rognes
Anne Gurine Fossum	Bonesvollveien 31	7295	ROGNES
Sverre Birger Fossum	Bonesvollveien 31	7295	Rognes
Anders Lodgaard	Bonesvollveien 29	7295	ROGNES
Helge Troøyen	Kristianstensbakken 5	7014	Trondheim
Jon Solem	Løfallvegen 50	6657	RINDAL
Aril Johan Røttum	Budalsveien 648	7298	Budalen
Kristin Merete Røttum	Budalsveien 648	7298	BUDALEN
John Magne Solem	Budalsveien 679	7298	BUDALEN
Espen Grande	Rørosveien 403	7290	STØREN
Nils Olav Storrø	Budalsveien 821	7298	BUDALEN
Eva A Lunde Kjelden	Rørosveien 1407	7295	Rognes
Ole Jørgen Kjelden	Rørosveien 1407, 7295 Rognes, Rørosveien 1409	7295	ROGNES
Per Gunnar Nordløkken	Busetveien 162	7387	Singsås

Ann Mari Nordløkken	Busetveien 139	7387	Singsås
Jorun Øien Buseth	Busetveien 50	7387	SINGSÅS
Harald Buseth	Busetveien 31	7387	SINGSÅS
Dagrun Magnhild Buseth	C/O Synnerdalsveien 11, 7298 Budalen, Busetveien 37	7387	SINGSÅS
Kristin Buseth Malum	C/O Busetveien 47, 7387 Singsås, Enoddveien 979	7387	SINGSÅS
Svein Nordløkken	Busetveien 137	7387	Singsås
Odd Harry Buseth	Busetveien 50	7387	SINGSÅS
Terje Fagereng	Busetveien 3	7387	SINGSÅS
Guro Rønningsgrind	Haugrandveien 26	7263	HAMARVIK
Ann-Iren O Rønningsgrind	Enoddveien 652	7387	Singsås
Terje Svarteberg	Enoddveien 652	7387	SINGSÅS
Anders Hovstad	Nordlifaret 30	1473	LØRENSKOG
Dag Owe Løvø	C/O Enoddveien 781, 7387 Singsås, Enoddveien 781	7387	SINGSÅS
Einar Kolstad Grøtådal	Hessdalsvegen 1271	7380	Ålen
Per Stian Storbekkrønning	Enoddveien 768	7387	Singsås
Janne Oliv Sørløkken	Enoddveien 1138	7298	Budalen
Per Erik Sørløkken	Enoddveien 1138	7298	Budalen
Arve Margido Grøtte	Bakkgjerdveien 90	7288	Soknedal
Gunn Kjellfrid Løkkesmo	Enoddveien 1176	7298	Budalen
Odd Vårvik	Enoddveien 1176, Enoddveien 1174	7298	BUDALEN
Arve Edmund Sørløkken	Enoddveien 1060	7298	Budalen
Rune Granheim	Loholt Alle 50	7049	TRONDHEIM
Joar Bakken	Enoddveien 1208	7298	BUDALEN
Pia Karin Skjerdingstad	Enoddveien 1208	7298	Budalen
Kjersti Marie Røttum	Enoddveien 1398	7298	BUDALEN
Ole Arne Røttum	Enoddveien 1398	7298	BUDALEN
Bjørn Marius Bjørkan	Enoddveien 1458	7298	Budalen
Anita Krigsvoll	Enoddveien 1512	7298	BUDALEN
Trond Arne Krigsvoll	Enoddveien 1512	7298	Budalen
Anders Kolstad	Enoddveien 1565	7298	BUDALEN
Arnt Kolstad	Enoddveien 1515	7298	BUDALEN
Esten Kolstad	Enoddveien 1569	7298	BUDALEN
Bente Guri Rønningen	Enoddveien 1569	7298	BUDALEN
Bodil Enodd Steinsmo	Enoddveien 1681	7298	Budalen
Jens Storli	Fernanda Nissens Veg 33	7046	TRONDHEIM
Agate Margrethe Raaken	Utleirmark 26	7038	Trondheim
Sara Enodd	Enoddveien 1680	7298	BUDALEN
Svein Jarle Storrø	Stor-Tronds Veg 47	7232	LUNDAMO
Even Indseth	Budalsveien 1396	7298	BUDALEN
Roar Krigsvoll	Dronningåsen 67	4032	Stavanger
Torgeir Moen	Budalsveien 1344	7298	BUDALEN
John Helge Sandberg	Dyrvold, Budalsveien 1279	7298	Budalen
Olav Svardal	Budalsveien 1173	7298	BUDALEN
Gunn Randi Enodd	Follstadveien 122	7290	STØREN
Bjørn Inge Svarli Enlid	Budalsveien 1239	7298	Budalen

Nils Kristian Storrø	Budalsveien 883	7298	BUDALEN
Leif Slørdal	Nonnegata 15	7014	TRONDHEIM
Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus, Postboks 2560	7735	STEINKJER
Lars Hov	Malmvegen 680	7380	ÅLEN
May Hilde Finnland Storsve	Hessdalsvegen 217	7380	ÅLEN
Jon Anders Klokkervold	Lervegen 160	7380	Ålen
Gunnhild Morken	Morkavegen 231	7380	ÅLEN
Ragna Marit Morken	Morkavegen 146	7380	Ålen
Stig Morken	Morkavegen 222	7380	ÅLEN
Jim Andre Morken	Morkavegen 170	7380	ÅLEN
Morten Vidar Aspås	Åsbardsvegen 126	7380	Ålen
Olav Kulbotten	Åsbardsvegen 144	7380	ÅLEN
Ole Martin Aspås	Hessdalsvegen 843	7380	Ålen
Ingrid Vårhus	Kalvhåggån 39	7380	ÅLEN
Hallfrid V Lillevold	C/O Servicelinjen As, E. Viken, Hollendergata 8B S	4616	Kristiansand
Per Bollingmo	Storåsveien 14	1169	OSLO
Jarle Vårhus	Solvangen 125	7027	TRONDHEIM
Jon Trøen	Hessdalsvegen 656	7380	ÅLEN
Bjørn Magnar Vik-Vårhus	Hessdalsvegen 985	7380	Ålen
Hilde Vik-Vårhus	Hessdalsvegen 708	7380	Ålen
Marianne Hegseth	Hessdalsvegen 849	7380	ÅLEN
Geir Ingebrigtsvoll	Hessdalsvegen 825	7380	ÅLEN
Morten Ingebrigtsvoll	Hessdalsvegen 785	7380	ÅLEN
Kjell Magnar Hegseth	Hessdalsvegen 793	7380	ÅLEN
John Bjørnar Hegseth	Hessdalsvegen 827	7380	Ålen
Anne-Berit Bekkos Gjersvold	Hessdalsvegen 1248	7380	ÅLEN
Bjørn Roald Gjersvold	Hessdalsvegen 1248	7380	Ålen
Jan Gunnar Morken	Hessdalsvegen 975	7380	ÅLEN
Nadya V Engesvold	Stenslivegen 95	7380	Ålen
Oddbjørn Engesvold	Stenslivegen 95	7380	Ålen
Jørand Bakås Gjersvold	Hessdalsvegen 1310	7380	Ålen
Henrik Nøkleby Granlund	Hessdalsvegen 1120	7380	Ålen
Vidar Drøyvollsmo	Skjefstadbakkan 16	7083	LEINSTRAND
Rune Bakås	Bjørkedalvegen 496	3948	PORSGRUNN
Tore Moen Forodden	Hessdalsvegen 1341	7380	Ålen
Morten Vidar Aspås	Åsbardsvegen 126	7380	Ålen
Sølvi Tone Løkken	Ellefs Vei 6	1392	Vettre
Halstein Aasen	Åsvegen 161	7383	HALTDALEN
Roar Aasen	Åsvegen 174	7383	HALTDALEN
Olav Opøien	Gimsvegen 190	7224	MELHUS
Magnar Kosberg	Fordalsveien 416	7387	SINGSÅS
Arnt Egil Aune	Fordalsveien 522	7387	SINGSÅS
Steinar Fløttum	Fordalsveien 552	7387	SINGSÅS
Kari Sanderud	Fordalsveien 593	7387	SINGSÅS
Arnhild Sandrød Holstad	Fordalsveien 500	7387	Singsås

Bente Høen	Fordalsveien 538	7387	SINGSÅS
Hans Christian Høen	Fordalsveien 538	7387	SINGSÅS
Arnt Bjørnli	Fordalsveien 506	7387	SINGSÅS
Daniel Sandrød	Fordalsveien 660	7387	SINGSÅS
Arnt Sigvard Fagerli	Fordalsveien 704	7387	Singsås
Jens Sandrød	Fordalsveien 658	7387	SINGSÅS
Kari A Øverås Sandrød	Fordalsveien 658	7387	Singsås
Haldor Sandrød	Fordalsveien 744	7387	SINGSÅS
Steinar Løvrød	Fordalsveien 746	7387	SINGSÅS
Hans Tore Løvrødshaug	Fordalsveien 729	7387	Singsås
Olav Agnar Berge	Sverresborg Alle 32	7020	TRONDHEIM
Marita Hermo	Tiller-Ringen 86 B	7092	TILLER
Birger Borge	Melhusvegen 408	7224	MELHUS
Halfrid Pauline Forodden	Melhusvegen 408	7224	Melhus
Brit Johanne Moen Forodden	Hessdalsvegen 1264	7380	ÅLEN
Leiv Forodden	Hessdalsvegen 1264	7380	ÅLEN
Hilde Hustad Evjen	Magnus Den Godes Gate 35 B	7030	TRONDHEIM
Tor Erling Evjen	Magnus Den Godes Gate 35 B	7030	TRONDHEIM
Harald Magne Langrød	Høsveien 667	7387	Singsås
Ola Langrød	Havstadvegen 15 E	7021	TRONDHEIM
Gjøran Engesmo	Fordalsveien 164, 7387 Singsås, Fordalsveien 166	7387	SINGSÅS
Mona Forodden Hegseth	Fordalsveien 164	7387	Singsås
Svein Ingmar Høen	Høsveien 583	7387	SINGSÅS
Rita Iren Vold Lilleflott	Spjelddalen 16 B	7290	STØREN
Jon Willy Høen	Høsveien 628	7387	SINGSÅS
Arnt Håkon Fløttum	Høsveien 182	7387	Singsås
Margrethe Sesseng Fløttum	Høsveien 182	7387	SINGSÅS
Ingrid Berit Sørløkken	Høsveien 161	7387	Singsås
Anders Bollingmo	Haltdalsvegen 1710	7383	HALTDALEN
BANE NOR SF	Postboks 4350	2308	HAMAR
Cindy Elisabeth Engebretsen Vikås	Bergavegen 35	7383	HALTDALEN
Magnus Alexander E Vikås	Bergavegen 35	7383	Haltdalen
Knut Ivar Skjærli	Snøan-Strinde 38	7288	Soknedal
Marit Aas Øvergaard	Kvithammarvegen 67	2415	Heradsbygd
Anders Haukdal	Haukdalsveien 122	7288	SOKNEDAL
Svenn Erik Grøtan	Haukdalsveien 208	7288	SOKNEDAL
Åshild Haukdal Grøtan	Haukdalsveien 208	7288	Soknedal
Eivind Kåre Amdal	Haukdalsveien 428	7288	Soknedal
Svenn Inge Krognes	Haukdalsveien 632	7288	SOKNEDAL
Arild Wiig	Haukdalsveien 510	7288	SOKNEDAL
Eirik Moan	Haukdalsveien 747	7288	SOKNEDAL
Roar Haukås	Haukåsveien 130	7288	SOKNEDAL
Bente Enlid	Postboks 50, Haukåsveien 104	7288	SOKNEDAL
Oddbjørn Enlid	Postboks 50, Haukåsveien 104	7288	SOKNEDAL
Malvin Solberg	Granliveien 14	7391	RENNEBU

Astrid Lien	Skogsveien 585	7288	SOKNEDAL
Solfrid Synnøve Solberg	Skogsveien 732	7288	Soknedal
Endre Staverløkk	Skogsveien 693	7288	SOKNEDAL
Hanne Elisabeth Staverløkk	Skogsveien 693	7288	SOKNEDAL
Håkon Kåre Aune	Storaunvegen 2	7590	TYDAL
Anders Marius Aune	Ruskåsvegen 4	7590	Tydal
Ole Ingebrigt Dyrhaug	Henmovegen 58	7590	TYDAL
Olav Sverre Bergehaug	Tydalsvegen 202	7590	Tydal
Harald E Rotvold Waagan	Bergevegen 78	7590	Tydal
Per Morten Aunemo	Krogness Gate 4	7030	TRONDHEIM
Ann-Elin Audal	Aunkleiva 1	7560	VIKHAMMER
Ruth Aas Fredriksen	Asbjørn Øverås Veg 19 C	7036	Trondheim
Tor Gunnar Svelmo	Liavegen 5	7590	Tydal
Leif Kåre Kirkvold	Kirkvollsvegen 33	7590	Tydal
Hilde Ragnfrid Kirkvold	Kirkvollsvegen 37	7590	Tydal
Ingebrigt Kirkvold	Kirkvollsvegen 37	7590	TYDAL
Kari Flatberg	Grønsetvegen 38	7383	HALTDALEN
Arne Jostein Devik	Kjøråsvegen 14	7718	Steinkjer
Fjellstyrene i Lierne	Heggvollveien 6	7882	NORDLI
Leif Tore Estil	Åbakken 7	7884	Sørli
Daniel Rodin Estilrønningen	Åbakken 41	7884	SØRLI
GÅSBAKK EIENDOM AS	Kvamsveien 529	7884	SØRLI
Jan Kåre Skogmo	Seterveien 33	7884	SØRLI
Stian Solberg	Seterveien 27	7884	SØRLI
ULVIG KIÆR AS	Sandøla Gård Hengbruvegen 43	7870	GRONG
Daniel Karel Melis	Ågårdsveien 149	7882	NORDLI
Leen Tsyen	Ågårdsveien 149	7882	NORDLI
Frode Skjelbred	Plassen 55	3475	SÆTRE
Knut Laurits Fagerli	Fagerliveien 40	7882	Nordli
Lena Bratlandsmo	Skjeldbreiveien 862	7882	NORDLI
Nils Vidar Bratlandsmo	Skjeldbreiveien 862	7882	Nordli
Nanny Oddlaug Aagård	Ågårdsveien 178	7882	Nordli
Jan Arne Røtvoll	Kvislavegen 14	7654	Verdal
Bjørn Larry Aagård	Frøyas Veg 9 A	7802	Namsos
SKOROVAS BRUK AS	Prost Tvetes vei 7	7892	TRONES
Tanja Staldvik Wallervand	Stallvikveien 2213	7893	Skorovatn
Arnt Håvard Reitan	Seterhaugveien 98	7882	Nordli
AS MERAKER BRUG	Stasjonsveien 10	7530	MERÅKER
Frode Hassel	Øvre Solbakken 67 B	7550	HOMMELVIK
Randi Havdal Hassel	Øvre Solbakken 67 B	7550	Hommelvik
NORD-TRØNDELAG EIENDOM AS	Postboks 2550	7736	STEINKJER
Eva Oddny Klefsåsvold	Einar Bergs Veg 2 A	7520	Hegra
Georg Klefsåsvold	Einar Bergs Veg 2 A	7520	Hegra
Bernt Lorentzen	Prost Castbergs Veg 5	7051	TRONDHEIM
Brit Storøien	Markromveien 48	7530	Meråker
Leif Magnar Storøien	Markromveien 48	7530	Meråker

Bente Irene Strand	Gjerivegen 14 F	2022	GJERDRUM
Steinar Teveldal	Åsvegen 14	7670	Inderøy
TEVELDAL TURISTGÅRD AS	Teveldal	7530	MERÅKER
Rolf Inge Nevermo	Øvre Nordbakkan 5	7550	Hommelvik
Sissel Nordfjæran Nevermo	Øvre Nordbakkan 5	7550	HOMMELVIK
Ingrid Rolseth Holt	Selbuvegen 2681	7580	Selbu
Lars Olav Mogård	Selbuvegen 2700, Selbuvegen 2698	7580	SELBU
Ola Bjerkan	Flaknevegen 1	7596	FLAKNAN
Eva Marie Uthus	Romstølen 63	4848	Arendal
Per Sølverud	Hyttbakkvegen 7	7580	SELBU
Ole Renå	Sjøbygdvegen 1286	7580	SELBU
Rune Dragsten	Haugaringen 14	7580	SELBU
Roy Cato Mannsverk	Rødbergvegen 8	7580	Selbu
Bertil Aasheim	Reipvegen 146	7718	STEINKJER
Eli Toril Aasheim	Reipvegen 146	7718	Steinkjer
Lena Husa Sjømo	Sørbygdvegen 183	7213	GÅSBAKKEN
Anders Gravbrøt Finstad	Skogvokterveien 9 B	7020	Trondheim
Møyfrid Gravbrøt	Lurudalsvegen 46	7760	SNÅSA
Snåsa Fjellstyre	Øverbygdveien 34	7760	SNÅSA
Åse Marie Fossum	Søbstadvegen 47 A	7088	HEIMDAL
Jostein Kjærnes Fossum	Kongeveien 79	7288	Soknedal
Odd Stein Aas	Vagnillgrenda 166	7288	SOKNEDAL
Tone Aas	Vagnillgrenda 166	7288	SOKNEDAL
Odd Arnfinn Wagnild	Vagnillgrenda 237	7288	Soknedal
Terje Hage	Vagnillgrenda 221	7288	SOKNEDAL
Jens Ingvar Vagnild	Postboks 17	7289	Soknedal
Hege Vagnild	Vagnillgrenda 211	7288	SOKNEDAL
Ola Håvard Vagnild	Vagnillgrenda 211	7288	Soknedal
Arnt Jostein Buum	Vagnillgrenda 250	7288	Soknedal
Nils Sigmund Århaug	Vagnillgrenda 265	7288	Soknedal
Kjell Løkken	Haugen 31	7288	SOKNEDAL
Haldis Børseth	C/O Børsetveien 81, 7288 Soknedal, Børsetveien 79	7288	SOKNEDAL
Ola Børseth	C/O Børsetveien 81, 7288 Soknedal, Børsetveien 79	7288	SOKNEDAL
May Myrmo Børset	Børsetveien 72	7288	SOKNEDAL
Geir Morten Granmo	Sørbygda 139	7288	SOKNEDAL
Jan Gisle Granmo	Børsetveien 6	7288	SOKNEDAL
Arnt Ingvar Solberg	Åseldveien 83	7288	Soknedal
Asle Olav Løkken	Åseldveien 102	7288	Soknedal
Ingmund Kristian Solberg	Åseldveien 85	7288	Soknedal
Nils Sturla Bones	Sørbygda 39	7288	Soknedal
Michal Edvin Solberg	Skainsveien 174	7288	Soknedal
Solveig Marie Solberg	Skainsveien 174	7288	SOKNEDAL
Robert Aune Solberg	Bakkgjerdveien 250	7288	Soknedal
Ola Østhus	Ny Jord-Vegen 203, 7039 Trondheim, Bakkgjerdveien 214	7288	SOKNEDAL

Ola Andre Berg Aasenhus	Bakkgjerdveien 206	7288	Soknedal
Stian Amundsen Anshus	Bakkgjerdveien 182	7288	Soknedal
Odd Reitan	Tidemands Gate 40	7030	TRONDHEIM
Solveig M Haugen Skamfer	Vagnillgrenda 52	7288	Soknedal
SONDALSSKOGAN ANS	v/Olav Einang	7520	HEGRA
Ola Kviteng	Sunndalsvegen 734	7520	HEGRA
Gunnar Arne Einang	Mellomriksvegen 1697	7520	Hegra
Olav Eberhard Krogstad	Krogstadvegen 244	7236	Hovin I Gauldal
Jan Inge Krogstad	Krogstadvegen 346	7236	HOVIN I GAULDAL
Astrid J Ulstein Krogstad	Brautavegen 120	7236	Hovin I Gauldal
Knut Ivar Skjærli	Snøan-Strinde 38	7288	Soknedal
Else Marie Snøan	Snøan-Strinde 137	7288	SOKNEDAL
Per Olav Snøan	Snøan-Strinde 137	7288	SOKNEDAL
John Olav Snøan	Snøan-Strinde 171	7288	SOKNEDAL
Elin Dybdalsbakk	Snøan-Strinde 166	7288	SOKNEDAL
Reidar Horgøien	Snøan-Strinde 166	7288	Soknedal
Eivind Olav Bolme	Snøan-Strinde 7	7288	Soknedal
John Lerli	Åsvegen 251	7224	MELHUS
Hege Estenstad	Nedre Vikan 6	7240	HITRA
Martin Pearson Estenstad	Nedre Vikan 6	7240	Hitra
John Sigfred Bordal	Snøan-Strinde 309	7288	Soknedal
Eli Figenschow	Snøan-Strinde 349	7288	Soknedal
Karl Erik Solem	Snøan-Strinde 349, 7288 Soknedal, Snøan-Strinde 348	7288	SOKNEDAL
Anne Grethe Solem	Snøan-Strinde 371	7288	SOKNEDAL
Olaug Kjellfrid Røste Sæther	Snøan-Strinde 507	7288	SOKNEDAL
Eli Aune	Bordalsveien 52	7288	SOKNEDAL
Per Magnar Aune	Bordalsveien 52	7288	Soknedal
Ingunn Adskim	Bordalsveien 93	7288	Soknedal
Leif Kristian Bordal	Bordalsveien 93	7288	Soknedal
Ola Holten	Bøverdalsvegen 568	6644	BÆVERFJORD
Hans Johan Aarnes	Bøverdalsvegen 386	6644	Bæverfjord
Arild Sæterbø	Bøverdalsvegen 364	6644	BÆVERFJORD
Ellen Husby	Bøverdalsvegen 372	6644	BÆVERFJORD
Geir Betten	Surnadalsøra 38 C	6652	SURNADAL
Lars Uv	Orkdalsveien 943	7392	RENNEBU
Arne Resell	Berkåksmoen 102	7391	RENNEBU
Bjarne Resell	Melhustunet 30	7224	MELHUS
Erik Ivar Skamfer	Moltmyra 193	7091	Tiller
Stian Engen	Berkåksmoen 127	7391	RENNEBU
Benedicte Engen	Berkåksmoen 127	7391	RENNEBU
Jan Arve Nyberg	Kosbergveien 126	7391	RENNEBU
Sveinung Kosberg	Trondheimsveien 3411	7391	Rennebu
Mona Skamfer	Trondheimsveien 3411	7391	RENNEBU

KRAFTVERKENE I ORKLA DA	Postboks 9481 Torgarden	7496	TRONDHEIM
KVIKNE-RENNEBU KRAFTLAG AS	Postmyrveien 21	7391	RENNEBU
John Knutsen	Trondheimsveien 3372	7391	RENNEBU
Anne Ingeborg Haugen	Orkdalsveien 11	7391	RENNEBU
Oddmund Haugen	Orkdalsveien 11	7391	RENNEBU
Knut Erik Halgunset	Trondheimsveien 3206	7391	Rennebu
Jon Olav Viggen	Taubaneveien 46	7391	RENNEBU
Steinar Bakk	Orkdalsveien 1364	7393	RENNEBU
Olav Bersås Børslett	Klokkerenga 19	3531	Krokkleiva
Gerd Karin Ramlo	Tosetveien 26	7391	Rennebu
Nils Petter Gundersen	Lyngveien 7	7391	RENNEBU
Harald Hansen	Løkkenveien 679	7332	Løkken Verk
Gerd Karin Ramlo	Tosetveien 26	7391	Rennebu
Lars Brattset	Trondheimsveien 3164	7391	RENNEBU
Nils Petter Gundersen	Lyngveien 7	7391	RENNEBU
Anna Johanne Toset	Hamnesvegen 799	6650	SURNADAL
Solveig Ingebjørg Toset	Ole Johan Bergsrønnning, C/O Buan 9, 7391 Rennebu, Vassliveien 87	7391	RENNEBU
Bjørnar Storslett Hansen	Trondheimsveien 2891	7391	Rennebu
Jo Austberg	Nermoshågån 5	2636	ØYER
Odd Steve Hustad	Rihåggåvegen 13 A	7355	Eggkleiva
Hans Petter Berntsen	Brekkåsen 3	7227	GIMSE
Bente Rønning	Brekkåsen 3	7227	Gimse
Ahadi Namugunga	Nedre Skoglykkja 13	7353	Børsa
Jan Eirik Holden	Rennebuskogen 274	7397	RENNEBU
Marit Sørhus Holden	Sundset Gård, Ulsberg	7397	Rennebu
Lise Renate Hæverstøl	Trondheimsvegen 1171	7340	Oppdal
Kristian Sundset	Rennebuskogen 290	7397	RENNEBU
Olav Syrstad	Trondheimsvegen 1757	7340	Oppdal
Arnt Heggvold	C/O Ole Johan Bergsrønning, C/O Buan 9, 7391 Rennebu, Rennebuskogen 216	7397	RENNEBU
Arvid Tverdal	Rennebuskogen 527	7397	Rennebu
Bjørg Marie Tverdal	Rennebuskogen 527	7397	Rennebu
Kåre Gunnar Havdal	Rennebuskogen 532	7397	Rennebu
Arne Inge Havdal	Rennebuskogen 513	7397	Rennebu
Lage Robak	Rennebuskogen 659	7397	RENNEBU
Gerd Inger Flå	Kåret, Rute 4	7340	Oppdal
Martin Roar Flå	Tilrem 72	8908	Brønnøysund
Dagfinn Haraldstad	Rennebuskogen 714	7397	RENNEBU
Inger Marita Uv Lorentzen	Orkdalsveien 955	7392	Rennebu
Per Morten Lorentzen	Orkdalsveien 955	7392	RENNEBU
Ivar Langklopp	Buveien 12	7391	Rennebu
Kari Oddbjørg Brattset	Brøsetvegen 186 A	7050	Trondheim
Olav Andreas Brattset	Nedre Stavsetvegen 22	7026	Trondheim
Anita Sørhus Jære	Lykrevegen 47	2693	Nordberg
Martin Ytterhus	Rennebuskogen 845	7397	RENNEBU
Dagrun Brattset	Porsveien 4	7391	RENNEBU

Lars Brattset	Trondheimsveien 3164	7391	RENNEBU
Mikkel Andre Myrmo	Gunnesveien 202	7392	RENNEBU
Ivar Skjerve	Skjervveien 13	7392	Rennebu
Svanhild Næverdal	Østerdalsveien 1070	7398	RENNEBU
Lars Kolbjørn Stokke	Søndre Holtveien 44	7398	Rennebu
Eirin Vinsnesbakk Næverdal	Solblomveien 47	7398	RENNEBU
Anders Tronshaug	Dalsegg, Innset, Seierdalsveien 42	7398	RENNEBU
Arnstein Krokhaug	Østerdalsveien 645	7398	Rennebu
Bente Eggen Haugan	Østerdalsveien 529	7398	Rennebu
Hallgeir Haugan	Østerdalsveien 529	7398	RENNEBU
Kim Maurits Botnan	Kjerkbakken 45	7398	RENNEBU
Eldbjørg Rodebakk Christensen	Vollsveien 68	1358	JAR
Eldrun Orkelbog	Østerdalsveien 528	7398	Rennebu
Jann Erik Flotten	Hyttmesterveien 33	7398	RENNEBU
Anders Tronshaug	Dalsegg, Innset, Seierdalsveien 42	7398	RENNEBU
Nils Kristian Indseth	Snekkerstuvegen 1 C	2316	Hamar
Marit Solrunn Rabbe	Bjerkelundsveien 82 B	1357	BEKKESTUA
Ingvild Kristin Kleven Totlund	Plassæterveien 204	2512	KVIKNE
Kjell Thorvald Innset	Parallellen 15 A	7081	Sjetnemarka
Elisabeth Sundseth	Romolslia 35 A	7029	TRONDHEIM
Arnt Strand	Hyttmesterveien 19	7398	RENNEBU
Per Jostein Lilleindset	Kjerkbakken 96	7398	Rennebu
Eldbjørg Rodebakk Christensen	Vollsveien 68	1358	JAR
Alf Erling Fossen	Mogopsvingen 4	7340	OPPDAL
Marit Rise	Kjerkbakken 45	7398	RENNEBU
Per Kjetil Holthe-Berg	Russervegen 6F, Seierdalsveien 97	7398	RENNEBU
Roar Holthe-Berg	Seierdalsveien 92	7398	Rennebu
Sigrid Svahaug	Plassveien 36	7398	Rennebu
Nils Petter Hårstad	Sunndalsvegen 649	7343	VOGNILL
Ingrid Johanne Havdal	Svingen 23	7398	Rennebu
Tine Kristin Granøien	Trondheimsvegen - Jessheim 831	2054	Mogreina
Birgitte Marie Tronshaug	Jåraveien 167	7392	Rennebu
Erlend Eithun	Plassveien 58	7398	RENNEBU
Jens Petter Skårsmoen	Plassveien 51	7398	Rennebu
Arne Stig Nygård	Plassveien 66	7398	Rennebu
Sigrid Svahaug	Plassveien 36	7398	Rennebu
Dagrun Børsting Stråbø	Erikssæterveien 245	7398	Rennebu
Oddmund Stråbø	Erikssæterveien 245	7398	RENNEBU
Kari Elise Hyttebakk Øye	Lersvegen 305	7234	LER
Else Hyttebakk	Erikssæterveien 250, Erikssæterveien 250	7398	RENNEBU
Jon Hyttebakk	Erikssæterveien 250	7398	Rennebu
Astrid Gudlaug Rømo	Oppaursvegen 113	7510	Skatval
Berit Iren Berntsen Nygård	Plassveien 26	7398	RENNEBU
Knut Steinar Strand	Seierdalsveien 252	7398	Rennebu
Einar Sigstad	Seierdalsveien 214	7398	RENNEBU

Jo Austberg	Nermoshågån 5	2636	ØYER
Geir Helge Austberg	Basmoen 11 A	7290	Støren
BILCENTERET AS	Ulsberg	7398	RENNEBU
Kåre Jan Flotten	Øvre Austberg 5	7398	RENNEBU
Eivind Tørset	Liaveien 102	7398	RENNEBU
Johan Ole Holthe	Kongevegen 91	2730	LUNNER
John Olav Botnan	Østerdalsveien 175	7398	RENNEBU
Silje Mari Bråthen Botnan	Østerdalsveien 317	7398	RENNEBU
Arne Ingvar Nymoen	Kvikneveien 4400	2512	Kvikne
Ingeborg Schärer Nymoen	Kvikneveien 4400	2512	KVIKNE
Bjørnar Balstad	V/Kari Hylen Balstad, Vollanveien 6	2512	KVIKNE
Kari Hylen Balstad	Vollanveien 6	2512	KVIKNE
Roy Ivar Hylen	Vollanveien 142	2512	KVIKNE
Ivar Hylen	Kvikneveien 4294	2512	KVIKNE
Kirsti Rørvik	Ulstadvegen 21	7540	KLÆBU
Ola Botnan	Småholtveien 35	7398	RENNEBU
Sveinung Eithun	Småholtveien 59	7398	RENNEBU
Britt Karin Haarr	Småholtveien 59	7398	RENNEBU
Kjell Magne Belsvik	Østerdalsveien 425	7398	RENNEBU
Bjørn Heiri Frengstad	Bjørganveien 142	2512	KVIKNE
Tove Krokstad	Nytrøringen 9	7089	HEIMDAL
Henning Olberg	Nytrøringen 9	7089	HEIMDAL
Ove Inge Stuen	Seierdalsveien 294	7398	Rennebu
Solveig Solbakke	Bakerovnsberget 23	1353	Bærums Verk

Statsforvalteren i Trøndelag
Trööndelagen Staatehaaltoje

Vår dato: 21.07.2023
Vår ref: 2021/847
Deres dato: 23.06.2023
Deres ref:

Ørjan Sundvik
Kvamsveien 3
7884 SØRLI

Saksbehandler, innvalgstelefon
Inge Hafstad, +47 74 16 80 66

Foreløpig svar på innspill om mindre grensejustering - Arvasslia naturreservat - endring av grense ved Langvasshytta - Ørjan Sundvik

Det vises til e-post datert 23. juni 2023, der du viser til dialogmøte den 12. juni 2023 på kommunehuset, Lierne kommune. Dere foreslår en mindre grensejustering ved Langvasshytta, som i dag ligger i Arvasslia naturreservat. Forslaget innebærer at hytta trekkes ut av verneområdet.

Statsforvalteren bekrefter å ha mottatt innspillet, og vi vil vurdere innspillet når vi skriver vår tilrådning til Miljødirektoratet på oppdraget «Bevaring av verdifull natur – nasjonalpark», der Arvasslia naturreservat er foreslått innlemmet i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark.

Vi har frist til den 31. desember 2023 med å sende vår tilrådning til Miljødirektoratet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
underdirektør
Seksjon naturmangfold

Inge Hafstad
seniorrådgiver
Seksjon naturmangfold

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Lierne kommune	Heggvollveien 6	7882	NORDLI
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Blåfjella/Skjækerfjella - Lierne nasjonalparkstyre	Postboks 2600	7734	STEINKJER

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren -Lijre nasjonal-paarhkeståvroe

Besøksadresse
Heggvollveien 6
7882 Nordli

Postadresse
Nasjonalparkforvaltningen
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 81 35 74 16 81 35
E-post: stsig@statsforvalteren.no
http://nasjonalparkstyre.no/Blafjella

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler **Sigbjørn Strand** **Vår ref.** **2023/5003** **Deres ref.** **«REF»** **Dato** **31.05.2023**

Skjækra landskapsvernområde - orientering om NiN basiskartlegging 2023

Jeg vil med dette orientere om at det vil bli gjennomført NiN kartlegging i Grønlihø sommeren 2023, jf kart.

NiN er forkortelsen for Natur i Norge, et verktøy for kartlegging av variasjonen i norsk natur. Bakgrunnen for kartleggingen er en rapport (Dokument nr. 3:11, 2006-2007) fra Riksrevisjonen der de avdekket mangler i kunnskapsgrunnlaget for arealplanleggingen og områdedisponeringen i Norge. Nasjonalt arbeides det derfor med å styrke innsatsen for å kartlegge og overvåke vår natur og da spesielt områder vi allerede er klar over har spesiell verdi, som våre verneområder.

Miljøfaglig utredning vil gjennomføre kartleggingen. De vil få tillatelse til å ta belegg av planter, sopp og lav dersom det er behov.

Med hilsen

Sigbjørn Strand
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

(VEDLEGG)

(KOPITILTABELL)

Likelydende brev sendt til:

STATSKOG STEINKJER	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
STEINKJER KOMMUNESKOGER-OGNDALSBRUKET KF	Rådhuset Serviceboks 2530	7729	STEINKJER

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren -Lijre nasjonal-paarhkeståvroe

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2023/1769-0 **Saksbehandler:** Hege Sæther Moen **Dato:** 01.08.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre	32/2023	15.08.2023

Klage fra Skæhkere Sijte på vedtak i sak 2023-23 - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 – Værdalsbruket

Innstilling fra forvalter

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe imøtekommer delvis klagen fra Skæhkere Sijte ved å endre sitt opprinnelige vedtak slik at utvidelsen av bygningene begrenses, og oppmoder Verdal kommune om å ikke imøtekomme søknad om bruksendring fra skogskoie til utleiehytte.

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe gir med hjemmel i NML § 48 Værdalsbruket tillatelse til følgende:

- Riving av eksisterende hytte på 23 m2 og uthus på 6 m2.
- Oppføring av ny hytte og uthus innenfor en arealramme på 38 m2 BYA.

BYA måles etter utvendig kledning/panel slik det er beskrevet i Byggteknisk forskrift (TEK17).

Vilkår

- Verdalsbruket AS sender en ny søknad med tegninger som viser hvordan bygningene vil bli plassert og utformet innenfor arealrammen gitt av Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe. Nasjonalparkstyret gir forvalter myndighet til å behandle ny søknad delegert, om den holder seg til rammen og føringer i dette vedtak og føringer gitt i forvaltningsplan.
- Ved gjennomført tiltak skal det sendes minimum tre (3) bilder av hver av bygningene.
- Nødvendig motorferdsel knyttet til tiltaket må omsøkes.
- Dersom det velges torv som taktekke skal lokal torv hentet innenfor en radius på 1 km nyttes.
- Dersom det under arbeid i marka kommer frem kulturminner i form av gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og kulturminnemyndighet og nasjonalparkforvalter kontaktes.

Begrunnelse

Belastningen av et tiltak på dyreliv er vanskelig å måle, tilsvarende også for reindrifta. Deres innsigelse i saken er derimot ett tegn på at de av erfaringsbasert kunnskap ser at ferdsel og økt aktivitet forstyrrer. Det bør derfor ikke åpnes for en utvidelse som endrer dagens bruk av denne delen av Nasjonalparken. Å imøtekomme søkers behov på bekostning av reindrifta vurderes ikke å være i tråd med besøksstrategien, som blant annet har «Bærekraftig sambruk» som strategi. Her er det forvaltningens oppgave å bidra til en god balanse der det er plass for nye besøkende uten at det hindrer den tradisjonelle bruken, inkludert reindriften og uten at det forringer verneverdiene og kulturminnene.

Det vurderes å kunne imøtekomme søknaden om å erstatte dagens bygninger innenfor forvaltningsplanens føringer og verneforskriftens rammer dersom den samlede rammen for bygningene begrenses til 38 m2 BYA. En utvidelse utover 38 m2 BYA i samlet areal vurderes ikke å være i tråd med forvaltningsplanens føringer eller verneforskriftens ramme, og det vil derfor heller ikke være riktig bruk av NML § 48 som dispensasjonshjemmel.

Andre lovverk

Nødvendig tillatelse etter andre lovverk, både for byggearbeid og motorferdsel, må innhentes i tillegg til dispensasjon fra verneforskriften for Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark.

Klagerett

Vedtaket er å anse som et nytt enkeltvedtak som gir Verdalsbruket AS, og andre klageberettigede klagerett.

En eventuell klage stiles til miljødirektoratet og sendes Blåfjella – Skjækerfjella og Lierne nasjonalparkstyre innen 3 uker fra vedtaket er kunngjort.

Overtredelsesgebyr

Nasjonalparkstyret ber Miljødirektoratet vurdere overtredelsesgebyr for gjennomførte tiltak som har skjedd uten at det har vært gitt dispensasjon fra verneforskriften for Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark, selv om det i etterkant er gitt / vil bli gitt nødvendige dispensasjoner.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

1 **Saksframlegg sak 2023-23 - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket**

2 **Oversendelsesbrev fra Verdal kommune til Blåfjella - Skjækerfjella - Lierne Nasjonalparkstyre – 200/1/205 Tverråkroken 1**

3 **F-1 Søknad om tillatelse til riving og bygging av ny hytte og uthus.pdf**

4 **E-4 Tegning uthus**

5 **E-1 Fasader og perspektivtegninger**

6 **D-1 Oversikt 1000**

7 **D-2 Terrengsnitt og fasader**

8 **D-1.1 Situasjonsplan og kart**

9 **Vedtak - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket**

10 **Ber om kulturminnefaglig vurdering - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket**

11 **Svar Kulturminnefaglig vurdering - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 2001205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket**

12 **Foreløpig svar - kulturminnefaglig vurdering - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket**

13 **Eksempel på dokumentasjon VEDLEGG+ARENTZBU+pdf**

14 **Svar om bilder av revet bygg - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket**

15 **Svar til kulturminnemyndighet - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket**

16 **Svar fra kulturminnemyndighet - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket**

17 **Klage - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket**

18 **Klage på vedtak Tverråkroken – Skæhkere Sijte**

19 **Høringsuttalelse - dispensasjon Tverråkroken 1**

20 **Orientering - klage til Verdal kommune - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket**

21 **Klage på vedtak Tverråkroken**

22 **Brev til Verdalsbruket med orientering om mottatt klage på Nasjonalparkstyrets vedtak av 05.06.2023 - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket**

23 **Epost fra Verdalsbruket med kommentarer og bilder til klager på sak NP 23-2023**

24 **Verdalsbrukest kommentarer på inkomne klager og innspill i sak NP 23-2023**

25 **Bilde 155334**

26 **Bilde 155351**

Saksopplysninger og vurderinger

Vedtak i sak 2023/23

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne Nasjonalparkstyre behandlet i møte den 05.06.2023 som NP sak 2023 / 23, søknad fra Verdalsbruket AS om riving og oppføring av ny hytte og uthus på 200/1/205 i Verdal kommune.

Styret vedtok med 5 mot 3 stemmer forvalters innstilling i saken og besluttet følgende:

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe gir Værdalsbruket tillatelse til følgende:

- *Riving av eksisterende hytte på 23 m^2 og uthus på 6 m^2.*
- *Bygging av ny hytte og uthus i tråd med vedlagte tegninger, på hhv 45,5 m^2-BYA og 10,7 m^2-BYA. BYA måles etter utvendig kledning/panel slik det er beskrevet i Byggteknisk forskrift (TEK17).*

Vilkår

- *Ved gjennomført tiltak skal det sendes minimum tre (3) bilder av hver av bygningene.*
- *Nødvendig motorferdsel må eventuelt fremmes i egen søknad til nasjonalparkstyret.*
- *Det skal benyttes lokal torv hentet innenfor en radius på 1 km. Kanter ved uttaket skal utjevnes/slettes i etterkant.*
- *Hytta skal være tilgjengelig for allmennheten, og ikke leies ut til privatpersoner for lengre perioder (f.eks. åremål).*
- *Uthuset skal ikke være isolert.*
- *Dersom det under arbeid i marka kommer frem kulturminner i form av gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og nasjonalparkforvalter kontaktes omgående.*

Søknad og behovsbeskrivelse

Værdalsbruket søkte 25.04.2023 om dispensasjon til å rive eksisterende hytte og uthus på 23 m2-BYA og 6 m2-BYA, og bygge ny hytte i tømmer på 45,5 m2-BYA og uthus på 10 m2 i reisverk (tilsvarer 10,7 m2-BYA). Dette tilsvarer en samlet økning av BYA på 27,2 m2/193 %. Eksisterende hytte er i såpass dårlig forfatning at restaurering er uaktuelt da det er råteproblemer og fyringsforbud. Størrelsen på den nye hytta begrunnes med at den da vil være funksjonell ved utleie til en gruppe på 4-5 personer.

Den omsøkte nye hytte er av samme stil som Værdalsbrukets andre utleiehytter, altså tømmerhytte levert av Øverbygg.

I matrikkelen er hytta registrert som skogs- og utmarkskoie gamme på 27 m2-BYA og uthuset er registrert som garasjeuthus anneks til fritidsbolig på 10 m2-BYA.

Kommunens oversending og behandling

Verdal kommune hadde ved oversendelse av søknaden (27.04.2023), allerede gitt dispensasjon for riving og dispensasjon fra kommuneplanens arealformål, mens de avventet

videre byggesaksbehandling på nyoppføring til Nasjonalparkstyret hadde ferdigbehandlet søknaden etter verneforskriften for Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark.

Kulturminnehensyn

Som ledd i sakforberedende arbeid til styrets behandling av sak 2023/23, ba forvalter i brev av 16.05.2023 om innspill fra Sametinget og Trøndelag Fylkeskommune innen 30.05.2023, i forhold til kulturminner knyttet til saken. Svar fra Sametinget av 26.05.2023 viste ingen forhold som måtte hensyntaes i saken. Svar fra Trøndelag Fylkeskommune kom for sent (09.06.2023) til å bli tatt med når saken ble behandlet av nasjonalparkstyret. Det kan av dialog med kulturminnemyndigheten ved Sør-Trøndelag Fylkeskommune, oppfattes å være gitt for dårlig tid til å gi innspill til sakens behandling, men det er viktig å ha med seg at innhenting av kulturminnefaglige innspill skal gjøres av kommunen som ledd i behandling etter plan og bygningsloven, både i forhold til riving og gjenoppføring. Verdal kommune hadde allerede ved oversendelse av søknaden gitt tillatelse til riving. Med hensyn til bygningenes tilstand og alder, var forvalter nok mer opptatt av om det var særskilte kulturminner eller andre forhold ved nybygging som skulle hensyntas. I dialog med Verdalsbruket etter svar fra Trøndelag Fylkeskommune kommer det fram at byggene allerede ble revet før 01.05.2023, slik at de kunne nytte snøscooter for uttransport av avfall fra rivingen. Kulturminnemyndighet peker på at søker ved å rive før dispensasjon for dette var gitt av kulturminnemyndighet ikke lenger har noen rettighet for oppføring av nytt bygg, og at vernemyndigheten bør forutsette ved sin behandling at det bygges opp igjen et bygg identisk med det som ble revet.

Det er forvalters oppfatning at nasjonalparkstyret ikke er ansvarlig for innhenting av dispensasjon fra kulturminnemyndighet, men at slik informasjon vil kunne gi gode faglige føringer ved innstillingen av saken til styret. I denne saken ble dette gjort noe sent, og saken var ikke tilstrekkelig opplyst med informasjon fra kulturminnemyndighet ved oversendelse fra Verdal kommune.

Klage fra Skæhkere Sijte

Skæhkere Sijte har den 27.06.2023 levert klage på Nasjonalparkstyrets vedtak i sak 2023/23. Skæhkere Sijte vurderes å ha klagerett, og klagen er levert innen klagefristen og legges fram for styret til behandling. Skæhkere Sijte ber også om konsultasjon i saken før saken legges fram for nasjonalparkstyret for behandling. Konsultasjon / dialog er gjennomført den 02.08.2023 mellom Nasjonalparkforvalter Hege Sæther Moen og Skæhkere Sijte ved Hanne-Lena Wilks og Eva Anette Wilks.

<u>Klagens innhold:</u>

Nasjonalparkstyret har gitt tillatelse til riving av eksisterende skog-/utmarkskoie uten utleiemulighet, og tillater oppføring av ny hytte for utleie innenfor nasjonalparken i et sårbart og uberørt område av parken hvor ferdsel og aktivitet i dag er begrenset. Utleiehytta vil få negative konsekvenser for blant annet reindrifta.

Skæhkere Sijte mener det ikke er mulig å finne støtte for å gi en slik dispensasjon, verken i forvaltningsplanen eller besøkstrategien for Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark.

Bakgrunnen for at denne saken opptar er av hensynet til vår reindrift i nasjonalparken. Nasjonalparken utgjør størstedelen av våre beiteområder, spesielt vår, sommer og høst. Utleiehytta vil ligge i et uberørt område av nasjonalparken. Nasjonalparken har stor aktivitet fra vest (Skjækervatnet og Skjækerhatten) og fra nord (Roktdalen, Ismenningen og Grønningen). Forsterket aktivitet i sør reduserer reinens mulighet til å benytte beiteområdene fleksibelt ut fra vær og beiteforhold gjennom året. Spesielt den nye utleiehyttas beliggenhet tett opp til kalvingsland er svært uheldig.

Begrunnelse:
- Tverrådalen trekkes fram som et av seks særdeles viktige landskapselementer og naturtyper i nasjonalparken (Verneforskriftens § 2). At Tverrådalen trekkes frem i formålsparagrafen i verneforskriften er ikke vurdert i saksframlegget.
- Eksisterende hytte var ikke registrert til formålet ved vernetidspunktet av Værdalsbruket. Godkjenning av en ny utleiehytte mener vi er feil bruk av naturmangfoldlovens § 48
- I saken undervurderes konsekvensene for verneverdiene ved etableringen av en ny turisthytte. Vi finner ikke belegg hverken i forvaltningsplanen eller besøksstrategien for å legge til rette for økt ferdsel inn i denne delen av nasjonalparken. Vi viser til forvaltningsplanens pkt. 6.2. (bokstavene b, d, f og g) og besøksstrategiens kapittel 2.3 Den tradisjonelle bruken.

Høringsuttale fra Skæhkere Sijte til Verdal kommune

Skæhkere Sijte har også levert høringsuttale til Verdal kommune på saken og orientert kommunen om at de har påklaget Nasjonalparkstyrets vedtak.

Kommentarer fra Verdalsbruket på klagene fra Skæhkere Sijte og Geir Håvard Hjelde

Det kom to klager på Nasjonalparkstyrets vedtak i sak 2023/23. Verdalsbruket er orientert om disse og har i brev av 12.07.2023 gitt uttale både til innkomne klager og innspill fra kulturminnemyndighet.

Verdalsbruket viser til at deres behov for ny hytte er knyttet til bygningenes tilstand og ikke behov for større hytte. Bilder vedlagt viser byggets tilstand og utforming.

Til påstanden fra Skæhkere Sijte om at eksiterende bu / hytte ikke var utleiehytte viser de til at den har vært leid ut siden den ble bygd, men på åremål, og derfor ikke har vært lagt ut som utleiehytte på Verdalsbrukets hjemmeside som viser utleiehytter. Endringen framover er at den vil tilbys allmennheten og ikke bare en leietaker. Antall bygninger i nasjonalparken endres ikke.

Omdisponering av bygninger

I dialog med Miljødirektoratet i forbindelse med pågående forvaltningsplanarbeid, har det vært signalisert til forvalter at omdiponering av bygg ikke skal behandles etter verneforskriften, men kun av kommunen etter plan og bygninslovens bestemmelser.

Overtredeslse av verneregler

I epostveksling mellom forvalter og Verdalsbruket 12.06.2023 går det fram at byggene allerede er revet og bygningsavfall fraktet ut av område med snøscooter før 01.05.2023.

Verdalsbruket har med dispensasjon fra Verdal kommune allerede revet bygningene de søker vernemyndigheten om riving av. I styrets vedtak av 05.06.2023 framgår det også at motorferdsel knyttet til riving og byggearbeid må omsøkes særskilt, heller ikke dette er gjort.

Utfra sammenlignbare saker bør nasjonalparkstyret be Miljødirektoratet vurdere overtredelsesgebyr for gjennomførte tiltak som har skjedd uten dispensasjon fra verneforskriften for Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark, selv om det i etterkant er gitt / vil bli gitt nødvendige dispensasjoner.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe forvalter Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne /Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhk etter delegasjon fra miljødirektoratet med hjemmel i Naturmangfoldloven § 62 annet ledd og tredje punktum. Styrets myndighet er definert i vedtektene av 01.01.2020.

Verneformål – forskrift

Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark har til formål å ta vare på et stort, sammenhengende naturområde, som i det vesentlige er urørt av større tekniske inngrep. Biologisk mangfold skal sikres med et naturlig og variert plante- og dyreliv. De lavereliggende dalførene Tverrådalen, Skjækerdalen, Seisjødalen, Gaundalen, Holden (Snåsa) og Gjevsjøen utgjør særlig viktige landskapselementer og naturtyper i nasjonalparken. Kulturminner skal ivaretas.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Verneforskriftens bestemmelser er ikke til hinder for vedlikehold av eksisterende bygninger i samsvar med tradisjonell byggeskikk.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til mindre ombygging og mindre utvidelser av bygninger jf. forskriftens punkt 1.3 d).

Denne saken, som omfatter både riving av ekisterende og oppføring av nye bygg, må i tråd med føringer i Miljødirektoratets behandling av klagesak om Lakevassbu datert 04.02.2015 stadfestet at nybygg av denne type må behandles etter naturmangfoldloven (nml) § 48.

Følgende to vilkår være oppfylt for at det skal kunne gis dispensasjon ved bruk av NML § 48:

- Tiltaket skal *ikke strider mot vernevedtakets formål*
- Tiltaket vil ikke *påvirke verneverdiene nevneverdig*.

Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Forvaltningsplan

Relevante føringer for saken hentet fra forvaltningsplanen for Blåfjella / Skjækerfjella nasjonalpark som legges til grunn ved vurderingene er følgende føringer:

Kapittel 6 – Hytter og byggevirksomhet generelt:
Eksiterende bygningsmasse innenfor nasjonalparken antas å dekke de grunnleggende behovene for landbruk, reindrift og friluftsliv. Man må likevel regne med behov for justeringer og tilpasninger i bygningsmassen over tid. Bruken endrer seg med tida og samfunnsutvikling forøvrig, bygninger tilpasses nye bruksformål eller behov for nye bygninger oppstår. Utfordringen blir å holde omfanget av byggevirksomheten på et minimum samtidig som nødvendig behov blir tilfredsstillende dekket.

Kapittel 6.2 – Retningslinjer og oppfølging
<u>Byggevirksomhet, generelt</u>
a) I byggesaker innenfor verneområdene følger man definisjonene som blir benyttet i plan og bygningsloven ved vernetidspunktet.
b) Det skal legges opp til en streng dispensasjonspraksis i nasjonalparken.
c) For all byggevirksomhet i verneområda skal det tas hensyn til utforming og plassering slik at man oppnår best mulig løsning i forhold til landskap og lokal byggeskikk. Utforming og plassering av bygninger bør skje i samarbeid med den kommunale bygningsmyndighet.
d) For alle byggetiltak som innebærer nybygg (jfr. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser § 3 pkt 1.3) vil det bli stilt særskilte krav til søker om dokumentasjon av behovet for tiltaket. Alle søknader om nybygg skal opp til behandling i nasjonalparkrådet for uttalelse. Tiltaket kan bli avventet vurdert til neste rullering av forvaltningsplanen.

<u>Seterbruk</u>
a) Restaurering eller ombygging av eldre bygg vil bare være aktuelt når tiltaket ses i en helheltlig landbruksmessig sammenheng med den omkringliggende næringsvirksomheten.
b) Tiltak som innebærer bruksendring må avklares i henhold til annet gjeldende lovverk.
c) Vernereglene er ikke til hinder for utleie av husvære. Bruksendring (f.eks fra seter til hytte/utleiehytte) må avklares i henhold til annet gjeldende lovverk.

<u>Oppsynshytter</u>
a) Det kan godkjennes enkle hytter i forbindelse med nødvendig oppsyns- og skjøtselsvirksomhet. I tillatelsen vil det bli stilt vilkår om at oppsynshytte ikke skal overstige 15 m2 bebygd areal. Søknader som viser koordinering mellom ulike virksomheter vil bli prioritert.

<u>Turisthytter</u>

a) Turisthyttene i verneområdene skal holde en enkel standard. Utvidelser eller

ombygginger skal være forankret i annet lovverk.
b) Behov for økt overnattingskapasitet gjennom turistforeningens virksomhet i nasjonalparken bør dekkes gjennom bruk av eksisterende overnattingsmuligheter og utleiehytter.

Kapittel 8 - § 4 Generelle dispensasjonsbestemmelser:
Dispensasjon i spesielle tilfeller når det ikke er i strid med fredningen gjelder hovedsakelig bagatellmessige inngrep/tiltak eller forstyrrelser av forbigående karakter og som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene. Tiltak som gis dispensasjon fra verneforskriften med bakgrunn i dette må være av en slik karakter at de ikke forringer naturverdiene og/eller kulturminnene eller gir en fremtidig negativ utvikling av disse, samt ikke strider mot formålet med vernet. Tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdiene i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, som for eksempel oppføring av nye bygninger for private formål, vil ikke kunne gis dispensasjon etter denne bestemmelsen.

Denne generelle dispensasjonsbestemmelsen er nå erstattet med Naturmangfoldloven § 48, mens føringene for når og hvordan denne kan nyttes er nokså lik. Bestemmelsen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernebestemmelsene, men for bagatellmessige tiltak som ikke ble vurdert og beskrevet på vernetidspunktet.

Sonering

I tillegg til generelle føringer for byggesaker, er det i forvaltningsplanen av 2007, som nå er under revidering, lagt opp til en soneforvaltning. Nasjonalparken er delt i vernesoner og ulike brukssoner. Denne saken berører et areal i vernesone 1. Vernesonene (1-3) er områder uten tilrettelegging og inngrep, og utgjør størsteparten av parken. Her skal det være en streng forvaltningspraksis og sonene skal videreføres uten større inngrep. Retningslinjene for forvaltning av vernesonene:

a) Vernesonen skal opprettholdes som områder uten større tekniske inngrep.

b) Irreversible tiltak kan kun godkjennes innenfor rammene av vernebestemmelsene om det er godtgjort at tiltaket ikke vil ha negative konsekvenser for verneformålet.

c) Høsting i form av jakt og fiske er tillatt med hjemmel i verneforskriften og reguleres etter viltlov og lakse- og innlandsfiskelov.

d) Beite skal kunne utøves i vernesonen.

Besøksstrategi

Besøkstrategien for Blåfjella/Skjækerfjella – Lierne nasjonalparker, godkjent 03.06.2020, har som hovedmål å *ivareta verneområdene i tråd med formålene i verneforskriften, samtidig som den bidrar til økt kunnskap, forståelse og gode opplevelser, for de besøkende, og tar hensyn til reindrifta og annen tradisjonell bruk av områdene*.

Videre framgår følgende som delmål for lokalsamfunnet og de tradisjonelle brukerne

• Bidra til at reindrifta og den tradisjonelle bruken (utenom skogsdrift) kan videreføres innenfor rammen av verneforskriften, dette ved å ta vare på naturgrunnlaget (verneverdiene).

• Bidra til forståelse og stolthet over den betydningen reindrifta og den samiske kulturen, har for den lokale verdiskaping og identitet.

• Støtte opp om økt verdiskapning i bygdene rundt nasjonalparken og ringvirkningene dette fører med seg.

Det pekes i besøkstrategiarbeidet blant annet på «Bærekraftig sambruk» - der forvaltningens oppgave er å bidra til en god balanse med plass for nye besøkende uten at det hindrer den tradisjonelle bruken, inkludert reindriften, og uten at det forringer verneverdiene og kulturminnene.

Naturmangfoldloven

Oppføring av de nye bygningene vil skje på tilnærmet samme sted som tidligere, endringene som skal vurderes er økt størrelse og eventuelle konsekvenser av bruksendring som behandles av Verdal kommune.

NML §§ 8-12 skal nyttes som grunnlag for vurdering for om det skal gis dispensasjon til omsøkte tiltak.

Nml § 8 tilsier at beslutningen skal bygge på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag.
Det foreligger ikke opplysninger i artsdatabanken, naturbase eller kartfestet informasjon på temakart som omhandler arter, naturmiljø, naturtyper og biologisk mangfold som tilsier at søknaden kan komme i konflikt med slike interesser, verken direkte eller i umiddelbar nærhet. På bakgrunn av tilgjengelig vitenskapelig – og erfaringsbasert informasjon er det konkludert med at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å si at omsøkte tiltak ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller være en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmiljøet, naturmangfoldet og økosystem.

Oppslag i GIS-Link viser at hytta i Tverråkroken ligger tett på ei flyttelei for reindrifta, og områder definert som vårbeite og sommerbeite (lavereliggende sommerland).

Hytta ligger også nært eksisterende merket sti mellom Vera og Skjækerdalshytta.

Kunnskapsgrunnlaget (nml § 8) vurderes tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken. Føre-var prinsippet (nml § 9) tillegges derfor mindre vekt.

Nml § 10 omfatter økosystemtilnærming og samlet belastning. En endring av status og bruk av bygningen vil medføre noe økt belastning over tid både av ferdsel og motorferdsel. Hvor stor endringen vil bli er vanskelig å forutse.

Presedensvirkningen av en bruksendring og oppføring av en eventuell større hytte som det her søkes om her, vil kunne føre til tilsvarende endringer i andre deler av Nasjonalparken og andre tilsvarende verneområder.

Nml § 11 gjelder prinsippet om at forurenser betaler. Dersom det skjer skade på naturmangfoldet, skal miljøforringelsen bekostes tiltakshaver. Punktet er ikke nærmere vurdert her, men vil komme til uttrykk dersom omsøkt tiltak og aktivitet medfører skade som må rettes.

Nml § 12 innebærer at tiltaket skal baseres på miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Dette betyr også at forvaltningen skal finne fram til de miljømessige beste løsningene, som er til det beste for samfunnet. I denne saken vurderer forvalter at omsøkte bygg har et tradisjonelt uttrykk, og miljømessig fyller krav til materialvalg. Ved bruk av torv som tak, må dette tas i nærområdet for ikke å innføre fremmede arter.

Samfunnsmessig vurderes beste løsning å være at bygget beholder sin opprinnelige funksjon og størrelse, men at den kan vedlikeholdes / erstattes med nye bygg da de opprinnelige var i svært dårlig forfatning.

NML § 48 dispensasjon fra vernevedtak

En tillatelse for å erstatte dagens bygninger med nye vurderes *ikke å stride mot vernevedtakets formål, eller isolert sett påvirke verneverdiene nevneverdig*.

Ser en til føringene i forvaltningsplan og verneforskrift derimot, vurderes det ikke riktig å nytte § 48 til å utvide dagens hytte og uthus som omsøkt. Dette vil være mer enn en mindre utvidelse, og slik sett et press på rammen satt i vernevedtaket. Om mange av bygningene i nasjonalparken i tillegg endrer status fra hytte, fjøs, gjeterbu eller skogskoie til utleiehytter, vil dette samlet gi en økt belastning på verneverdiene over tid.

Vurdering

Ved førstegangs behandling av søknaden fra Verdalsbruket var det av forvalter lagt vekt på at søker hadde et behov for å erstatte eksisterende bygninger med nye på grunn av råteskade og fyringsforbud. De ønsket å føre opp ei ny hytte med uthus i samme stil som de øvrige hyttene Verdalsbruket har satt opp de senere år. Begrunnelsen for størrelse var for at hytta skulle være egnet en passende gruppe ved utleie, samt at det var ønskelig å oppføre den minste av hyttene levrandøren de tidligere har nyttet leverer.

Det går fram av saksframlegg i NP sak 2023/23 som positivt, at endringen til utleiehytte ville kunne gi allmennheten tilgang til å leie og bruke et område som tidliger kun hadde vært tilgjengelig for Verdalsbruket eller den som hadde åremålsleie. Videre at antall bygninger i nasjonalparken ikke vil øke. Det er også et delmål i formålet for nasjonalparken at allmenheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt friluftsliv og enkelt med liten grad av teknisk tilrettelegging. Dette delformålet må derimot sees sammen med de andre formålene med vernet, og tillatelsen opp mot virkningen denne vil gi verneverdiene samlet i denne og andre deler av verneområdet.

Ser en til føringene i forvaltningsplanen så er det definisjon etter plan og bygningsloven på vernetidspunktet som skal legges til grunn. Bygget er registrert som en skogs- og utmarkskoie i matrikkelen. Forvaltningsplanen har ingen særskilte beskrivelser for slike bygg,

men det vurderes nærliggende å se til oppsynshytter eller geterbuer for sammenligning. Dette er normalt små og enkle bygninger. Videre går det fram av dialog med miljødirektoratet og føringer i forvaltningsplanen, at tiltak som innebærer bruksendring må avklares etter annet lovverk.

Ulike bygningers formål og definisjon i matrikkelen vil medføre ulik rettighet og påfølgende bruk. Når bruksendring ikke skal behandles av nasjonalparkstyret er det likevel viktig å ha med våre vurderinger, at ei eventuell utleiehytte vil medføre et større transportbehov enn ei hytte som nyttes av en aktør / leietaker eller eier. En snakker normalt om en boenhet per hytte, mens en gjeterbu eller oppsynshytte ofte nyttes mindre en en fritidshytte. Når disse endres til utleiehytter medfører det flere brukere og med det også økt motorfersel både knyttet til vedlikehold og bruk.

Ser en på føringer for byggesaker og dispensasjonsbehandlinger i ulike soner innen nasjonalparken, går det fram at denne delen, som er i Vernesone 1, skal ha en strengere dispensasjonspraksis enn i de ulike bruksonene.

Besøkstrategien, som er av styrets nyere plandokument, sier at en skal legge til rette for bærekraftig sambruk - der forvaltningens oppgave er å bidra til en god balanse med plass for nye besøkende uten at det hindrer den tradisjonelle bruken, inkludert reindriften, og uten at det forringer verneverdiene og kulturminnene. Klagen fra reindrifta peker på at en tillatelse i denne saken vil være belastende for deres drift. Selv om framtidig endring i ferdsel og motorferdsel ikke kan sies å forringe verneverdiene (naturgrunnlaget for reindrifta), vil endret bruk kunne forstyrre reinens bruk av arealene, og slik sett ikke være bærekraftig for reindrifta. Allmennhetens bruk kan skje som i dag også om det ikke gis tillatelse til en større hytte eller etableres en ny utleiehytte for allmennheten.

Når en legger føringer i forvaltningsplan og besøkstrategi til grunn, samt innsigelser fra Skæhkere Sijte og kulturminnemyndighet, er det forvalters vurdering at Nasjonalparkstyret i denne saken bør imøtekomme en riving / gjenoppføring, men ikke gi dispensasjon for å bygge en hytte av omsøkt størrelse. En eventuell utvidelse bør ikke være på mer enn inntil 30 % av eksitrerende bygningsmasse, eller intil 10 m2 økning i samlet areal. Opprinnelige hytte var på 23 m2 BYA og uthus på 6 m2 BYA – samlet 29 m2 BYA. Forvalter vil utfra dette foreslår at det gis en samlet ramme på 38 m2 BYA (30 %) for ny hytte og uthus.

Selv om nasjonalparkstyret ikke kan påvirke om bygningene godkjennes til utleieformål, er det viktig å peke på føringene i besøkstrategiarbeidet, som også kommuner og lokale aktører knyttet til parken har tatt del i å utforme. En endret bruk av denne og ev senere andre bygninger i nasjonalparken vil som Skæhkere sijte påpeker i sin klage påvirke deres drift og utnyttelse av arealene som grunnlag for reindrifta. Om naturgrunnlaget ikke forringes direkte vil økt bruk,både motorisert og ikke motorisert, påvirke dyreliv inkludert reindrifta. Det vurderes derfor riktig å beholde bygningens opprinnelige størrelse i størst mulig grad, og om mulig også status i matrikkelen.

Oppsummert

Belastningen på dyreliv er vanskelig å måle, tilsvarende også for reindrifta. Deres innsigelse i saken er ett tegn på at de av erfaringsbasert kunnskap ser ar ferdsel forstyrrer. Det bør derfor ikke åpnes for en utvidelse som endrer dagens bruk av denne delen av Nasjonalparken. Å imøtekomme søkers behov på bekostning av reindrifta vurderes ikke å være i tråd med besøksstrategien føringer om *«Bærekraftig sambruk»*.

Det vurderes å kunne imøtekomme søknaden om å erstatte dagens bygninger innenfor forvaltningsplanens føringer og verneforskriftens rammer dersom den samlede rammen for bygningene begrenses til 38 m2 BYA. En utvidelse utover 38 m2 BYA i samlet areal vurderes ikke å være i tråd med forvaltningsplanens føringer eller verneforskriftens ramme, og det vil derfor heller ikke være riktig bruk av NML § 48 som dispensasjonshjemmel.

Nasjonalparkstyret imøtekommer delvis klagen fra Skæhkere Sijte ved å begrense utvidelsen av bygningene, og oppmoder Verdal kommune om å ikke imøtekomme søknad om bruksendring fra skogskoie til utleiehytte.

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren -Lijre nasjonal-paarhkeståvroe

Saksframlegg

Arkivsaksnummer:	2023/1769-0	Saksbehandler:	Eirik Sønstevold	Dato:	30.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre		

Saksframlegg - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Innstilling fra forvalter

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe gir Værdalsbruket tillatelse til følgende:

- Riving av eksisterende hytte på 23 m^2 og uthus på 6 m^2.
- Bygging av ny hytte og uthus i tråd med vedlagte tegninger, på hhv 45,5 m^2-BYA og 10,7 m^2-BYA. BYA måles etter utvendig kledning/panel slik det er beskrevet i Byggteknisk forskrift (TEK17).

Vilkår

- Ved gjennomført tiltak skal det sendes minimum tre (3) bilder av hver av bygningene.
- Nødvendig motorferdsel må eventuelt fremmes i egen søknad til nasjonalparkstyret.
- Det skal benyttes lokal torv hentet innenfor en radius på 1 km. Kanter ved uttaket skal utjevnes/slettes i etterkant.
- Hytta skal være tilgjengelig for allmennheten, og ikke leies ut til privatpersoner for lengre perioder (f.eks. åremål).
- Uthuset skal ikke være isolert.
- Dersom det under arbeid i marka kommer frem kulturminner i form av gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og nasjonalparkforvalter kontaktes omgående.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg

1. **Oversendelsesbrev til Blåfjella - Skjækerfjella - Lierne Nasjonalparkstyre - 200 1 205 Tverråkroken 1.pdf**
2. **F-1 Søknad om tillatelse til riving og bygging av ny hytte og uthus.pdf**
3. **E-4 Tegning uthus.pdf**
4. **E-1 Fasader og perspektivtegninger.pdf**
5. **D-1 Oversikt 1000.pdf**
6. **D-2 Terrengsnitt og fasader.pdf**
7. **D-1.1 Situasjonsplan og kart.pdf**

Saksopplysninger

Verdal kommune har i brev 17.04.23 videresendt søknad fra Værdalsbruket. Kommunen opplyser at de har behandlet og innvilget riving av eksisterende hytte og uthus, mens de avventer behandling av byggesøknaden til den er behandlet i nasjonalparkstyret.

Værdalsbruket søker om dispensasjon til å rive eksisterende hytte og uthus på 23 m^2-BYA og 6 m^2-BYA og bygge ny hytte og uthus på 45,5 m^2-BYA og 10 m^2 reisverk (tilsvarer 10,7 m^2-BYA). Dette tilsvarer en samlet økning av BYA på 27,2 m^2/193 %. Eksisterende hytte er i såpass dårlig forfatning at restaurering er uaktuelt da det er råteproblemer og fyringsforbud. Størrelsen på hytta gjør den uegnet som utleiehytte. I matrikkelen er hytta registrert som skogs- og utmarkskoie gamme på 27 m^2-BYA og uthuset er registrert som garasjeuthus anneks til fritidsbolig på 10 m^2-BYA.

Den omsøkte nye hytte er av samme stil som Værdalsbrukets andre utleiehytter, altså tømmerhytte levert av Øverbygg. Det omsøkte nye uthuset er identisk med uthuset som det tidligere er gitt tillatelse til på Lakevassbu og Storbekkdalen. Uthuset på Lakevassbu er av SNO målt til å være 10,7 m^2-BYA.

Værdalsbruket oppgir i søknaden at de er inneforstått med at en økning fra 23 m^2 til 45,5 m^2-BYA er langt over 30 % økning og 10 m^2 økning. Det vises til tidligere byggesøknader der det er lagt vekt på at antallet hytter i nasjonalparken ikke øker, samt at hytta skal være tilgjengelig for allmennheten. Størrelsen på hytta er begrenset så godt det lar seg gjøre samtidig som man ivaretar hensynet til hytta og funksjonaliteten med plass til 4-5 personer. *Med den omsøkte utvidelsen opprettholdes antall bygninger i nasjonalparken samtidig som man øker tilbudet til allmennheten ved at den gjøres tilgjengelig for alle.* Økningen for uthuset ønskes av praktiske årsaker og oppbevaring av nok gass og ved for hele barmarkssesongen.

Hjemmelsgrunnlag

Miljødirektoratet har i klagesak om Lakevassbu datert 04.02.2015 stadfestet at nybygg av denne karakter ikke har hjemmel i verneforskriften, og søknaden om nybygg må derfor behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48.

Nml § 48 inneholder 3 alternativer; (1) dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, (2) dersom sikkerhetshensyn gjør det nødvendig eller (3) dersom hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Det er første alternativ som er aktuell i denne saken. Alternativet har to vilkår, som begge må være oppfylt for at det skal kunne gis dispensasjon; dersom det (1*) ikke strider mot vernevedtakets formål*, og (2) *ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig*. Dersom begge vilkår er oppfylt kan det vurderes om det skal gis dispensasjon. Nml § 48 er en kan-

bestemmelse, som betyr at det ikke er en automatikk i at dispensasjon gis selv om vilkårene for dispensasjon er oppfylt.

Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Bygget er registrert som skogs- og utmarkskoie gamme i matrikkelen, men nasjonalparkstyret har ikke myndighet til å regulere bruksendring av bygg.

Den ulovsfestede vilkårslæren gir forvaltningsmyndigheten anledning til å sette vilkår uten at det er hjemlet i lov.

Verneformål – forskrift

Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark har til formål å ta vare på et stort, sammenhengende naturområde, som i det vesentlige er urørt av større tekniske inngrep. Biologisk mangfold skal sikres med et naturlig og variert plante- og dyreliv. De lavereliggende dalførene Tverrådalen, Skjækerdalen, Seisjødalen, Gaundalen, Holden (Snåsa) og Gjevsjøen utgjør særlig viktige landskapselementer og naturtyper i nasjonalparken. Kulturminner skal ivaretas.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Forvaltningsplan

Kapittel 6 – Hytter og byggevirksomhet generelt:
Eksiterende bygningsmasse innenfor nasjonalparken antas å dekke de grunnleggende behovene for landbruk, reindrift og friluftsliv. Man må likevel regne med behov for justeringer og tilpasninger i bygningsmassen over tid. Bruken endrer seg med tida og samfunnsutvikling forøvrig, bygninger tilpasses nye bruksformål eller behov for nye bygninger oppstår. Utfordringen blir å holde omfanget av byggevirksomheten på et minimum samtidig som nødvendig behov blir tilfredsstillende dekket.

Kapittel 6.2 – Retningslinjer og oppfølging av byggevirksomhet, generelt:
a) I byggesaker innenfor verneområdene følger man definisjonene som blir benyttet i plan og bygningsloven ved vernetidspunktet.
b) Det skal legges opp til en streng dispensasjonspraksis i nasjonalparken.
c) For all byggevirksomhet i verneområda skal det tas hensyn til utforming og plassering slik at man oppnår best mulig løsning i forhold til landskap og lokal byggeskikk. Utforming og plassering av bygninger bør skje i samarbeid med den kommunale bygningsmyndighet.
d) For alle byggetiltak som innebærer nybygg (jfr. spesifiserte dispensasjonsbestemmelser § 3 pkt 1.3) vil det bli stilt særskilte krav til søker om dokumentasjon av behovet for tiltaket. Alle søknader om nybygg skal opp til behandling i nasjonalparkrådet for uttalelse. Tiltaket kan bli avventet vurdert til neste rullering av forvaltningsplanen.

Kapittel 6.2 – Retningslinjer of oppfølging av byggevirksomhet, turisthytter:
a) Turisthyttene i verneområdene skal holde en enkel standard. Utvidelser eller ombygginger skal være forankret i annet lovverk.
b) Behov for økt overnattingskapasitet gjennom turistforeningens virksomhet i nasjonalparken bør dekkes gjennom bruk av eksisterende overnattingsmuligheter og utleiehytter.

Kapittel 8 - § 4 Generelle dispensasjonsbestemmelser:
Dispensasjon i spesielle tilfeller når det ikke er i strid med fredningen gjelder hovedsakelig bagatellmessige inngrep/tiltak eller forstyrrelser av forbigående karakter og som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene. Tiltak som gis dispensasjon fra

verneforskriften med bakgrunn i dette må være av en slik karakter at de ikke forringer naturverdiene og/eller kulturminnene eller gir en fremtidig negativ utvikling av disse, samt ikke strider mot formålet med vernet. Tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdiene i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, som for eksempel oppføring av nye bygninger for private formål, vil ikke kunne gis dispensasjon etter denne bestemmelsen.

Naturmangfoldloven

Jf. Nml § 7 skal prinsippene i nml §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden.

Nml § 8 tilsier at beslutningen skal bygge på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Det foreligger ikke opplysninger i register (artsdatabanken, naturbase) eller kartfestet informasjon på temakart som omhandler arter, naturmiljø, naturtyper og biologisk mangfold som tilsier at søknaden kan komme i konflikt med slike interesser, verken direkte eller i umiddelbar nærhet. På bakgrunn av tilgjengelig vitenskapelig – og erfaringsbasert informasjon er det konkludert med at det finnes tilstrekkelig kunnskap for å si at omsøkte tiltak ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller være en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmiljøet, naturmangfoldet og økosystem. Oppføring av de nye bygningene skal skje på tilnærmet samme sted som tidligere, og det legges til grunn at tiltaket ikke vil stride mot formålet med vernet og heller ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Det legges dermed til grunn at kunnskapsgrunnlaget (nml § 8) er tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken. Føre-var prinsippet (nml § 9) tillegges derfor mindre vekt.

Nml § 10 omfatter økosystemtilnærming og samlet belastning.

Nml § 11 gjelder prinsippet om at forurenser betaler. Dette betyr at dersom det skjer skade på naturmangfoldet som går utover det tillatelsen gir, skal miljøforringelsen påkostes tiltakshaver.

Nml § 12 innebærer at tiltaket skal baseres på miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Dette betyr også at forvaltningen finner fram til løsninger som er til det beste for samfunnet.

Vurdering

Tiltaket vil kunne medføre en viss økning i ferdselen i området, men ikke i et slikt omfang at det vil kunne forringe artsmangfoldet eller natugrunnlaget for uttøvelsen av reindrift. Tiltaket vil ikke påvirke verneverdiene eller verneformålet i mer negativ retning enn nåværende hytte. Tiltaket vil heller fremme verneformålet og være i tråd med besøksstrategien for nasjonalparken. Hytta ligger langs stien fra Vera til Skjækerdalshytta, ca 8 km fra hovedinnfallsporten på Vera. Hytta ligger dessuten like innenfor nasjonalparkgrensen, og vil sånn sett være et enklere turmål for folk som vil oppsøke nasjonalparken. Nasjonalparkforvalter vurderer derfor at tiltaket vil bidra til utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv, uten at det stimulerer til ferdsel i avsidesliggende eller sårbare områder av nasjonalparken. Dessuten vil ikke tiltaket bidra til flere bygg eller at nasjonalparkens grad av urørthet trues. Altså vil tiltaket være i tråd med verneformålet og gjeldende besøksstrategi, og vilkårene i nml § 48 er oppfylt. Ettersom det er lagt til grunn for innstillingen at hytta skal være allmenn tilgjengelig, settes det vilkår om at hytta ikke kan leies ut i lengre perioder f.eks. åremål.

Dette er en utleiehytte som er åpen for allmenheten, og bruk og behov for lagring er større sammenliknet med f.eks. private hytter. Det er vektlagt at hytta vil være tilgjengelig for allmennheten og ikke en begrenset gruppe. I klagesak fra 04.02.2015 om riving og nybygging av en annen hytte i regi av Værdalsbruket stadfester Miljødirektoratet at det er *lagt særlig vekt på at tillatelsen ikke fører til et økt antall bygninger i verneområdet, og at det er en utleiehytte som er åpen for allmenheten*. Det er få utleiehytter, grunneiere og

næringsaktører innenfor nasjonalparken. Tillatelsen vil derfor etter nasjonalparkforvalters syn ikke skape presedens som truer nasjonalparkens formål.

Det er satt som vilkår at uthuset ikke skal isoleres for å sikre uthuset fyller sitt formål og ikke fungerer som overnattingsværelse. For torv på taket bør det brukes lokal torv for å unngå risikoen for spredning eller innføring av fremmede arter. Kanter ved torvuttaket skal slettes eller utjevnes, dette er for å unngå ansamling av vann og stimulere til raskest mulig gjengroing.

I forvaltningsplanen står det beskrevet at man må regne med justeringer og tilpasninger med tiden. Det vurderes at tiltaket er i tråd med denne beskrivelsen. Det står også at *Mindre utvidelse regnes som inntil 30 % av eksisterende grunnflate, dog ikke større enn 10 m²*. Basert på at det er nevnt *mindre* utvidelse antyder det at denne beskrivelsen viser til § 3 pkt. 1.3 d. i verneforskriften, om *Ombygging og mindre utvidelse*. Dette tiltaket vurderes etter etter nml § 48, og er derfor ikke begrenset til en minder utvidelse så lenge man oppfyller vilkårene i nml § 48. Likevel skal det sies at nasjonalparkforvalter anser det som hensiktsmessig at det tillates en slik utvidelse av byggstørrelsen utover 30 % og 10 m² ettersom det er snakk om en utleiehytte som skal være tilgjengelig for allmennheten, noe som gir mer behov for f.eks. oppbevaring og sengeplass.

I forvaltningsplanen står det at man skal følge definisjonene som ble benyttet i plan- og bygningsloven ved vernetidspunktet. Det er vanskelig å finne hvordan definisjonene for dette var i 2004. Men de siste års erfaringer tilsier at det bør benyttes bebygd areal (BYA) slik det måles i dag, etter utvendig kledning/panel. Det er dette som gir arealet som opptar marka i tillegg til at det er enkelt for oppsynsmyndigheten å kontrollere byggets størrelse.

Etter en helhetsvurdering av omsøkte tiltak og effektene tiltaket vil kunne ha for verneverdiene har nasjonalparkforvalter kommet til at det er hjemmel for å gi tillatelse til tiltaket med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Søknaden innvilges med nevnte vilkår.

Verdal kommune

Plan, bygg og arealforvaltning

Blåfjella-Skjækerfjella Lierne Nasjonalparkstyre

Postboks 2600
7734 STEINKJER

Deres ref	Vår ref	Saksbehandler	Dato
	2023/2175	Hanne Sende Mob:47693002	27.04.2023

Oversendelsesbrev til Blåfjella - Skjækerfjella - Lierne Nasjonalparkstyre - 200/1/205 Tverråkroken 1

Verdal kommune har mottatt søknad om riving av eksisterende hytte og uthus, samt oppføring av ny hytte og uthus, på eiendom 200/1/205 Tverråkroken 1, samt dispensasjon fra arealformål.

Vi har behandlet og innvilget riving av eksisterende hytte og uthus og dispensasjon.

For oppføring av ny hytte avventer vi behandling etter pbl. til denne til saken er behandlet etter verneforskriften av nasjonalparkstyret.

Vi oversender derfor søknad til dere slik at det kan gjøres vedtak i saken etter verneforskriften. Ber om at deres vedtak sendes over til Verdal kommune til postmottak@verdal.kommune.no, merk med saksnr 2023/2175.

Ta kontakt med saksbehandler ved spørsmål.

Med hilsen

Hanne Sende
Saksbehandler

Dette dokumentet er elektronisk og inneholder derfor ikke signatur

Kopi til:

AS VÆRDALSBRUKET

Øverbygg As

Vedlegg

1 Vedleggsopplysninger

2 ErklæringOmAnsvarsrett-PRO-UTF_AS VÆRDALSBRUKET

3 Gjennomføringsplan

4 F-1 Søknad om tillatelse til riving og bygging av ny hytte og uthus

5 ErklæringOmAnsvarsrett-PRO-UTF_ØVERBYGG AS

6 E-4 Tegning uthus

7 E-1 Fasader og perspektivtegninger

8 D-1 Oversikt 1000

9 D-2 Terrengsnitt og fasader

10 D-1.1 Situasjonsplan og kart

11 Skjema

12 Godkjent - Ett-trinns søknad - Nytt bygg - boligformål, Riving av bygg - riving av bygning under 70 m2 - 200/1/205 Tverråkroken 1

Værdalsbruket

Verdal kommune
Plan, byggesak og arealforvaltning
postmottak@verdal.kommune.no

Vuku, 17. april 2023

Søknad om tillatelse til bygging av ny hytte og uthus ved Tveråkroken

Vedlagt er byggesøknad med tegninger for planlagt hytte og uthus, samt kart og flybilder som viser beliggenhet for ny hytte med frittliggende uthus.

Værdalsbruket har siden 1971 hatt hytte ved Tveråkroken. Hytta har i alle år vært benyttet i forbindelse med utleie av jakt og fiske, samt annet friluftsliv. Hytta har i senere tid vært utleid på åremål, men den nye hytta skal leies ut på døgnbasis og være tilgjengelig for alle som ønsker å leie den.

Eksisterende hytte har et bebygd areal (BYA) på 23 kvm. I tillegg kommer et frittstående uthus på 6 kvm. Hytta er i såpass dårlig forfatning at restaurering ikke er et alternativ. Råteproblemer/ fukt kombinert med fyringsforbud gjør det nødvendig å bygge nytt. Den har også en størrelse som gjør den uegnet som utleiehytte.

Den nye hytta plasseres på samme sted som den gamle, og det søkes om tillatelse til å rive den gamle hytta. Den vil tømmes for alt som ikke er brennbart og deretter brennes på stedet slik vi har gjort det i tidligere byggeprosjekt. Brannvesenet varsles i forkant.

Som vedlagte søknad viser er det tenkt bygd en tømmerhytte av typen «Flåtjønn» levert av Øverbygg AS. Dette er samme type hytte som de øvrige hytter vi har bygd i nasjonalparken, og oppfyller slik vi ser det kravet til tradisjonell byggeskikk. I tillegg til hytten er det nødvendig med et uthus (vedskjul, lager og utedo) på 10 kvm. i reisverk. Uthuset er identisk med uthuset på Lakevassbu og Storbekkdalen. Størrelsen er et minimum for å kunne lagre nok ved og gass for hele barmarksesongen.

Det søkes også om tillatelse etter naturmangfoldlovens §48. Det bes om at Verdal kommune oversender saken til nasjonalparkstyret for behandling etter denne bestemmelsen. Den nye hytta har et bebygd areal på 45,5 kvm. og et bruksareal (BRA) på 41,5 kvm. Dette er inkludert overbygd terrasse.

Verneforskriften setter rammer for utvidelse av eksisterende bygg. Utvidelse tillates med inntil 30%, men begrenset oppad til 10 kvm. Totalt bebygd areal inkl. overbygd terrasse blir 22 kvm. over det som i utgangspunktet tillates etter verneforskriften, men godt innenfor rammen i kommuneplanen. I tidligere saker er det lagt vekt på at antall bygninger i verneområdet ikke øker, samt at hytta skal være tilgjengelig for allmennheten («turistanlegg»). Vi mener å ha begrenset størrelsen så godt det lar seg gjøre samtidig som vi ivaretar hensynet til at hytta skal være funksjonell med plass til 4-5 personer. Med den omsøkte utvidelsen opprettholdes antall bygninger i nasjonalparken samtidig som man øker tilbudet til allmennheten ved at den gjøres tilgjengelig for alle. Det nye uthuset er 4 kvm.

større enn det gamle. Eksisterende uthus er upraktisk, og vi søker om tillatelse til bygging av nytt uthus. Den omsøkte modellen ble grundig vurdert i AU-2014-3755 og Miljødirektoratets behandling 2014/1019.

Vi kan ikke se at tiltaket er i strid med verneformålet, og håper at det kan dispenseres fra bestemmelsene om arealutvidelse slik at man får en hytte som er egnet til utleie.

Oppsummert søkes det om følgende:

1. Tillatelse til riving av eksisterende hytte. Brennbart materiale vil bli destruert på tomten, resten bringes til bygds og leveres på godkjent mottak.
2. Dispensasjon fra reguleringsformålet og naturmangfoldloven til oppføring av ny hytte på 45,5 kvm. og tilhørende uthus på 10 kvm. bebygd areal.

Vi håper på positiv behandling av søknaden. Vennligst ta kontakt om det er behov for flere eller utfyllende opplysninger.

Med hilsen

Anders Børstad

E-4

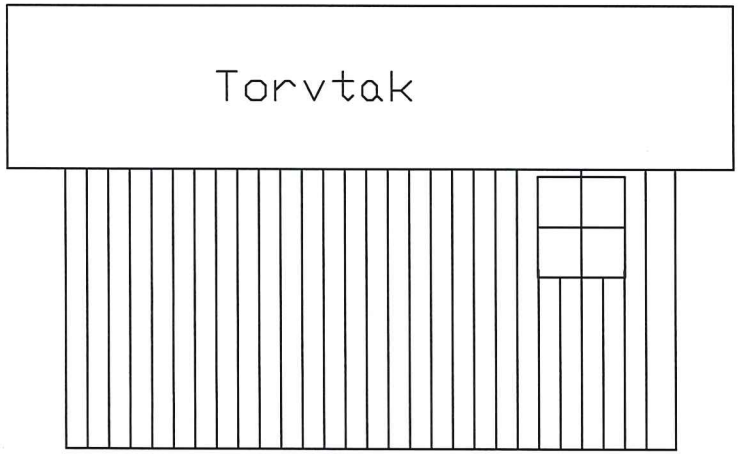

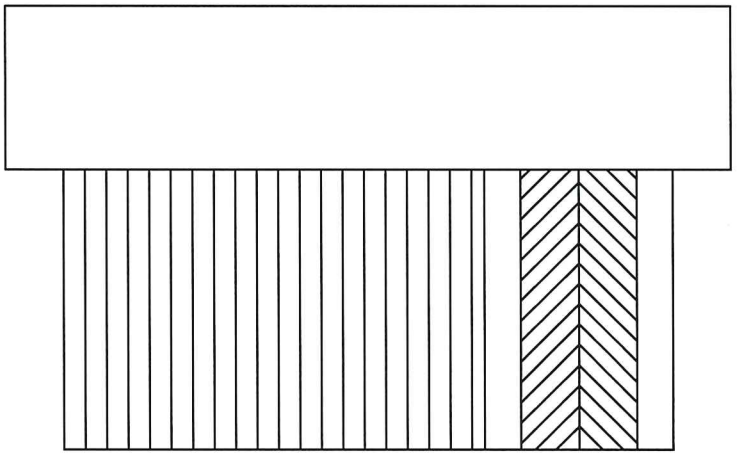

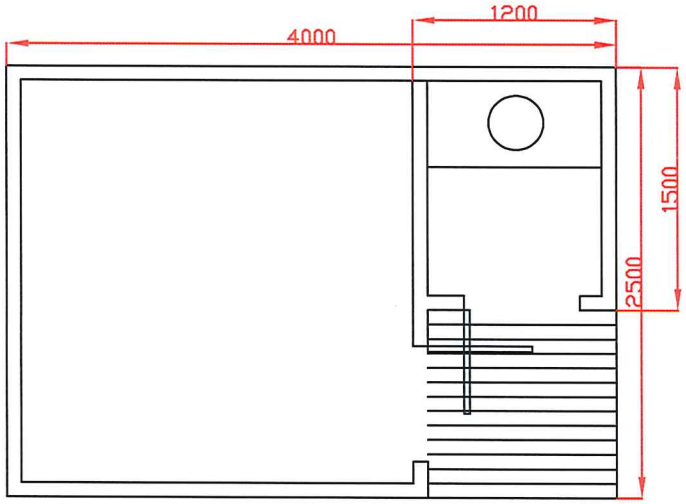

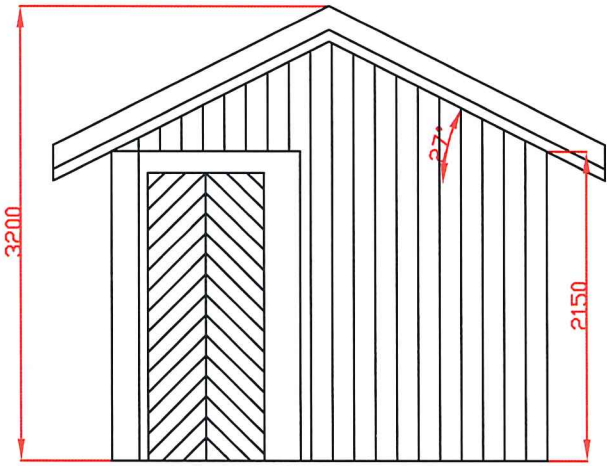

Dato: 20.04.2023

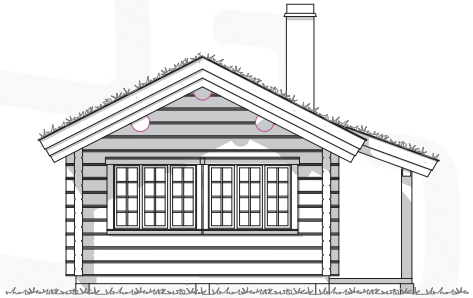

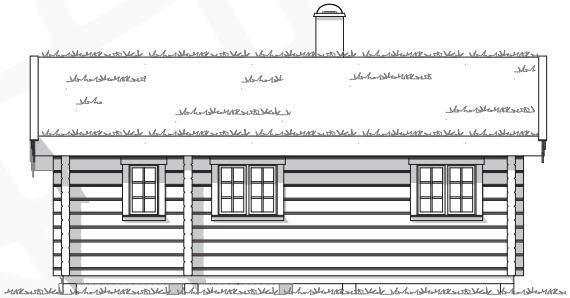

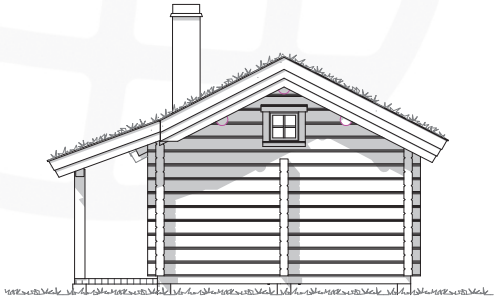

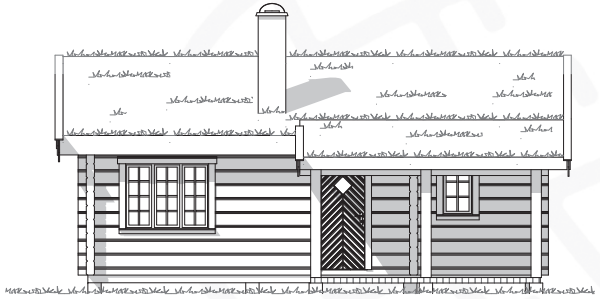

Modell: Hytte Tveråkroken	Prosjektnr.: 230004
	Gnr./Bnr./Festenr.: # / Sign.: SEG
Tegning: Fasader og perspektiv	Dato: 17.04.23
	Målestokk: 1:100
Tiltakshaver: **Værdalsbruket** Sted tomtens plassering	Format: A3 / Rev.:
© Alle rettigheter tilhører Øverbygg AS. Kopiering eller bruk av disse tegningene er forbudt uten skriftlig samtykke	
Prosjekterende: **Øverbygg AS** Industriv 250, 7760 Snåsa, Foretagsnr.: 914 063 701 — www.overbygg.no, Email: firmapost@overbygg.no, Tlf. +47 741 38100	ØVERBYGG Vi bygger bærekraftig med omtanke

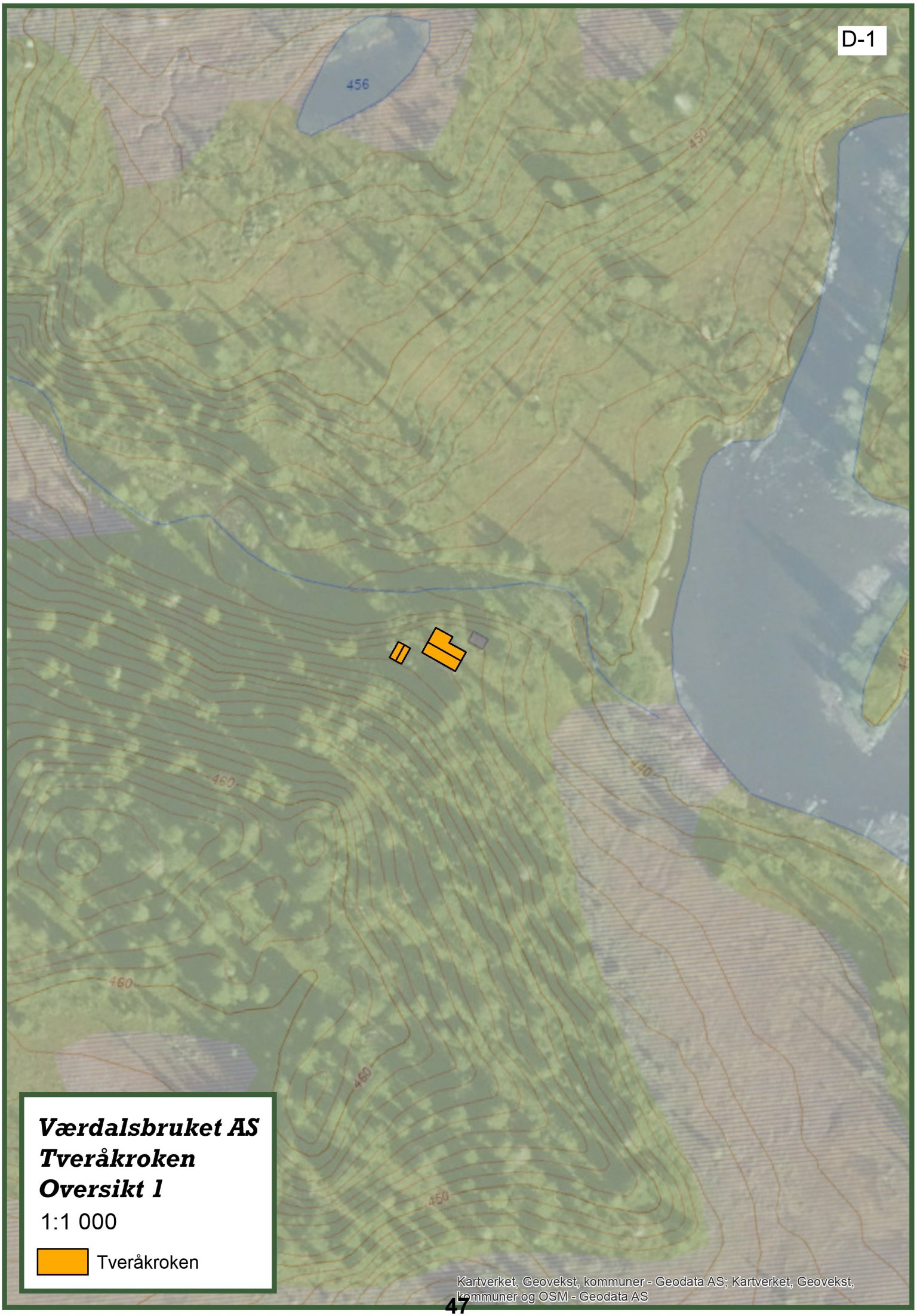
D-1
456
450
460
460
460
450
440
Værdalsbruket AS
Tveråkroken
Oversikt 1
1:1 000
Tveråkroken
Kartverket, Geovekst, kommuner - Geodata AS; Kartverket, Geovekst, kommuner og OSM - Geodata AS

D-2

Fasade 1

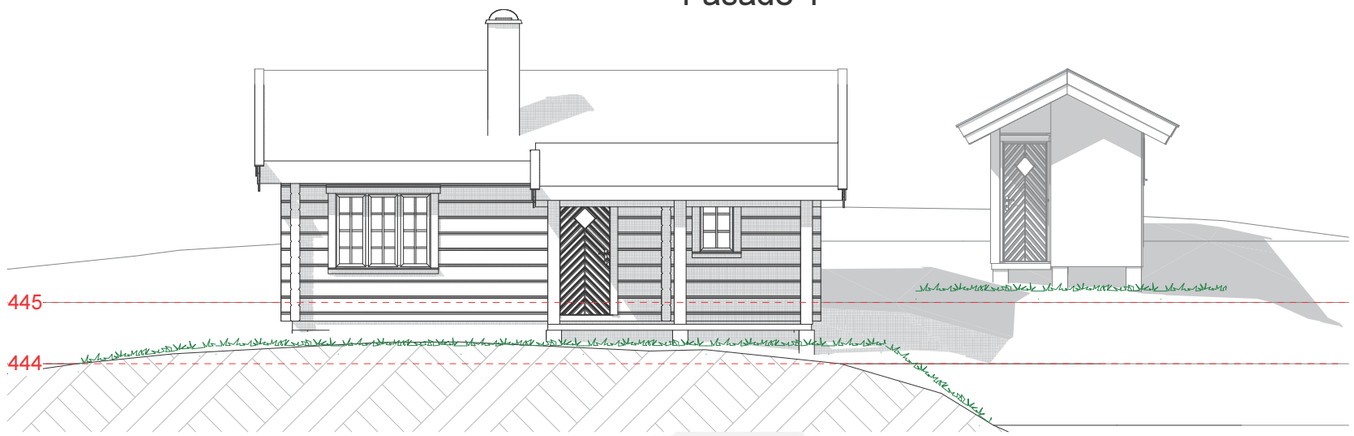

Fasade 2

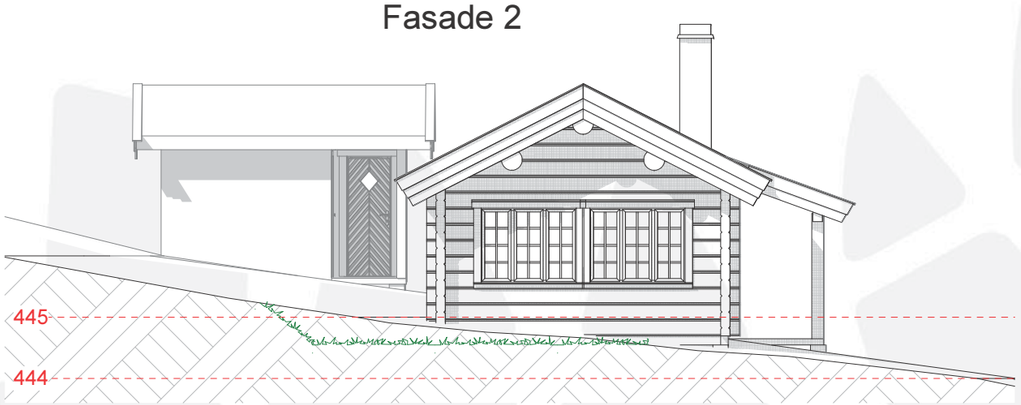

Fasade 3

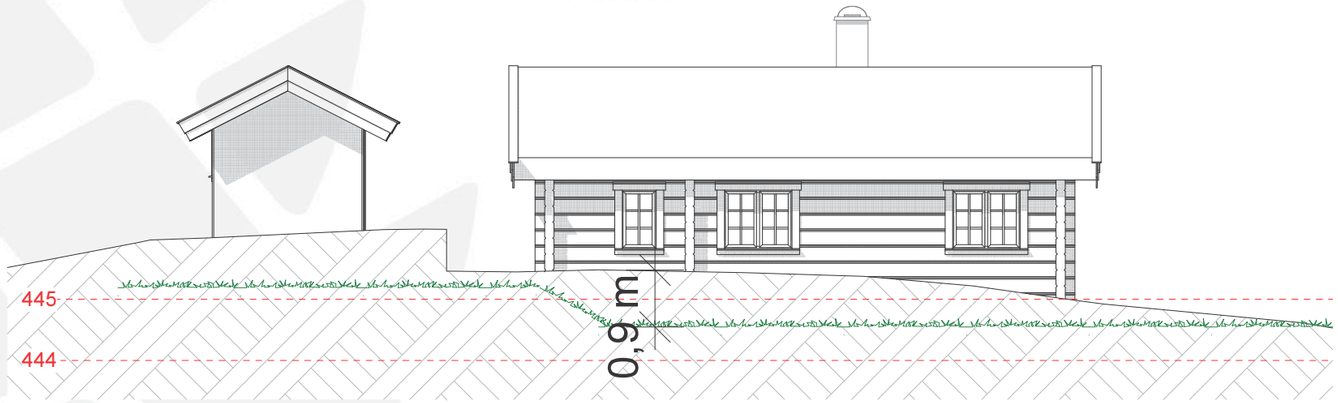

Fasade 4

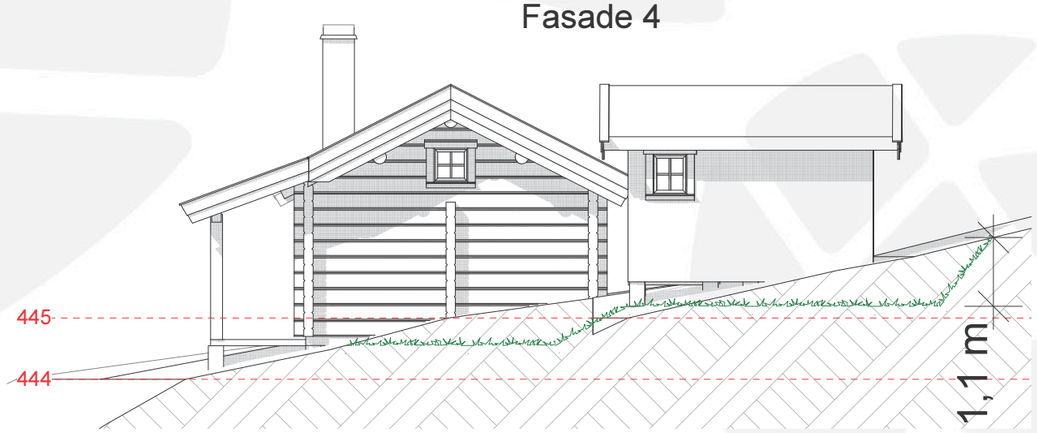

Topp pilarfundament
Hytte: 444,5 m o h
uthus: 445,6 m o h

Modell: Egen hyttemodell	Prosjektnr.: 230004
	Gnr./Bnr./Festenr.: **200/1/205** — Sign.: SEG
Tegning: Terrengsnitt	Dato: **25.04.23**
	Målestokk: **1:100**
Tiltakshaver: **Verdalsbruket** **Tverråkroken**	Format: **A3** — Rev.:

© Alle rettigheter tilhører Øverbygg Norge AS. Kopiering eller bruk av disse tegningene er forbudt uten skriftlig samtykke

Prosjekterende:
Øverbygg Norge AS
Industriveien 250
7760 Snåsa
Foretagsnr.: 914 063 701
www.overbygg.no
Email: firmapost@overbygg.no
Tlf. +47 741 38100

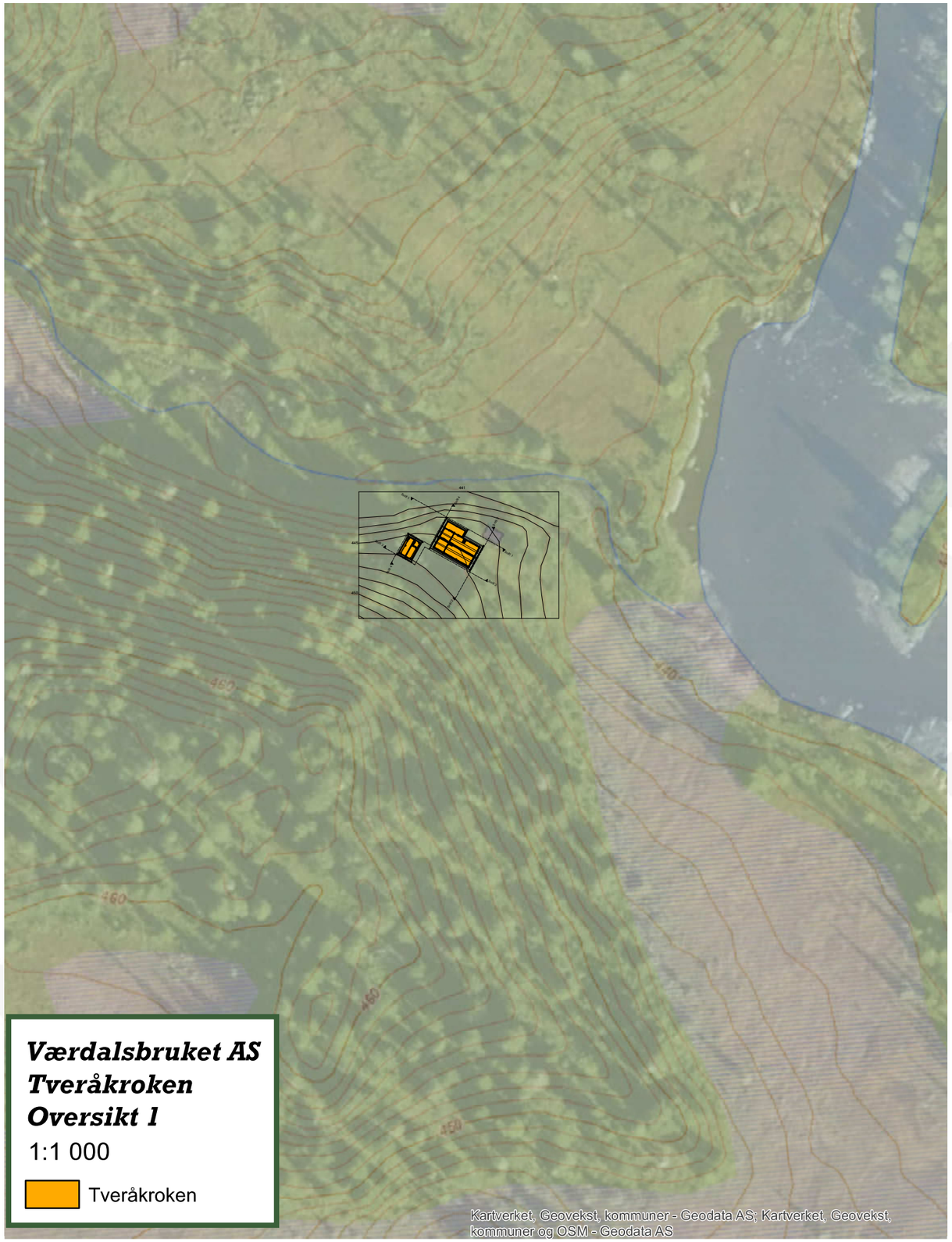

Værdalsbruket AS
Tveråkroken
Oversikt 1

1:1 000

Tveråkroken

Modell: Egen hyttemodell	Prosjektnr.: 230004
	Gnr./Bnr./Festenr.: **200/1/205** — Sign.: SEG
Tegning: Situasjonsplan	Dato: **25.04.23**
	Målestokk: **1:1000**
Tiltakshaver: **Verdalsbruket** **Tverråkroken**	Format: **A3** — Rev.:
© Alle rettigheter tilhører Øverbygg Norge AS. Kopiering eller bruk av disse tegningene er forbudt uten skriftlig samtykke	
Prosjekterende: **Øverbygg Norge AS** Industriveien 250, 7760 Snåsa, Foretagsnr.: 914 063 701 — www.overbygg.no, Email: firmapost@overbygg.no, Tlf. +47 741 38100	

Fasade 1

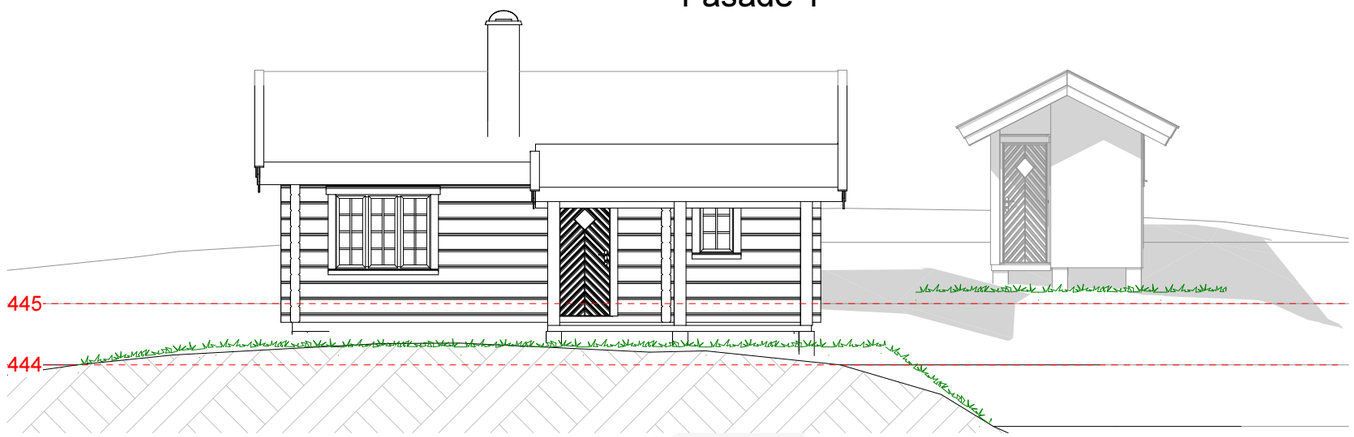

Fasade 2

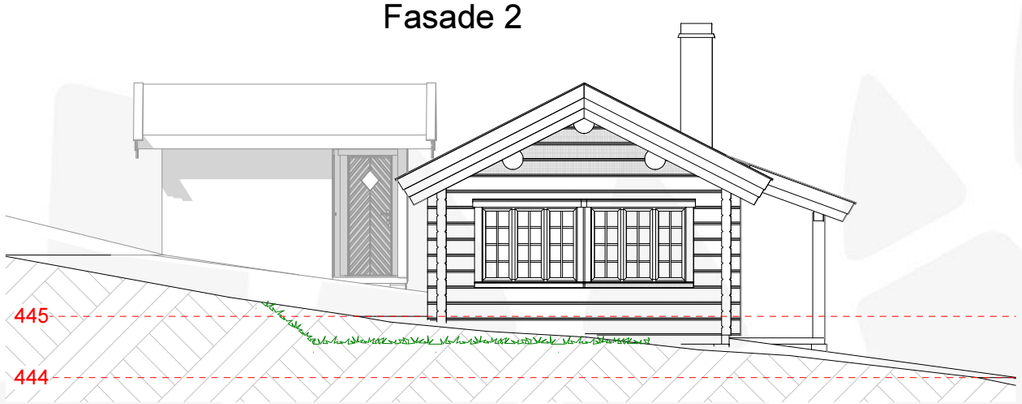

Fasade 3

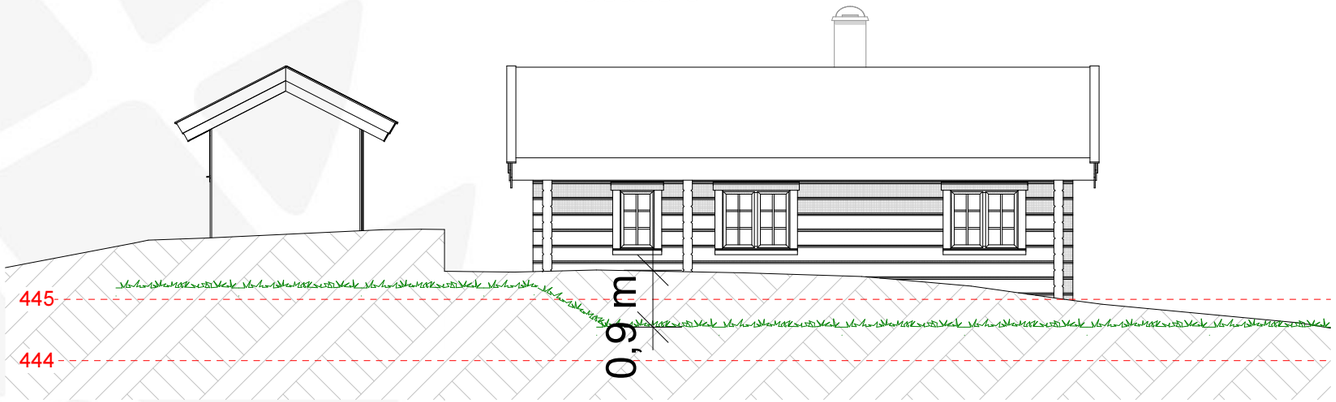

Fasade 4

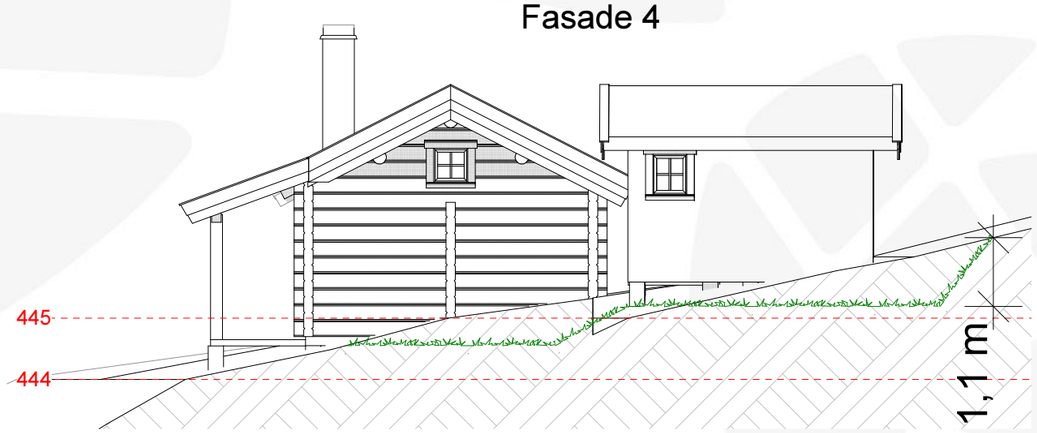

Topp pilarfundament
Hytte: 444,5 m o h
uthus: 445,6 m o h

Modell: Egen hyttemodell	Prosjektnr.: 230004
	Gnr./Bnr./Festenr.: **200/1/205** — Sign.: SEG
Tegning: Terrengsnitt	Dato: **25.04.23**
	Målestokk: **1:100**
Tiltakshaver: **Verdalsbruket** **Tverråkroken**	Format: **A3** — Rev.:

© Alle rettigheter tilhører Øverbygg Norge AS. Kopiering eller bruk av disse tegningene er forbudt uten skriftlig samtykke

Prosjekterende:
Øverbygg Norge AS
Industriveien 250
7760 Snåsa
Foretagsnr.: 914 063 701
www.overbygg.no
Email: firmapost@overbygg.no
Tlf. +47 741 38100

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren -Lijre nasjonal-paarhkeståvroe

Besøksadresse
Heggvollveien 6
7882 Nord

Postadresse
Nasjonalparkforvaltningen
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 99 59 86 20
73199382
E-post:
steinar.bach@naturporten.no
http://nasjonalparkstyre.no/Blafjella

VÆRDALSBRUKET AS
Smålandsvegen 25
7660 VUKU

Saksbehandler	Eirik Sønstevold	Vår ref.	2023/1769	Deres ref.	2023/2175 (Verdal komm.)	Dato	08.06.2023

Vedtak - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Vedtak

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe gir Værdalsbruket tillatelse til følgende:

- Riving av eksisterende hytte på 23 m^2 og uthus på 6 m^2.
- Bygging av ny hytte og uthus i tråd med vedlagte tegninger, på hhv 45,5 m^2-BYA og 10,7 m^2-BYA. BYA måles etter utvendig kledning/panel slik det er beskrevet i Byggteknisk forskrift (TEK17).

Vilkår

- Ved gjennomført tiltak skal det sendes minimum tre (3) bilder av hver av bygningene.
- Nødvendig motorferdsel må eventuelt fremmes i egen søknad til nasjonalparkstyret.
- Det skal benyttes lokal torv hentet innenfor en radius på 1 km. Kanter ved uttaket skal utjevnes/slettes i etterkant.
- Hytta skal være tilgjengelig for allmennheten, og ikke leies ut til privatpersoner for lengre perioder (f.eks. åremål).
- Uthuset skal ikke være isolert.
- Dersom det under arbeid i marka kommer frem kulturminner i form av gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og nasjonalparkforvalter kontaktes omgående.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens § 28 er det klagerett på vedtaket.

Eventuell klage skal stiles til:
Miljødirektoratet, Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim.

Eventuell klage skal sendes til:
Nasjonalparkstyret v/Nasjonalparkforvalter, Postboks 2600, 7734 Steinkjer.

Frist: - innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Eirik Sønstevold
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg
1 Saksframlegg med vedtak
(VEDLEGG)

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER
VERDAL KOMMUNE	Postboks 24	7651	VERDAL

(KOPITILTABELL)

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren -Lijre nasjonal-paarhkeståvroe

Besøksadresse
Heggvollveien 6
7882 Nordli

Postadresse
Nasjonalparkforvaltningen
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 81 35
73199382
E-post: stsig@statsforvalteren.no
http://nasjonalparkstyre.no/Blafjella

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Eirik Sønstevold **Vår ref.** 2023/1769 **Deres ref.** «REF» **Dato** 16.05.2023

Ber om kulturminnefaglig vurdering - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Viser til søknad fra AS Værdalsbruket videresendt fra Verdal kommune 27.04.2023. Vi ber om kulturminnefaglig tilbakemelding innen **tirsdag 30. mai** (NB! kort frist) om eksisterende bygg kan være av kulturhistorisk verdi eller om det skal tas hensyn til at det kan være kulturminner innenfor byggeområdet. Legger ved alle vedleggene som er med saken.

Ber om at dere henviser til vår referanse 2023/1769 ved svar.

Oversiktskart

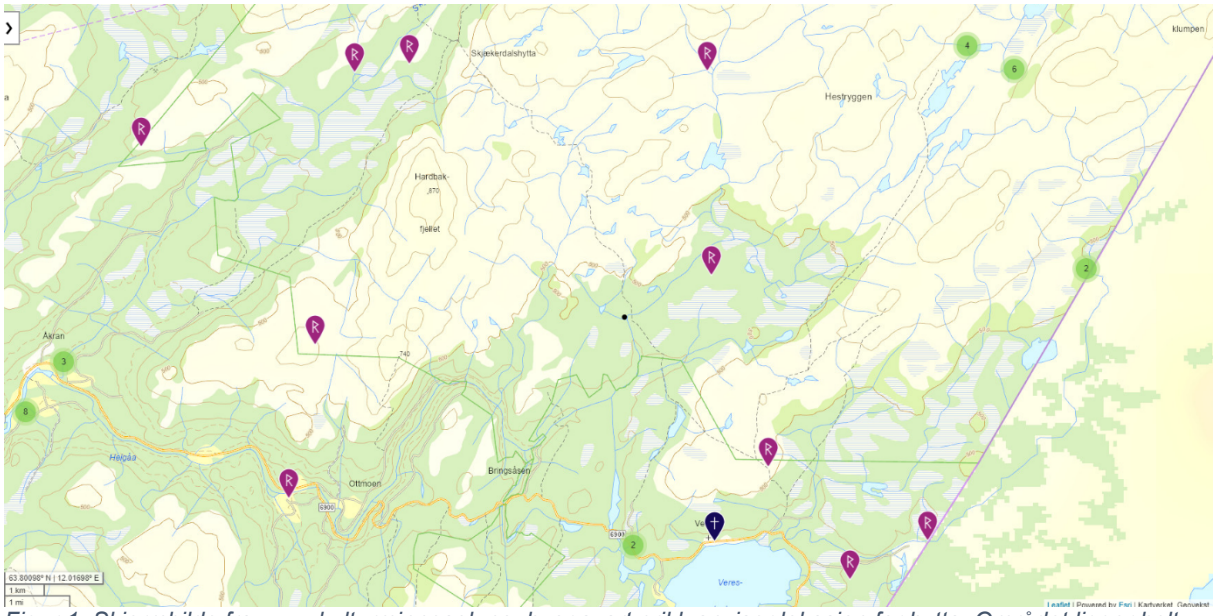

Figur 1. Skjermbilde fra www.kulturminnesok.no, hvor svart prikk anviser lokasjon for hytta. Området ligger helt sør i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark og helt øst i Verdal kommune.

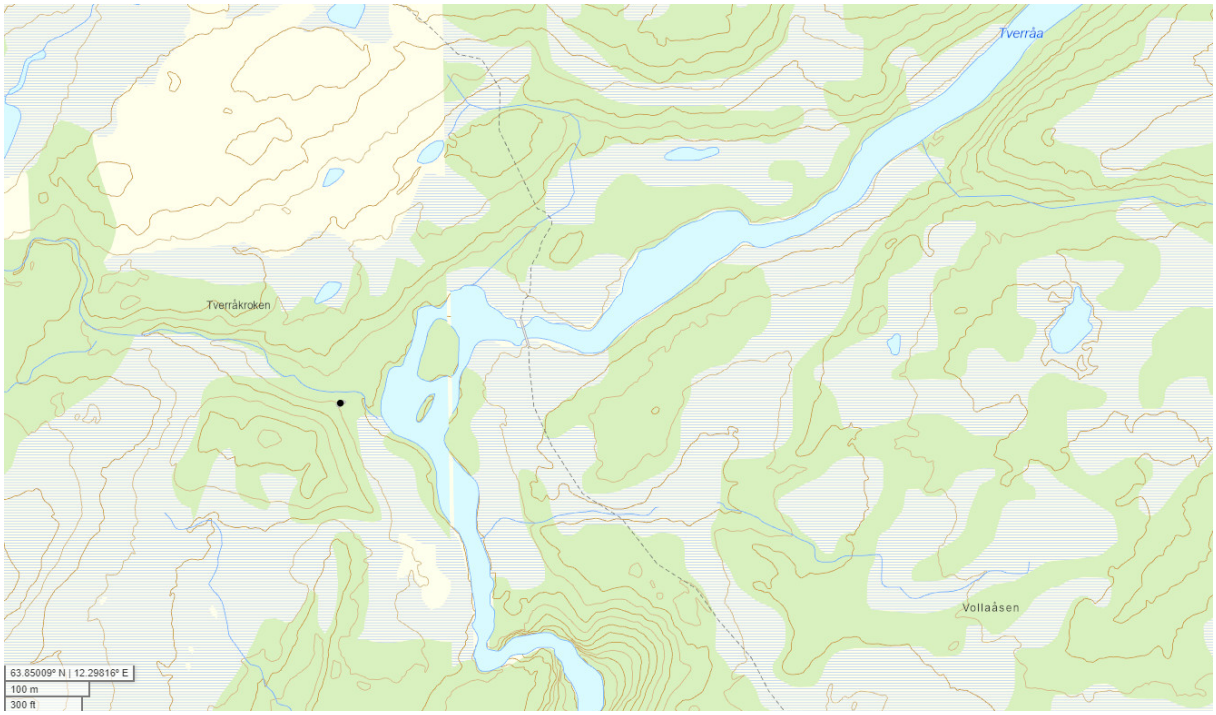

Figur 2. Detaljert skjermbilde fra www.kulturminnesok.no, hvor svart prikk anviser lokasjon for hytta.

Med hilsen

Eirik Sønstevold
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg
1 Oversendelsesbrev til Blåfjella - Skjækerfjella - Lierne Nasjonalparkstyre - 200 1 205 Tverråkroken 1.pdf
2 Søknad til behandling - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket
3 Vedleggsopplysninger.pdf
4 ErklæringOmAnsvarsrett-PRO-UTF AS VÆRDALSBRUKET.pdf
5 Gjennomføringsplan.pdf
6 F-1 Søknad om tillatelse til riving og bygging av ny hytte og uthus.pdf
7 ErklæringOmAnsvarsrett-PRO-UTF ØVERBYGG AS.pdf
8 E-4 Tegning uthus.pdf
9 E-1 Fasader og perspektivtegninger.pdf
10 D-1 Oversikt 1000.pdf
11 D-2 Terrengsnitt og fasader.pdf
12 D-1.1 Situasjonsplan og kart.pdf
13 Skjema.pdf

14 Godkjent - Ett-trinns søknad - Nytt bygg - boligformål, Riving av bygg - riving av bygning under 70 m2 - 200 1 205 Tverråkroken 1.pdf

Likelydende brev sendt til:

SAMEDIGGI / SAMETINGET	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE	Fylkets hus Postboks 2560	7735	STEINKJER

SAEMIEDIGKIE
SAMETINGET

Påastesijjie/adresse
Postboks 3
9735 Kárášjohka/Karasjok
Aamhtsreerije
saksbehandler
Tel:

Tel: 78 47 40 00
Org.nr: 974 760 347
Ta kontakt
Brage Sletvold
+47 78 47 40 33

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600
7734 STEINKJER

AAMHTESE/SAK	MIJ VUESUEHT./VÅR REF.	DIJ VUESIEHT./DERES REF.	BIEJJIE/DATO
21/98 - 247	23/21788	2023/1769	26.05.2023

Svar: Kulturminnefaglig vurdering - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Vi viser til deres brev av 16.05.23.

Etter vår vurdering av beliggenhet og ellers kjente forhold kan vi ikke se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Vi kan heller ikke se at eksisterende bygg er av samisk kulturhistorisk interesse. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til tiltaket.

Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Vi minner om at alle samiske kulturminner fra 1917 eller eldre er automatisk fredet ifølge kml. § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være hustufter, gammetufter, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Trøndelag fylkeskommune.

Heelsegh/Med hilsen

Bjørn Berg
seniorráđđeaddi/seniorrådgiver

Brage Sletvold
Ráđđeaddi/Rådgiver

Tjaatsege lea elektrovneles jååhkesjamme jïh seedtesåvva vuelietjaalegapth/
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Åejviedåastoje / Hovedmottaker:

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER

Kopiija / Kopi til:

Trøndelag Fylkeskommune	Fylkets hus	7735	Steinkjer

Fra: Hauke Haupts[hauha@trondelagfylke.no]
Sendt: 09.06.2023 10:13:57
Til: Strand, Sigbjørn;Postmottak SFTL[sigbjorn.strand@statsforvalteren.no;sftlpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Foreløpig svar - forespørsel om kulturminnefaglig vurdering - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

---

Vi viser til deres henvendelse.
Henvendelsen er av vår arkivseksjon journalført den 24.05.2023.
Nasjonalparkforvalter har satt en uvanlig kort svarfrist uten å begrunne det.
Vi har ikke hatt anledning til å svare ut henvendelsen før i dag, men er godt innenfor tre ukers fristen for midlertidig eller foreløpig svar.

Saken er for dårlig opplyst.
Det mangler nødvendig dokumentasjon som er bilder, kulturhistorie og opplysninger om bruksverdi som knytter seg til tilstanden.
Det vi så langt har klart å tolke er at hytta er ikke stor nok til bruk som ønsket av søker, som står for dispensasjonen, nybygging og riving betinger.
Hytta med uthus skal være bygget i 1971. Dette betyr at hytta er over 50 år gammel.
Byantikvaren i Trondheim setter en minste alder på 40 år for 20 århundre kulturarv, men det er ingen fast grense jf. kulturminneloven.
Vedlagt en fredet hytte etter kulturminneloven som ble valgt ut i 2009.
Dette dokumentet kan være veiledende for søker hvilken informasjon vi behøver for å komme med et faglig råd og vurdering.
Vi forutsetter at forskriften for et vernet areal som er her berørt medfører varsomhet og at saken blir så godt opplyst som mulig.
På nåværende tidspunkt på bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget vi har, vil vi sterkt anmode om å bevare bygningene og utarbeide en plan for en utvidelse som tilfredsstiller eiers behov og for at hytta som mulig bevaringsverdig kulturminne bevarer sin bruksverdi.

Vi ber om at det etterlyste kunnskapsgrunnlaget sendes oss.
Dette innebærer til vanlig en tilstandsanalyse etter NS 16096 for freda og verneverdige kulturminner.

Med vennlig hilsen
Hauke Haupts

Trøndelag fylkeskommune
Tröndelagen fylhkentjielte

Hauke Haupts
Seniorrådgiver
Seksjon kulturminner
hauha@trondelagfylke.no
74 17 51 71
74 17 40 00 (sentralbord)
www.trondelagfylke.no

VEDLEGG TIL FREDNINGSSAK

DOKUMENTASJON

Navn: Arentzbu
Adresse: Breheimen
Kommune: Luster

Kulturminneloven § 15 – fredning

Bildet viser to av de tre bygningene på Arentzbu. Til høyre ligger den gamle hovedhytta, til venstre sikringshytta. Den gamle steinbua ligger til høyre for hovedhytta, men er ikke synlig på bildet.

Dato: 8/5 -2009 Utarbeidet av Forsvarsbygg

Innhold:

Kart 2
Miljøbeskrivelse og geografisk plassering 2
Reguleringsstatus 5
Beskrivelse av fredningsobjektet 5
Bakgrunn: 5
Hovedhytte 9
Området for øvrig med Sikringshytte og steinbu 16
Historie 25
Lege Fr. Arentz legat 25
Den Norske Turistforenings historie 28
Bilder 32
Kilder 36

Kart

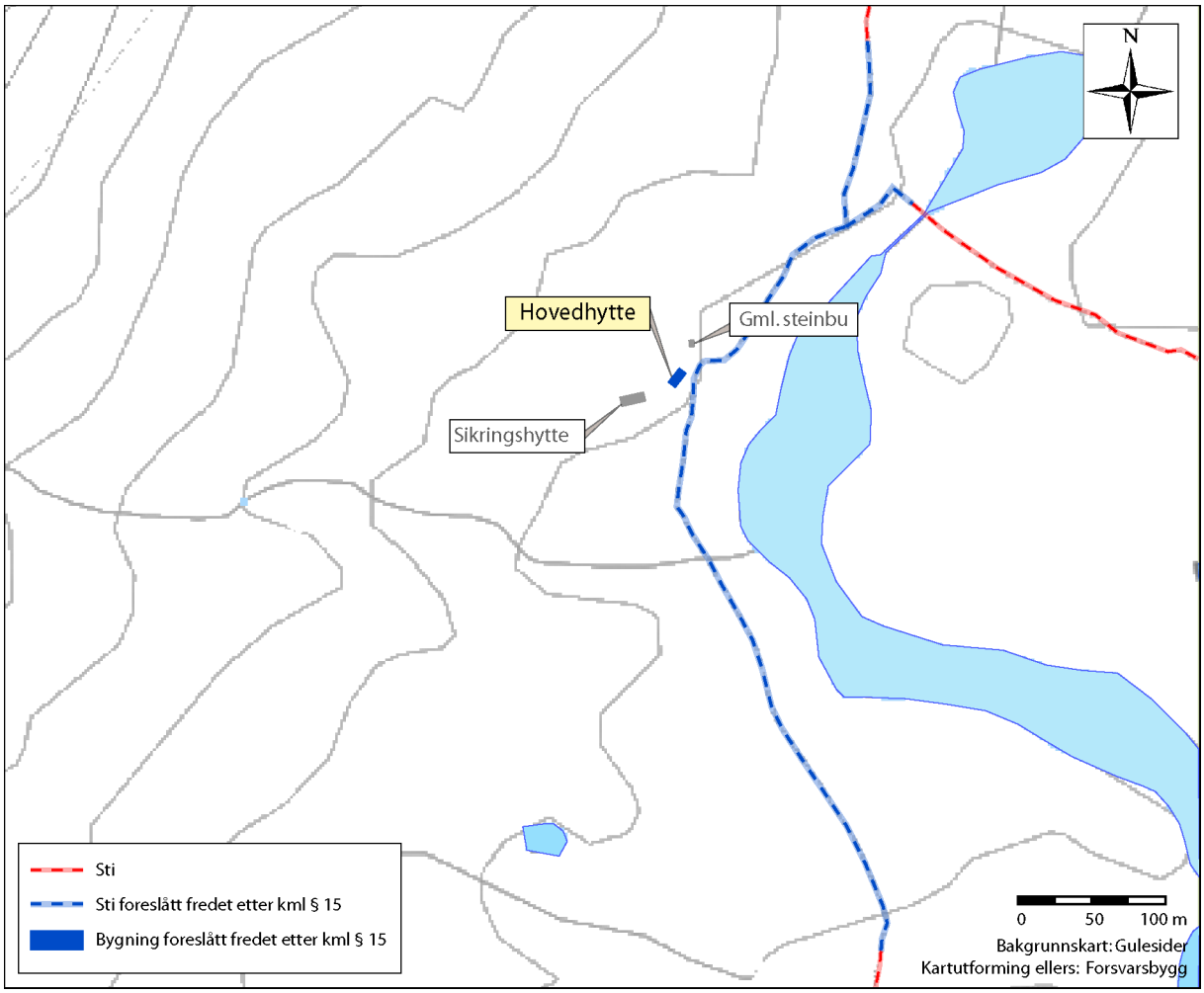

Kart over Arentzbu. Bygningen og den delen av stien som er foreslått fredet er merket med blått.

Miljøbeskrivelse og geografisk plassering

Arentzbu turisthytte ligger i Breheimen, et fjellområde som ligger mellom Jotunheimen og Jostedalsbreen. Breheimen avgrenses av Sognefjorden (Lustrafjorden) og Jostedalsbreen i sør og vest, mens Ottadalen og Strynefjellsveien skiller Breheimen fra Tafjordfjellene i nord. I øst er det Bøverdalen og Sognefjellsveien som avgrenser Breheimen frå Jotunheimen.

Den nordøstre delen av Breheimen er preget av fjelldaler med slake vidder mellom. Viddene stiger mot sørvest og ender i et høyfjellsmassiv mot det sentrale vannskillet. I dette fjellmassivet finner man et titalls topper høyere enn 2000 meter. Mot Lustrafjorden i sørvest er dalene dypere og hele landskapet mer oppdelt og variert.

Med kart og litt fantasi kan Lustrafjorden minne om en ørnefot med Dalsdalen, Mørkrisdalen og Fortunsdalen som skarpe klør inn i Breheimen. Her har elvene og breene arbeidet seg effektivt ned i den myke berggrunnen. Vassdragene har greiner inn til vannskillet, der de fanger opp smeltevann fra breene og gir elvene stor vannføring.

Navnet Breheimen ble først tatt i bruk etter andre verdenskrig, da det var behov for et samlende navn på dette fjellområdet. Og navnet må sies å være ganske passende: Omtrent en fjerdedel av arealet i Breheimen er dekket av isbreer, og syv av Norges tjue største isbreer ligger innenfor området. Men selv om breene er det mest karakteristiske trekket ved landskapet, er frodigheten i de

dype dalene vel så i øyenfallende som karrigheten på toppene. På varme sommerdager kan man oppleve et nesten tropisk klima i de blomstrende liene. Her vokser planter og trær seg mye større enn andre steder, og selv krevende plantearter finner fotfeste mellom de bratte fjellsidene.

Utsynet innover Breheimen fra toppen av Rausdalen. Foto: Sverre A. Larssen, DNT

Spørteggbreen. Arentzbu ligger i dalen mellom varden og breen. Foto: Sverre A. Larssen, DNT

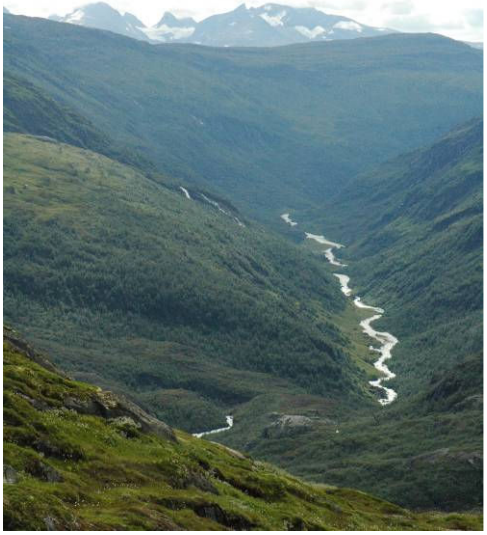

Mørkrisdalen. Foto: Sverre A. Larssen.

Rausdalen. Foto: Elias Bolstad

Fra DNTs turkart over Breheimen. Arentzbu ligger nordøst for Spørteggbreen. Foto: DNT.

Lengst inne i en av disse bratte, frodige dalene har Turistforeningen plassert sin selvbetjeningshytte Arentzbu. 870 meter over havet, i en liten fjelldal i fortsettelsen av den lange og kronglete Mørkrisdalen og midt mellom de to mektige isbreene Harbardsbreen og Spørteggbreen fant de en passende tomt. Arentzbu danner med sin lokalisering inngangsporten til Breheimen fra vest, og fra hytta har man direkte tilgang til et imponerende fjellområde preget av isbreer og totusenmetershøye fjelltopper.

Foto: Tine Mjølnerød, DNT.

Foto: Sverre A. Larssen

Den naturlige adkomsten til Arentzbu er å følge stien opp gjennom Mørkrisdalen fra Skjolden. Velger man denne adkomsten får man også den mest storslagne naturopplevelsen. Mørkrisdalen er ekstremt frodig, og landskapet har en særegen og villvakker skjønnhet som lett gjør inntrykk. Omkring 200 meter nordøst for turisthytta deler stien seg i to, der den ene fører til Nørstedalseter og den andre til Strongdalshytta. Det går også merkede ruter fra Fast, Styggevasshytta og Fåbergstølen.

Reguleringsstatus

Arentzbu turisthytte ligger i et uregulert område som på kommuneplanen er vist som LNF-område.

I Verneplan III for vassdrag som Stortinget vedtok i 1986 er Mørkrisdalselvi varig vernet mot kraftutbygging. Den største tilførselselva til Mørkrisdalselvi renner forbi Arentzbu og videre ned gjennom Mørkrisdalen.

Det har lenge vært planer om å etablere en nasjonalpark for Breheimen og Mørkrisdalen. I skrivende stund er det lagt fram et forslag til verneformer, grenser og forskrifter for nasjonalparken med tilhørende verneområde. I det framlagte forslaget ligger Arentzbu inne i den nye nasjonalparken, mens de gamle stølsområdene i Mørkrisdalen er vist som landskapsvernområde.

Beskrivelse av fredningsobjektet

BAKGRUNN:

Arentzbu ble bygget i 1956 etter at DNT hadde mottatt en stor pengegave fra Erik Arentz som skulle benyttes til å opprette et legat til minne om faren, legen og fjellvandreren Fredrik Arentz. Tegningene til Arentzbu ble laget av Carsten Brevig, og med enkelte justeringer har disse tegningene blitt brukt som

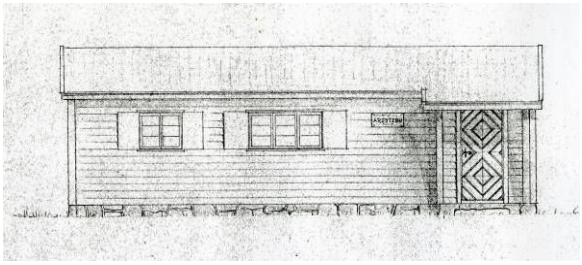

Arentzbu, fasade. Foto: DNTs arkiv (HSB)

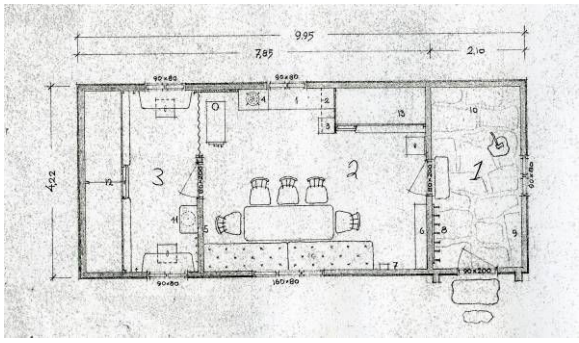

Arentzbu, plan. Foto: DNTs arkiv (HSB)

grunnlag for et stort antall nye ”arentzbuer” som senere er oppført. Både eksteriør, planløsning og inventar er blitt brukt som mal og forbilde i en slik grad at man kan si at Arentzbu var den første ”typehytta” i DNT .

På 1800-tallet skal det ha vært drevet seter på stedet der Arentzbu ble oppført, og fra denne perioden er det bevart en gammel steinbu som ligger ca 15 meter nordøst for turisthytta. Senere ble det også oppført et lite anneks som skulle ivareta kravet om sikringsbu eller ”nødhusvære”. Dette annekset er ved to anledninger blitt utvidet, slik at sikringsbua i dag utgjør den største bygningen på Arentzbu og også den med flest sengeplasser. Samtidig med oppføringen av hovedhytta ble det bygget en liten utedo på 1,1 *1,4 m med slakt pulttak og liggende panel, men i forbindelse med den siste utvidelsen av sikringshytta ble denne revet.

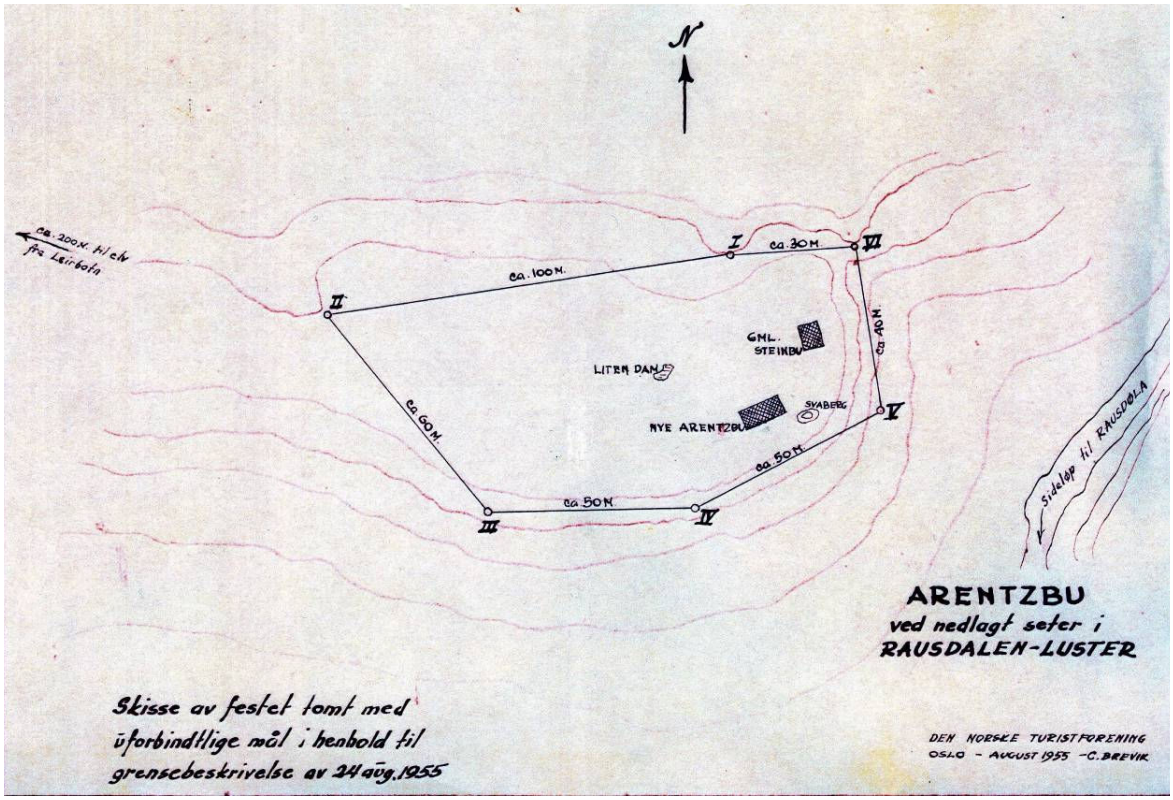

Tomtekart, Arentzbu, fra 1955. Foto: DNTs arkiv

Da Turistforeningen i mai 1954 mottok den storslåtte gaven fra Erik Arentz, hadde foreningen i flere år diskutert hvordan rutenettet i vestlige del av Breheimen kunne utvides. Tomta var utpekt, men det manglet penger til byggingen. Samtidig var det gjort et forsøk på å sette opp en tomtefesteavtale med grunneierne, men overensstemmelsen ble ikke tinglyst på grunn av uklarheter i grunn- og hjemmelsforhold.

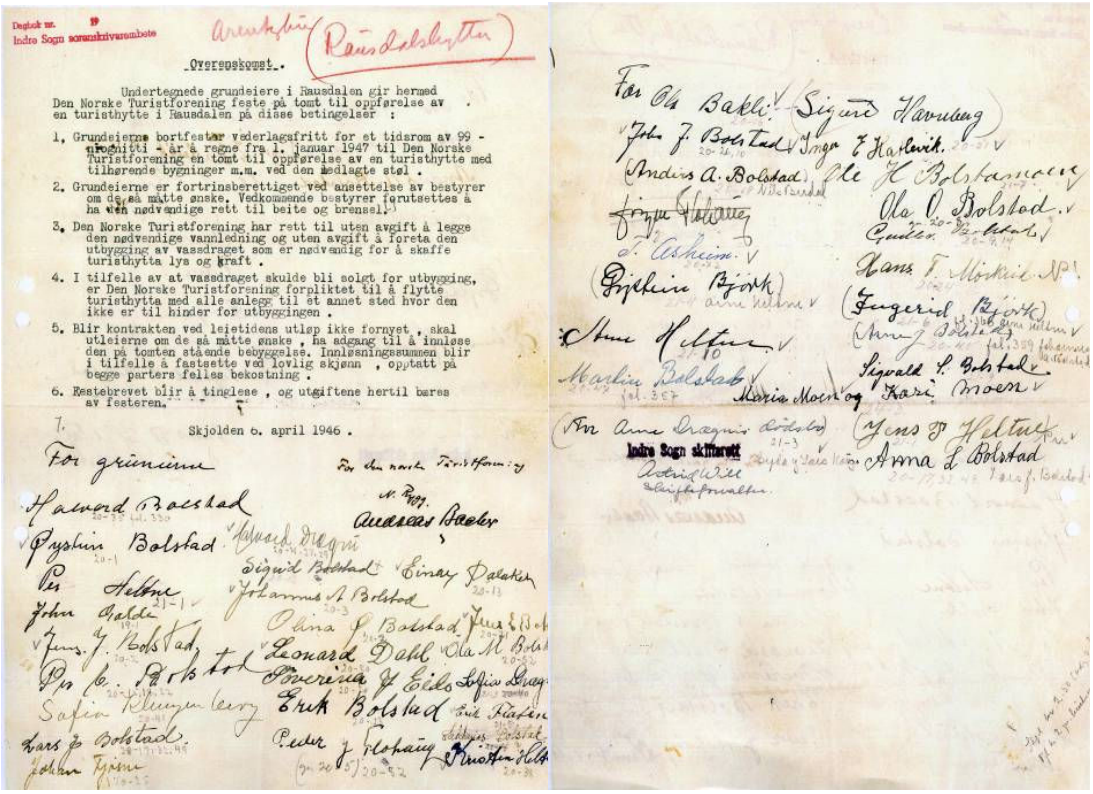

Overenskomst.

Undertegnede grundeiere i Rausdalen gir hermed Den Norske Turistforening feste på tomt til oppførelse av en turisthytte i Rausdalen på disse betingelser :

1. Grundeierne bortfester vederlagsfritt for et tidsrom av 99 - nittini - år å regne fra 1. januar 1947 til Den Norske Turistforening en tomt til oppførelse av en turisthytte med tilhørende bygninger m.m. ved den nedlagte støl.
2. Grundeierne er fortrinsberettiget ved ansettelse av bestyrer om de så måtte ønske. Vedkommende bestyrer forutsettes å ha den nødvendige rett til beite og brensel.
3. Den Norske Turistforening har rett til uten avgift å legge den nødvendige vannledning og uten avgift å foreta den utbygging av vassdraget som er nødvendig for å skaffe turisthytta lys og kraft.
4. I tilfelle av at vassdraget skulde bli solgt for utbygging, er Den Norske Turistforening forpliktet til å flytte turisthytta med alle anlegg til et annet sted hvor den ikke er til hinder for utbyggingen.
5. Blir kontrakten ved leietidens utløp ikke fornyet, skal utleierne om de så måtte ønske, ha adgang til å innløse den på tomten stående bebyggelse. Innløsningssummen blir i tilfelle å fastsette ved lovlig skjønn, opptatt på begge parters felles bekostning.
6. Festebrevet blir å tinglese, og utgiftene hertil bæres av festeren.

Skjolden 6. april 1946.

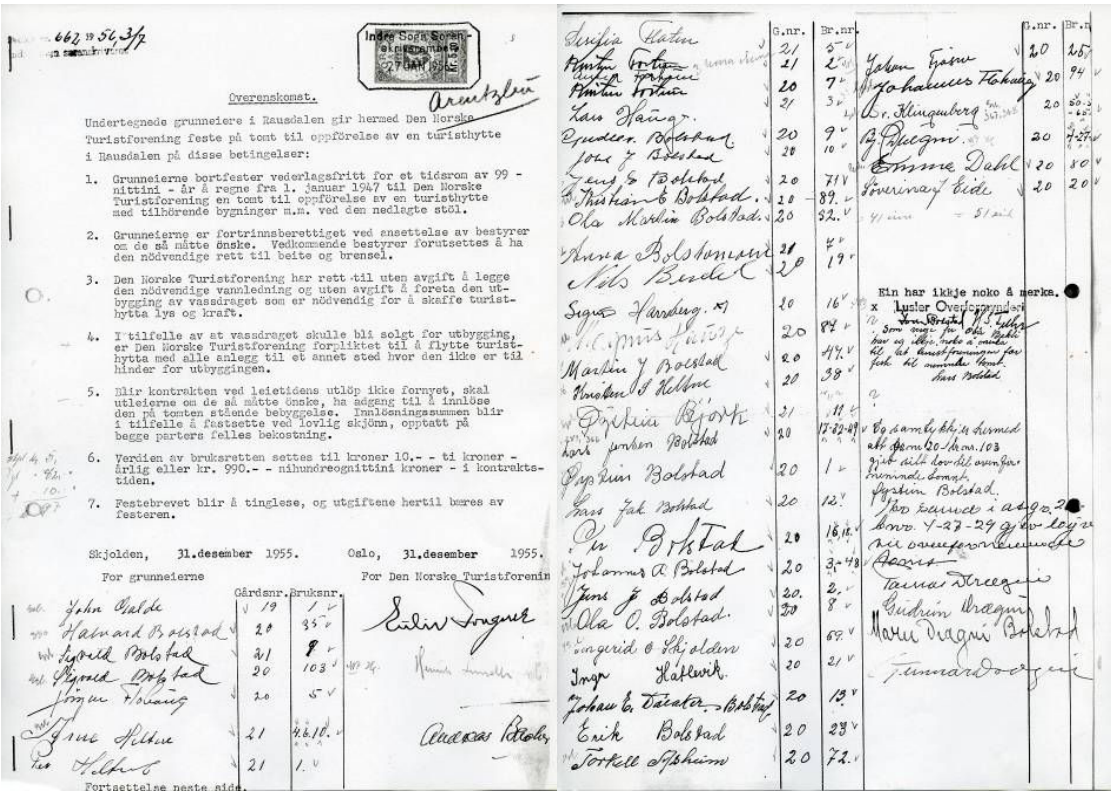

Overenskomst.

Undertegnede grunneiere i Rausdalen gir hermed Den Norske Turistforening feste på tomt til oppførelse av en turisthytte i Rausdalen på disse betingelser:

1. Grunneierne bortfester vederlagsfritt for et tidsrom av 99 - nittini - år å regne fra 1. januar 1947 til Den Norske Turistforening en tomt til oppførelse av en turisthytte med tilhørende bygninger m.m. ved den nedlagte stöl.
2. Grunneierne er fortrinnsberettiget ved ansettelse av bestyrer om de så måtte ønske. Vedkommende bestyrer forutsettes å ha den nödvendige rett til beite og brensel.
3. Den Norske Turistforening har rett til uten avgift å legge den nödvendige vannledning og uten avgift å foreta den utbygging av vassdraget som er nödvendig for å skaffe turisthytta lys og kraft.
4. I tilfelle av at vassdraget skulle bli solgt for utbygging, er Den Norske Turistforening forpliktet til å flytte turisthytta med alle anlegg til et annet sted hvor den ikke er til hinder for utbyggingen.
5. Blir kontrakten ved leietidens utlöp ikke fornyet, skal utleierne om de så måtte önske, ha adgang til å innlöse den på tomten stående bebyggelse. Innlösningssummen blir i tilfelle å fastsette ved lovlig skjönn, opptatt på begge parters felles bekostning.
6. Verdien av bruksretten settes til kroner 10.- - ti kroner - årlig eller kr. 990.- - nihundreognittini kroner - i kontraktstiden.
7. Festebrevet blir å tinglese, og utgiftene hertil bæres av festeren.

Skjolden, 31.desember 1955. Oslo, 31.desember 1955.

For grunneierne — For Den Norske Turistforening

Fortsettelse neste side.

Eiendomsforholdene er kompliserte. Tomtefesteavtale fra 1946 (øverst) og fra 1955 (nederst). Foto: DNTs arkiv

Liten tilgang på midler var for øvrig symptomatisk på den situasjon som preget Turistforeningen og resten av det norske samfunnet i etterkrigsårene, og legatet må ha blitt oppfattet som håndsrekning fra skjebnen. Da legatet var etablert i juni 1954 var det i hvert fall liten tvil om hvor den første hytta skulle bygges. Legatet bar Lege Fr. Arentz navn og Breheimen hadde vært Fredrik Arentz kjæreste og mest besøkte fjellområde. Like naturlig var det at den nye hytta måtte få navnet Arentzbu.

Allerede i oktober 1954 - samme år som legatet ble opprettet, hadde arkitekt Carsten Brevik utarbeidet et tegningsforslag som viser hvordan Arentzbu skulle utformes. Tegninger som viser innredningsdetaljer og inventar er datert januar 1955. I august 1955 ble grenselinjene for en festetomt ved den nedlagte Rausdalsseter gått opp, og det ble utformet et tomtekart som viser plasseringen av ny hytte. Så, på årets siste dag, ble det signert en ny overenskomst mellom Turist-foreningen og 41 grunneierne, der det gikk fram at tomta vederlagsfritt ble festet bort til Den Norske Turistforening for et tidsrom av 99 år. Verdien av bruksretten ble satt til 10,- kroner årlig, eller kroner 990,- i kontraktstid.

Selve byggingen av Arentzbu medførte store utfordringer i forbindelse med å få byggematerialene fraktet så høyt til fjells. Alle materialene ble fraktet med hestekraft og mannemakt opp den lange, bratte og kronglete Mørkrisdalen. Her ble materialene dratt og båret i dypsnø og skredfare helt nede fra Mørkri, drøye 50 meter over havet. Av DNT-veteraner er denne transporten vurdert å være en av de aller mest krevende som er gjennomført i foreningens regi.

I 1963 ble gitt en egen lov, hotellbrannloven, som stilte strenge krav til overnattingssteder og institusjoner. Her ble utleier av overnattingstilbud som ligger avsides til pålagt å tilby gjestene en reservebygning som kan brukes til overnatting i tilfelle brann. I årene som fulgte brukte DNT mye ressurser på å bygge såkalte sikringshytter som skulle ivareta påleggene fra den nye brannloven, men det tok tid å oppgradere alle foreningens hytter og anlegg. Først i 1984 ble det bygget sikringshytte på Arentzbu.

I senere tid har det vært en tendens til at de gamle benevnelsene på de to hyttene byttes om, slik at den bygningen som ble oppført som anneks og nødbu refereres til som hovedhytte. Det er viktig å være oppmerksom på denne muligheten for sammenblanding av de to bygningene. I fredningssaken er det konsekvent benyttet de opprinnelige betegnelsene, det vil si at hovedhytte henviser til den opprinnelige turisthytta fra 1956.

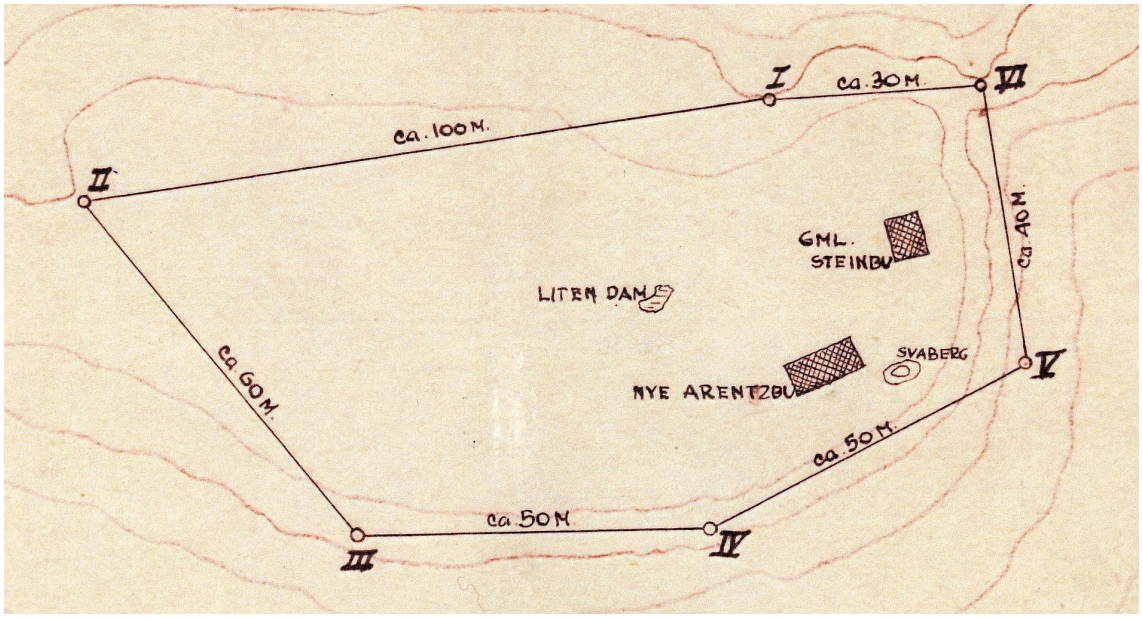

Tomtekart fra 1955 som viser plassering for oppføring av ny turisthytte. Foto: DNTs arkiv.

OPPRINNELIG HOVEDHYTTE

Eksteriør

Arentzbu er en enkel, enetasjes trebygning med saltak og en langstrakt, rektangulær bygningskropp. Tegningene angir de utvendige bindingsverksmålene til å være 9,95 m x 4,22 m, noe som skulle gi en grunnflate på ca 42,5 m^2. Hytta er oppført av bindingsverk som er plassert på en grunnmur av naturstein. Taket som har en takvinkel på ca 30 grader er tekket med asfaltert takpapp. Det værharde klimaet har flere ganger ført til skader på takpappen, og i 1995 ble taket lagt om. Siden er det foretatt mindre reparasjoner av taktekkingen. Foran inngangspartiet er taket trukket ut slik at det beskytter inngangsdøra, ellers er takutstikket relativt knapt. Opprinnelig var hovedhytta rødmalt, men etter at det kom forordninger om at denne fargen ikke lenger skulle benyttes i fjellet, har hytta fått en mørkebrun farge.

Originaltegningene viser to- og trefagsvinduer med tre ruter i hvert fag, men disse er senere byttet ut. Dagens vinduer ble antagelig satt inn på 1990-tallet, og er utformet med to ruter i hvert fag og langt bredere sprosser enn opprinnelig. Foran vinduene har det vært lemmer som kunne lukkes for å beskytte vindusrutene, men disse lemmene er senere fjernet. Det er mulig at vinduslemmene fortsatt står lagret i den gamle steinbua, og dersom de kan gjenfinnes bør de monteres opp igjen på sin opprinnelige plass. Den opprinnelige inngangsdøren med sin karakteristiske fiskebensutforming er fremdeles inntakt.

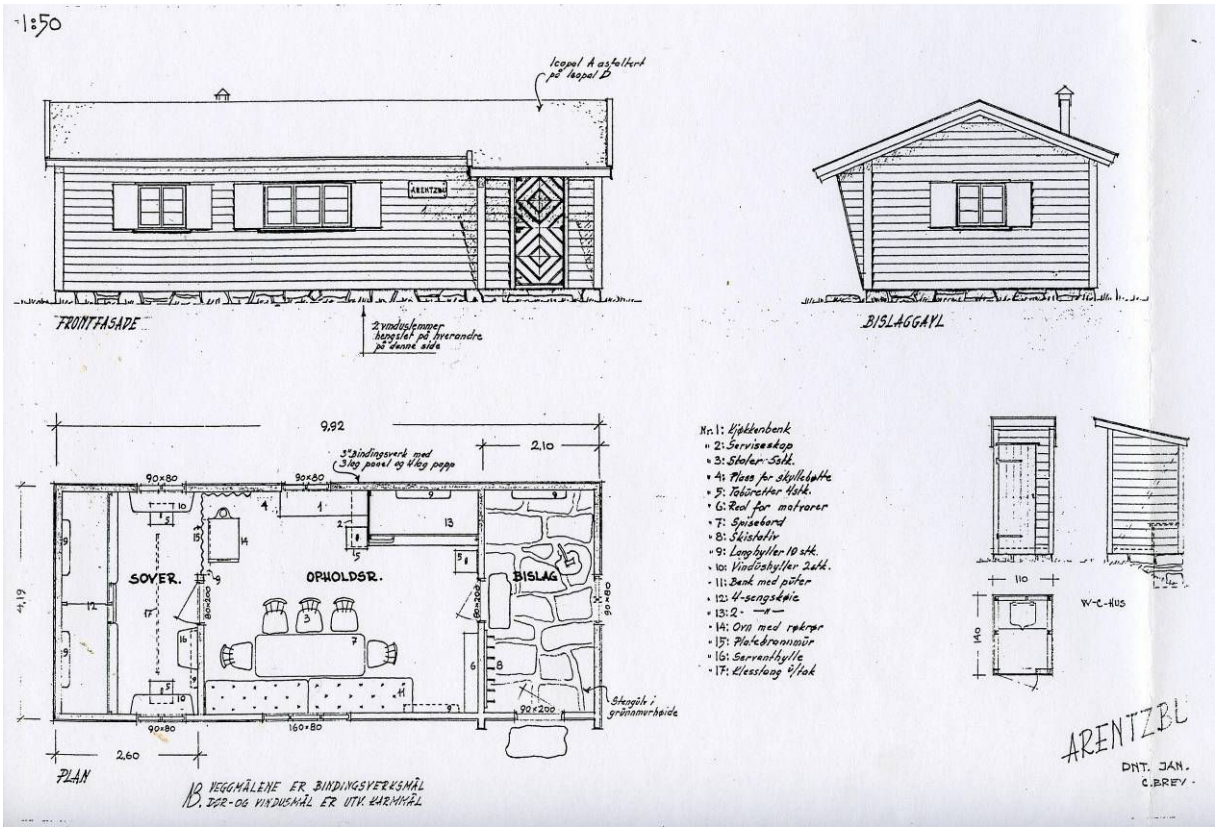

Originaltegninger Arentzbu, tegnet av arkitekt Carsten Brevik. Foto: DNTs arkiv

Da Arentzbu sto ferdig var den rødmalt med hvite vinduslemmer. Foto: Claus Helberg, DNT.

Siden ble fargen endret til mørk brun med grå vinduslemmer. Foto: Trond Taugbøl

Utvendig er hytta kledd med liggende vestlandspanel. I tilstandsrapporten fra 1981 er det kommentert at en del av panelet er i dårlig stand, særlig gjelder dette panelet på bygningens sørside. I rapporten blir det anbefalt at alt panelet skiftes ut, samtidig som hele bygningen blir isolert. Basert på en tegning fra 1984 i DNTs arkiv kan man

anta at ytterveggenes mot nordøst, sørøst og sørvest har blitt lektet ut og påført 100 cm isolasjon, vindtette asfaltplater og forhudningspapp før de ble kledd med ny vestlandspanel. Det finnes ikke noen skriftlige dokumentasjon som kan bekrefte at de anviste byggearbeidene er utført, men tegningen viser også andre arbeider som vi har dokumentasjon på at har kommet til utførelse. I nye rapporter meldes det om at panelet på sørsiden er i relativt dårlig stand, der den enkeltfalsede kledningen er krympet slik at det dannes glipper i kledningen.

I det originale tegningsmaterialet er det mange bygningsdetaljer som viser utforming av eksteriøret og konstruksjonene. Flere av de tekniske løsningene er spesielt utviklet for å tåle store værmessige belastninger, der en av arkitektens særegne løsninger viser hvordan takpappen skal monteres for å unngå skjøter og hindre snødrev inn i konstruksjonene. Dette viser at arkitekten har hatt forståelse og respekt for de sterke naturkreftene så høyt til fjells.

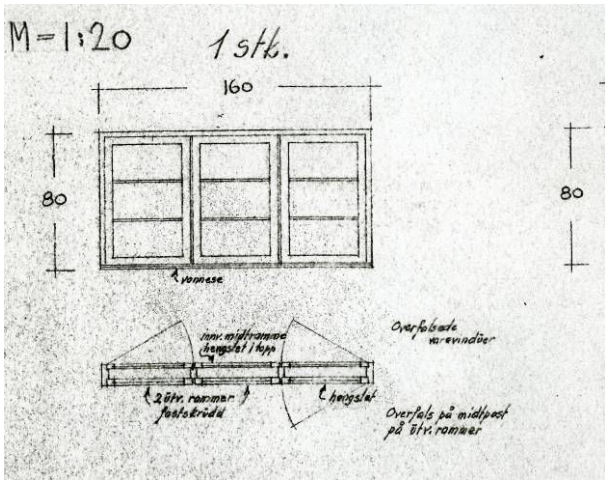

Bygningsdetalj, vindu. Foto: DNTs arkiv

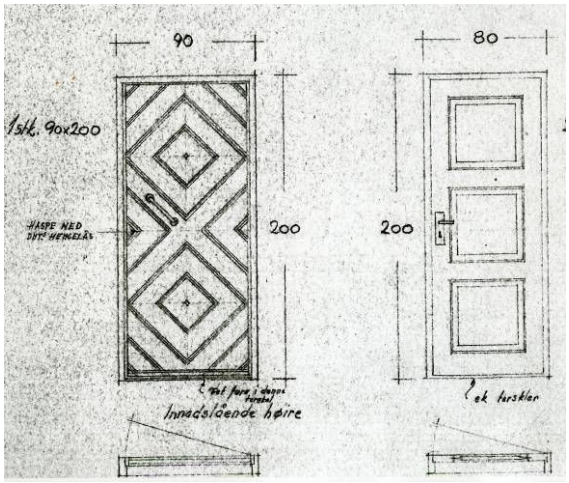

Bygningsdetalj, ytterdør og innerdør. Foto: DNT.

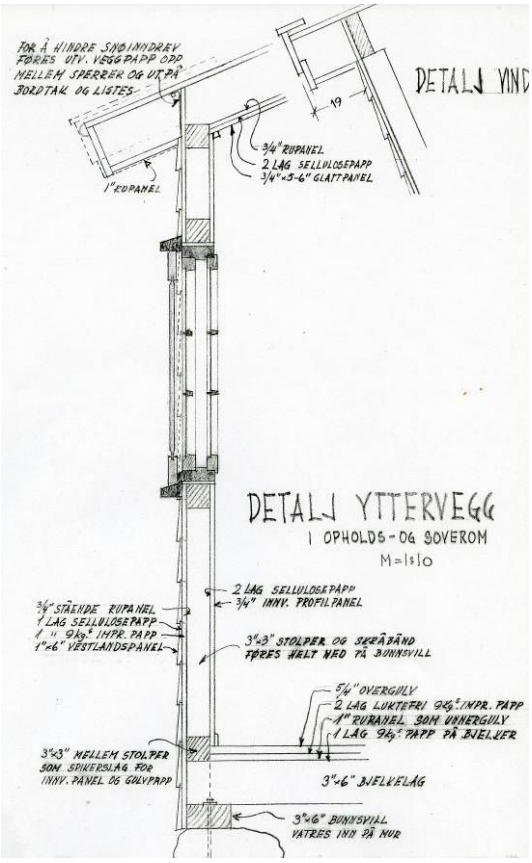

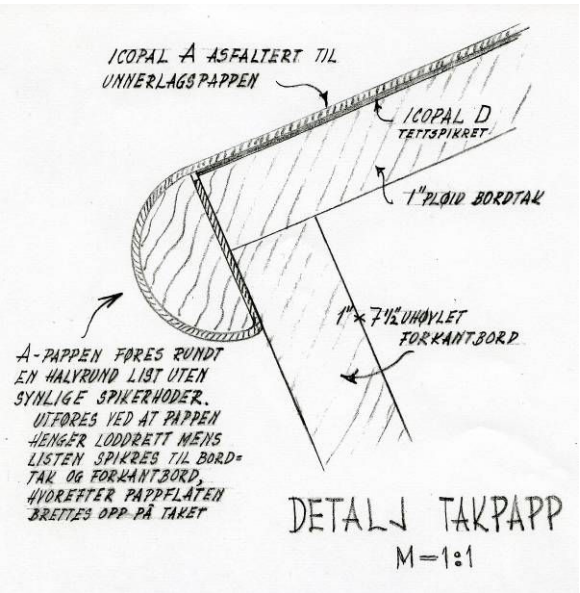

Bildet til venstre: Bygningsdetalj, yttervegg.

Bildet over. Foto: Bygningsdetalj av takavslutning.

Foto: Fra DNTs tegningsarkiv

Interiør
Innvendig består Arentzbu hovedhytte av tre deler, opprinnelig bygget som inngangsrom/bislag, oppholdsrom og soverom.

Inngangsrom
Inngangsrommet, som ligger i nordøstre del av hytta, ble opprinnelig oppført som en halvklimatisert sone med skiferheller på gulvet og plass til hoggestabbe og vedlager. Senere fikk rommet tregulv og ble panelt, slik at det kunne brukes som proviantrom og lager. I 2002 ble en del av det gamle bislaget avdelt som eget rom og innredet med køyeseng som ga to sengeplasser. Dette rommet er reservert for hyttevakter som bor på hytta 4-5 uker i løpet av sommeren.

I en mellomperiode ble det opprinnelige bislaget brukt som proviantrom. Foto: DNT

Oppholdsrom
Hyttas største rom fungerer som oppholdsrom med vedovn, kjøkkenbenk og langbord. I et hjørne er det også gjort plass til en køyeseng med to sengeplasser. I tilegg til kjøkkenbenken består kjøkkenkroken av et skap for service og dekketøy, samt plass for propanapparat og vannbøtte. Et vindu over kjøkkenbenken gir lys til matstellet, mens et større vindu mot sørøst sørger for lys og utsikt fra spiseplassen. Rundt langbordet er det plassert fem løse Budalstoler, og det er montert to faste sittebenker under vinduet. Sittebenkene har mål som gjør at de også kan fungere som ekstrasenger hvis det blir trangt om sengeplassene. På veggen mot bislaget står det en stor reol som opprinnelig ble brukt som matvarelager. I senere tid er det satt opp et nytt klesstativ til tørking av klær.

De originale tegningene viser at det i oppholdsrommet var plassert en vedovn med røykrør av uisolert, galvanisert stål som gikk ut over tak. Rundt vedovnen var det montert opp bølgeblikkplater i 90 centimeters høyde som beskyttet ytterveggen og fungerte som en ”vegg” mot soverommet. I tilstandsrapporten fra 1981 ble det kommentert at ”brannmuren rundt ovnen er tvilsom”. Senere er både røykrøret og ”brannmuren” av bølgeblikk skiftet ut med pipestokk og brannmur i

leca. Den gamle vedovnen, en Jøtul 380, er bevart, men i en nyere tilstandsvurdering anbefales det at den skiftes ut fordi den er sprukket. Med unntak av vindusutskiftningen, er endringene på røykkanal og brannvegg de eneste betydelige forandringene som skal være gjort i rommet siden oppføringen i 1956.

Bildene over: Opph.rom med kjk.innredn., køye og vedovn.

I oppholdsrommet er det en køyeseng med to soveplasser.

I oppholdsrommet er den gamle proviantreolen beholdt.

Oppholdsrom med spiseplass. Soverommet ligger innenfor.
Alle foto denne siden: DNT

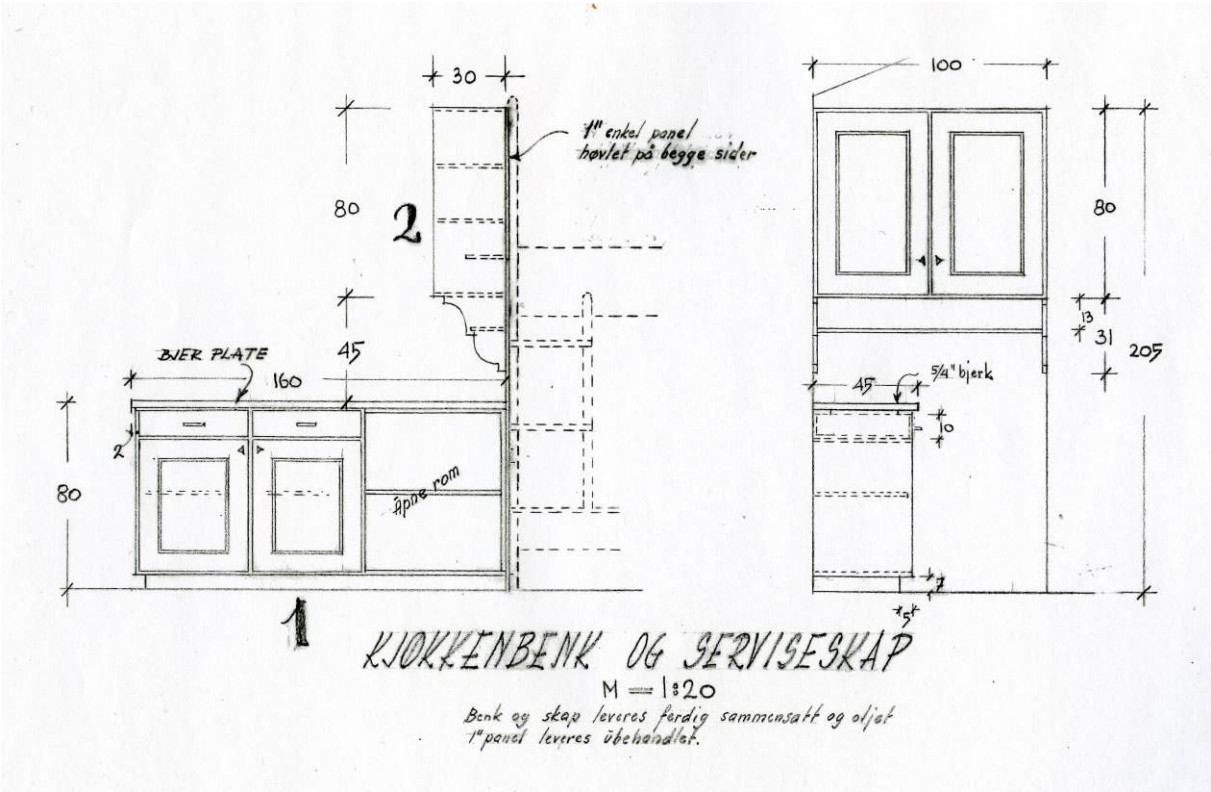

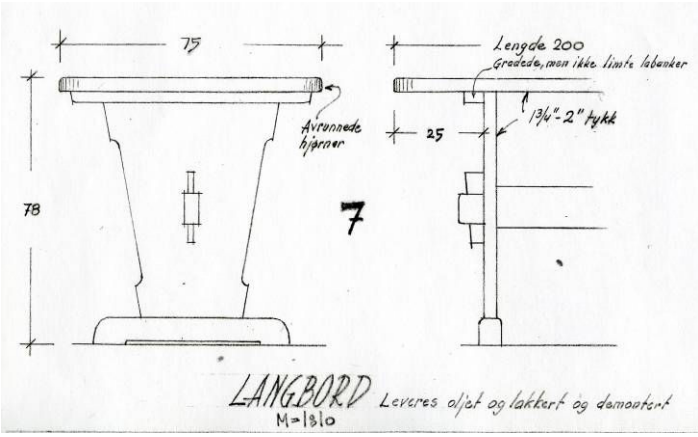

Detalj.tegn. kjøkkeninnredn. og langbord. Foto: DNTs arkiv.

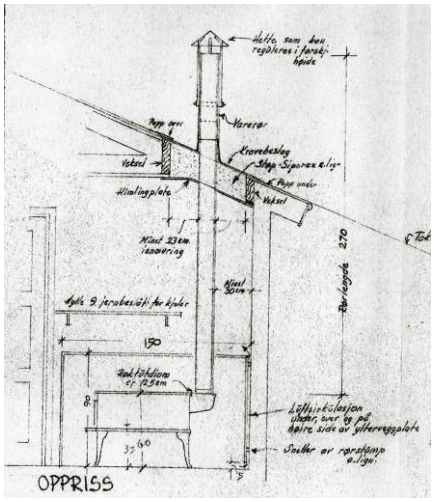

Detaljtegning, vedovn m. Foto: DNTs arkiv.

Soverom

På soverommet dekker to køyesenger hele den sørvestre endeveggen og sørger for fire sengeplasser. Køyene har stige og over hver av sengene er satt opp en enkel hylle. Rommet har vinduer mot sørøst og nordvest, og under hvert av vinduene er det montert en bred hylleplate som sammen med en dertil hørende krakk fungerer som et lite stelle- eller skrivebord. På veggen mot oppholdsrommet er det gjort plass til en vaskehylle med vaskevannsfat, samt en mindre langhylle. På veggene er det også montert teppestenger.

Fra soverommet, sett mot S. Foto: DNT

Fra soverommet, sett mot N. Foto: DNT

Fargesetting
De innvendige dørene er blåmalt, det samme er to av skapdørene på kjøkkenet. Listverket langs gulv og tak er malt i en rød farge, mens dør- og vindusgeriktene er hvite. Også understellet på langbordet, stolryggene på Budalstolene og bakveggen i matreolen er hvitmalte. Ellers består interiøret i sin helhet av klarlakkert treverk. Treverket har i årenes løp gulnet betraktelig, slik at det har fått en mørk, gyllen farge.

Kommentarer til inventaret
I DNTs tegningsarkiv er det bevart originaltegninger av spesialtilpassede møbler og innredninger. Tegningene viser blant annet detaljert utforming av kjøkkenbenk og serviceskap, sittebenk, langbord og taburetter, vindus- og servanthyller, skistativ, matvarereol.

At hytta er gjennomarbeidet for Turistforeningens formål og spesialtilpasset livet på en DNT-hytte, går tydelig fram av tegningsmaterialet som blant annet viser veggplass for kart og bøsse, provianthyller og skistativ, samt plass for vannbøtte, skikjelke og reservemadrass. Tegningen angir også hva slags overflatebehandling innredningene skal ha. Som regel er det her angitt at inventaret skal oljes og lakkeres. Av tegningen går det fram at innredningselementene er prefabrikkerte, og at materialene er kappet til på verksted og spikret sammen på stedet.

Generell tilstand
Til tross for at hovedhytta ligger i et værhardt område og i perioder er utsatt for røff bruk, er den godt vedlikeholdt og i god teknisk stand. Selv om mange utvendige overflater er skiftet ut og et innvendig rom er blitt innredet, framstår den også i all hovedsak slik den gjorde da den var ny. Tilstandsrapporten som ble utarbeidet for Arentzbu i 1983 innledes på denne måten: ”Til å ha vært i bruk i nærmere 30 år er hytta i forbausende god stand”. Det samme sitatet kunne vært brukt om hytta i dag, etter at den har tjent som selvbetjent turisthytte i ytterligere 25 år.

Hovedhytta, sett mot NØ. Foto: Sverre A. Larssen, DNT

Hovedhytta, sett mot SØ. Foto: DNT.

STEINBU OG OPPRINNELIG SIKRINGSHYTTE (OMFATTES IKKE AV FREDNINGEN)

Av tomtekartet fra 1955 går det fram at den nye turisthytta skal oppføres i kort avstand fra en gammel steinbu som ligger igjen etter en tidligere seter. Neste gang steinbua dukker opp i arkivmaterialet er det i form av en oppmålingstegning laget av arkitekt Carsten Brevik i 1960. Her dokumenterer han bygningen gjennom grunnplan og to fasader. Av tegningene går det fram at steinbua har en bredde på ca 5,5 meter og bevarte murvegger i ca 6 meters lengde. Utenfor disse er det spor etter en nedrevet mur som tidligere har dannet et nordre rom i steinbua. Mot sør er det bevart murrester i ca 1 meters høyde. De delvis nedrevne murene indikerer at bygningen tidligere har hatt en total lengde på ca 13 meter. Av fasadetegningene går det fram at steinbua har en døråpning på søndre gavlvegg og en vinduåpning på østre langside. Øvrige fasader er ikke dokumentert.

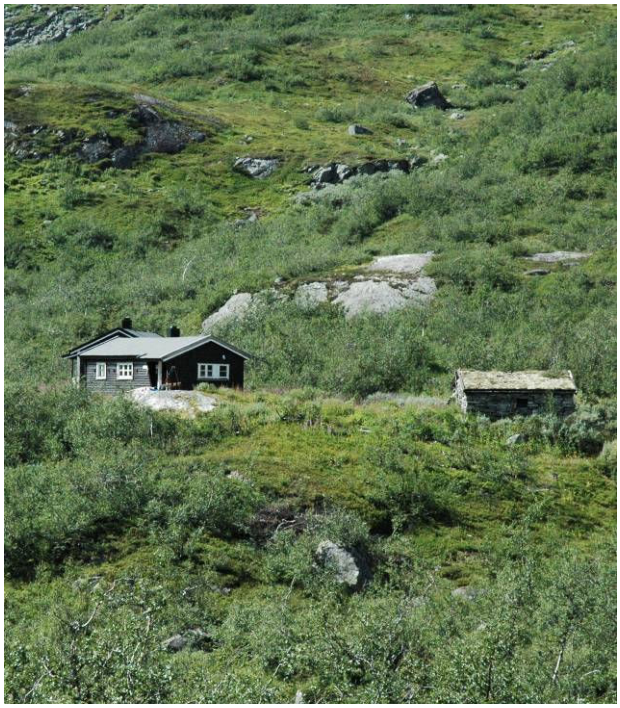

Steinbua (t.h.) og hovedhytta. (t.v)..
Foto: Sverre A. Larssen.

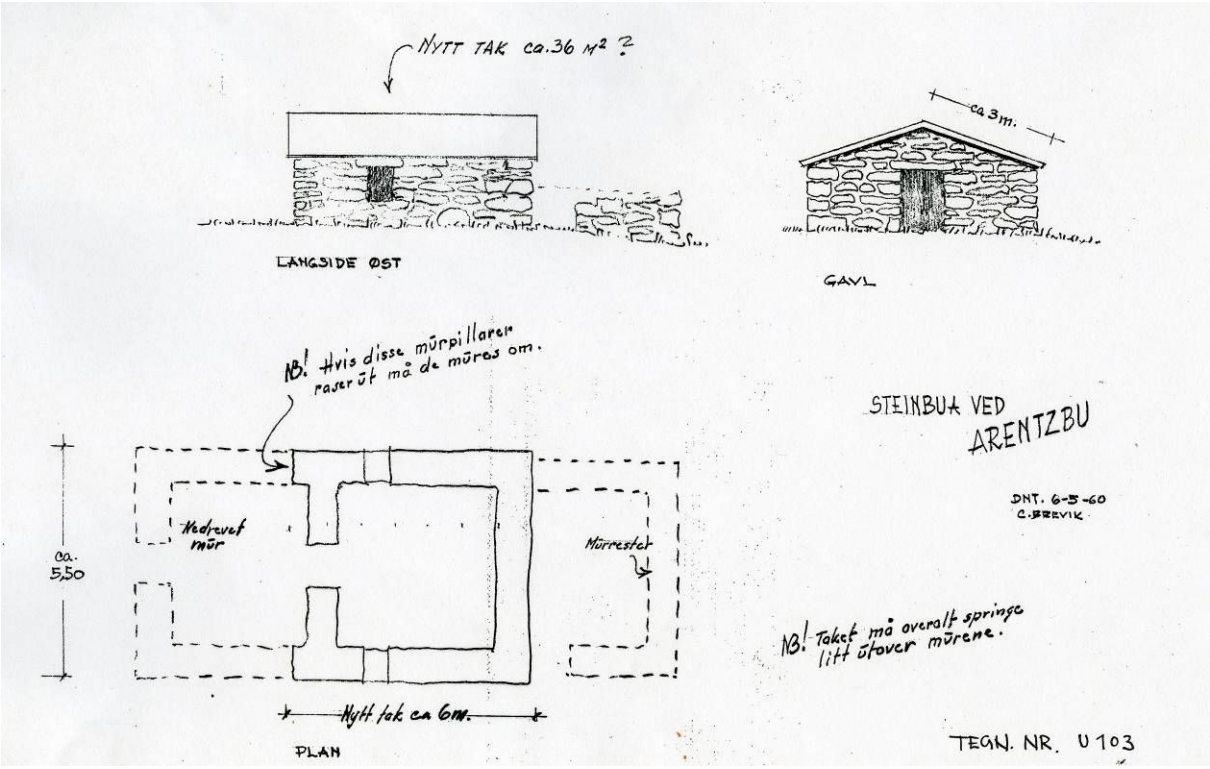

Oppmålingstegning av den gamle steinbua, utført av Carsten Brevik 1960. Foto: DNTs arkiv.

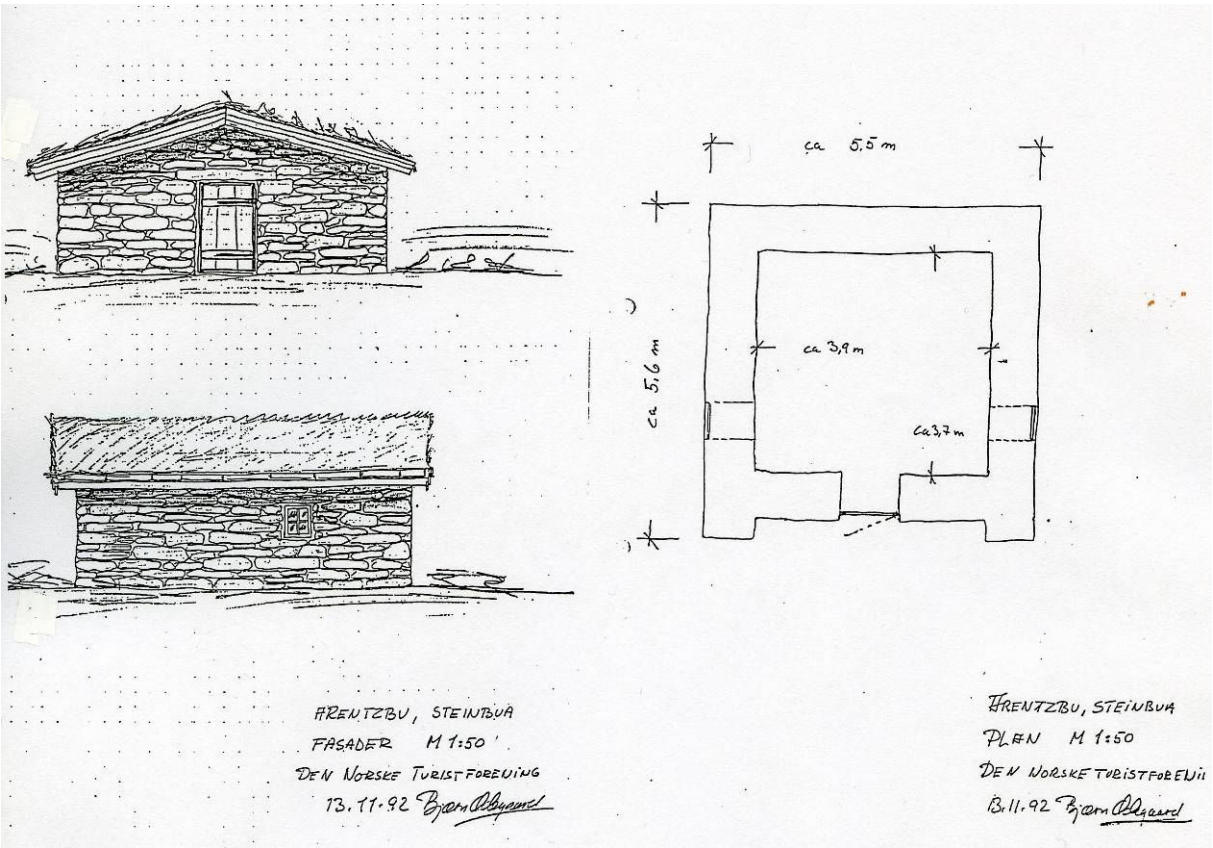

Oppmålingstegning av den gamle steinbua, utført av DNT i 1992. Foto: DNTs arkiv.

Den gamle steinbua. Foto: Elias Bolstad.

I sommersesongene i 1983 og 1984 ble det bygget sikringshytte på Arentzbu. Den nye hytta ble plassert ca 19 meter vest for hovedhytta, og i likhet med denne ble den oppført i bindingsverk. Men der konstruksjonen på hovedhytta var uisolert og kledd med liggende vestlandspanel, hadde sikringshytta stående panel og bygningen var isolert allerede fra starten av. Det ble benyttet smårutete vinduer, hovedsakelig tofagsvinduer med seks ruter i hvert fag, og taket ble tekket med takpapp. Sikringshytta ble oppført med en grunnflate på 30 m^2 og mønehøyde på 3,9 meter. Utvendige yttermål var 5,0 * 6,0 meter. Innvendig besto den opprinnelige hytta av et hovedrom med spiseplass og to køyesenger, samt vindfang og et lite proviantrom. Byggetillatelsen forutsatte at sikringshytta ble speilvendt i forhold til de vedlagte tegningene, slik at inngangen kom nærmere den eksisterende hytta. Av dokumentasjonen framgår det ellers at materialene ble kappet ferdig på forhånd, før de ble fraktet inn med helikoptertransport.

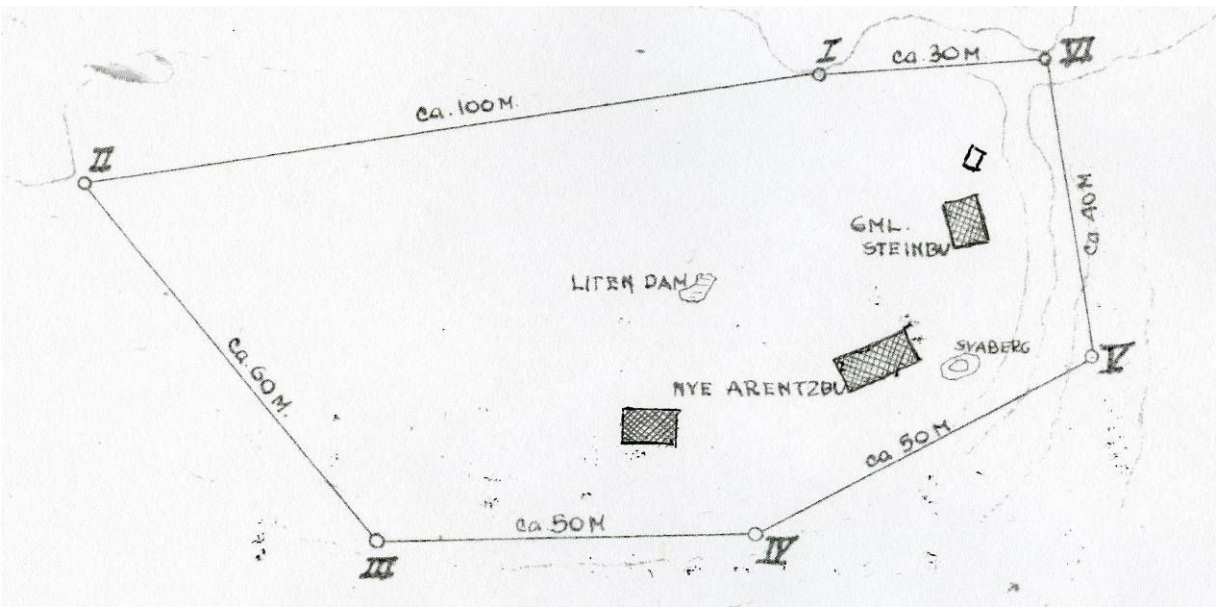

Bildene over: Sit. Plan som viser plasseringen av sikringshytta. Bildet viser opprinnelig utforming. Foto: DNT

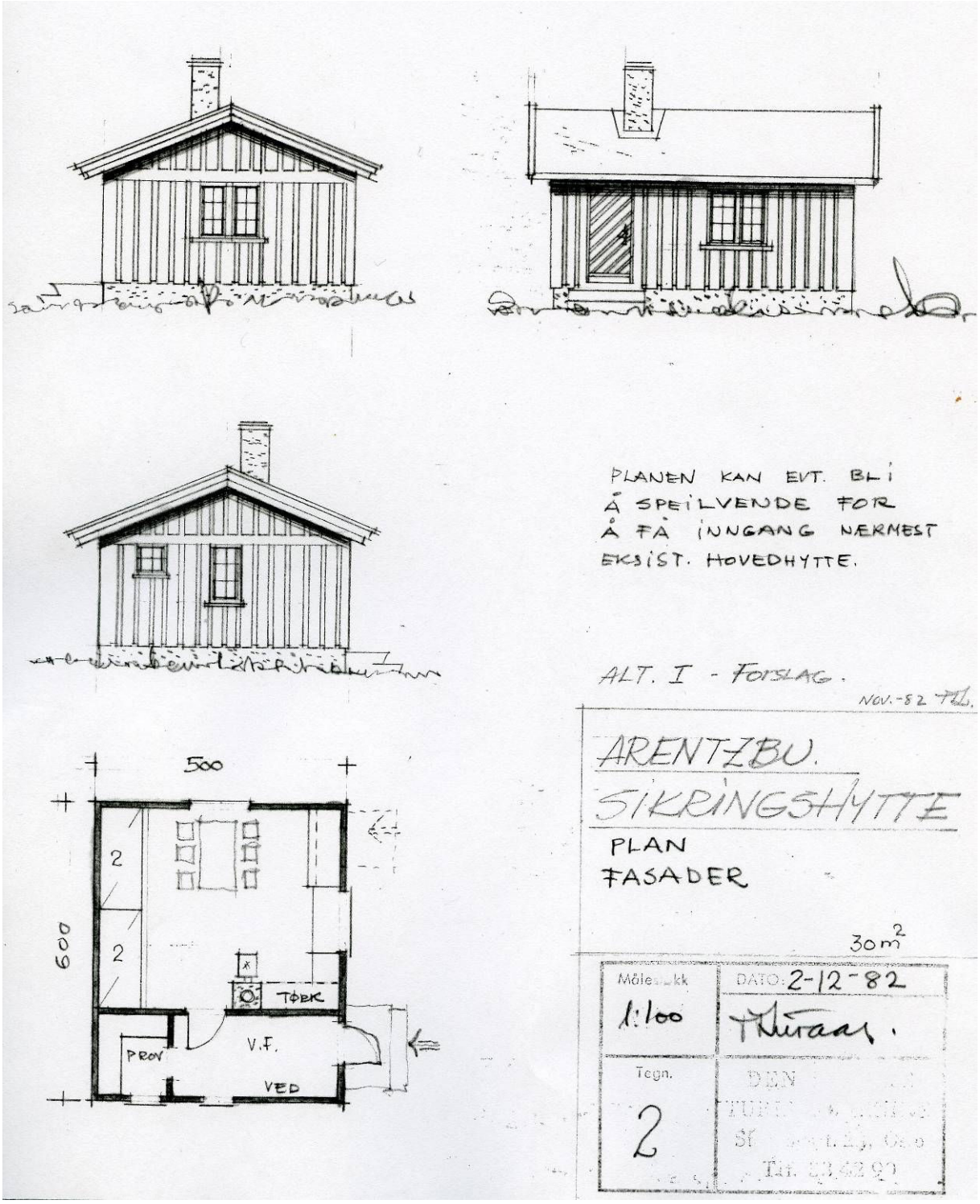

Originaltegninger fra byggesøknaden. Ved oppføringen ble planene speilvendt. Foto: DNTs arkiv

Første utvidelse

I 1993 ble det søkt om byggetillatelse til å utvide sikringshytta med et tilbygg i hver ende. De to tilbyggene var på til sammen 28 m^2, og etter utvidelsen fikk hytta en total størrelse på 58 m^2. Utvidelsen ble begrunnet med at en økning i antall besøkende på Arentzbu hadde skapt behov for å utvide sengekapasiteten og forbedre hyttene.

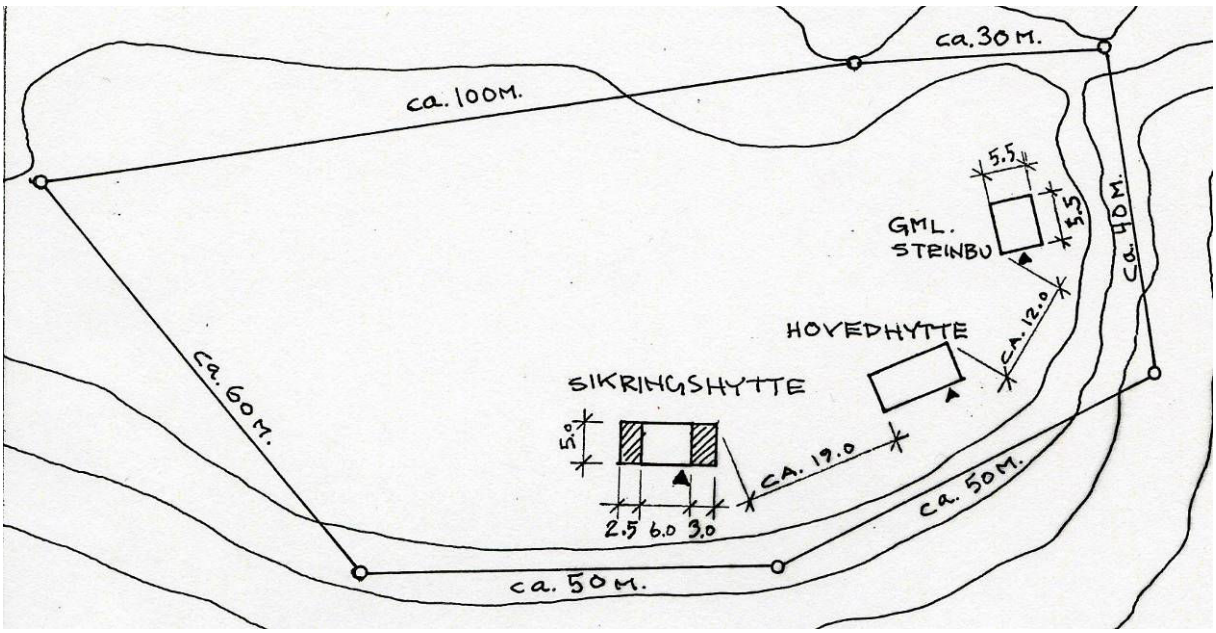

Sit. plan som viser planlagte tilbygg i hver ende av sikringshytta. Foto: DNTs arkiv

Sikringsbua (v.v) slik den så ut etter 1. ombygging. Hovedhytta t.h. Foto: Elias Bolstad

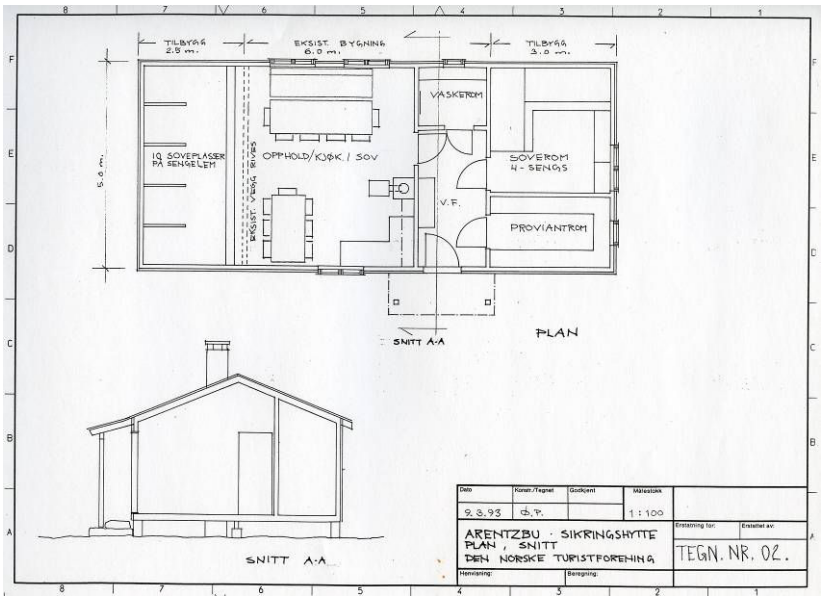

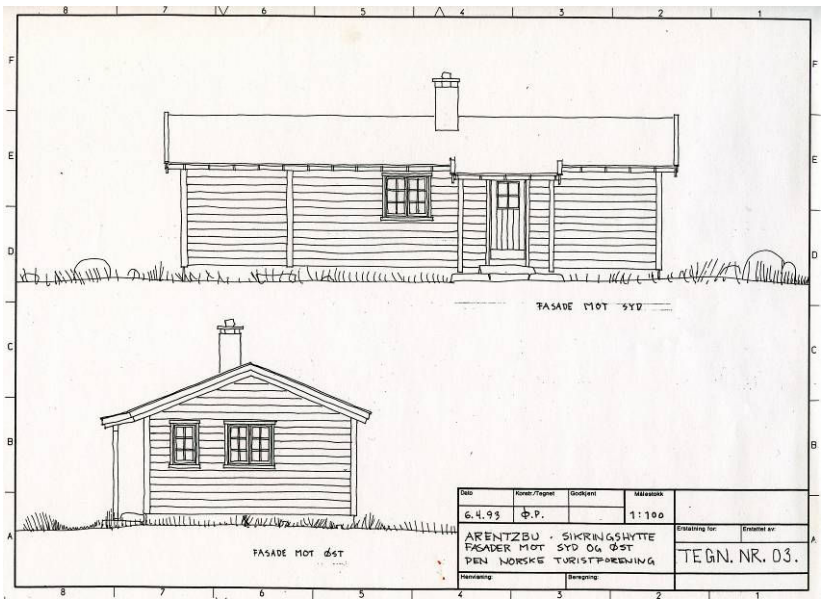

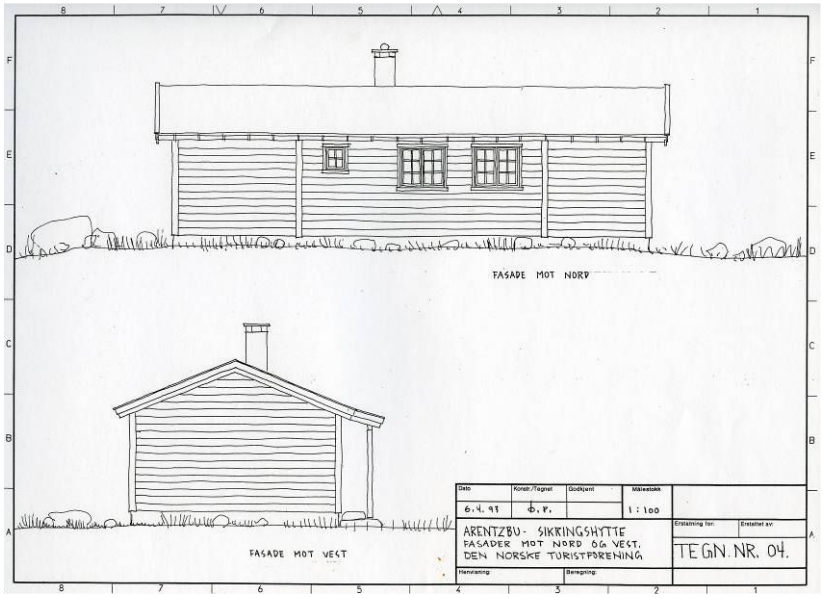

Sikringshytta. Plantegning og fasader som viser 1. utbyggingstrinn. Foto: DNTs arkiv.

Sikringshytta etter 1. utbygging. Bilde sett mot NV. Foto: Sverre A. Larssen

Sikringshytta til venstre, den gamle hovedhytta til høyre. Foto: Sverre A. Larssen

2. utvidelse

I juni 2001 ble det gitt byggetillatelse til nok en utvidelse av sikringshytta. Av sakspapirene går det fram at doforholdene på Arentzbu ikke fungerer tilfredsstillende, og at tilbygget skulle føres opp for å løse disse problemene. Det nye tilbygget sto ferdig sommeren 2002. Sikringshytta hadde nå fått en total grunnflate på 70,5 m^2, og den opprinnelige hovedhytta ble med sine 42,5 m^2 plutselig ganske liten.

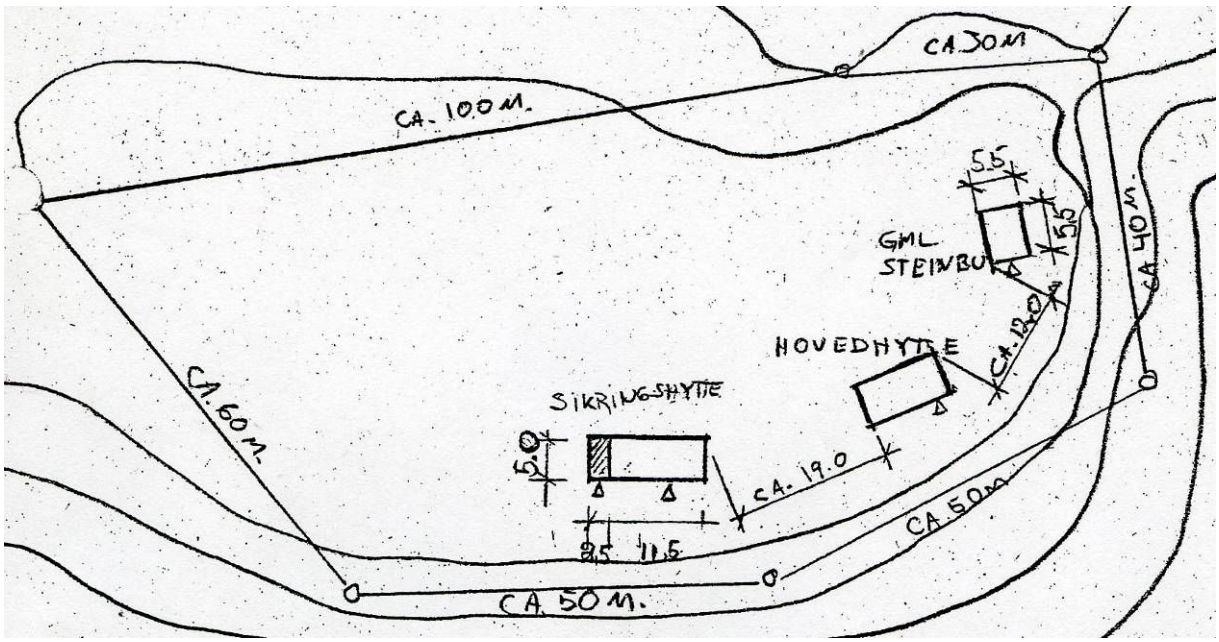

Sit. plan som viser nytt tilbygg til sikringshytta mot vest. Foto: DNTs arkiv

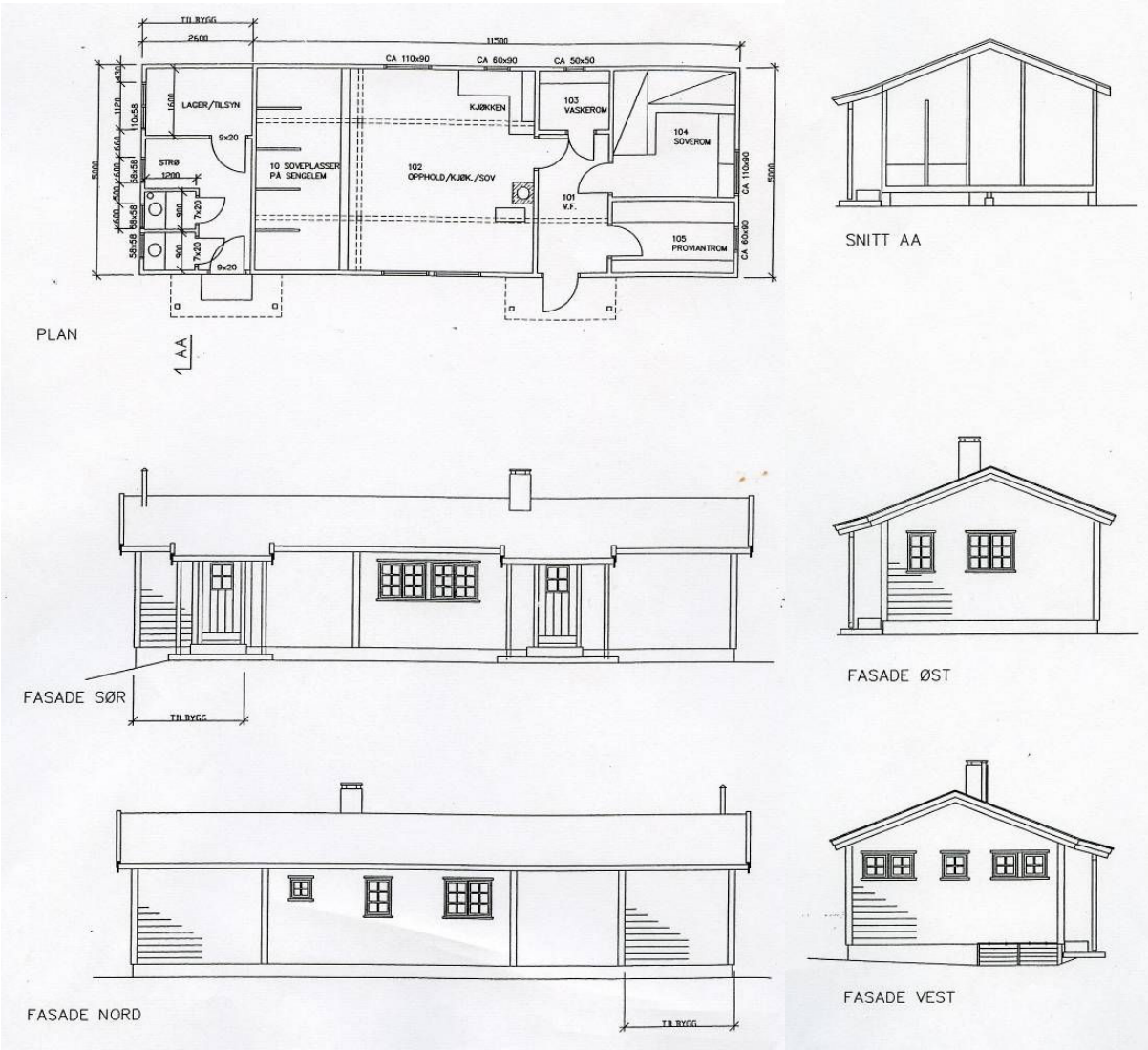

Tegninger som viser 2. utbyggingstrinn på sikringshytta. Plan, fasader og snitt. Foto: DNTs arkiv.

Foto: Tine Mjølnerød

Foto: Tine Mjølnerød

Sikringshytta etter siste utbygging, bilde sett mot NV Foto: Sverre A. Larssen, DNT.

Sikringshytta (t.v) etter siste utbygging. Den gamle hovedhytta til høyre. Foto: Elias Bolstad.

LEGE FR. ARENTZ LEGAT

Den 20. mai 1954 kom en eldre mann inn på generalsekretærens kontor i Oslo, presenterte seg som generalkonsul Erik Arentz, og sa at han ønsket å hedre sin fars minne ved å opprette et fond. Avkastningen av fondet skulle utgjøre et legat som skulle brukes til å fremme fjellvandring i Norge gjennom å bygge og innrede hytter i lite beferdede strøk. Av statuttene som ble satt opp går det fram at legatet skal brukes ”i den ånd som preget Lege Fr. Arentz' interesse for og kjærlighet til norsk fjellsport”.

Gaven som Turistforeningen mottok fra Erik Arentz var på hele 200 000 kroner. I datidens pengeverdi var summen så høy at legatet allerede fra starten av satte DNT i stand til å bygge et nett av selvbetjente hytter. Den første hytta sto klar allerede i 1956, og ikke overraskende fikk den navnet Arentzbu. Nesten like selvfølgelig var det at hytta ble plassert i Breheimen, siden dette var et av de områdene Fredrik Arentz besøkte oftest og var sterkest knyttet til. Siden styrket Erik Arentz ved flere anledninger fondet, slik at det ved hans død var på hele 1,1 millioner kroner. Etter også å ha mottatt en testamentarisk gave fra Erik Arentz på 700 000,- kroner, forvaltet legatet en sum på hele 1,8 millioner kroner. I årene som har gått siden opprettelsen av fondet, har Arentz legat gitt Den Norske Turist-foreningen mulighet til å reise en rekke, nye hytter og etablere seg i stadig nye fjellområder, og fortsatt er legatet en viktig bidragsyter i forbindelse med etableringen av nye, selvbetjente DNT-hytter.

Fredrik Arentz

Den legendariske legen, geologen og fjellvandreren Fredrik Arentz ble født i Bergen i 1844. Etter å ha avlagt medisinsk embetsksamen i 1870 arbeidet han som distriktslege flere steder i landet før han slo seg ned i Oslo. Der praktiserte han i tyve år som kirurg, før han avsluttet sin legegjerning og viet all sin tid til

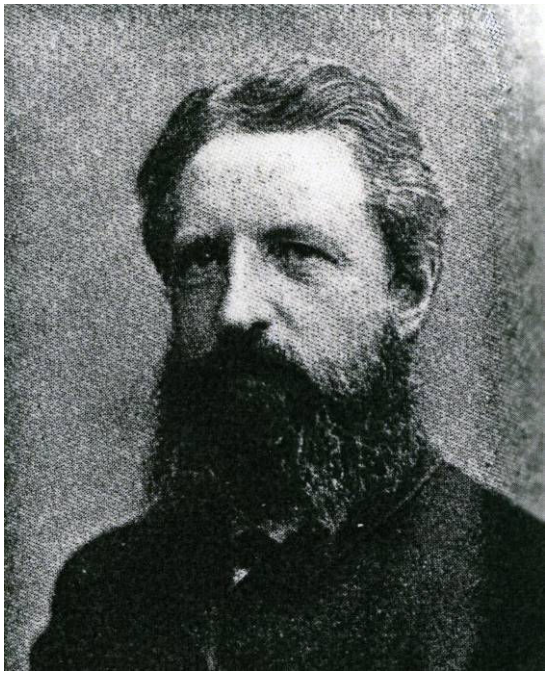

Fredrik Arentz. Foto: DNT.

geologistudier og friluftsliv. Gjennom sitt omflakkende yrkesliv hadde han gått mye i fjellet og gjennom dette opplevd naturen i mange deler av landet. Men først etter at en artikkel i DNTs årbok for 1901 inspirerte ham til å gå en ny og tidligere ubeskrevet rute i Breheimen, ble hans person og hans vandringer kjent for Turistforeningen. Fra slutten av 1800-tallet og fram til han i 1914 forsvant sporløst på en fjelltur i Jotunheimen, gjennomførte han en rekke dristige og krevende vandringer i noen av de mest avsidesliggende, utilgjengelige og minst beferdede delene av den norske fjellheimen. Med minimal utrustning og dårlige kart utforsket han fjellområder som var ukjente for de fleste av datidens vandrere, og han fortalte om turene sine i seks artikler som ble publisert i Den Norske Turistforeningens årbøker. Beretningene han skrev var detaljerte og hadde som formål at leserne skulle kunne gjenta turene hans. På bakgrunn av ”ekspedisjonene” sine kom han med forslag til merking av nye ruter, og han rapporterte han inn feil i kartene slik at disse kunne forbedres.

Kart over Jotunheimen. Det var kart av denne typen Fredrik Arentz brukte på sine vandringer. Foto: DNT.

På DNTs generalforsamling i 1899 ble Fredrik Arentz valgt inn i styret som "2. suppleant", og i 1903 ble han valgt til "1. suppleant". Da han ved valget på generalforsamlingen i 1904 ble forbigått og ikke valgt inn til en ledig plass i styret, reagerte han med å melde seg ut av foreningen. Etter dette hører ikke Turistforeningen mer til Fredrik Arentz før en avisnotis i 1914 forteller at han er savnet etter en fottur i Jotunheimen. Til tross for at mange lette etter ham i det fjellområdet han forsvant, ble det aldri funnet så mye som et spor. Gåten om hva som egentlig skjedde med Fredrik Arentz er fortsatt uløst, men de fleste heller til teorien om at han må ha omkommet under et forsøk på å vade over elva Vetl Utla på en tur mellom Leirvassbu og Turtagrø.

At Fredrik Arentz må ha vært en seig og utholdene vandrer og fjellklatrer herske det liten tvil om. Han tilbakela meget lange distanser, i et tempo som de færreste av dagens vandrere vil kunne matche. Samtidig må han ha hatt en psyke og en innstilling om avviker noe fra normalen. Ett par små utdrag fra hans beretninger i DNTs årbøker kan illustrere dette. 1896-sommerens vandringer i Breheimen kommenterer han slik: "… jeg var i fjor så heldig med 4 andre at styrte i en sprekk på Gjertvassbreen og slippe uskadet derfra". Etter at han i 1901 gikk seg ordentlig vill i Setesdalsheiene, fikk han uønsket oppmerksomhet i Stavanger Tidene da han til slutt ankom folk, med blodige føtter og uten sekk eller annet utstyr. Om dette skrev han: "At det hadde vært et vidunderlig deilig fjelleventyr, som det kun faller i få lykkeliges lodd å oppleve, ja det hadde folk ikke evne til å forstå…"

Erik Arentz

Som bærer av legatets navn, er det naturlig at det har vært mye oppmerksomhet rettet

mot Fredrik Arentz person. Men også giveren, Erik Arentz, var en mann utenom det vanlige. Han ble født i Volda i 1979, mens faren tjenestegjorde her som distriktslege. Så vidt man vet gikk han ikke særlig mye i fjellet, som ung spilte han tennis, seilte og var en ivrig skiløper. Senere fikk han stor interesse for golf. Men i DNTs årbok for 1900 skriver Fredrik Arentz om en vandring han og sønnen Erik gjorde fra Femunden over Dovrefjell og Trollheimen, før de avsluttet turen ved Nørstedalseter i Jotunheimen. Dette er heller ingen småtur, så helt uvant med fjell og friluftsluft har ikke Erik Arentz vært.

Etter examen artium studerte han jus og deretter gikk han raskt inn i utenrikstjenesten. Han hadde en rekke utenlandsposter gjennom karrieren, fra sin første tjeneste som konsulatsekretær i København, til opphold i Le Havre, konsul i Rio de Janeiro og generalkonsul i Melbourne. Da han som femtiåring vendte tilbake til Norge ble han tilbudt flere ministerposter, men han takket nei til disse og valgte i stedet å trekke seg tilbake. Helt siden studiedagene hadde han hatt stor interesse for kultur og kulturhistorie, og nå kunne han vie all sin tid til sine interesser - reiser, kunst og skriving, i tillegg til sine finanser som han forvaltet med stor kløkt og interesse. Gjennom gunstige plasseringer og stor forsiktighet hadde han skaffet seg en stor formue. I årene etter at han tok avskjed med arbeidslivet foretok han mange og lange reiser i Østen og utga en rekke reiseskildringer herfra. Senere utga han også en kunstbok med tittelen ”Lyset og Farver i Kunsten”.

Erik Arentz var ungkar hele sitt liv, og stiftet aldri familie. I førkrigsårene bodde han i Danmark, der han sammen med sin søster organiserte og finansierte nødhjelp til Norge. Totalt sett skal han ha brukt 1 million kroner av egne midler på hjelpearbeidet. I løpet av krigen skrev han også 428 meget lange og detaljerte brev med opplysninger om krigens gang som han sendte til Norge. Disse brevene

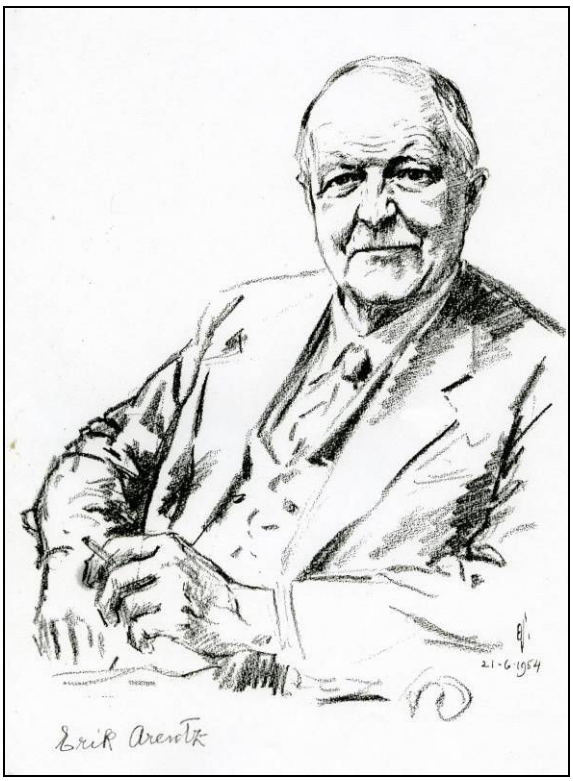

Tegning av Erik Arentz. Foto: DNT.

befinner seg på Universitetsbiblioteket. For sin innsats under krigen ble han tildelt Kong Haakon V11`s Frihetskors.

Etter at Erik Arentz i 1954 ga sin første gave til Turistforeningen, utviklet han en glødende interesse for legatets arbeid. Uten egen familie og med få nære venner i Norge fikk legatet en dobbel betydning for ham. Gjennom legatet fikk han mange gode venner og en sak å arbeide for. Erik Arentz bodde bokstavelig talt i koffert og hadde ikke noe fast hjem. I årene som fulgte var han en fast trekkfugl som kom til Norge hver vår hvor han tok inn på Holmenkollen turisthotell før han om høsten vendte tilbake til sitt faste hotell i Frankrike. Ellers levde han meget forsiktig. Hans fokus var hele tiden rettet mot hvordan han kunne øke legatets kapital. Han var til stede ved åpningen av en rekke av ”sine” buer, og satte stor pris på å se hvordan legatet ble brukt. I 1965 døde Erik Arentz, 86 år gammel. Før dette ble han i 1959 tildelt Kommandørkorset av St. Olavs Orden for ”Samfunnsnyttig virke”.

DEN NORSKE TURISTFORENINGS HISTORIE

Den Norske Turistforening ble stiftet 21. januar 1868. I den forbindelse uttrykte foreningens første formann, Thomas Heftye, sine forhåpninger for den nye foreningen på denne måten: *"Lad oss gjøre det let og billigt, at riktig mange kan komme og se, hva der er stort og vakkert i vort land"*. I alle år siden har Heftyes ønskemål stått som rettesnor for DNTs arbeid. Dagens formålsparagraf tilsier at Turistforeningen skal arbeide for å fremme et enkelt, aktivt, allsidig og miljøvennlig friluftsliv og for å bevare natur og kulturverdier.

Etter bruddet med Danmark i begynnelsen av det forrige århundret våknet for alvor en ny nasjonal bevissthet i Norge, og det oppsto et behov for å bli kjent med landet på en ny måte. Vitenskapsmenn og kunstnere fant veien rundt i norske fjorder, fjell og daler - grepet av oppdagelsesbegjær og romantikkens naturbegeistring. Engelske turister var blant de første fjellvandrere, men etter hvert ga flere og flere seg i vei på vandring. Det ble så mange av dem at tiden var inne til å hjelpe og støtte den stigende vandringslyst og begeistring for naturen. Høsten 1866 kom en del interesserte menn - senere kjent som DNTs stiftere - sammen og ble enige om å danne en forening etter mønster av de utenlandske alpeforeninger, men med norsk særpreg. Den 21. januar 1868 var Den Norske Turistforening et faktum.

I 1868 kjøpte DNT sin første hytte, Krokan, ved Rjukanfossen. Men det var høyfjellet - Jotunheimen først og fremst - som lokket mest. I løpet av de første 50 år ble det bygget 16 nye hytter i Jotunheimen og på Hardangervidda. Kort etter stiftelsen innførte DNT en ordning med patentførere som skulle lede turister over en del fjelloverganger i Jotunheimen, over Jostedalsbreen og i andre fjellstrøk. Og fantes det ikke førere, hadde foreningene ofte ordnet med bærer som for en rimelig penge bar sekken. Hvis det var flere i følget, kløvet de sekkene på en fjording. Etter hvert som det ble bedre varding og mindre avstander mellom hyttene, falt behovet for førere bort.

De første 40 årene var Turistforeningens virksomhet knyttet til fotturer og tindebestigninger på sommerstid. For stifterne ville det ha vært en umulig tanke å arbeide for å fremme skiløping i vinterfjellet. Skiløpingen som sport var ennå i sin spede barndom, og atkomsten til fjellet så vanskelig at turen ikke kunne gjøres i løpet av en kort vinterferie. Men Fridtjof Nansens og andres skiferder i 1880-90-årene skapte en gryende interesse for vinterfjellet. Utvidelsen av jernbanenettet lettet også atkomsten. I 1907 - nesten 40 år etter DNTs stiftelse - ble Glitterheim i Jotunheimen for første gang holdt åpen i påsken, og i de neste årene fulgte andre hytter etter.

1800-tallets DNT-medlemmer var i all hovedsak menn som tilhørte det øverste sjikt av samfunnet innen vitenskap, kunst og kulturliv. Det var de som hadde tid og råd til å dra til fjells. I så måte var Fredrik Arentz i godt selskap. Men fra 1920-årene fikk foreningen tilslutning også fra andre lag av befolkningen. Helt siden stiftelsen har foreningens mål vært å la arbeidet komme hele folket til gode, selv om foreningen fremdeles har en viss skjevhet i sin medlemsmasse.

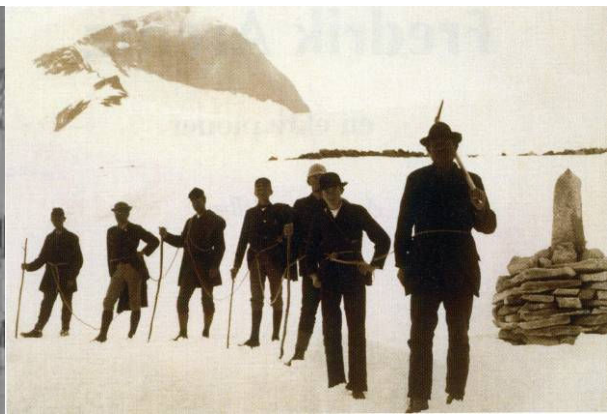

Fjellvandrere fotografert på slutten av 1800-tallet. Foto: DNT.

DNT tok tidlig opp spørsmålet om å få opprettet nasjonalparker. Allerede i 1904 tok daværende formann til orde for dette, men det skulle gå mange år før Rondane nasjonalpark i 1962 ble opprettet som landets første. DNT utgjør i dag en pådriver i naturvernarbeidet, med vassdragssaker, nasjonalparker, artsforvaltning og luft- og vannforurensning som eksempler på arbeidsfelter. Videre har DNTs også fokusert på egen virksomhet i forhold til naturverdier, med utgangspunkt i å få til en mest mulig miljøvennlig drift. Utfordringen også for Turistforeningen er å finne balansen mellom vekst og vern.
Dagens organisasjon

Den Norske Turistforening (DNT) er i dag Norges største friluftslivsorganisasjon med nesten 215.000 medlemmer tilknyttet 55 lokale medlemsforeninger over hele landet. Den største medlemsforeningen er DNT Oslo og Omegn, som er den direkte videreføringen av det opprinnelige DNT fra stiftelsen i 1868. Det er de lokale medlemsforeningene som eier og driver DNTs mer enn 450 hytter, merker stiene, kvister løypene om vinteren og arrangerer turer og kurs. Til sammen vedlikeholdes et nett på om lag 20.000 km merkede sommerstier og rundt 7000 km kvisteløyper. Det er den omfattende dugnadsånden som er grunnlaget for Turistforeningens virksomhet. De siste tiårene har Turistforeningen også etablert en rekke lag og organisasjoner som tilbyr ulike aktiviteter og tilbud. Foreningens målsetning er å arbeide for å fremme et enkelt, aktivt, allsidig og miljøvennlig friluftsliv og for å bevare natur og kulturverdier.

DNT Oslo og Omegn

<u>DNT-hyttene</u>
Hyttene er knutene som holder nettet av turistruter i fjellet sammen. Uten dem kan man vanskelig tenke seg at vandringen hadde utviklet seg til den folkebevegelsen den er i dag. Det helt spesielle med hyttesystemet er at man ikke trenger å bestille plass på forhånd. Her skal man ikke bli avvist om det er aldri så fullt. Skulle alle sengene være opptatt, får man likevel en plass, om ikke annet så på en madrass på gulvet. Dette gir en stor fleksibilitet for turfolket som kan ”la reisen bli til mens man går”.

Det finnes tre forskjellige kategorier turisthytter; betjente hytter, selvbetjeningshytter og ubetjente hytter.

Betjente hytter har vertskap som lager og serverer alle måltider og som administrer bruken av hytta. De fleste hyttene av denne typen er bare åpne noen uker rundt påske og om sommeren fram til midten av september.

Selvbetjeningshytter har ingen betjening. Her lager turistene egen mat og organiserer oppholdet sitt selv. Hyttene er fullt utstyrt med sengetøy og kjøkkenredskap, og i tillegg har de et rikt utstyrt prioviantlager med mat som de besøkende kan kjøpe under oppholdet. Et selvbetjent hytteanlegg består normalt av en hovedhytte og en sikringshytte. Noen av selvbetjeningshyttene er helårsåpne, med de fleste fjellhyttene er "stengt" i perioden fra 1. oktober til 15. februar. I denne perioden fungerer hyttene som nødbuer. En standardnøkkel som passer til alle selvbetjeningshyttene kan fås hos DNT mot å betale et mindre depositum. Enkelte steder er det også mulig å kjøpe nøkkelen på bensinstasjoner etc.

Ubetjente hytter har ikke prioviantlager, men er for øvrig utstyrt som de selvbetjente hyttene og holder åpent i samme periode.

Selvbetjente hytter.

Allerede før 2. verdenskrig syslet Turistforeningen med tanker om å etablere et system for ubetjente hytter med proviantlager, men først i 1948 ble den første selvbetjeningshytta åpnet på Storkvellsbu i Gausdal Vestfjell. Etter krigen var det smått med penger, og noen flere selvbetjente hytter ble ikke oppført før Erik Arentz gjennom sitt rundhåndede bidrag til Turistforeningen i 1954 gjorde det mulig å bygge et helt system av slike hytter. Som kjent var Arentzbu fra 1956 den første av disse "arentzbuene".

Claus Helberg regnes som de selvbetjente hyttenes far, og er den som har fått æren av å ha utviklet dette spesielle prinsippet. I følge en vandrehistorie skal han ha fått ideen fra London der han hadde sett avisgutter legge lua si oppå avisbunken, slik at folk kunne forsyne seg med en avis og legge oppgjøret i lua. Man finner imidlertid sporadiske eksempler på varianter av selvbetjente hytter også før Claus Helbergs tid. Den første hytta som ble oppført på Galdhøpiggen var i praksis en selvbetjeningshytte. Allerede på slutten av 1880-årene ble den utstyrt med et lager av finere, alkoholholdig drikke som kunne benyttes av tindebestigerne til å markere klatrebragden. Tilbake i bygda fantes det et sted hvor de kunne gjøre opp for seg. Ordningen ble imidlertid avviklet da tindebestigernes evne til å betale for varene viste seg å være liten, og man opplevde et altfor stort svinn fra beholdningen.

Fra 1930-tallet er det kjent at Bergen turlag hadde en hytte som i praksis fungerte på samme måte som de senere selvbetjeningshyttene. Andre steder har det vært bygget hytter som var tenkt å skulle fungere som betjente hytter, men på grunn av sviktende besøkstall har hyttene blitt stående uten vertskap og i prinsippet fungert som selvbetjeningshytter. Siden DNT ble etablert har det også vært lang tradisjon for ubetjente hytter, det vil si åpne hytter uten vertskap eller proviant.

Men selv om utnevnelsen av Arentzbu som den første selvbetjeningshytta og Claus Helberg som opphavsmann til selvbetjeningssystemet ikke helt holder vann, så ligger det ikke så langt tilbake for sannheten. Gjennom byggingen av Arentzbu og de andre hyttene som kom i kjølvannet av denne, satte Claus Helberg og DNT selvbetjeningsordningen i system og utviklet det til det konseptet vi kjenner i dag. Med uvurderlig drahjelp fra de økonomiske midlene som ble tilgjengelige gjennom opprettelsen av Arentz legat, ble

Arentzbu startskuddet for en omfattende utbygging og tilrettelegging av selvbetjeningshytter over hele landet. De mange selvbetjeningshyttene sørger for at fotturistene kan bevege seg over store geografiske avstander uten å begrenses av å måtte bære på tunge matvareforsyninger. Samtidig tilbyr de overnattingsmuligheter også for dem som beveger seg utenfor de mest trafikkerte turområdene.

Selvbetjeningssystemet er bygget på tillitt, der de besøkende fritt kan forsyne seg av matvarelageret på hyttene mot å gjøre opp for seg ved å legge igjen penger. Siden det ikke er noen fast betjening eller vakter på hyttene, er det ingen som fører kontroll med hvem som tar og betaler for hva. Selv om alltid vil være dem som misbruker ordningen og forsyner seg av proviantlagrene uten å betale, har ærligheten blant turgåerne vært stor nok til at selvbetjeningssystemet har overlevd i mer enn 60 år.

Merking av stier og ruter

DNTs oppmerkede stier viser fotturistene en trygg vei mellom hyttene. I tillegg sørger de for å kanalisere ferdselen, slik at både vegetasjon og dyreliv kan leve uforstyrret utenfor fotturistenes traseer.

Rutene i fjellet er oftest merket med små varder. Vardene er laget av systematisk oppstablete steiner, og mange av dem er forsynt med en mindre rød T som signatur. Dette for at vandrerne skal vite at de er på en DNT-sti, samtidig som den røde fargen bidrar til å gjøre vardene synlig også i tåke og gråvær. Det er imidlertid viktig å merke seg at det er selve varden som skal lede fotfolket på rett vei og ikke T-ene.

De fleste T-ene er malt på løse stein og ikke rett på fjellet. Fordelen med å bruke varder, er at vardene kan fjernes hvis stien skal legges om eller ned. Det innebærer også mindre inngrep i naturen. Enkelte steder er det likevel malt store T-er på fjellet som erstatning for varder, for eksempel der det ikke fins stein til vardebygging og der snøsig og skred om vinteren kan rive med seg vardene.

På enkelte ruter har man brukt røde streker eller flekker i stedet for T-er. Rutene som er merket med rødt blir av og til kalt T-merkete stier, T-stier, DNT-stier eller DNT-ruter. Som regel vil det bli en sti eller et tråkk som gjør det enkelt å finne fram der ruta går, men ved nymerkete og lite brukte kan man oppleve at det ikke finnes noe tråkk. I en del tilfeller kan man oppleve at gamle stier og dyretråkk er tydeligere enn den beskrevne ruta. Som oftest er det merket så tett at man kan se fra merke til merke, men der stien er tydelig kan avstanden mellom merkene være atskillig større.

En av vardene i Breheimen. Foto: Sverre A. Larssen, DNT.

Foto: DNT.

Bilder

I tegningsarkivet til DNT, Oslo og omegn, ligger de vakre, gamle originaltegningene som Carsten Brevik utarbeidet til oppføringen av Arentzbu. Tegningsmaterialet inneholder mange detaljer og dokumenterer den gamle turisthytta på en svært god måte. Selv om tegningene er blitt gulnet og skjøre, er de fortsatt godt lesbare. Alle originaltegningene som ligger i tegningsarkivet er avbildet nedenfor. Følger man nummereringen øverst i høyre hjørne vil man se at to av plansjene mangler. Dette gjelder plansje nummer to og plansje nummer syv. Det er uklart om de manglende tegningene fortsatt befinner seg hos DNT, eller om de er gått tapt.

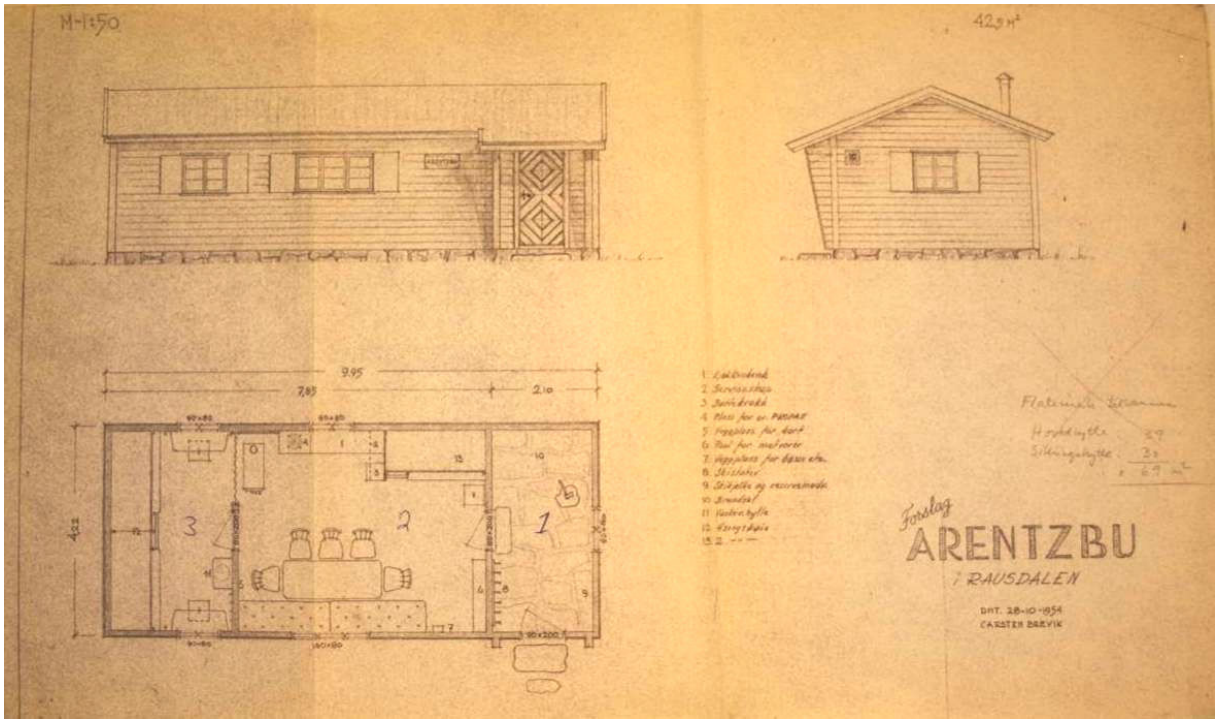

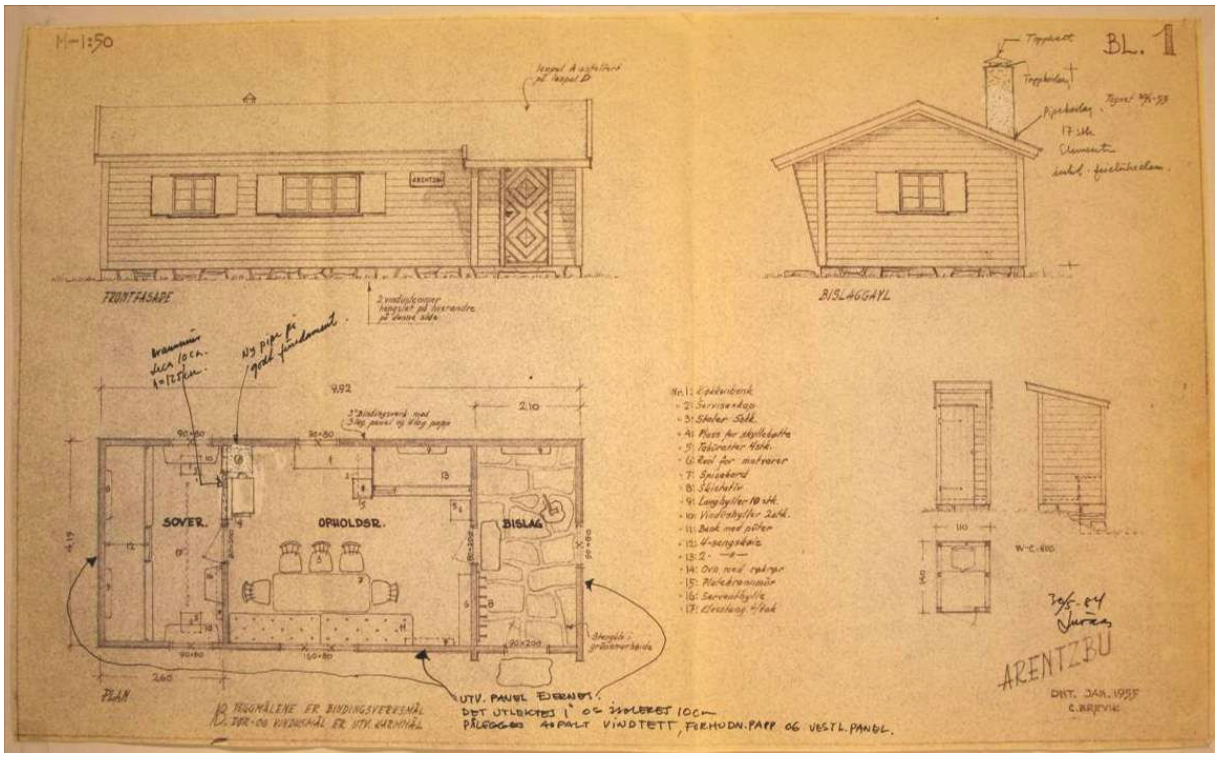

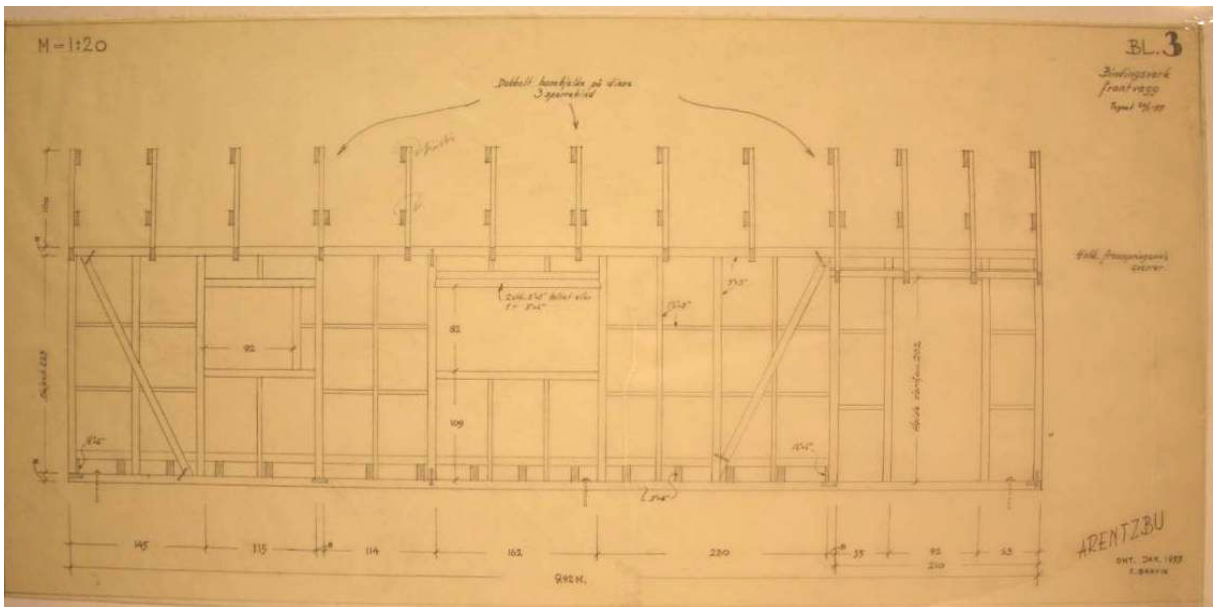
M-1:20
BL. 3
ARENTZBU

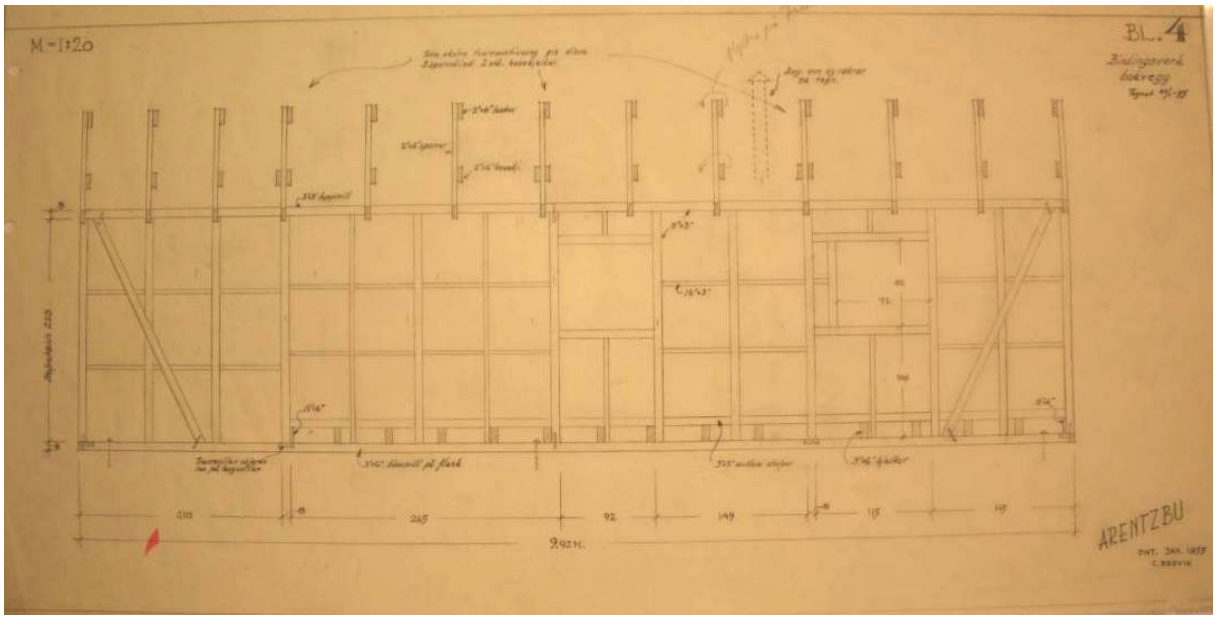
M-1:20
BL. 4
ARENTZBU

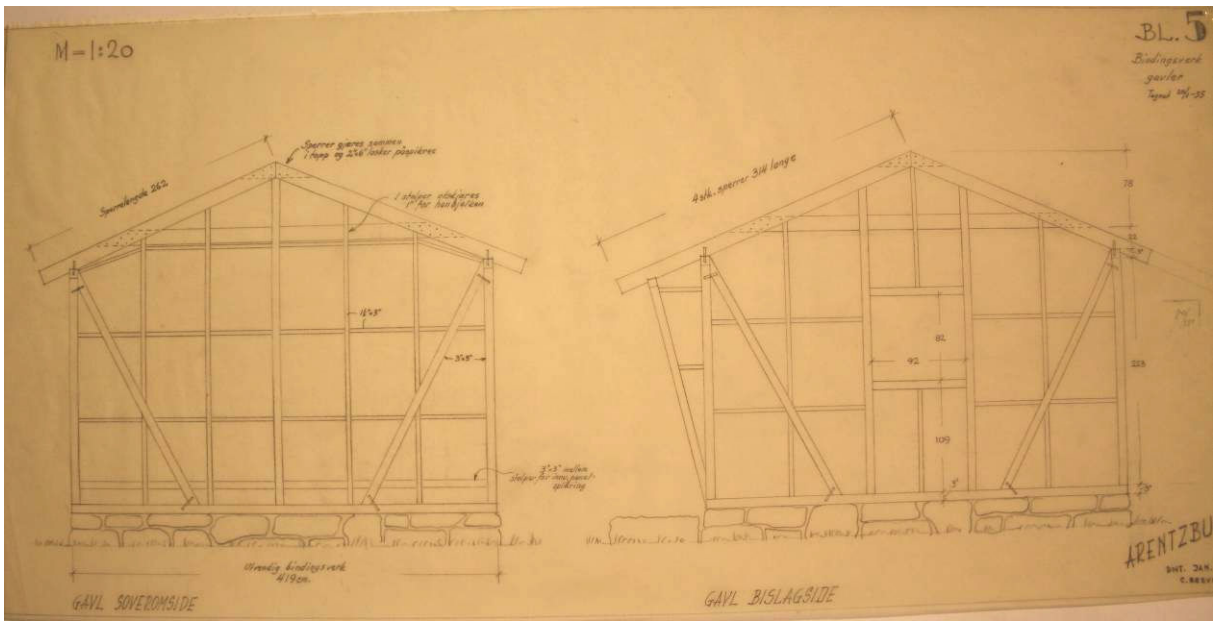
M-1:20
BL. 5
GAVL SØVEDMSIDE
GAVL BISLAGSIDE
ARENTZBU

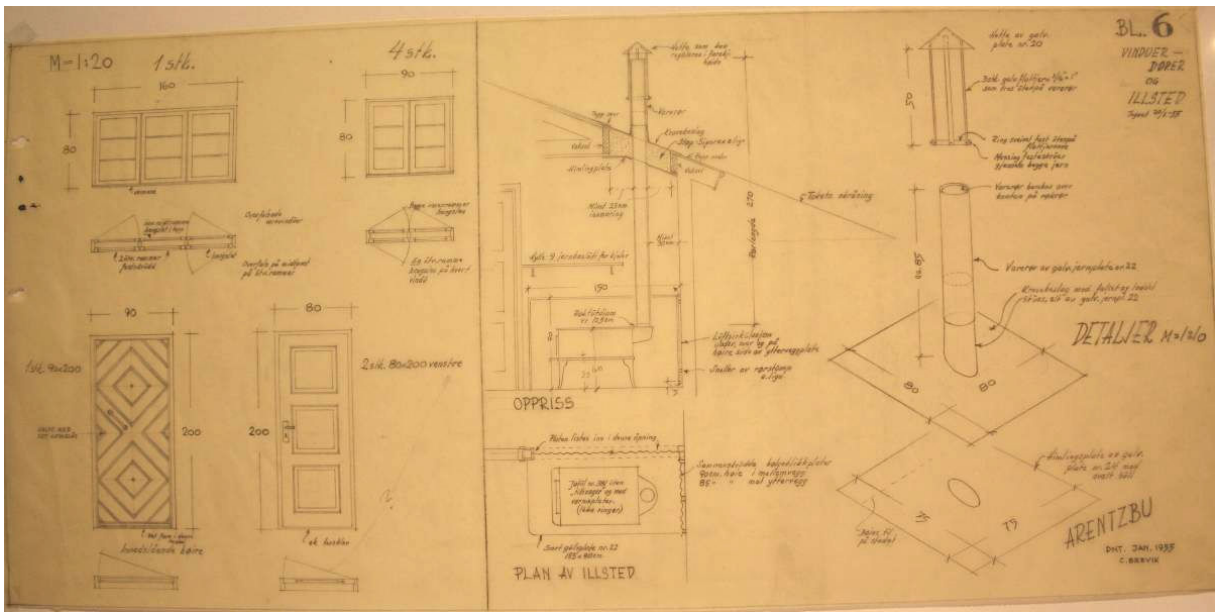
BL. 6
VINDUER – DØRER OG ILLSTED
M-1:20
1 stk.
4 stk.
OPPRISS
PLAN AV ILLSTED
DETALJER M=1:10
ARENTZBU

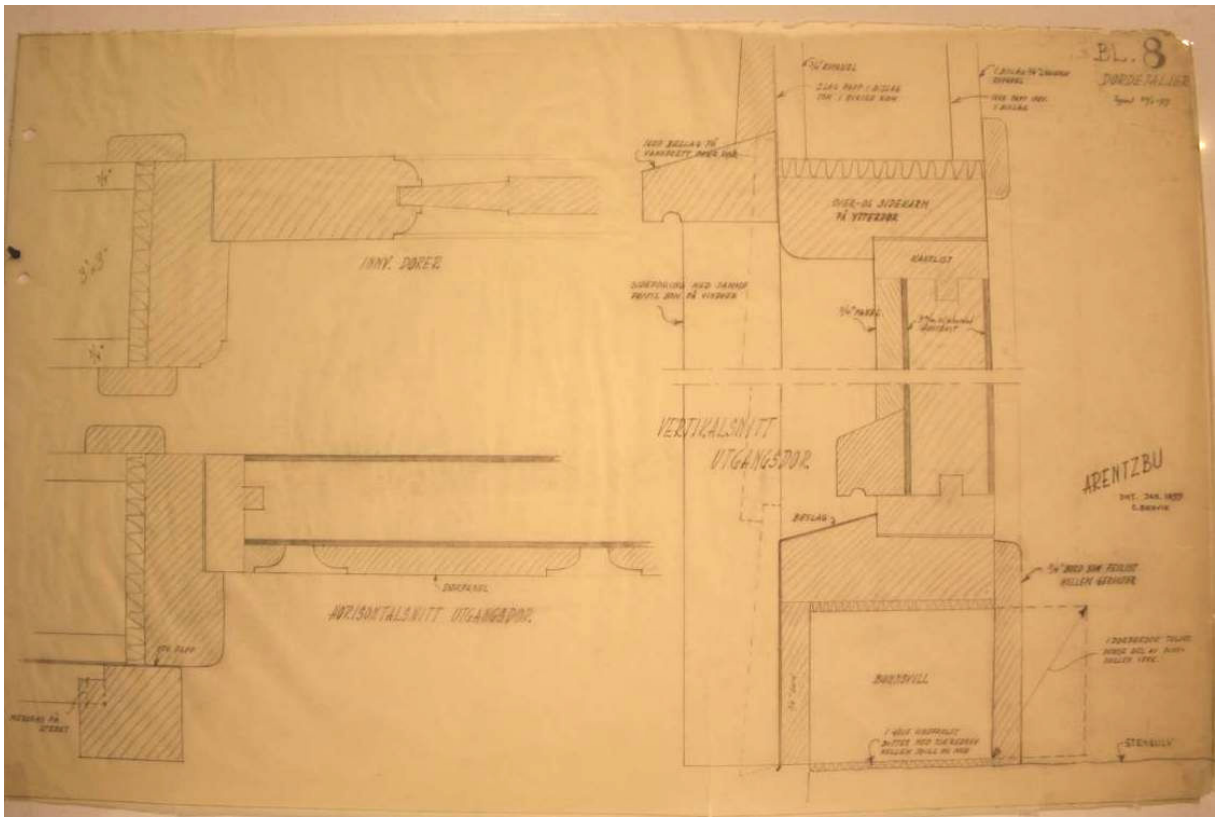
BL. 8
DØRDETALJER
INNV. DØRER
HORISONTALSNITT UTGANGSDØR
VERTIKALSNITT UTGANGSDØR
ARENTZBU

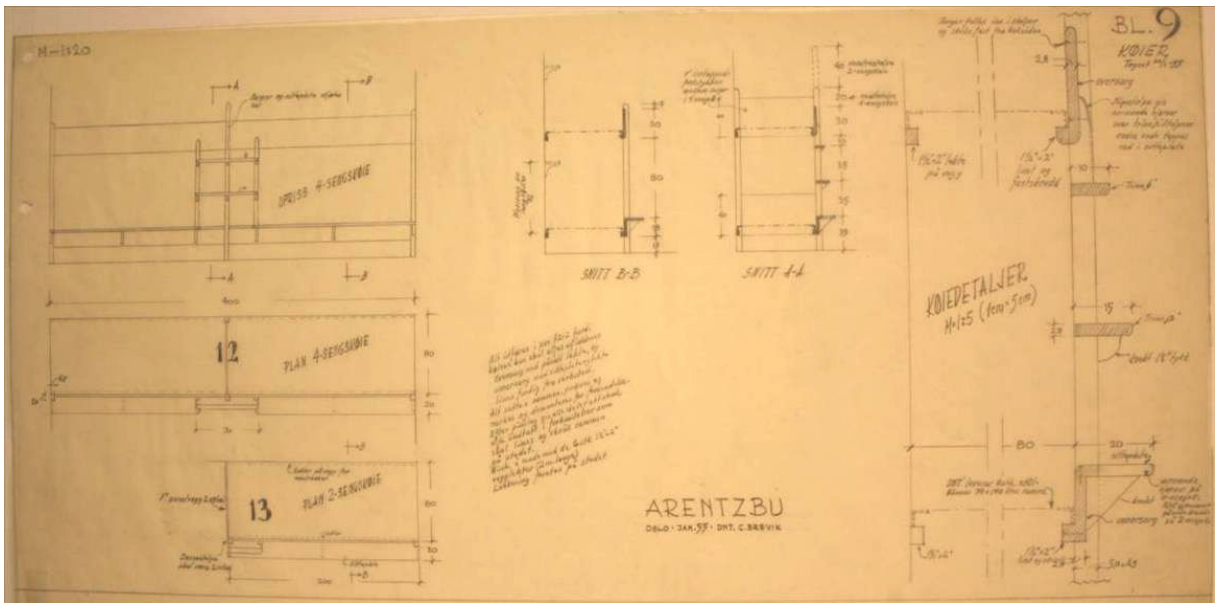
BL. 9
KØIER
OPRISS 4-SENGSKØIE
PLAN 4-SENGSKØIE
PLAN 2-SENGSKØIE
SNITT B-B
SNITT A-A
KØIEDETALJER
ARENTZBU

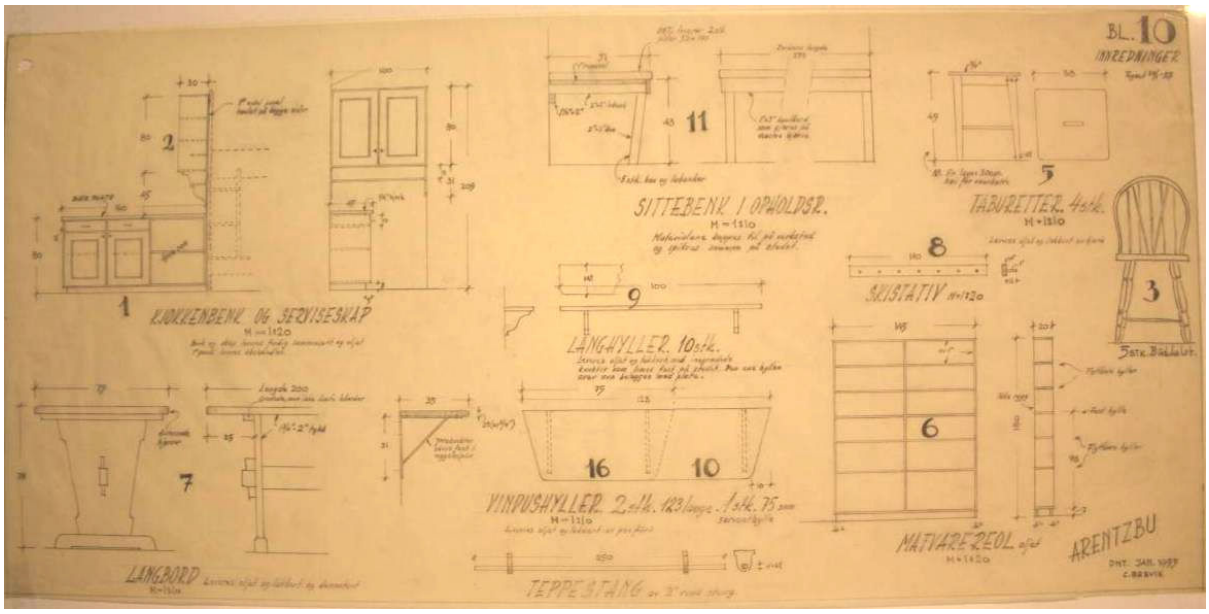
BL. 10
INNREDNINGER
KJØKKENBENK OG SERVISESKAP
SITTEBENK I OPHOLDSR.
TABURETTER 4stk.
SKISTATIV
LANGHYLLER 10stk.
VINDUSHYLLER
LANGBORD
TEPPESTANG
MATVAREREOL
ARENTZBU

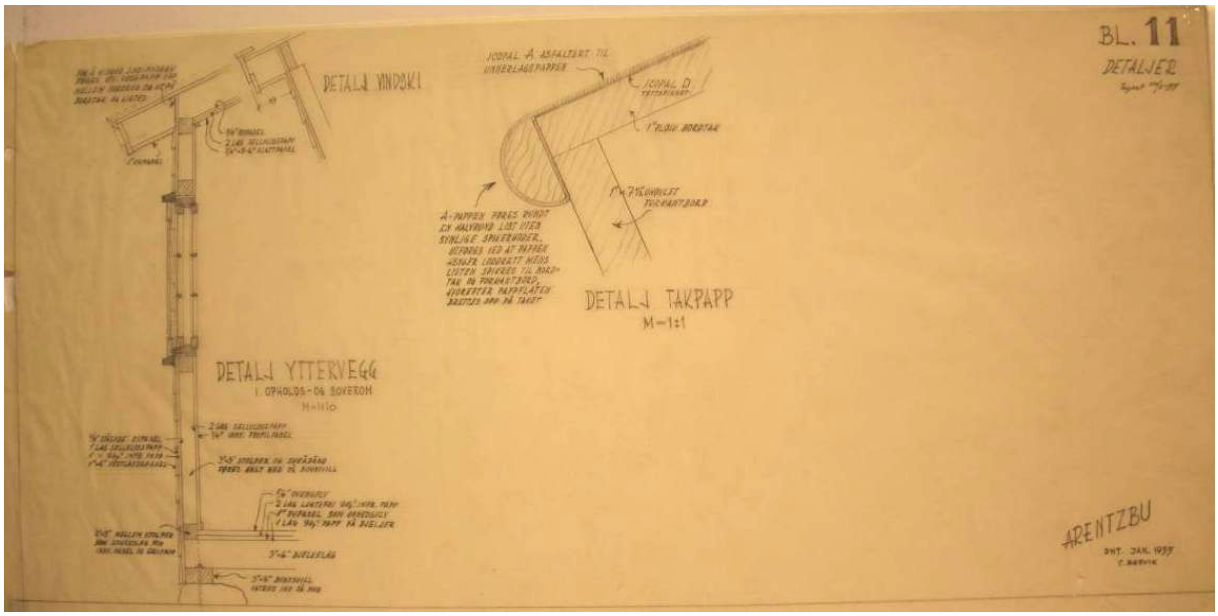
BL. 11
DETALJER
DETALJ VINDSKI
DETALJ TAKPAPP
DETALJ YTTERVEGG
I OPHOLDS- OG SOVEROM
ARENTZBU

Kilder

Skriftlige kilder:
Yttri Tor, Til fjells i Sogn og Jotunheimen - Mørkrisdalen, Internettpublikasjon.
Per Roger Lauritzen, Hyttene i Jotunheimen, Breheimen og Gausdal Vestfjell, Boksenteret A/S 1997.
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Stølane i Mørkrisdalen – Far etter folk, Rapport nr. 2 -2208
Claus Helberg, Fredrik Arentz – en ekte pioner, DNT Oslo og omegn og Norsk fjellmuseum, 2004
Eivind Sønstegaard og Rune Aa, Breheimen – det meste av det beste, Naturvitskapleg spalte i Sogn Avis 19.07.2007
Ikke publisert manuskript om Erik Arentz og Lege Fr. Arentz legat, DNT.
DNTs internettsider
Dokumenter fra DNTs arkiv

Muntlige kilder/ informanter:
Sverre A. Larssen (Daglig leder, DNT Oslo og Omegn)
Jan Erik Reiten (Driftsjef, DNT Oslo og Omegn)
Anders Gjermo (Bygningsinspektør, DNT Oslo og Omegn)
Tor Martin Stenseng (Inspektør Driftsavdeling, DNT Oslo og Omegn)
Elias Bolstad (tilsynsmann på Arentzbu)
Per Roger Lauritzen (tidligere tilsynsmann på Arentzbu og mangeårig ansatt i DNT)
Tine Mjølnerød (fotografier)

Fra: Anders Børstad[anders@verdalsbruket.no]
Sendt: 12.06.2023 10:25:30
Til: Sønstevold, Eirik;Rune Gudding[Eirik.sonstevold@statsforvalteren.no;rune.gudding@verdalsbruket.no]
Tittel: SV: Spørsmål om bilder av bygget ved Tverråkroken

Hei,
Vi har noen bilder men er usikker på hvor relevant det er når hytta er revet…. Verdal kommune ga tillatelse til riving raskt slik at vi kunne rekke det før 1. mai. Vi var avhengig av å bruke snøscooter for uttransport av ikke brennbart avfall fra tomta.

vh

Anders Børstad + 47 911 69 228
Værdalsbruket
Smålandsvegen 25, 7660 Vuku
Tlf. 740 75 130 • post@verdalsbruket.no
www.verdalsbruket.no

Fra: Sønstevold, Eirik <Eirik.sonstevold@statsforvalteren.no>
Sendt: mandag 12. juni 2023 09:57
Til: Anders Børstad <anders@verdalsbruket.no>; Rune Gudding <rune.gudding@verdalsbruket.no>
Emne: Spørsmål om bilder av bygget ved Tverråkroken

Heihei!

Søknaden deres gikk gjennom i nasjonalparkstyret, og jeg antar at dere har fått den tilsendt på digital post.

Jeg sendte en forespørsel til kulturminnemyndighetene for uttalelse. Det var nok å sysle med for meg i mai så jeg ga den kort frist. Og nå har jeg fått svar fra Fylkeskommunen. Jeg lurer derfor på om dere har noen bilder av hytta på Tverråkroken som skal rives?

Med vennlig hilsen / Jïjnjh heelsegh
Eirik Sønstevold
nasjonalparkforvalter

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe

Telefon: 73 19 93 82 / 46 89 86 98
E-post: eirik.sonstevold@statsforvalteren.no

Web: www.nasjonalparkstyre.no/Blafjella

Fra: Sønstevold, Eirik[]
Sendt: 20.06.2023 08:36:00
Til: hauha@trondelagfylke.no[hauha@trondelagfylke.no]
Tittel: Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

---

Hei!

Viser til ditt svar 9. juni 2023 angående en hytte ved Tverråkroken i Verdal kommune. Der ber du avslutningsvis om at det etterlyste kunnskapsgrunnlaget sendes til dere. Jeg har fått opplyst fra tiltakshaver at *Vi har noen bilder men er usikker på hvor relevant det er når hytta er revet…. Verdal kommune ga tillatelse til riving raskt slik at vi kunne rekke det før 1. mai. Vi var avhengig av å bruke snøscooter for uttransport av ikke brennbart avfall fra tomta.* Jeg har sendt en henvendelse til Miljødirektoratet for å avklare om riving av bygg er omfattet av verneforskriften, eller om det kun er oppføring/utvidelse/ombygging.

Angående at det var ubegrunnet kort frist tar jeg selvkritikk på. Dette skyldes at vi hadde nasjonalparkstyremøte 5. juni, og vi måtte ha tilstrekkelig tid til å fullføre saksframlegget for nasjonalparkstyret.

Med vennlig hilsen / Jïjnjh heelsegh
Eirik Sønstevold
nasjonalparkforvalter

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe

Telefon: 73 19 93 82 / 46 89 86 98
E-post: eirik.sonstevold@statsforvalteren.no
Web: www.nasjonalparkstyre.no/Blafjella

Fra: Hauke Haupts[hauha@trondelagfylke.no]
Sendt: 20.06.2023 13:37:33
Til: Sønstevold, Eirik[Eirik.sonstevold@statsforvalteren.no]
Tittel: SV: Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

---

Hei,
Ja, det her har ikke gått etter plan, fordi det skal alltid foreligge tillatelse etter særlov/forskrift før pbl. vedtaket fattes. Dermed rivingstillatelse fra verneområdeforvalter fordi dette er et tiltak som et inngrep i strid med forskriften og intensjonen. Strengt tatt har søker mister rettigheten til å bygge fordi det foreligger bare rivingstillatelse.
Her er det nok behov for en rutine justering.
Det er ikke noe grunnlag for hastverk ellers i verneområder:
Vi har tre måneder på oss til å innvilge en søknad om dispensasjon etter kulturminneloven.

Søker kan bidra til å opplyse saken så godt som mulig ved å sende bildene til oss.
Da kan vi vurdere om det var et bevaringsverdig kulturminne.

Det opplagte i denne saken er at nasjonalpark forvaltningen forutsetter at det settes opp en kopi med et tilbygg som oppfyller de ønsker fra søker som er lagt til grunn for disp. søknaden.
Enkelt å formulere som vilkår.

Vi bruker i Forollhogna nasjonalparken denne byggeskikk veilederen der det er mange gode råd og kritiske refleksjoner:
https://www.statsforvalteren.no/contentassets/44959fbba17542e3abc287437dadcf73/byggeskikkveileder_web.pdf
Særlig side 55

BYGGESKIKKVEILEDER - STANDARDHEVING
FOROLLHOGNA NASJONALPARK MED TILLIGGENDE LANDSKAPSVERNOMRÅDER

6. STANDARDHEVING ET GODE ELLER EN TRUSSEL?

Helt i starten på denne veilederen poengterte vi at **"Å tilrettelegge for fortsatt bruk av området og bygningene, basert på god innsikt i tradisjonene, er det viktigste virkemiddelet vi har for å oppnå formålet med vernet."** Vi ønsker levende setergrender med vedlikeholdte bygninger. Men er det slik at all typer bruk bidrar til å ta vare på verneverdiene,

...eller kan en ny type bruk bli en trussel mot kulturminnene?

Da ser jeg fram til mer dokumentasjon.
Hvilke byggemetoder er det tenkt brukt? Tradisjonshåndverk ?
Det er trolig behov for faglig råd og veiledning videre i prosessen.

Med vennlig hilsen
Hauke Haupts

Trøndelag fylkeskommune
Tröndelagen fylhkentjielte

Hauke Haupts
Seniorrådgiver
Seksjon kulturminner
hauha@trondelagfylke.no
74 17 51 71
74 17 40 00 (sentralbord)

www.trondelagfylke.no

Fra: Sønstevold, Eirik <Eirik.sonstevold@statsforvalteren.no>
Sendt: tirsdag 20. juni 2023 08:36
Til: Hauke Haupts <hauha@trondelagfylke.no>
Emne: Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Denne eposten er sendt fra en person utenfor organisasjonen. Ikke klikk på lenker eller åpne vedlegg før du er sikker på hvem avsender er og at innholdet er trygt.

Hei!

Viser til ditt svar 9. juni 2023 angående en hytte ved Tverråkroken i Verdal kommune. Der ber du avslutningsvis om at det etterlyste kunnskapsgrunnlaget sendes til dere. Jeg har fått opplyst fra tiltakshaver at *Vi har noen bilder men er usikker på hvor relevant det er når hytta er revet…. Verdal kommune ga tillatelse til riving raskt slik at vi kunne rekke det før 1. mai. Vi var avhengig av å bruke snøscooter for uttransport av ikke brennbart avfall fra tomta.* Jeg har sendt en henvendelse til Miljødirektoratet for å avklare om riving av bygg er omfattet av verneforskriften, eller om det kun er oppføring/utvidelse/ombygging.

Angående at det var ubegrunnet kort frist tar jeg selvkritikk på. Dette skyldes at vi hadde nasjonalparkstyremøte 5. juni, og vi måtte ha tilstrekkelig tid til å fullføre saksframlegget for nasjonalparkstyret.

Med vennlig hilsen / Jïjnjh heelsegh
Eirik Sønstevold
nasjonalparkforvalter

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe

Telefon: 73 19 93 82 / 46 89 86 98
E-post: eirik.sonstevold@statsforvalteren.no
Web: www.nasjonalparkstyre.no/Blafjella

Fra: Hanne-Lena Wilks[hl.wilks@hotmail.com]
Sendt: 27.06.2023 10:40:44
Til: Strand, Sigbjørn;Sønstevold, Eirik;'post@miljodir.no'[sigbjorn.strand@statsforvalteren.no;Eirik.sonstevold@statsforvalteren.no;post@miljodir.no]
Tittel: Klage Tverråkroken utvalgssak 23/2023

Vedlagt klage på oppføring av ny hytte Tverråkroken - Verdal, sak 23/2023

For Skæhkere sijte
Hanne-Lena Wilks

Til

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre
v/Nasjonalparkforvalter
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 Trondheim

Klage på vedtak

Viser til vedtak 5.6.23 i sak 23/2023.

Nasjonalparkstyret har gitt tillatelse til riving av eksisterende skog-/utmarkskoie uten utleiemulighet, og tillater oppføring av ny hytte for utleie innenfor nasjonalparken i et uberørt område av parken hvor ferdsel og aktivitet i dag er begrenset.

Skæhkere sijte påklager vedtaket. Før nasjonalparkstyrets behandling av klagen ber vi om at det gjennomføres konsultasjon med sijten etter prinsippene i samelovens kapittel 4. Skæhkere sijte finner at vedtaket er i strid med verneforskriftens. Vi finner ikke støtte for å dispensere fra verneforskriften i dette tilfellet hverken i forvaltningsplanen eller besøksstrategien. I saksframlegget underspilles konsekvensen for vernet ved etableringen av en utleiehytte.

Bakgrunnen for at denne saken opptar er av hensynet til vår reindrift i nasjonalparken. Nasjonalparken utgjør størstedelen av våre beiteområder, spesielt vår, sommer og høst. Utleiehytta vil ligge i et uberørt område av nasjonalparken. Nasjonalparken har stor aktivitet fra vest (Skjækervatnet og Skjækerhatten) og fra nord (Roktdalen, Ismenningen og Grønningen). Forsterket aktivitet i sør reduserer reinens mulighet til å benytte beiteområdene fleksibelt ut fra vær og beiteforhold gjennom året. Spesielt den nye utleiehyttas beliggenhet tett opp til kalvingsland er svært uheldig.

Værdalsbruket eier seks hytter som ligger innenfor Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, fire av disse er utleiehytter. Hytta ved Tverråkroken var ikke en av disse i 2007, jfr. tabell 5 på side 29 i forvaltningsplanen. Hytta er heller ikke å finne på Verdalsbrukets hjemmeside blant utleiehytter de disponerer i dag. I eiendomsregisteret er hyttas bruksformål registrert som skog- /utmarkskoie, gamme. Den har altså ikke vært registrert for formålet frem til i dag og heller ikke vært benyttet til kommersielt utleie. Vi oppfatter at Verdalsbruket gis tillatelse til etablering av en ny utleiehytte innenfor Blåfjella/Skjækerfjella nasjonalpark med dette vedtaket. En ny utleiehytte vil øke ferdselen i en del av nasjonalparken som har lite ferdsel i dag.

Selv om vernemyndigheten ikke har myndighet til å godkjenne en bruksendring av bygget, er det oppsiktsvekkende at det gis tillatelse til et tiltak etter verneforskriften som ville vært svært vanskelig å få gjennomført i et lignende område etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Til orientering vil vi be om konsultasjon med Verdal kommune i denne saken når de skal behandle søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel.

Skæhkere sijte påklager derfor nasjonalparkstyrets vedtak i sak 23/2023 av 5.6.23. Klagen begrunnes med at vedtaket tillater oppføring av en ny utleiehytte i et sårbart område i nasjonalparken. Utleiehytta som vil få negative konsekvenser for blant annet reindriften i Skæhkere sijte.

Begrunnelse:

- Tverrådalen trekkes fram som et av seks særdeles viktige landskapselementer og naturtyper i nasjonalparken (Verneforskriftens § 2). At Tverrådalen trekkes frem i formålsparagrafen i verneforskriften er ikke vurdert i saksframlegget.
- Eksisterende hytte var ikke registrert til formålet ved vernetidspunktet av Værdalsbruket. Godkjenning av en ny utleiehytte mener vi er feil bruk av naturmangfoldlovens § 48
- I saken undervurderes konsekvensene for verneverdiene ved etableringen av en ny turisthytte. Vi finner ikke belegg hverken i forvaltningsplanen eller besøksstrategien for å legge til rette for økt ferdsel inn i denne delen av nasjonalparken. Vi viser til forvaltningsplanens pkt. 6.2. (bokstavene b, d, f og g) og besøksstrategiens kapittel 2.3 *Den tradisjonelle bruken*.

Vi ber videre om å bli konsultert i saken før behandlingen av klagen.

Med hilsen

Mathis Hætta
Skæhkere sijte

Snåsa 27.juni 2023

Til
Verdal kommune
Rådhusgata 2
7651 Verdal

Høringsuttalelse – Oppføring av hytte – 200/1/250 Tverråkroken 1

Verdal kommune har sendt på høring søknad om riving og oppføring av ny hytte ved Tverråkroken 1 i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark.

Hytta ligger innenfor verneområde og saken er derfor behandlet etter verneforskriften. Nasjonalparkstyret har fattet et positivt vedtak i saken som kommunen er kjent med.

Skæhkere sijte har påklaget nasjonalparkstyrets vedtak. Vi mener oppføring av ny utleiehytte ikke er i tråd med verneforskriften. Vi har også bedt om konsultasjon før behandling av klagen.

Vi ber derfor kommunen avvente behandlingen av dispensasjonssøknaden til saken er ferdig behandlet etter verneforskriften. Dersom nasjonalparkstyret ikke tar vår klage til følge vil endelig behandling skje hos Miljødirektoratet.

Dersom kommunen allikevel velger å behandle saken krever vi å få gjennomføre konsultasjon før kommunen fatter vedtak i saken.

Viser også til telefonsamtale med Roar Leirset angående bygging av landbruksveger, Nordåsvegen og Svensklunvegen hvor vi også ønsker konsultasjon. Vi ser det som hensiktsmessig å konsultere disse tre sakene samtidig.

Med hilsen

Mathis Hætta
Skæhkere sijte

Snåsa, 27.juni 2023

Vedlegg: kopi av klagen til Nasjonalparkstyret

Fra: Belbo, Siv Merethe G[siv.belbo@statsforvalteren.no]
Sendt: 28.06.2023 13:05:29
Til: SFTL Arkiv[fmtl_arkiv@statsforvalteren.no]
Tittel: VS: Saksnr:90/23

Med vennlig hilsen
Siv Merethe G Belbo
direktør

Statsforvalteren i Trøndelag
Tröndelagen Staatehaaltoje

Telefon: 74 16 80 56
Mobil: 95 11 52 58
E-post: siv.belbo@statsforvalteren.no
Web: www.statsforvalteren.no/tl

Fra: Hanne-Lena Wilks <hl.wilks@hotmail.com>
Sendt: tirsdag 27. juni 2023 10:32
Til: Verdal Kommune <postmottak@verdal.kommune.no>
Kopi: Belbo, Siv Merethe G <siv.belbo@statsforvalteren.no>
Emne: Saksnr:90/23

Ber om at saken oversendes til saksbehandler Hanne Sende og Roar Leirset.

For Skæhkere sijte
Hanne-Lena Wilks

Til

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre
v/Nasjonalparkforvalter
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 Trondheim

Klage på vedtak

Viser til vedtak 5.6.23 i sak 23/2023.

Nasjonalparkstyret har gitt tillatelse til riving av eksisterende skog-/utmarkskoie uten utleiemulighet, og tillater oppføring av ny hytte for utleie innenfor nasjonalparken i et uberørt område av parken hvor ferdsel og aktivitet i dag er begrenset.

Skæhkere sijte påklager vedtaket. Før nasjonalparkstyrets behandling av klagen ber vi om at det gjennomføres konsultasjon med sijten etter prinsippene i samelovens kapittel 4. Skæhkere sijte finner at vedtaket er i strid med verneforskriftens. Vi finner ikke støtte for å dispensere fra verneforskriften i dette tilfellet hverken i forvaltningsplanen eller besøksstrategien. I saksframlegget underspilles konsekvensen for vernet ved etableringen av en utleiehytte.

Bakgrunnen for at denne saken opptar er av hensynet til vår reindrift i nasjonalparken. Nasjonalparken utgjør størstedelen av våre beiteområder, spesielt vår, sommer og høst. Utleiehytta vil ligge i et uberørt område av nasjonalparken. Nasjonalparken har stor aktivitet fra vest (Skjækervatnet og Skjækerhatten) og fra nord (Roktdalen, Ismenningen og Grønningen). Forsterket aktivitet i sør reduserer reinens mulighet til å benytte beiteområdene fleksibelt ut fra vær og beiteforhold gjennom året. Spesielt den nye utleiehyttas beliggenhet tett opp til kalvingsland er svært uheldig.

Værdalsbruket eier seks hytter som ligger innenfor Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, fire av disse er utleiehytter. Hytta ved Tverråkroken var ikke en av disse i 2007, jfr. tabell 5 på side 29 i forvaltningsplanen. Hytta er heller ikke å finne på Verdalsbrukets hjemmeside blant utleiehytter de disponerer i dag. I eiendomsregisteret er hyttas bruksformål registrert som skog- /utmarkskoie, gamme. Den har altså ikke vært registrert for formålet frem til i dag og heller ikke vært benyttet til kommersielt utleie. Vi oppfatter at Verdalsbruket gis tillatelse til etablering av en ny utleiehytte innenfor Blåfjella/Skjækerfjella nasjonalpark med dette vedtaket. En ny utleiehytte vil øke ferdselen i en del av nasjonalparken som har lite ferdsel i dag.

Selv om vernemyndigheten ikke har myndighet til å godkjenne en bruksendring av bygget, er det oppsiktsvekkende at det gis tillatelse til et tiltak etter verneforskriften som ville vært svært vanskelig å få gjennomført i et lignende område etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Til orientering vil vi be om konsultasjon med Verdal kommune i denne saken når de skal behandle søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel.

Skæhkere sijte påklager derfor nasjonalparkstyrets vedtak i sak 23/2023 av 5.6.23. Klagen begrunnes med at vedtaket tillater oppføring av en ny utleiehytte i et sårbart område i nasjonalparken. Utleiehytta som vil få negative konsekvenser for blant annet reindriften i Skæhkere sijte.

Begrunnelse:

- Tverrådalen trekkes fram som et av seks særdeles viktige landskapselementer og naturtyper i nasjonalparken (Verneforskriftens § 2). At Tverrådalen trekkes frem i formålsparagrafen i verneforskriften er ikke vurdert i saksframlegget.
- Eksisterende hytte var ikke registrert til formålet ved vernetidspunktet av Værdalsbruket. Godkjenning av en ny utleiehytte mener vi er feil bruk av naturmangfoldlovens § 48
- I saken undervurderes konsekvensene for verneverdiene ved etableringen av en ny turisthytte. Vi finner ikke belegg hverken i forvaltningsplanen eller besøksstrategien for å legge til rette for økt ferdsel inn i denne delen av nasjonalparken. Vi viser til forvaltningsplanens pkt. 6.2. (bokstavene b, d, f og g) og besøksstrategiens kapittel 2.3 *Den tradisjonelle bruken*.

Vi ber videre om å bli konsultert i saken før behandlingen av klagen.

Med hilsen

Mathis Hætta
Skæhkere sijte

Snåsa 27.juni 2023

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren -Lijre nasjonal-paarhkeståvroe

Besøksadresse
Heggvollveien 6
7882 Nordli

Postadresse
Nasjonalparkforvaltningen
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 81 35 73 19 93 87
E-post: stsig@statsforvalteren.no
http://nasjonalparkstyre.no/Blafjella

AS VÆRDALSBRUKET
Smålandsvegen 25
7660 VUKU

Saksbehandler **Hege Sæther Moen** **Vår ref.** **2023/1769** **Deres ref.** **Dato** **30.06.2023**

Orientering om mottatt klage på Nasjonalparkstyrets vedtak av 05.06.2023 - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Det vises til søknad av 17.04.2023 om riving og oppføring av ny hytte og uthus ved Tverråkroken. Saken ble behandlet av Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne Nasjonalparkstyre i møte den 05.06.2023 som NP sak 23/2023. Styrets vedtak ble kunngjort dere og lagt ut på Miljøvedtaksregisteret den 08.06.2023.

Vi har nå mottatt to klager på styrets vedtak. Klagene er vedlagt her, slik at dere har mulighet til å komme med innspill til klagen til forvaltningsmyndigheten. Jeg ber om at det blir gjort innen 17. juli 2023.

Det er også kommet innspill / uttale fra Kulturminnemyndighet til saken. Denne kom etter at styret hadde saken til førstegangsbehandling.

Det ventes at klagene vil bli behandlet i nasjonalparkstyrets møte den 14.-15. august 2023.

Da nasjonalparkforvalter som var opprinnelig saksbehandler i denne saken har gått over i ny stilling vil jeg være den som forbereder klagen til nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Hege Sæther Moen
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg
1 Geir Håvard Hjelde - klage Tverråkroken
2 Skæhkere sijte - Klage på vedtak Tverråkroken.docx

Mottakere:
VERDAL KOMMUNE
Skæhkere sijte
Geir Håvard Hjelde
Hanne Lena Wilks
(KOPITILTABELL)

Fra: Anders Børstad[anders@verdalsbruket.no]
Sendt: 16.07.2023 09:54:11
Til: Moen, Hege Sæther[hege.moen@statsforvalteren.no]
Tittel: Vedr. sak NP 23-2023

Hei,
Vedlagt er våre kommentarer til de innkomne klager og merknader.

Fortsatt god sommer!

Vennlig hilsen

Anders Børstad + 47 911 69 228
Værdalsbruket
Smålandsvegen 25, 7660 Vuku
Tlf. 740 75 130 • post@verdalsbruket.no
www.verdalsbruket.no

Værdalsbruket

Nasjonalparkforvaltningen
v/ Hege Sæther Moen
hesmo@statsforvalteren.no

Vuku, 12. juli 2023

Sak NP 23/2023

Viser til orientering om innkomne klager og innspill datert 30.06.2023.

Kulturmyndigheten etterspør bilder og informasjon om bruksverdi m.v. De skriver at de har oppfattet at behovet for ny hytte er begrunnet i at den eksisterende hytta er for liten. Det er en misforståelse. Behovet for en ny hytte er begrunnet i byggets tekniske tilstand. Tømmerkassen har vært utsatt for råte lenge, og mugglukten var påtrengende. For å bremse råteangrep er det lagt bordkledning utenpå tømmerveggen uten at det har løst problemet når råten først hadde etablert seg. Hytta har også et tilbygg i reisverk, og det har over tid kommet mye fukt inn i overgangen mellom den gamle og nye delen. Vår konklusjon var at det ikke var mulig å få en beboelig hytte bare ved å reparere eksisterende bygg. Bilder av hytta er vedlagt.

Det overrasker oss at Skjækerfjella rbd klager på vedtaket i nasjonalparkstyret. De er representert i nasjonalparkstyret, og etter det vi kan se ble det fattet et enstemmig positivt vedtak. Når det gjelder klagen, er det ikke slik at den gamle koia var uten utleiemulighet. Den har vært utleid siden den ble bygd, men utleien har vært på åremål. Ettersom den har vært utleid på åremål har den ikke vært lagt ut på vår hjemmeside. Det er således heller ikke riktig at hytta ikke har vært benyttet til kommersiell utleie. Det er krev inn leie hvert år så lenge hytta var i stand til å kunne brukes. Det er ikke riktig at dette er en ny utleiehytte. Utleien vil riktignok endres ved at den tilbys til allmennheten og ikke bare en leietaker, noe vi mener må være positivt. Antall bygninger i nasjonalparken forblir uendret. Vi er for øvrig av den oppfatning at ferdselen i denne delen av nasjonalparken er relativt beskjeden.

Geir Håvard Hjelde lister opp det han mener er rettigheter hans gård har på vår eiendom 200/1. Vi bestrider ikke at hans gård har rett til seter og beite. Etter utvisning er det også anledning til hogst av ved og tømmer til seterhusbehov, dersom seterdriften eventuelt skulle gjenopptas. Rettigheter utover dette eksisterer ikke. Det foreligger en rekke rettsavgjørelser i spørsmålet om jaktrett på våre eiendommer. Alle rettsavgjørelser etter kjøpet av eiendommene i 1912 har vært i Værdalsbrukets favør. Siste gang spørsmålet ble rettslig behandlet var i Jordskifteavgjørelse 12.10.2017 hvor retten skriver følgende:

> Retten ser heller ikke at det så langt er sannsynliggjort at det eksisterer småviltjakt som servitutt. Det bemerkes også at det er enighet om at Værdalsbruket hittil har disponert all jakt.

Den rett som foreligger til beite blir ikke berørt av at det bygges en ny hytte til erstatning for en gammel, heller ikke av hvem Værdalsbruket til enhver tid gir tillatelse til å utøve jakt på sine eiendommer.

Som nevnt ovenfor ser ikke Værdalsbruket at de innkomne klagene har noe reelt innhold og ber om at disse avvises og at det opprinnelige vedtaket blir stadfestet.

Med hilsen

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren -Lijre nasjonal-paarhkeståvroe

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2023/1769-0 **Saksbehandler:** Hege Sæther Moen **Dato:** 03.08.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre	33/2023	15.08.2023

Klage fra Geir Håvard Hjelde på vedtak i sak 2023-23 - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Innstilling fra forvalter

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe imøtekommer delvis klagen fra Geir Håvard Hjelde ved å endre sitt opprinnelige vedtak slik at utvidelsen av bygningene begrenses, og oppmoder Verdal kommune om å ikke imøtekomme søknad om bruksendring fra skogskoie til utleiehytte.

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe gir med hjemmel i NML § 48 Værdalsbruket tillatelse til følgende:

- Riving av eksisterende hytte på 23 m2 og uthus på 6 m2.
- Oppføring av ny hytte og uthus innenfor en arealramme på 38 m2 BYA.

BYA måles etter utvendig kledning/panel slik det er beskrevet i Byggteknisk forskrift (TEK17).

Vilkår

- Verdalsbruket AS sender en ny søknad med tegninger som viser hvordan bygningene vil bli plassert og utformet innenfor arealrammen gitt av Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe. Ny søknad kan om den holder seg til rammen og føringer i dette vedtak og føringer gitt i forvaltningsplan, behandles delegert av nasjonalparkforvalter.

- Ved gjennomført tiltak skal det sendes minimum tre (3) bilder av hver av bygningene.
- Nødvendig motorferdsel knyttet til tiltaket må omsøkes.
- Dersom det velges torv som taktekke skal lokal torv hentet innenfor en radius på 1 km nyttes.
- Dersom det under arbeid i marka kommer frem kulturminner i form av gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og kulturminnemyndighet og nasjonalparkforvalter kontaktes.

Begrunnelse

Belastningen av et tiltak på dyrelivet og det jaktbare viltet er vanskelig å måle.

Så lenge det ikke er mulig for forvaltningsmyndigheten å behandle omdisponering av bygninger, vil omgjøringer som dette kunne skje flere steder i nasjonalparken og i andre tilsvarende verneområder.

Forvaltningsmyndighetens redskap er derfor å begrense bygningenes areal og egnethet for annen bruk enn på vernetidspunktet.

Det vurderes å kunne imøtekomme søknaden fra Verdalsbruket om å erstatte dagens bygninger innenfor forvaltningsplanens føringer og verneforskriftens rammer dersom den samlede rammen for bygningene begrenses til 38 m2 BYA. En utvidelse utover 38 m2 BYA i samlet areal vurderes ikke å være i tråd med forvaltningsplanens føringer eller verneforskriftens ramme, og det vil derfor heller ikke som klager påpeker være riktig bruk av NML § 48 som dispensasjonshjemmel.

Andre lovverk

Nødvendig tillatelse etter andre lovverk må innhentes i tillegg til dispensasjon fra verneforskriften for Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark.

Klagerett

Vedtaket er å anse som et nytt enkeltvedtak som gir Verdalsbruket AS, og andre klageberettigede klagerett.

En eventuell klage stiles til miljødirektoratet og sendes Blåfjella – Skjækerfjella og Lierne nasjonalparkstyre innen 3 uker fra vedtaket er kunngjort.

Overtredelsesgebyr

Nasjonalparkstyret be Miljødirektoratet vurdere overtredelsesgebyr for gjennomførte tiltak som har skjedd uten dispensasjon fra verneforskriften for Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark, selv om det i etterkant er gitt / vil bli gitt nødvendige dispensasjoner.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg

1. **Saksframlegg med vedlegg i NP sak 2023-23 riving og oppføring av ny hytte og uthus ved Tverråkroken - Værdalsbruket AS**
2. **Orientering om vedtak i sak 2023-23**
3. **Ber om kulturminnefaglig vurdering**
4. **Sametinget - kulturminnefaglig vurdering**
5. **Uttale Trøndelag Fylkeskommune**
6. **Dialog om dokumentasjon og riving**
7. **Geir Håvard Hjelde - klage Tverråkroken**
8. **Orientering om motatte klager på NP styrets vedtak i sak 2023-23**
9. **Kommentarer til innkomne klager**

Saksopplysninger

Vedtak i sak 2023/23

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne Nasjonalparkstyre behandlet i møte den 05.06.2023 som NP sak 2023 / 23, søknad fra Verdalsbruket AS om riving og oppføring av ny hytte og uthus på 200/1/205 i Verdal kommune.

Styret vedtok med 5 mot 3 stemmer forvalters innstilling i saken og besluttet følgende:

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe gir Værdalsbruket tillatelse til følgende:

- *Riving av eksisterende hytte på 23 m^2 og uthus på 6 m^2.*
- *Bygging av ny hytte og uthus i tråd med vedlagte tegninger, på hhv 45,5 m^2-BYA og 10,7 m^2-BYA. BYA måles etter utvendig kledning/panel slik det er beskrevet i Byggteknisk forskrift (TEK17).*

Vilkår

- *Ved gjennomført tiltak skal det sendes minimum tre (3) bilder av hver av bygningene.*
- *Nødvendig motorferdsel må eventuelt fremmes i egen søknad til nasjonalparkstyret.*
- *Det skal benyttes lokal torv hentet innenfor en radius på 1 km. Kanter ved uttaket skal utjevnes/slettes i etterkant.*
- *Hytta skal være tilgjengelig for allmennheten, og ikke leies ut til privatpersoner for lengre perioder (f.eks. åremål).*
- *Uthuset skal ikke være isolert.*
- *Dersom det under arbeid i marka kommer frem kulturminner i form av gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og nasjonalparkforvalter kontaktes omgående.*

Søknad og behovsbeskrivelse

Værdalsbruket søkte 25.04.2023 om dispensasjon til å rive eksisterende hytte og uthus på 23 m2-BYA og 6 m2-BYA, og bygge ny hytte i tømmer på 45,5 m2-BYA og uthus på 10 m2 i reisverk (tilsvarer 10,7 m2-BYA). Dette tilsvarer en samlet økning av BYA på 27,2 m2/193 %.

Eksisterende hytte er i såpass dårlig forfatning at restaurering er uaktuelt da det er råteproblemer og fyringsforbud. Størrelsen på den nye hytta begrunnes med at den da vil være funksjonell ved utleie til en gruppe på 4-5 personer.

Den omsøkte nye hytte er av samme stil som Værdalsbrukets andre utleiehytter, altså tømmerhytte levert av Øverbygg.

I matrikkelen er hytta registrert som skogs- og utmarkskoie gamme på 27 m2-BYA og uthuset er registrert som garasjeuthus anneks til fritidsbolig på 10 m2-BYA.

Kommunens oversending og behandling

Verdal kommune hadde ved oversendelse av søknaden (27.04.2023), allerede gitt dispensasjon for riving og dispensasjon fra kommuneplanens arealformål, mens de avventet videre byggesaksbehandling på nyoppføring til Nasjonalparkstyret hadde ferdigbehandlet søknaden etter verneforskriften for Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark.

Kulturminnehensyn

Som ledd i sakforberedende arbeid til styrets behandling av sak 2023/23, ba forvalter i brev av 16.05.2023 om innspill fra Sametinget og Trøndelag Fylkeskommune innen 30.05.2023, i forhold til kulturminner knyttet til saken. Svar fra Sametinget av 26.05.2023 viste ingen forhold som måtte hensyntaes i saken. Svar fra Trøndelag Fylkeskommune kom for sent (09.06.2023) til å bli tatt med når saken ble behandlet av nasjonalparkstyret. Det kan av dialog med kulturminnemyndigheten ved Sør-Trøndelag Fylkeskommune, oppfattes å være gitt for dårlig tid til å gi innspill til sakens behandling, men det er viktig å ha med seg at innhenting av kulturminnefaglige innspill skal gjøres av kommunen som ledd i behandling etter plan og bygningsloven, både i forhold til riving og gjenoppføring. Verdal kommune hadde allerede ved oversendelse av søknaden gitt tillatelse til riving. Med hensyn til bygningenes tilstand og alder, var forvalter nok mer opptatt av om det var særskilte kulturminner eller andre forhold ved nybygging som skulle hensyntas. I dialog med Verdalsbruket etter svar fra Trøndelag Fylkeskommune kommer det fram at byggene allerede ble revet før 01.05.2023, slik at de kunne nytte snøscooter for uttransport av avfall fra rivingen. Kulturminnemyndighet peker på at søker ved å rive før dispensasjon for dette var gitt av kulturminnemyndighet ikke lenger har noen rettighet for oppføring av nytt bygg, og at vernemyndigheten bør forutsette ved sin behandling at det bygges opp igjen et bygg identisk med det som ble revet.

Det er forvalters oppfatning at nasjonalparkstyret ikke er ansvarlig for innhenting av dispensasjon fra kulturminnemyndighet, men at slik informasjon vil kunne gi gode faglige føringer ved innstillingen av saken til styret. I denne saken ble dette gjort noe sent, og saken var ikke tilstrekkelig opplyst med informasjon fra kulturminnemyndighet ved oversendelse fra Verdal kommune.

Klage fra Geir Håvard Hjelde

Geir Håvard Hjelde har den 27.06.2023 levert klage på Nasjonalparkstyrets vedtak i sak 2023/23. Klagen er mottat innen klagefristen på 3 uker.

Hjelde peker i sin klage på at Nasjonalparkstyrets vedtak medfører godkjenning av en bruksendring på ei skogskoie som har vært leid ut på åremål til å bli en utleiehytte for allmennheten. Med henvisning til tilsvarende endring av ei høyløe på Ørtugen i Skjækerdalen, mener klager at endret bruk medfører en forringelse av artsmangfoldet i dette området, det jaktbare småviltet og da særlig rypebestanden omkring utleiehyttene. Han mener det samme vil skje omkring Tverråkroken når det blir jaktet på av flere grupper jegere utover høsten, mot en når det leies ut på åremål. En følge av slik forringelse er også Hjeldes utnyttelse / utkom av sine rettigheter knyttet til eiendommen.

Hjelde mener videre at et vedtak som Nasjonalparkstyret har gjort i sak 2023/23 vil medføre presedens, som truer verneformålet. Han mener at vilkået for å kunne gi en dispensasjon ikke er oppfylt, fordi dette er i strid med formålet med vernet.

Geir Håvard Hjelds klage er knyttet til at han har eiendom med rettigheter i Juldalseter allmenning 200/1, eiendommen som omsøkt hytte ligger i. Selv om klagens innhold i hovedsak vurderes å være av privatsrettslig karakter, som avvises av Verdalsbruket, legges klagen fram for styret til behandling. Begrunnelsen for å ta klagen til behandling er at han viser til at en endret bruk vil påvirke verneverdienen negativt, og at en presedens i denne saken gjør at det ikke vurderes å være hjemmel for å gi dispensasjon ved bruk av NML § 48 for vedtaket styret har gjort i sak 2023/23.

Kommentarer fra Verdalsbruket på innspill fra Trøndelag Fylkeskommune og klagene fra Skæhkere Sijte og Geir Håvard Hjelde

Det kom to klager på Nasjonalparkstyrets vedtak i sak 2023/23. Verdalsbruket er orientert om disse og har i brev av 12.07.2023 gitt uttale både til innkomne klager og innspill fra kulruminnemyndighet.

Verdalsbruket viser til at deres behov for ny hytte er knyttet til bygningenes tilstand og ikke behov for større hytte. Bilder vedlagt viser byggets tilstand og utforming.

Verdalsbruket avviser at Geir Håvard Hjelde har rettigheter til jakt i deres eiendom 200/1, kun for beite og seter og rettigheter som sammenfaller med seterdrift. De viser til rettslige avgjørelser på dette.

Omdisponering av bygninger

I dialog med Miljødirektoratet i forbindelse med pågående forvaltningsplanarbeid, har det vært signalisert til forvalter at omdiponering av bygg ikke skal behandles etter verneforskriften, men kun av kommunen etter plan og bygninslovens bestemmelser.

Overtredeslse av verneregler

I epostveksling mellom forvalter og Verdalsbruket 12.06.2023 går det fram at byggene allerede er revet og bygningsavfall fraktet ut av område med snøscooter før 01.05.2023.

Verdalsbruket har med dispensasjon fra Verdal kommune allerede revet bygningene de søker vernemyndigheten om riving av. I styrets vedtak av 05.06.2023 framgår det også at motorferdsel knyttet til riving og byggearbeid må omsøkes særskilt, heller ikke dette er gjort.

Utfra sammenlignbare saker bør nasjonalparkstyret be Miljødirektoratet vurdere overtredelsesgebyr for gjennomførte tiltak som har skjedd uten dispensasjon fra verneforskriften for Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark, selv om det i etterkant er gitt / vil bli gitt nødvendige dispensasjoner.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe forvalter Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne /Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhk etter delegasjon fra miljødirektoratet med hjemmel i Naturmangfoldloven § 62 annet ledd og tredje punktum. Styrets myndighet er definert i vedtektene av 01.01.2020.

Verneformål – forskrift

Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark har til formål å ta vare på et stort, sammenhengende naturområde, som i det vesentlige er urørt av større tekniske inngrep. Biologisk mangfold skal sikres med et naturlig og variert plante- og dyreliv. De lavereliggende dalførene Tverrådalen, Skjækerdalen, Seisjødalen, Gaundalen, Holden (Snåsa) og Gjevsjøen utgjør særlig viktige landskapselementer og naturtyper i nasjonalparken. Kulturminner skal ivaretas.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Verneforskriftens bestemmelser er ikke til hinder for vedlikehold av eksisterende bygninger i samsvar med tradisjonell byggeskikk.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til mindre ombygging og mindre utvidelser av bygninger jf. forskriftens punkt 1.3 d).

Denne saken, som omfatter både riving av ekisterende og oppføring av nye bygg, må i tråd med føringer i Miljødirektoratets behandling av klagesak om Lakevassbu datert 04.02.2015 stadfestet at nybygg av denne type må behandles etter naturmangfoldloven (nml) § 48.

Følgende to vilkår være oppfylt for at det skal kunne gis dispensasjon ved bruk av NML § 48:

- Tiltaket skal *ikke strider mot vernevedtakets formål*
- Tiltaket vil ikke *påvirke verneverdiene nevneverdig*.

Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er

trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Forvaltningsplan

Relevante føringer for saken hentet fra forvaltningsplanen for Blåfjella / Skjækerfjella nasjonalpark som legges til grunn ved vurderingene er følgende føringer:

Kapittel 6 – Hytter og byggevirksomhet generelt:
Eksiterende bygningsmasse innenfor nasjonalparken antas å dekke de grunnleggende behovene for landbruk, reindrift og friluftsliv. Man må likevel regne med behov for justeringer og tilpasninger i bygningsmassen over tid. Bruken endrer seg med tida og samfunnsutvikling forøvrig, bygninger tilpasses nye bruksformål eller behov for nye bygninger oppstår. Utfordringen blir å holde omfanget av byggevirksomheten på et minimum samtidig som nødvendig behov blir tilfredsstillende dekket.

Kapittel 6.2 – Retningslinjer og oppfølging
<u>Byggevirksomhet, generelt</u>
a) I byggesaker innenfor verneområdene følger man definisjonene som blir benyttet i plan og bygningsloven ved vernetidspunktet.
b) Det skal legges opp til en streng dispensasjonspraksis i nasjonalparken.
c) For all byggevirksomhet i verneområda skal det tas hensyn til utforming og plassering slik at man oppnår best mulig løsning i forhold til landskap og lokal byggeskikk. Utforming og plassering av bygninger bør skje i samarbeid med den kommunale bygningsmyndighet.
d) For alle byggetiltak som innebærer nybygg (jfr. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser § 3 pkt 1.3) vil det bli stilt særskilte krav til søker om dokumentasjon av behovet for tiltaket. Alle søknader om nybygg skal opp til behandling i nasjonalparkrådet for uttalelse. Tiltaket kan bli avventet vurdert til neste rullering av forvaltningsplanen.

<u>Seterbruk</u>
a) Restaurering eller ombygging av eldre bygg vil bare være aktuelt når tiltaket ses i en helheltlig landbruksmessig sammenheng med den omkringliggende næringsvirksomheten.
b) Tiltak som innebærer bruksendring må avklares i henhold til annet gjeldende lovverk.
c) Vernereglene er ikke til hinder for utleie av husvære. Bruksendring (f.eks fra seter til hytte/utleiehytte) må avklares i henhold til annet gjeldende lovverk.

<u>Oppsynshytter</u>
a) Det kan godkjennes enkle hytter i forbindelse med nødvendig oppsyns- og skjøtselsvirksomhet. I tillatelsen vil det bli stilt vilkår om at oppsynshytte ikke skal overstige 15 m2 bebygd areal. Søknader som viser koordinering mellom ulike virksomheter vil bli prioritert.

<u>Turisthytter</u>

a) Turisthyttene i verneområdene skal holde en enkel standard. Utvidelser eller ombygginger skal være forankret i annet lovverk.
b) Behov for økt overnattingskapasitet gjennom turistforeningens virksomhet i nasjonalparken bør dekkes gjennom bruk av eksisterende overnattingsmuligheter og

utleiehytter.

Kapittel 8 - § 4 Generelle dispensasjonsbestemmelser:
Dispensasjon i spesielle tilfeller når det ikke er i strid med fredningen gjelder hovedsakelig bagatellmessige inngrep/tiltak eller forstyrrelser av forbigående karakter og som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene. Tiltak som gis dispensasjon fra verneforskriften med bakgrunn i dette må være av en slik karakter at de ikke forringer naturverdiene og/eller kulturminnene eller gir en fremtidig negativ utvikling av disse, samt ikke strider mot formålet med vernet. Tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdiene i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, som for eksempel oppføring av nye bygninger for private formål, vil ikke kunne gis dispensasjon etter denne bestemmelsen.

Denne generelle dispensasjonsbestemmelsen er nå erstattet med Naturmangfoldloven § 48, mens føringene for når og hvordan denne kan nyttes er nokså lik. Bestemmelsen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernebestemmelsene, men for bagatellmessige tiltak som ikke ble vurdert og beskrevet på vernetidspunktet.

Sonering

I tillegg til generelle føringer for byggesaker, er det i forvaltningsplanen av 2007, som nå er under revidering, lagt opp til en soneforvaltning. Nasjonalparken er delt i vernesoner og ulike brukssoner. Denne saken berører et areal i vernesone 1. Vernesonene (1-3) er områder uten tilrettelegging og inngrep, og utgjør størsteparten av parken. Her skal det være en streng forvaltningspraksis og sonene skal videreføres uten større inngrep. Retningslinjene for forvaltning av vernesonene:

a) Vernesonen skal opprettholdes som områder uten større tekniske inngrep.

b) Irreversible tiltak kan kun godkjennes innenfor rammene av vernebestemmelsene om det er godtgjort at tiltaket ikke vil ha negative konsekvenser for verneformålet.

c) Høsting i form av jakt og fiske er tillatt med hjemmel i verneforskriften og reguleres etter viltlov og lakse- og innlandsfiskelov.

d) Beite skal kunne utøves i vernesonen.

Besøksstrategi

Besøkstrategien for Blåfjella/Skjækerfjella – Lierne nasjonalparker, godkjent 03.06.2020, har som hovedmål å *ivareta verneområdene i tråd med formålene i verneforskriften, samtidig som den bidrar til økt kunnskap, forståelse og gode opplevelser, for de besøkende, og tar hensyn til reindrifta og annen tradisjonell bruk av områdene*.

Videre framgår følgende som delmål for lokalsamfunnet og de tradisjonelle brukerne

• Bidra til at reindrifta og den tradisjonelle bruken (utenom skogsdrift) kan videreføres innenfor rammen av verneforskriften, dette ved å ta vare på naturgrunnlaget (verneverdiene).

• Bidra til forståelse og stolthet over den betydningen reindrifta og den samiske kulturen, har for den lokale verdiskaping og identitet.

• Støtte opp om økt verdiskapning i bygdene rundt nasjonalparken og ringvirkningene dette fører med seg.

Gjennomgående strategier i besøkstrategiarbeidet peker blant annet på «Bærekraftig sambruk» - der forvaltningens oppgave er å bidra til en god balanse med plass for nye besøkende uten at det hindrer den tradisjonelle bruken, inkludert reindriften, og uten at det forringer verneverdiene og kulturminnene.

Naturmangfoldloven

Oppføring av de nye bygningene vil skje på tilnærmet samme sted som tidligere, endringene som skal vurderes er økt størrelse og eventuelle konsekvenser av bruksendring som behandles av Verdal kommune.

NML §§ 8-12 skal nyttes som grunnlag for vurdering for om det skal gis dispensasjon til omsøkte tiltak.

Nml § 8 tilsier at beslutningen skal bygge på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag.
Det foreligger ikke opplysninger i artsdatabanken, naturbase eller kartfestet informasjon på temakart som omhandler arter, naturmiljø, naturtyper og biologisk mangfold som tilsier at søknaden kan komme i konflikt med slike interesser, verken direkte eller i umiddelbar nærhet. På bakgrunn av tilgjengelig vitenskapelig – og erfaringsbasert informasjon er det konkludert med at det finnes tilstrekkelig kunnskap for å si at omsøkte tiltak ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller være en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmiljøet, naturmangfoldet og økosystem.

Oppslag i GIS-Link viser at hytta i Tverråkroken ligger tett på ei flyttelei for reindrifta, og områder definert som vårbeite og sommerbeite (lavereliggende sommerland).

Hytta ligger også nært opp til eksisterende merket sti mellom Vera og Skjækerdalshytta.

Effekten av bruksendringer på bygg i nasjonalparken vil ha på verneverdiene (dyrelivet og jaktbart vilt) er vanskelig å forutse. Det at reindrifta av erfaringsbasert kunnskap peker på at dette vil være en belastning sammen med vurderingen fra Geir Håvard Gjelde om endringer i andre områder slike bruksendringer har skjedd kan vektlegges for å redusere ulempene ved et vedtak i denne saken.

Kunnskapsgrunnlaget (nml § 8) vurderes tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken. Føre-var prinsippet (nml § 9) tillegges derfor mindre vekt.

Nml § 10 omfatter økosystemtilnærming og samlet belastning. En endring av status og bruk av bygningen vil medføre noe økt belastning over tid både av ferdsel og motorferdsel. Hvor stor endringen vil bli er vanskelig å forutse.

Presedensvirkningen av en bruksendring og oppføring av en eventuell større hytte som det her søkes om her, vil kunne føre til tilsvarende endringer i andre deler av Nasjonalparken og andre tilsvarende verneområder.

Nml § 11 gjelder prinsippet om at forurenser betaler. Dette betyr at dersom det skjer skade på naturmangfoldet, skal miljøforringelsen påkostes tiltakshaver. I denne saken vurderes dette punktet ikke relevant.

Nml § 12 innebærer at tiltaket skal baseres på miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Dette betyr også at forvaltningen skal finne fram til løsninger som er til det beste for samfunnet. I denne saken vurderer forvalter at omsøkte bygg har et tradisjonelt uttrykk, og miljømessig fyller krav til materialvalg. Ved bruk av torv som tak, må dette tas i nærområdet for ikke å innføre fremmede arter.

Samfunnsmessig vurderes beste løsning å være at bygget beholder sin opprinnelige funksjon og størrelse, men at den kan vedlikeholdes / erstattes med nye bygg da de opprinnelige var i svært dårlig forfatning.

NML § 48 dispensasjon fra vernevedtak

En tillatelse for å erstatte dagens bygninger med nye vurderes *ikke å stride mot vernevedtakets formål, eller isolert sett påvirke verneverdiene nevneverdig*.

Ser en til føringene i forvaltningsplan og verneforskrift derimot, vurderes det ikke riktig å nytte § 48 til å utvide dagens hytte og uthus som omsøkt. Dette vil være mer enn en mindre utvidelse, og slik sett et press på rammen satt i vernevedtaket. Om mange av bygningene i nasjonalparken i tillegg endrer status fra hytte, fjøs, gjeterbu eller skogskoie til utleiehytter, vil dette samlet gi en økt belastning på verneverdiene over tid.

Vurdering

Ved førstegangs behandling av søknaden fra Verdalsbruket var det av forvalter lagt vekt på at søker hadde et behov for å erstatte eksisterende bygninger med nye på grunn av råteskade og fyringsforbud. De ønsket å føre opp ei ny hytte med uthus i samme stil som de øvrige hyttene Verdalsbruket har satt opp de senere år. Begrunnelsen for størrelse var for at hytta skulle være egnet en passende gruppe ved utleie, samt at det var ønskelig å oppføre den minste av hyttene levrandøren de tidligere har nyttet leverer.

Det går fram av saksframlegg i NP sak 2023/23 som positivt, at endringen til utleiehytte ville kunne gi allmennheten tilgang til å leie og bruke et område som tidliger kun hadde vært tilgjengelig for Verdalsbruket eller den som hadde åremålsleie. Videre at antall bygninger i nasjonalparken ikke vil øke. Det er også et delmål i formålet for nasjonalparken at allmenheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Dette delformålet må derimot sees sammen med de andre formålene med vernet, og tillatelsen opp mot virkningen denne vil gi verneverdiene samlet i denne og andre deler av verneområdet.

Ser en til føringene i forvaltningsplanen så er det definisjon etter plan og bygningsloven på vernetidspunktet som skal legges til grunn. Bygget er registrert som en skogs- og utmarkskoie i matrikkelen. Forvaltningsplanen har ingen særskilte beskrivelser for slike bygg,

men det vurderes nærliggende å se til oppsynshytter eller geterbuer for sammenligning. Dette er normalt små og enkle bygninger. Videre grå det fram av dialog med miljødirektoratet og føringer i forvaltningsplanen, at tiltak som innebærer bruksendring må avklares med annet lovverk.

Ulike bygningers formål og definisjon i matrikkelen vil medføre ulik rettighet og påfølgende bruk. Når bruksendring ikke skal behandles av nasjonalparkstyret er det likevel viktig å ha med i vurderingene at ei eventuell utleiehytte vil medføre et større transportbehov enn ei hytte som nyttes av en aktør / leietaker eller eier. En snakker normalt om en boenhet per hytte, mens en gjeterbu eller oppsynshytte ofte nyttes mindre en en fritidshytte. Når disse endres til utleiehytter medfører det flere brukere og med det også økt motorfersel. Størrelsen på hytter / utleiehytter vil også påvirke framtidig bruk og behov for motorferdsel.

Ser en på føringer for byggesaker og dispensasjonsbehandlinger i ulike soner innen nasjonalparken, går det fram at denne delen, som er i Vernesone 1, skal ha en strengere dispensasjonspraksis enn i de ulike bruksonene.

Besøkstrategien, som er av styrets nyere plandokument, sier at en skal legge til rette for bærekraftig sambruk - der forvaltningens oppgave er å bidra til en god balanse med plass for nye besøkende uten at det hindrer den tradisjonelle bruken, inkludert reindriften, og uten at det forringer verneverdiene og kulturminnene. Klagen fra reindrifta peker på at en tillatelse i denne saken vil være belastende for deres drift. Hjelde påstår at det oppleves en endring i dyrelivet og det jaktbare viltet i andre områder med tilsvarende endret bruk / bruksendring på bygninger i områder for jakt. Selv om det er vanskelig å fastslå framtidig endring i ferdsel og motorferdsel og hvorvidt dette vil forringe verneverdier som (et dyreliv og områdene som naturgrunnlaget for reindrifta), vil endret bruk kunne forstyrre reinens bruk av arealene og viltet i området.

Når en legger føringer i forvaltningsplan og besøkstrategi til grunn, samt innsigelser fra Geir Håvard Hjelde om hvorvidt NML § 48 kan nyttes som hjemmelsgrunnlag i denne saken, er det forvalters vurdering at Nasjonalparkstyret bør imøtekomme en riving / gjenoppføring, men ikke gi dispensasjon for å bygge en hytte av omsøkt størrelse. En eventuell utvidelse bør ikke være på mer enn inntil 30 % av eksitrerende bygningsmasse, eller intil 10 m2 økning i samlet areal. Opprinnelige hytte var på 23 m2 BYA og uthus på 6 m2 BYA – samlet 29 m2 BYA. Av forvaltningsplanens føringer vil det si at det ikke bør imøtekommes en økning på mer enn 10 m2 BYA. Forvalter foreslår at det gis en ramme på 38 m2 BYA for ny hytte og uthus.

Selv om nasjonalparkstyret ikke kan påvirke om bygningene godkjennes til utleieformål, er det viktig å peke på føringene i besøkstrategiarbeidet, som også kommuner og lokale aktører knyttet til parken har tatt del i å utforme. Om naturgrunnlaget ikke forringes direkte vil økt bruk, både motorisert og ikke motorisert, påvirke dyreliv inkludert reindrifta. Det vurderes derfor riktig å beholde bygningens opprinnelige størrelse i størst mulig grad, og om mulig også status i matrikkelen.

Oppsummert

Belastningen på dyreliv er vanskelig å måle, tilsvarende også for reindrifta. Deres innsigelse i saken er ett tegn på at de av erfaringsbasert kunnskap ser at ferdsel forstyrrer. Det bør derfor ikke åpnes for en utvidelse som endrer dagens bruk av denne delen av Nasjonalparken.

Det vurderes å kunne imøtekomme søknaden om å erstatte dagens bygninger innenfor forvaltningsplanens føringer og verneforskriftens rammer dersom den samlede rammen for bygningene begrenses til 38 m2 BYA. En utvidelse utover 38 m2 BYA i samlet areal vurderes ikke å være i tråd med forvaltningsplanens føringer eller verneforskriftens ramme, og det vil derfor heller ikke være riktig bruk av NML § 48 som dispensasjonshjemmel.

Nasjonalparkstyret imøtekommer delvis klagen fra Geir Håvard Hjelde ved å begrense utvidelsen av bygningene, og oppmode Verdal kommune om å ikke imøtekomme søknad om bruksendring fra skogskoie til utleiehytte.

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren -Lijre nasjonal-paarhkeståvroe

Saksframlegg

Arkivsaksnummer:	2023/1769-0	Saksbehandler:	Eirik Sønstevold	Dato:	30.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre		

Saksframlegg - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Innstilling fra forvalter

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe gir Værdalsbruket tillatelse til følgende:

- Riving av eksisterende hytte på 23 m^2 og uthus på 6 m^2.
- Bygging av ny hytte og uthus i tråd med vedlagte tegninger, på hhv 45,5 m^2-BYA og 10,7 m^2-BYA. BYA måles etter utvendig kledning/panel slik det er beskrevet i Byggteknisk forskrift (TEK17).

Vilkår

- Ved gjennomført tiltak skal det sendes minimum tre (3) bilder av hver av bygningene.
- Nødvendig motorferdsel må eventuelt fremmes i egen søknad til nasjonalparkstyret.
- Det skal benyttes lokal torv hentet innenfor en radius på 1 km. Kanter ved uttaket skal utjevnes/slettes i etterkant.
- Hytta skal være tilgjengelig for allmennheten, og ikke leies ut til privatpersoner for lengre perioder (f.eks. åremål).
- Uthuset skal ikke være isolert.
- Dersom det under arbeid i marka kommer frem kulturminner i form av gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og nasjonalparkforvalter kontaktes omgående.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg

1. **Oversendelsesbrev til Blåfjella - Skjækerfjella - Lierne Nasjonalparkstyre - 200 1 205 Tverråkroken 1.pdf**
2. **F-1 Søknad om tillatelse til riving og bygging av ny hytte og uthus.pdf**
3. **E-4 Tegning uthus.pdf**
4. **E-1 Fasader og perspektivtegninger.pdf**
5. **D-1 Oversikt 1000.pdf**
6. **D-2 Terrengsnitt og fasader.pdf**
7. **D-1.1 Situasjonsplan og kart.pdf**

Saksopplysninger

Verdal kommune har i brev 17.04.23 videresendt søknad fra Værdalsbruket. Kommunen opplyser at de har behandlet og innvilget riving av eksisterende hytte og uthus, mens de avventer behandling av byggesøknaden til den er behandlet i nasjonalparkstyret.

Værdalsbruket søker om dispensasjon til å rive eksisterende hytte og uthus på 23 m^2-BYA og 6 m^2-BYA og bygge ny hytte og uthus på 45,5 m^2-BYA og 10 m^2 reisverk (tilsvarer 10,7 m^2-BYA). Dette tilsvarer en samlet økning av BYA på 27,2 m^2/193 %. Eksisterende hytte er i såpass dårlig forfatning at restaurering er uaktuelt da det er råteproblemer og fyringsforbud. Størrelsen på hytta gjør den uegnet som utleiehytte. I matrikkelen er hytta registrert som skogs- og utmarkskoie gamme på 27 m^2-BYA og uthuset er registrert som garasjeuthus anneks til fritidsbolig på 10 m^2-BYA.

Den omsøkte nye hytte er av samme stil som Værdalsbrukets andre utleiehytter, altså tømmerhytte levert av Øverbygg. Det omsøkte nye uthuset er identisk med uthuset som det tidligere er gitt tillatelse til på Lakevassbu og Storbekkdalen. Uthuset på Lakevassbu er av SNO målt til å være 10,7 m^2-BYA.

Værdalsbruket oppgir i søknaden at de er inneforstått med at en økning fra 23 m^2 til 45,5 m^2-BYA er langt over 30 % økning og 10 m^2 økning. Det vises til tidligere byggesøknader der det er lagt vekt på at antallet hytter i nasjonalparken ikke øker, samt at hytta skal være tilgjengelig for allmennheten. Størrelsen på hytta er begrenset så godt det lar seg gjøre samtidig som man ivaretar hensynet til hytta og funksjonaliteten med plass til 4-5 personer. *Med den omsøkte utvidelsen opprettholdes antall bygninger i nasjonalparken samtidig som man øker tilbudet til allmennheten ved at den gjøres tilgjengelig for alle.* Økningen for uthuset ønskes av praktiske årsaker og oppbevaring av nok gass og ved for hele barmarkssesongen.

Hjemmelsgrunnlag

Miljødirektoratet har i klagesak om Lakevassbu datert 04.02.2015 stadfestet at nybygg av denne karakter ikke har hjemmel i verneforskriften, og søknaden om nybygg må derfor behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48.

Nml § 48 inneholder 3 alternativer; (1) dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, (2) dersom sikkerhetshensyn gjør det nødvendig eller (3) dersom hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Det er første alternativ som er aktuell i denne saken. Alternativet har to vilkår, som begge må være oppfylt for at det skal kunne gis dispensasjon; dersom det (1*) ikke strider mot vernevedtakets formål*, og (2) *ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig*. Dersom begge vilkår er oppfylt kan det vurderes om det skal gis dispensasjon. Nml § 48 er en kan-

bestemmelse, som betyr at det ikke er en automatikk i at dispensasjon gis selv om vilkårene for dispensasjon er oppfylt.

Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Bygget er registrert som skogs- og utmarkskoie gamme i matrikkelen, men nasjonalparkstyret har ikke myndighet til å regulere bruksendring av bygg.

Den ulovsfestede vilkårslæren gir forvaltningsmyndigheten anledning til å sette vilkår uten at det er hjemlet i lov.

Verneformål – forskrift

Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark har til formål å ta vare på et stort, sammenhengende naturområde, som i det vesentlige er urørt av større tekniske inngrep. Biologisk mangfold skal sikres med et naturlig og variert plante- og dyreliv. De lavereliggende dalførene Tverrådalen, Skjækerdalen, Seisjødalen, Gaundalen, Holden (Snåsa) og Gjevsjøen utgjør særlig viktige landskapselementer og naturtyper i nasjonalparken. Kulturminner skal ivaretas.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Forvaltningsplan

Kapittel 6 – Hytter og byggevirksomhet generelt:
Eksiterende bygningsmasse innenfor nasjonalparken antas å dekke de grunnleggende behovene for landbruk, reindrift og friluftsliv. Man må likevel regne med behov for justeringer og tilpasninger i bygningsmassen over tid. Bruken endrer seg med tida og samfunnsutvikling forøvrig, bygninger tilpasses nye bruksformål eller behov for nye bygninger oppstår. Utfordringen blir å holde omfanget av byggevirksomheten på et minimum samtidig som nødvendig behov blir tilfredsstillende dekket.

Kapittel 6.2 – Retningslinjer og oppfølging av byggevirksomhet, generelt:
a) I byggesaker innenfor verneområdene følger man definisjonene som blir benyttet i plan og bygningsloven ved vernetidspunktet.
b) Det skal legges opp til en streng dispensasjonspraksis i nasjonalparken.
c) For all byggevirksomhet i verneområda skal det tas hensyn til utforming og plassering slik at man oppnår best mulig løsning i forhold til landskap og lokal byggeskikk. Utforming og plassering av bygninger bør skje i samarbeid med den kommunale bygningsmyndighet.
d) For alle byggetiltak som innebærer nybygg (jfr. spesifiserte dispensasjonsbestemmelser § 3 pkt 1.3) vil det bli stilt særskilte krav til søker om dokumentasjon av behovet for tiltaket. Alle søknader om nybygg skal opp til behandling i nasjonalparkrådet for uttalelse. Tiltaket kan bli avventet vurdert til neste rullering av forvaltningsplanen.

Kapittel 6.2 – Retningslinjer of oppfølging av byggevirksomhet, turisthytter:
a) Turisthyttene i verneområdene skal holde en enkel standard. Utvidelser eller ombygginger skal være forankret i annet lovverk.
b) Behov for økt overnattingskapasitet gjennom turistforeningens virksomhet i nasjonalparken bør dekkes gjennom bruk av eksisterende overnattingsmuligheter og utleiehytter.

Kapittel 8 - § 4 Generelle dispensasjonsbestemmelser:
Dispensasjon i spesielle tilfeller når det ikke er i strid med fredningen gjelder hovedsakelig bagatellmessige inngrep/tiltak eller forstyrrelser av forbigående karakter og som er av stor betydning for søker sammenholdt med verneinteressene. Tiltak som gis dispensasjon fra

verneforskriften med bakgrunn i dette må være av en slik karakter at de ikke forringer naturverdiene og/eller kulturminnene eller gir en fremtidig negativ utvikling av disse, samt ikke strider mot formålet med vernet. Tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdiene i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark, som for eksempel oppføring av nye bygninger for private formål, vil ikke kunne gis dispensasjon etter denne bestemmelsen.

Naturmangfoldloven

Jf. Nml § 7 skal prinsippene i nml §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden.

Nml § 8 tilsier at beslutningen skal bygge på et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Det foreligger ikke opplysninger i register (artsdatabanken, naturbase) eller kartfestet informasjon på temakart som omhandler arter, naturmiljø, naturtyper og biologisk mangfold som tilsier at søknaden kan komme i konflikt med slike interesser, verken direkte eller i umiddelbar nærhet. På bakgrunn av tilgjengelig vitenskapelig – og erfaringsbasert informasjon er det konkludert med at det finnes tilstrekkelig kunnskap for å si at omsøkte tiltak ikke vil ha vesentlig innvirkning på, eller være en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmiljøet, naturmangfoldet og økosystem. Oppføring av de nye bygningene skal skje på tilnærmet samme sted som tidligere, og det legges til grunn at tiltaket ikke vil stride mot formålet med vernet og heller ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Det legges dermed til grunn at kunnskapsgrunnlaget (nml § 8) er tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken. Føre-var prinsippet (nml § 9) tillegges derfor mindre vekt.

Nml § 10 omfatter økosystemtilnærming og samlet belastning.

Nml § 11 gjelder prinsippet om at forurenser betaler. Dette betyr at dersom det skjer skade på naturmangfoldet som går utover det tillatelsen gir, skal miljøforringelsen påkostes tiltakshaver.

Nml § 12 innebærer at tiltaket skal baseres på miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Dette betyr også at forvaltningen finner fram til løsninger som er til det beste for samfunnet.

Vurdering

Tiltaket vil kunne medføre en viss økning i ferdselen i området, men ikke i et slikt omfang at det vil kunne forringe artsmangfoldet eller natugrunnlaget for uttøvelsen av reindrift. Tiltaket vil ikke påvirke verneverdiene eller verneformålet i mer negativ retning enn nåværende hytte. Tiltaket vil heller fremme verneformålet og være i tråd med besøksstrategien for nasjonalparken. Hytta ligger langs stien fra Vera til Skjækerdalshytta, ca 8 km fra hovedinnfallsporten på Vera. Hytta ligger dessuten like innenfor nasjonalparkgrensen, og vil sånn sett være et enklere turmål for folk som vil oppsøke nasjonalparken. Nasjonalparkforvalter vurderer derfor at tiltaket vil bidra til utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv, uten at det stimulerer til ferdsel i avsidesliggende eller sårbare områder av nasjonalparken. Dessuten vil ikke tiltaket bidra til flere bygg eller at nasjonalparkens grad av urørthet trues. Altså vil tiltaket være i tråd med verneformålet og gjeldende besøksstrategi, og vilkårene i nml § 48 er oppfylt. Ettersom det er lagt til grunn for innstillingen at hytta skal være allmenn tilgjengelig, settes det vilkår om at hytta ikke kan leies ut i lengre perioder f.eks. åremål.

Dette er en utleiehytte som er åpen for allmenheten, og bruk og behov for lagring er større sammenliknet med f.eks. private hytter. Det er vektlagt at hytta vil være tilgjengelig for allmennheten og ikke en begrenset gruppe. I klagesak fra 04.02.2015 om riving og nybygging av en annen hytte i regi av Værdalsbruket stadfester Miljødirektoratet at det er *lagt særlig vekt på at tillatelsen ikke fører til et økt antall bygninger i verneområdet, og at det er en utleiehytte som er åpen for allmenheten*. Det er få utleiehytter, grunneiere og

næringsaktører innenfor nasjonalparken. Tillatelsen vil derfor etter nasjonalparkforvalters syn ikke skape presedens som truer nasjonalparkens formål.

Det er satt som vilkår at uthuset ikke skal isoleres for å sikre uthuset fyller sitt formål og ikke fungerer som overnattingsværelse. For torv på taket bør det brukes lokal torv for å unngå risikoen for spredning eller innføring av fremmede arter. Kanter ved torvuttaket skal slettes eller utjevnes, dette er for å unngå ansamling av vann og stimulere til raskest mulig gjengroing.

I forvaltningsplanen står det beskrevet at man må regne med justeringer og tilpasninger med tiden. Det vurderes at tiltaket er i tråd med denne beskrivelsen. Det står også at *Mindre utvidelse regnes som inntil 30 % av eksisterende grunnflate, dog ikke større enn 10 m²*. Basert på at det er nevnt *mindre* utvidelse antyder det at denne beskrivelsen viser til § 3 pkt. 1.3 d. i verneforskriften, om *Ombygging og mindre utvidelse*. Dette tiltaket vurderes etter etter nml § 48, og er derfor ikke begrenset til en minder utvidelse så lenge man oppfyller vilkårene i nml § 48. Likevel skal det sies at nasjonalparkforvalter anser det som hensiktsmessig at det tillates en slik utvidelse av byggstørrelsen utover 30 % og 10 m² ettersom det er snakk om en utleiehytte som skal være tilgjengelig for allmennheten, noe som gir mer behov for f.eks. oppbevaring og sengeplass.

I forvaltningsplanen står det at man skal følge definisjonene som ble benyttet i plan- og bygningsloven ved vernetidspunktet. Det er vanskelig å finne hvordan definisjonene for dette var i 2004. Men de siste års erfaringer tilsier at det bør benyttes bebygd areal (BYA) slik det måles i dag, etter utvendig kledning/panel. Det er dette som gir arealet som opptar marka i tillegg til at det er enkelt for oppsynsmyndigheten å kontrollere byggets størrelse.

Etter en helhetsvurdering av omsøkte tiltak og effektene tiltaket vil kunne ha for verneverdiene har nasjonalparkforvalter kommet til at det er hjemmel for å gi tillatelse til tiltaket med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Søknaden innvilges med nevnte vilkår.

Verdal kommune

Plan, bygg og arealforvaltning

Blåfjella-Skjækerfjella Lierne Nasjonalparkstyre

Postboks 2600
7734 STEINKJER

Deres ref	Vår ref	Saksbehandler	Dato
	2023/2175	Hanne Sende Mob:47693002	27.04.2023

Oversendelsesbrev til Blåfjella - Skjækerfjella - Lierne Nasjonalparkstyre - 200/1/205 Tverråkroken 1

Verdal kommune har mottatt søknad om riving av eksisterende hytte og uthus, samt oppføring av ny hytte og uthus, på eiendom 200/1/205 Tverråkroken 1, samt dispensasjon fra arealformål.

Vi har behandlet og innvilget riving av eksisterende hytte og uthus og dispensasjon.

For oppføring av ny hytte avventer vi behandling etter pbl. til denne til saken er behandlet etter verneforskriften av nasjonalparkstyret.

Vi oversender derfor søknad til dere slik at det kan gjøres vedtak i saken etter verneforskriften. Ber om at deres vedtak sendes over til Verdal kommune til postmottak@verdal.kommune.no, merk med saksnr 2023/2175.

Ta kontakt med saksbehandler ved spørsmål.

Med hilsen

Hanne Sende
Saksbehandler

Dette dokumentet er elektronisk og inneholder derfor ikke signatur

Kopi til:

AS VÆRDALSBRUKET

Øverbygg As

Vedlegg

1 Vedleggsopplysninger

2 ErklæringOmAnsvarsrett-PRO-UTF_AS VÆRDALSBRUKET

3 Gjennomføringsplan

4 F-1 Søknad om tillatelse til riving og bygging av ny hytte og uthus

5 ErklæringOmAnsvarsrett-PRO-UTF_ØVERBYGG AS

6 E-4 Tegning uthus

7 E-1 Fasader og perspektivtegninger

8 D-1 Oversikt 1000

9 D-2 Terrengsnitt og fasader

10 D-1.1 Situasjonsplan og kart

11 Skjema

12 Godkjent - Ett-trinns søknad - Nytt bygg - boligformål, Riving av bygg - riving av bygning under 70 m2 - 200/1/205 Tverråkroken 1

Værdalsbruket

Verdal kommune
Plan, byggesak og arealforvaltning
postmottak@verdal.kommune.no

Vuku, 17. april 2023

Søknad om tillatelse til bygging av ny hytte og uthus ved Tveråkroken

Vedlagt er byggesøknad med tegninger for planlagt hytte og uthus, samt kart og flybilder som viser beliggenhet for ny hytte med frittliggende uthus.

Værdalsbruket har siden 1971 hatt hytte ved Tveråkroken. Hytta har i alle år vært benyttet i forbindelse med utleie av jakt og fiske, samt annet friluftsliv. Hytta har i senere tid vært utleid på åremål, men den nye hytta skal leies ut på døgnbasis og være tilgjengelig for alle som ønsker å leie den.

Eksisterende hytte har et bebygd areal (BYA) på 23 kvm. I tillegg kommer et frittstående uthus på 6 kvm. Hytta er i såpass dårlig forfatning at restaurering ikke er et alternativ. Råteproblemer/ fukt kombinert med fyringsforbud gjør det nødvendig å bygge nytt. Den har også en størrelse som gjør den uegnet som utleiehytte.

Den nye hytta plasseres på samme sted som den gamle, og det søkes om tillatelse til å rive den gamle hytta. Den vil tømmes for alt som ikke er brennbart og deretter brennes på stedet slik vi har gjort det i tidligere byggeprosjekt. Brannvesenet varsles i forkant.

Som vedlagte søknad viser er det tenkt bygd en tømmerhytte av typen «Flåtjønn» levert av Øverbygg AS. Dette er samme type hytte som de øvrige hytter vi har bygd i nasjonalparken, og oppfyller slik vi ser det kravet til tradisjonell byggeskikk. I tillegg til hytten er det nødvendig med et uthus (vedskjul, lager og utedo) på 10 kvm. i reisverk. Uthuset er identisk med uthuset på Lakevassbu og Storbekkdalen. Størrelsen er et minimum for å kunne lagre nok ved og gass for hele barmarksesongen.

Det søkes også om tillatelse etter naturmangfoldlovens §48. Det bes om at Verdal kommune oversender saken til nasjonalparkstyret for behandling etter denne bestemmelsen. Den nye hytta har et bebygd areal på 45,5 kvm. og et bruksareal (BRA) på 41,5 kvm. Dette er inkludert overbygd terrasse.

Verneforskriften setter rammer for utvidelse av eksisterende bygg. Utvidelse tillates med inntil 30%, men begrenset oppad til 10 kvm. Totalt bebygd areal inkl. overbygd terrasse blir 22 kvm. over det som i utgangspunktet tillates etter verneforskriften, men godt innenfor rammen i kommuneplanen. I tidligere saker er det lagt vekt på at antall bygninger i verneområdet ikke øker, samt at hytta skal være tilgjengelig for allmennheten («turistanlegg»). Vi mener å ha begrenset størrelsen så godt det lar seg gjøre samtidig som vi ivaretar hensynet til at hytta skal være funksjonell med plass til 4-5 personer. Med den omsøkte utvidelsen opprettholdes antall bygninger i nasjonalparken samtidig som man øker tilbudet til allmennheten ved at den gjøres tilgjengelig for alle. Det nye uthuset er 4 kvm.

større enn det gamle. Eksisterende uthus er upraktisk, og vi søker om tillatelse til bygging av nytt uthus. Den omsøkte modellen ble grundig vurdert i AU-2014-3755 og Miljødirektoratets behandling 2014/1019.

Vi kan ikke se at tiltaket er i strid med verneformålet, og håper at det kan dispenseres fra bestemmelsene om arealutvidelse slik at man får en hytte som er egnet til utleie.

Oppsummert søkes det om følgende:

1. Tillatelse til riving av eksisterende hytte. Brennbart materiale vil bli destruert på tomten, resten bringes til bygds og leveres på godkjent mottak.
2. Dispensasjon fra reguleringsformålet og naturmangfoldloven til oppføring av ny hytte på 45,5 kvm. og tilhørende uthus på 10 kvm. bebygd areal.

Vi håper på positiv behandling av søknaden. Vennligst ta kontakt om det er behov for flere eller utfyllende opplysninger.

Med hilsen

Anders Børstad

E-4

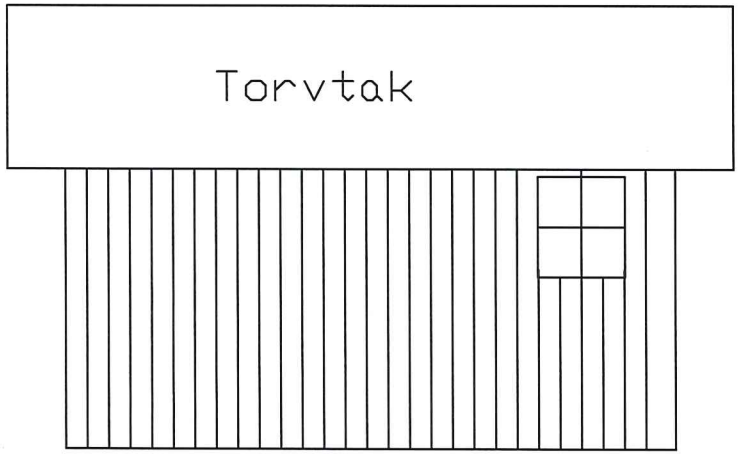

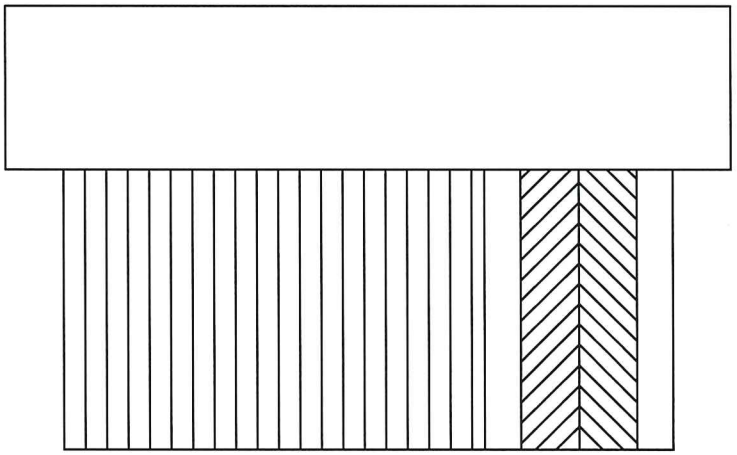

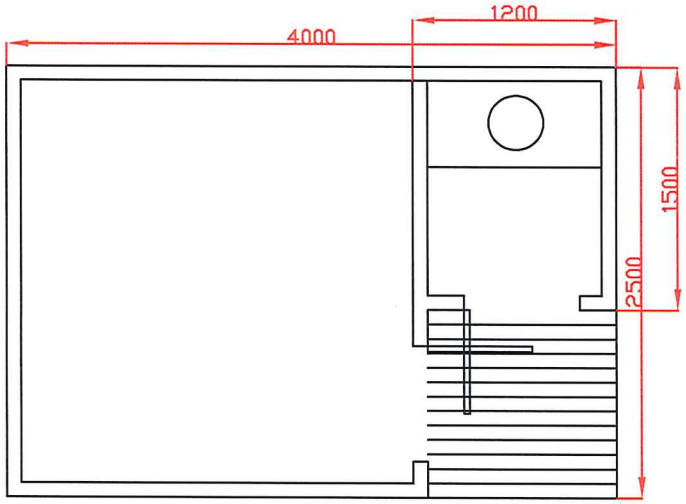

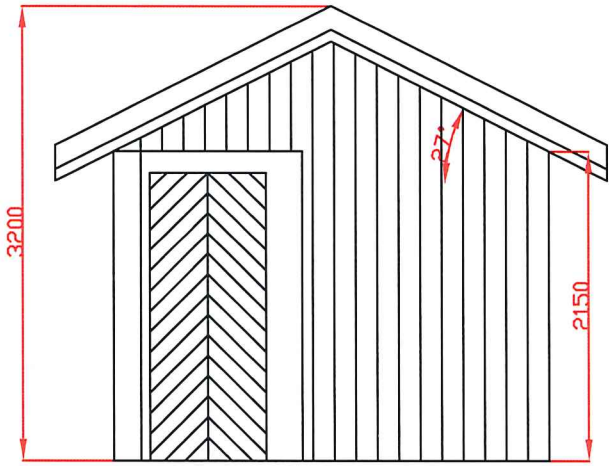

136

Dato: 20.04.2023

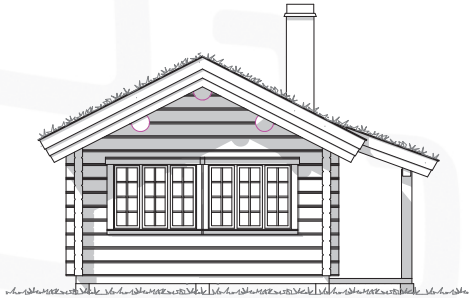

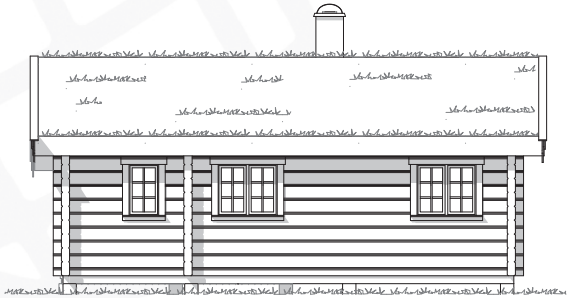

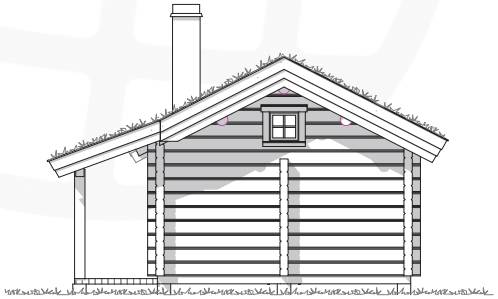

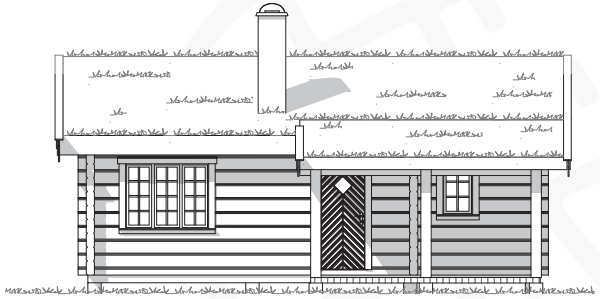

Modell: Hytte Tveråkroken	Prosjektnr.: 230004
	Gnr./Bnr./Festenr.: # / Sign.: SEG
Tegning: Fasader og perspektiv	Dato: 17.04.23
	Målestokk: 1:100
Tiltakshaver: **Værdalsbruket** Sted tomtens plassering	Format: A3 / Rev.:

© Alle rettigheter tilhører Øverbygg AS. Kopiering eller bruk av disse tegningene er forbudt uten skriftlig samtykke

Prosjekterende:
Øverbygg AS
Industriv 250
7760 Snåsa
Foretagsnr.: 914 063 701
www.overbygg.no
Email: firmapost@overbygg.no
Tlf. +47 741 38100

ØVERBYGG
Vi bygger bærekraftig med omtanke

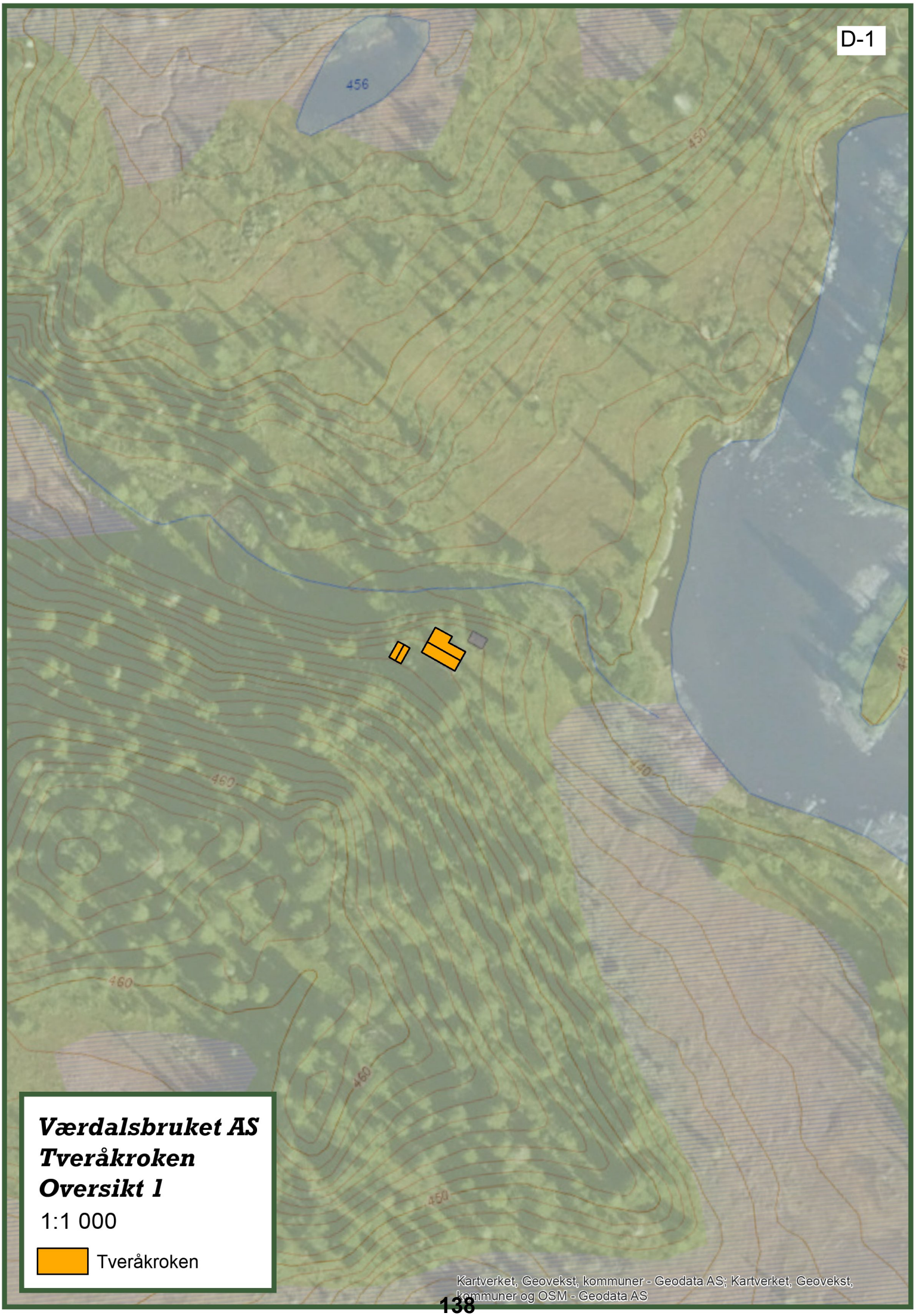
D-1
456
450
460
440
460
460
460
450
Værdalsbruket AS
Tveråkroken
Oversikt 1
1:1 000
Tveråkroken
Kartverket, Geovekst, kommuner - Geodata AS; Kartverket, Geovekst, kommuner og OSM - Geodata AS

D-2

Fasade 1

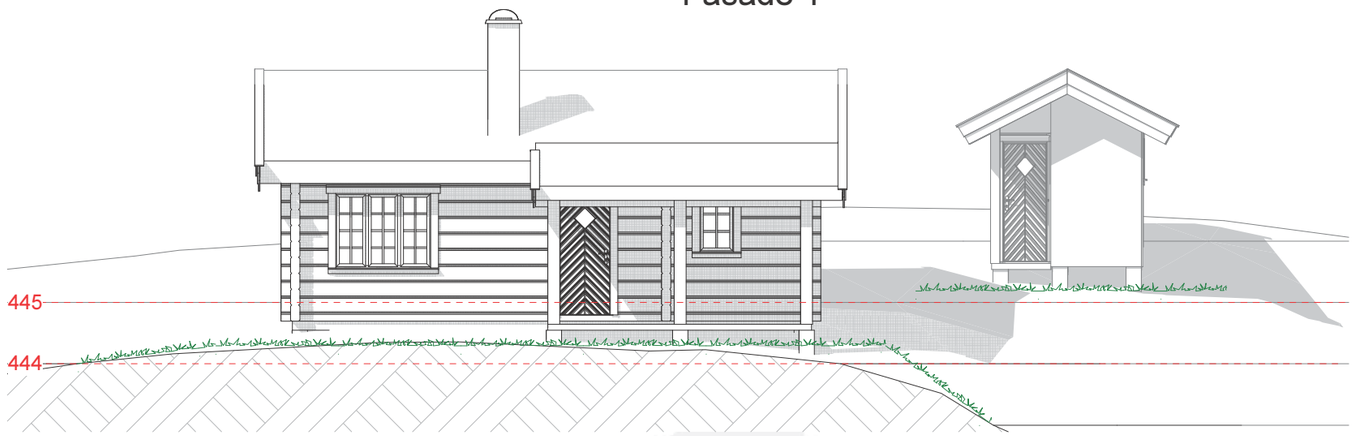

Fasade 2

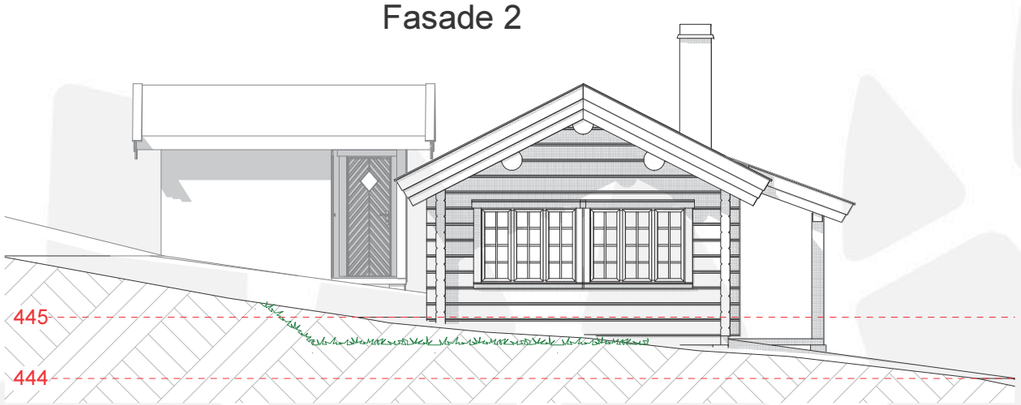

Fasade 3

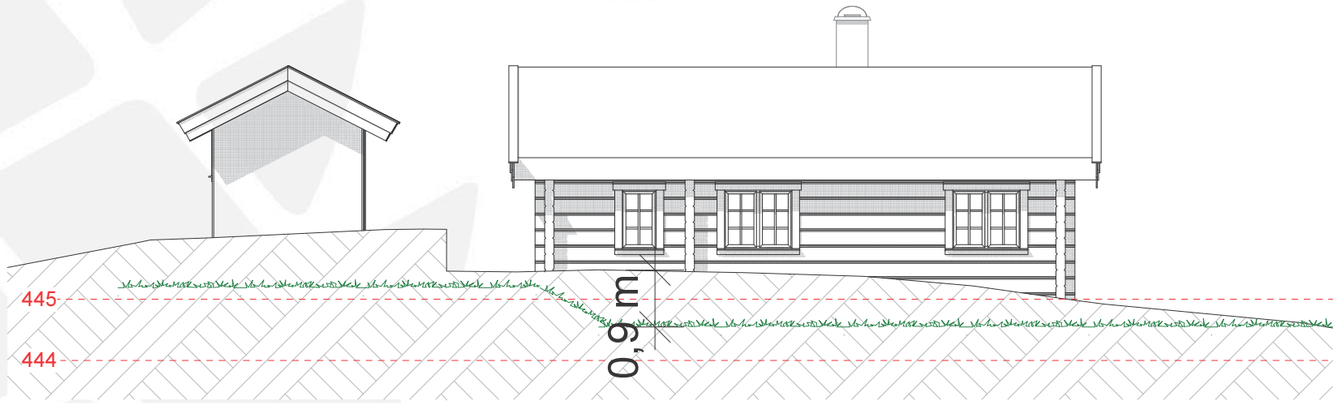

Fasade 4

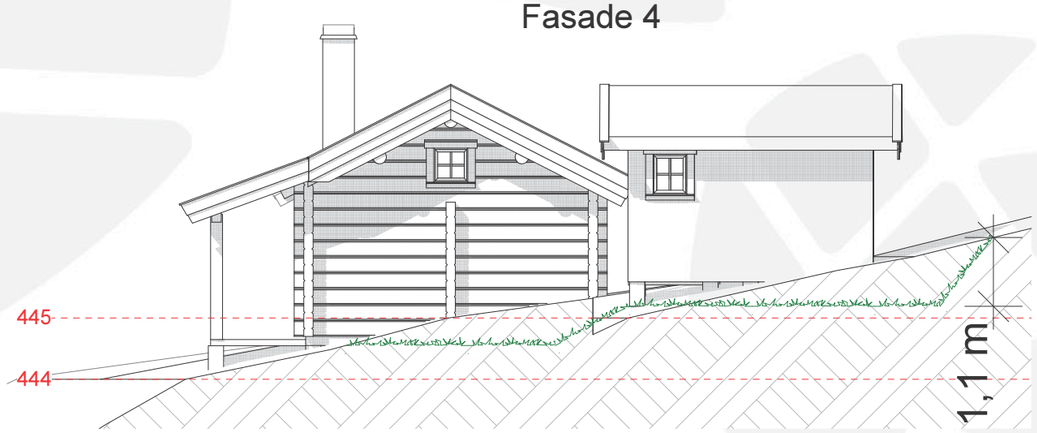

Topp pilarfundament
Hytte: 444,5 m o h
uthus: 445,6 m o h

Modell: Egen hyttemodell	Prosjektnr.: 230004
	Gnr./Bnr./Festenr.: **200/1/205** — Sign.: SEG
Tegning: Terrengsnitt	Dato: **25.04.23**
	Målestokk: **1:100**
Tiltakshaver: **Verdalsbruket** **Tverråkroken**	Format: **A3** — Rev.:

© Alle rettigheter tilhører Øverbygg Norge AS. Kopiering eller bruk av disse tegningene er forbudt uten skriftlig samtykke

Prosjekterende:
Øverbygg Norge AS
Industriveien 250
7760 Snåsa
Foretagsnr.: 914 063 701
www.overbygg.no
Email: firmapost@overbygg.no
Tlf. +47 741 38100

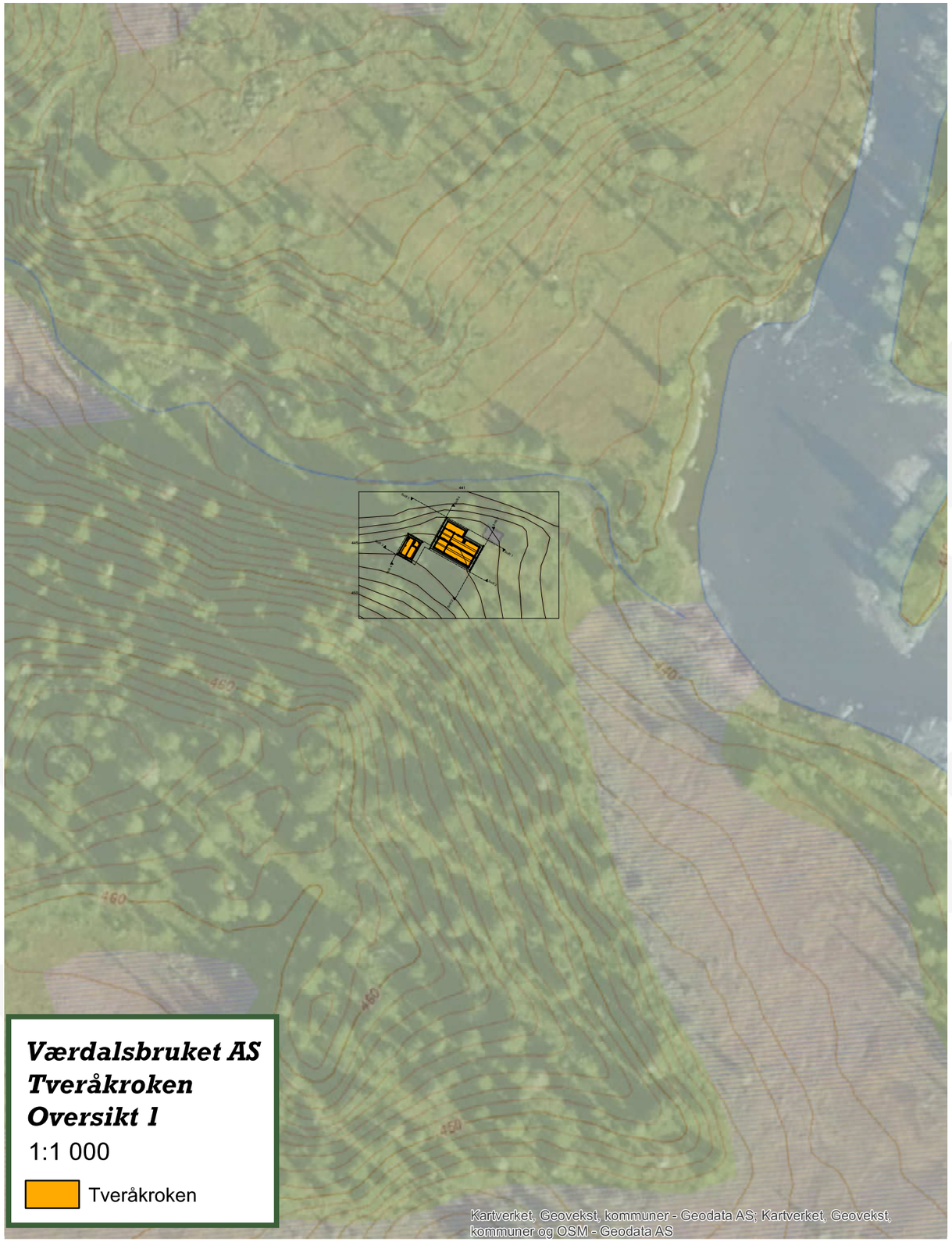

Modell: Egen hyttemodell	Prosjektnr.: 230004
	Gnr./Bnr./Festenr.: **200/1/205** — Sign.: SEG
Tegning: Situasjonsplan	Dato: **25.04.23**
	Målestokk: **1:1000**
Tiltakshaver: **Verdalsbruket** **Tverråkroken**	Format: **A3** — Rev.:
© Alle rettigheter tilhører Øverbygg Norge AS. Kopiering eller bruk av disse tegningene er forbudt uten skriftlig samtykke	
Prosjekterende: **Øverbygg Norge AS** Industriveien 250, 7760 Snåsa, Foretagsnr.: 914 063 701 — www.overbygg.no, Email: firmapost@overbygg.no, Tlf. +47 741 38100	

Fasade 1

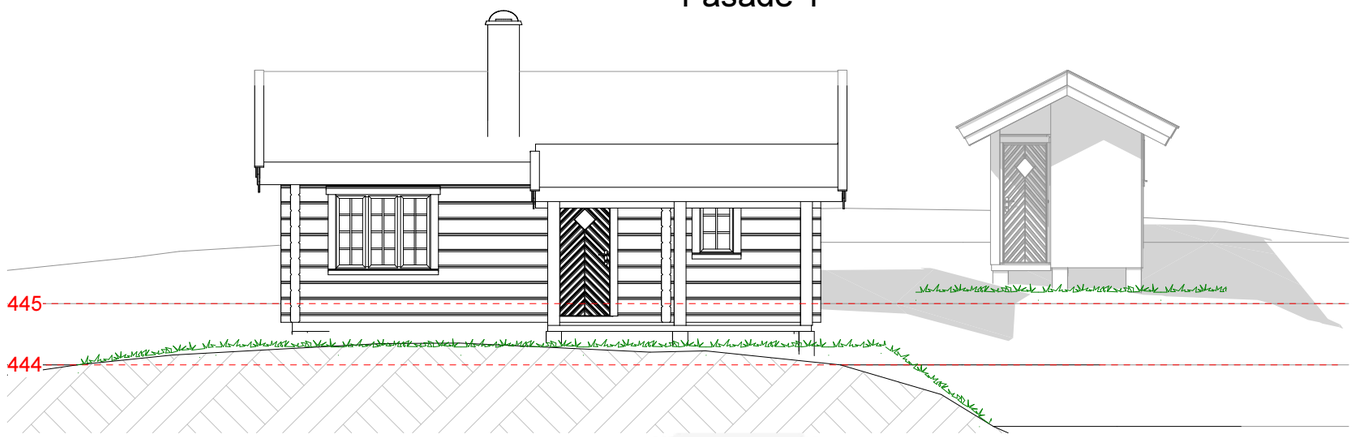

Fasade 2

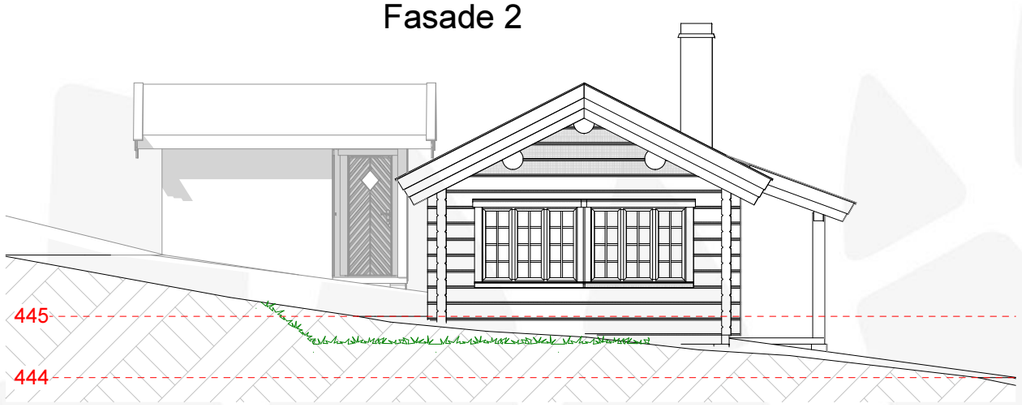

Fasade 3

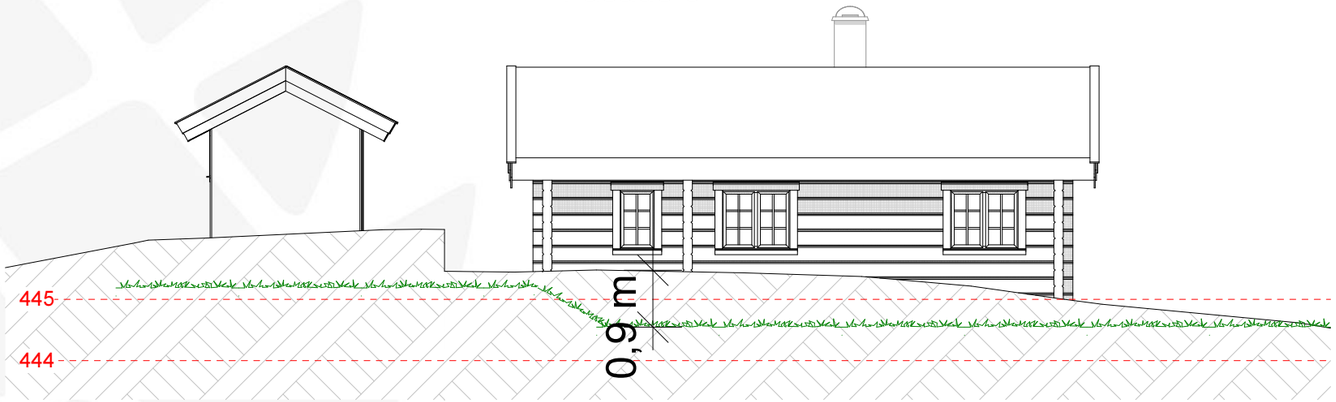

Fasade 4

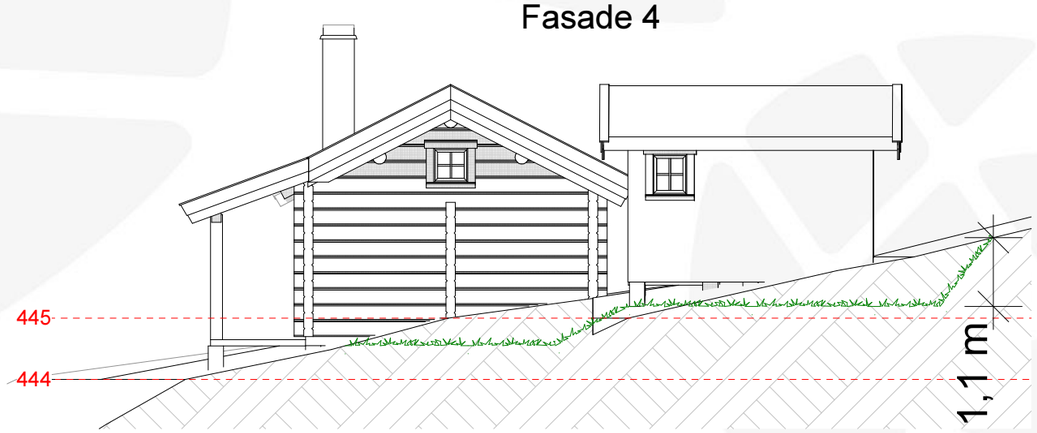

Topp pilarfundament
Hytte: 444,5 m o h
uthus: 445,6 m o h

Modell: Egen hyttemodell	Prosjektnr.: 230004
	Gnr./Bnr./Festenr.: **200/1/205** — Sign.: SEG
Tegning: Terrengsnitt	Dato: **25.04.23**
	Målestokk: **1:100**
Tiltakshaver: **Verdalsbruket** **Tverråkroken**	Format: **A3** — Rev.:

© Alle rettigheter tilhører Øverbygg Norge AS. Kopiering eller bruk av disse tegningene er forbudt uten skriftlig samtykke

Prosjekterende:
Øverbygg Norge AS
Industriveien 250
7760 Snåsa
Foretagsnr.: 914 063 701
www.overbygg.no
Email: firmapost@overbygg.no
Tlf. +47 741 38100

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren -Lijre nasjonal-paarhkeståvroe

Besøksadresse
Heggvollveien 6
7882 Nord

Postadresse
Nasjonalparkforvaltningen
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 99 59 86 20
73199382
E-post:
steinar.bach@naturporten.no
http://nasjonalparkstyre.no/Blafjella

VÆRDALSBRUKET AS
Smålandsvegen 25
7660 VUKU

Saksbehandler	Vår ref.	Deres ref.	Dato
Eirik Sønstevold	2023/1769	2023/2175 (Verdal komm.)	08.06.2023

Vedtak - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Vedtak

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe gir Værdalsbruket tillatelse til følgende:

- Riving av eksisterende hytte på 23 m^2 og uthus på 6 m^2.
- Bygging av ny hytte og uthus i tråd med vedlagte tegninger, på hhv 45,5 m^2-BYA og 10,7 m^2-BYA. BYA måles etter utvendig kledning/panel slik det er beskrevet i Byggteknisk forskrift (TEK17).

Vilkår

- Ved gjennomført tiltak skal det sendes minimum tre (3) bilder av hver av bygningene.
- Nødvendig motorferdsel må eventuelt fremmes i egen søknad til nasjonalparkstyret.
- Det skal benyttes lokal torv hentet innenfor en radius på 1 km. Kanter ved uttaket skal utjevnes/slettes i etterkant.
- Hytta skal være tilgjengelig for allmennheten, og ikke leies ut til privatpersoner for lengre perioder (f.eks. åremål).
- Uthuset skal ikke være isolert.
- Dersom det under arbeid i marka kommer frem kulturminner i form av gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og nasjonalparkforvalter kontaktes omgående.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens § 28 er det klagerett på vedtaket.

Eventuell klage skal stiles til:
Miljødirektoratet, Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim.

Eventuell klage skal sendes til:
Nasjonalparkstyret v/Nasjonalparkforvalter, Postboks 2600, 7734 Steinkjer.

Frist: - innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Eirik Sønstevold
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg
1 Saksframlegg med vedtak
(VEDLEGG)

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER
VERDAL KOMMUNE	Postboks 24	7651	VERDAL

(KOPITILTABELL)

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren -Lijre nasjonal-paarhkeståvroe

Besøksadresse
Heggvollveien 6
7882 Nordli

Postadresse
Nasjonalparkforvaltningen
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 81 35
73199382
E-post: stsig@statsforvalteren.no
http://nasjonalparkstyre.no/Blafjella

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Eirik Sønstevold **Vår ref.** 2023/1769 **Deres ref.** «REF» **Dato** 16.05.2023

Ber om kulturminnefaglig vurdering - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Viser til søknad fra AS Værdalsbruket videresendt fra Verdal kommune 27.04.2023. Vi ber om kulturminnefaglig tilbakemelding innen **tirsdag 30. mai** (NB! kort frist) om eksisterende bygg kan være av kulturhistorisk verdi eller om det skal tas hensyn til at det kan være kulturminner innenfor byggeområdet. Legger ved alle vedleggene som er med saken.

Ber om at dere henviser til vår referanse 2023/1769 ved svar.

Oversiktskart

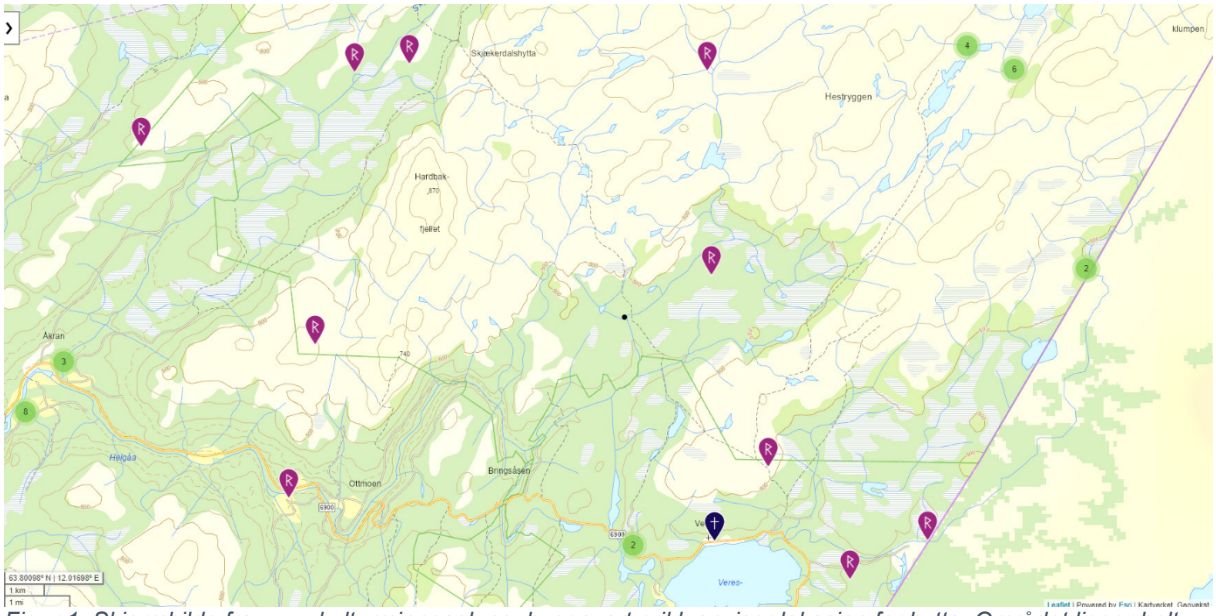

Figur 1. Skjermbilde fra www.kulturminnesok.no, hvor svart prikk anviser lokasjon for hytta. Området ligger helt sør i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark og helt øst i Verdal kommune.

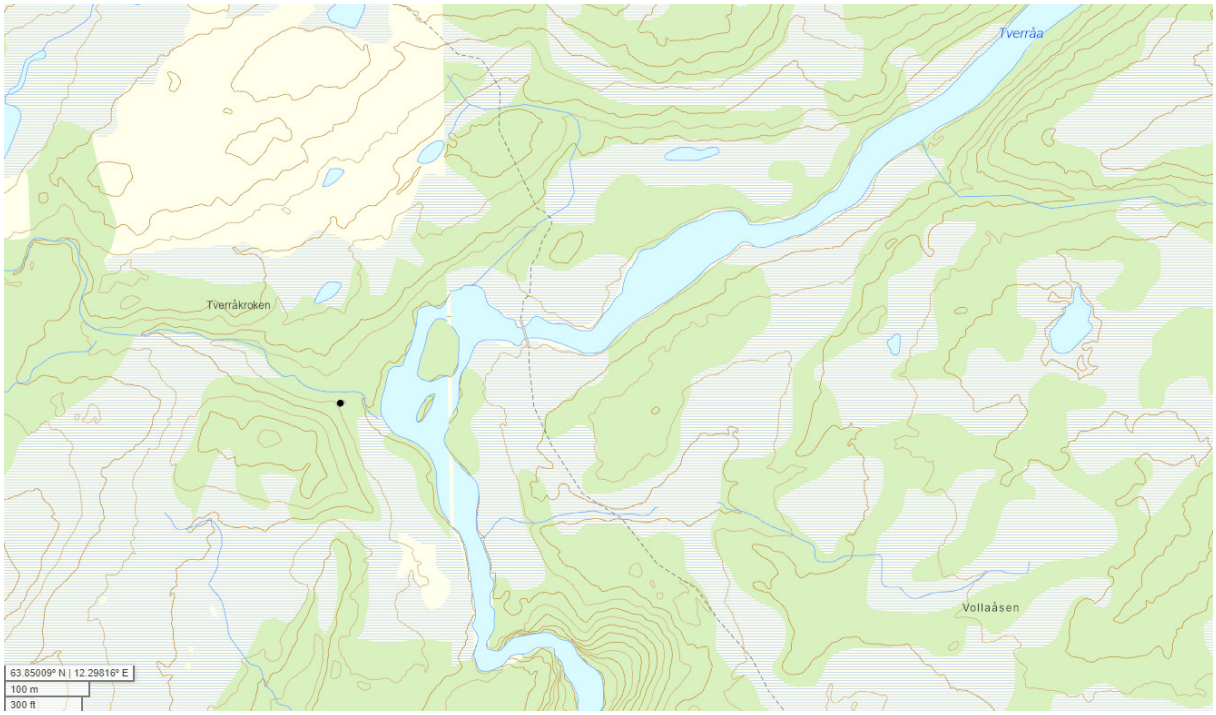

Figur 2. Detaljert skjermbilde fra www.kulturminnesok.no, hvor svart prikk anviser lokasjon for hytta.

Med hilsen

Eirik Sønstevold
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg
1 Oversendelsesbrev til Blåfjella - Skjækerfjella - Lierne Nasjonalparkstyre - 200 1 205 Tverråkroken 1.pdf
2 Søknad til behandling - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket
3 Vedleggsopplysninger.pdf
4 ErklæringOmAnsvarsrett-PRO-UTF AS VÆRDALSBRUKET.pdf
5 Gjennomføringsplan.pdf
6 F-1 Søknad om tillatelse til riving og bygging av ny hytte og uthus.pdf
7 ErklæringOmAnsvarsrett-PRO-UTF ØVERBYGG AS.pdf
8 E-4 Tegning uthus.pdf
9 E-1 Fasader og perspektivtegninger.pdf
10 D-1 Oversikt 1000.pdf
11 D-2 Terrengsnitt og fasader.pdf
12 D-1.1 Situasjonsplan og kart.pdf
13 Skjema.pdf

14 Godkjent - Ett-trinns søknad - Nytt bygg - boligformål, Riving av bygg - riving av bygning under 70 m2 - 200 1 205 Tverråkroken 1.pdf

Likelydende brev sendt til:

SAMEDIGGI / SAMETINGET	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE	Fylkets hus Postboks 2560	7735	STEINKJER

SAEMIEDIGKIE
SAMETINGET

Påastesijjie/adresse
Postboks 3
9735 Kárášjohka/Karasjok
Aamhtsreerije
saksbehandler
Tel:

Tel: 78 47 40 00
Org.nr: 974 760 347
Ta kontakt
Brage Sletvold
+47 78 47 40 33

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600
7734 STEINKJER

AAMHTESE/SAK	MIJ VUESUEHT./VÅR REF.	DIJ VUESIEHT./DERES REF.	BIEJJIE/DATO
21/98 - 247	23/21788	2023/1769	26.05.2023

Svar: Kulturminnefaglig vurdering - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Vi viser til deres brev av 16.05.23.

Etter vår vurdering av beliggenhet og ellers kjente forhold kan vi ikke se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Vi kan heller ikke se at eksisterende bygg er av samisk kulturhistorisk interesse. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til tiltaket.

Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Vi minner om at alle samiske kulturminner fra 1917 eller eldre er automatisk fredet ifølge kml. § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være hustufter, gammetufter, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Trøndelag fylkeskommune.

Heelsegh/Med hilsen

Bjørn Berg
seniorráđđeaddi/seniorrådgiver

Brage Sletvold
Ráđđeaddi/Rådgiver

Tjaatsege lea elektrovneles jååhkesjamme jïh seedtesåvva vuelietjaalegapth/
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Åejviedåastoje / Hovedmottaker:

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER

Kopiija / Kopi til:

Trøndelag Fylkeskommune	Fylkets hus	7735	Steinkjer

Fra: Hauke Haupts[hauha@trondelagfylke.no]
Sendt: 09.06.2023 10:13:57
Til: Strand, Sigbjørn;Postmottak SFTL[sigbjorn.strand@statsforvalteren.no;sftlpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Foreløpig svar - forespørsel om kulturminnefaglig vurdering - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

---

Vi viser til deres henvendelse.
Henvendelsen er av vår arkivseksjon journalført den 24.05.2023.
Nasjonalparkforvalter har satt en uvanlig kort svarfrist uten å begrunne det.
Vi har ikke hatt anledning til å svare ut henvendelsen før i dag, men er godt innenfor tre ukers fristen for midlertidig eller foreløpig svar.

Saken er for dårlig opplyst.
Det mangler nødvendig dokumentasjon som er bilder, kulturhistorie og opplysninger om bruksverdi som knytter seg til tilstanden.
Det vi så langt har klart å tolke er at hytta er ikke stor nok til bruk som ønsket av søker, som står for dispensasjonen, nybygging og riving betinger.
Hytta med uthus skal være bygget i 1971. Dette betyr at hytta er over 50 år gammel.
Byantikvaren i Trondheim setter en minste alder på 40 år for 20 århundre kulturarv, men det er ingen fast grense jf. kulturminneloven.
Vedlagt en fredet hytte etter kulturminneloven som ble valgt ut i 2009.
Dette dokumentet kan være veiledende for søker hvilken informasjon vi behøver for å komme med et faglig råd og vurdering.
Vi forutsetter at forskriften for et vernet areal som er her berørt medfører varsomhet og at saken blir så godt opplyst som mulig.
På nåværende tidspunkt på bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget vi har, vil vi sterkt anmode om å bevare bygningene og utarbeide en plan for en utvidelse som tilfredsstiller eiers behov og for at hytta som mulig bevaringsverdig kulturminne bevarer sin bruksverdi.

Vi ber om at det etterlyste kunnskapsgrunnlaget sendes oss.
Dette innebærer til vanlig en tilstandsanalyse etter NS 16096 for freda og verneverdige kulturminner.

Med vennlig hilsen
Hauke Haupts

Trøndelag fylkeskommune
Tröndelagen fylhkentjielte

Hauke Haupts
Seniorrådgiver
Seksjon kulturminner
hauha@trondelagfylke.no
74 17 51 71
74 17 40 00 (sentralbord)
www.trondelagfylke.no

VEDLEGG TIL FREDNINGSSAK

DOKUMENTASJON

Navn: Arentzbu
Adresse: Breheimen
Kommune: Luster

Kulturminneloven § 15 – fredning

Bildet viser to av de tre bygningene på Arentzbu. Til høyre ligger den gamle hovedhytta, til venstre sikringshytta. Den gamle steinbua ligger til høyre for hovedhytta, men er ikke synlig på bildet.

Dato: 8/5 -2009 Utarbeidet av Forsvarsbygg

Innhold:

Kart 2
Miljøbeskrivelse og geografisk plassering 2
Reguleringsstatus 5
Beskrivelse av fredningsobjektet 5
Bakgrunn: 5
Hovedhytte 9
Området for øvrig med Sikringshytte og steinbu 16
Historie 25
Lege Fr. Arentz legat 25
Den Norske Turistforenings historie 28
Bilder 32
Kilder 36

Kart

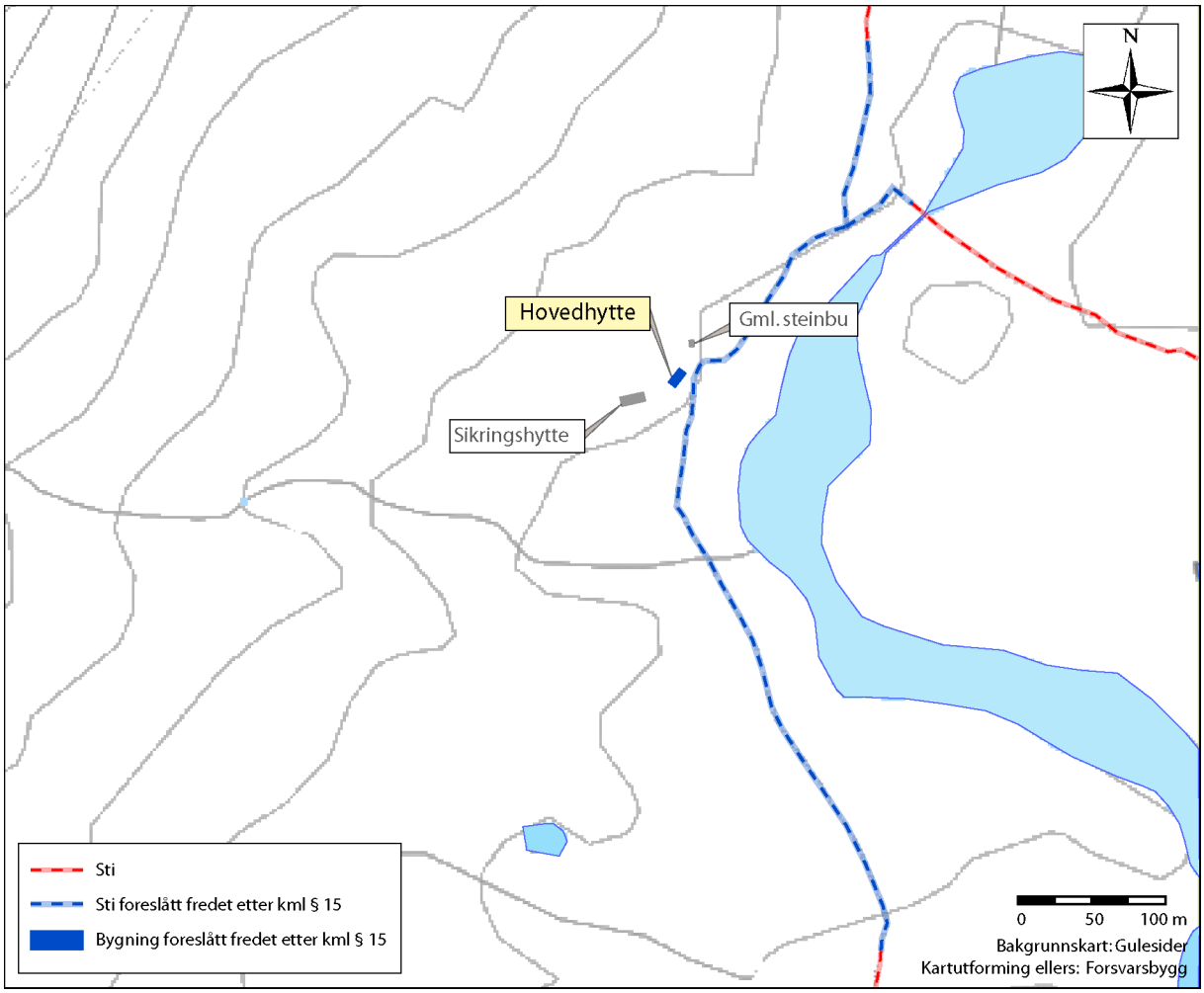

Kart over Arentzbu. Bygningen og den delen av stien som er foreslått fredet er merket med blått.

Miljøbeskrivelse og geografisk plassering

Arentzbu turisthytte ligger i Breheimen, et fjellområde som ligger mellom Jotunheimen og Jostedalsbreen. Breheimen avgrenses av Sognefjorden (Lustrafjorden) og Jostedalsbreen i sør og vest, mens Ottadalen og Strynefjellsveien skiller Breheimen fra Tafjordfjellene i nord. I øst er det Bøverdalen og Sognefjellsveien som avgrenser Breheimen frå Jotunheimen.

Den nordøstre delen av Breheimen er preget av fjelldaler med slake vidder mellom. Viddene stiger mot sørvest og ender i et høyfjellsmassiv mot det sentrale vannskillet. I dette fjellmassivet finner man et titalls topper høyere enn 2000 meter. Mot Lustrafjorden i sørvest er dalene dypere og hele landskapet mer oppdelt og variert.

Med kart og litt fantasi kan Lustrafjorden minne om en ørnefot med Dalsdalen, Mørkrisdalen og Fortunsdalen som skarpe klør inn i Breheimen. Her har elvene og breene arbeidet seg effektivt ned i den myke berggrunnen. Vassdragene har greiner inn til vannskillet, der de fanger opp smeltevann fra breene og gir elvene stor vannføring.

Navnet Breheimen ble først tatt i bruk etter andre verdenskrig, da det var behov for et samlende navn på dette fjellområdet. Og navnet må sies å være ganske passende: Omtrent en fjerdedel av arealet i Breheimen er dekket av isbreer, og syv av Norges tjue største isbreer ligger innenfor området. Men selv om breene er det mest karakteristiske trekket ved landskapet, er frodigheten i de

dype dalene vel så i øyenfallende som karrigheten på toppene. På varme sommerdager kan man oppleve et nesten tropisk klima i de blomstrende liene. Her vokser planter og trær seg mye større enn andre steder, og selv krevende plantearter finner fotfeste mellom de bratte fjellsidene.

Utsynet innover Breheimen fra toppen av Rausdalen. Foto: Sverre A. Larssen, DNT

Spørteggbreen. Arentzbu ligger i dalen mellom varden og breen. Foto: Sverre A. Larssen, DNT

Mørkrisdalen. Foto: Sverre A. Larssen.

Rausdalen. Foto: Elias Bolstad

Fra DNTs turkart over Breheimen. Arentzbu ligger nordøst for Spørteggbreen. Foto: DNT.

Lengst inne i en av disse bratte, frodige dalene har Turistforeningen plassert sin selvbetjeningshytte Arentzbu. 870 meter over havet, i en liten fjelldal i fortsettelsen av den lange og kronglete Mørkrisdalen og midt mellom de to mektige isbreene Harbardsbreen og Spørteggbreen fant de en passende tomt. Arentzbu danner med sin lokalisering inngangsporten til Breheimen fra vest, og fra hytta har man direkte tilgang til et imponerende fjellområde preget av isbreer og totusenmetershøye fjelltopper.

Foto: Tine Mjølnerød, DNT.

Foto: Sverre A. Larssen

Den naturlige adkomsten til Arentzbu er å følge stien opp gjennom Mørkrisdalen fra Skjolden. Velger man denne adkomsten får man også den mest storslagne naturopplevelsen. Mørkrisdalen er ekstremt frodig, og landskapet har en særegen og villvakker skjønnhet som lett gjør inntrykk. Omkring 200 meter nordøst for turisthytta deler stien seg i to, der den ene fører til Nørstedalseter og den andre til Strongdalshytta. Det går også merkede ruter fra Fast, Styggevasshytta og Fåbergstølen.

Reguleringsstatus

Arentzbu turisthytte ligger i et uregulert område som på kommuneplanen er vist som LNF-område.

I Verneplan III for vassdrag som Stortinget vedtok i 1986 er Mørkrisdalselvi varig vernet mot kraftutbygging. Den største tilførselselva til Mørkrisdalselvi renner forbi Arentzbu og videre ned gjennom Mørkrisdalen.

Det har lenge vært planer om å etablere en nasjonalpark for Breheimen og Mørkrisdalen. I skrivende stund er det lagt fram et forslag til verneformer, grenser og forskrifter for nasjonalparken med tilhørende verneområde. I det framlagte forslaget ligger Arentzbu inne i den nye nasjonalparken, mens de gamle stølsområdene i Mørkrisdalen er vist som landskapsvernområde.

Beskrivelse av fredningsobjektet

BAKGRUNN:

Arentzbu ble bygget i 1956 etter at DNT hadde mottatt en stor pengegave fra Erik Arentz som skulle benyttes til å opprette et legat til minne om faren, legen og fjellvandreren Fredrik Arentz. Tegningene til Arentzbu ble laget av Carsten Brevig, og med enkelte justeringer har disse tegningene blitt brukt som

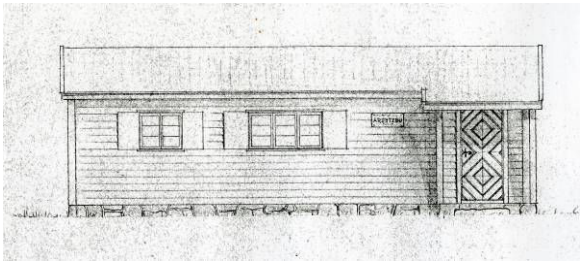

Arentzbu, fasade. Foto: DNTs arkiv (HSB)

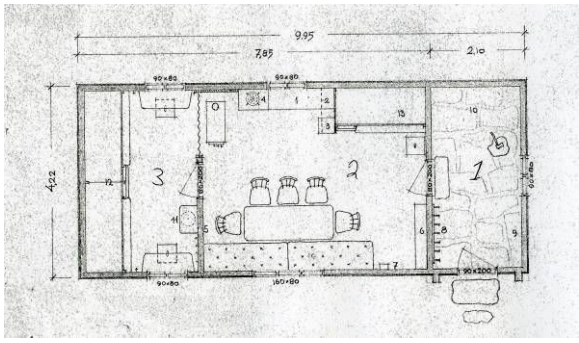

Arentzbu, plan. Foto: DNTs arkiv (HSB)

grunnlag for et stort antall nye ”arentzbuer” som senere er oppført. Både eksteriør, planløsning og inventar er blitt brukt som mal og forbilde i en slik grad at man kan si at Arentzbu var den første ”typehytta” i DNT .

På 1800-tallet skal det ha vært drevet seter på stedet der Arentzbu ble oppført, og fra denne perioden er det bevart en gammel steinbu som ligger ca 15 meter nordøst for turisthytta. Senere ble det også oppført et lite anneks som skulle ivareta kravet om sikringsbu eller ”nødhusvære”. Dette annekset er ved to anledninger blitt utvidet, slik at sikringsbua i dag utgjør den største bygningen på Arentzbu og også den med flest sengeplasser. Samtidig med oppføringen av hovedhytta ble det bygget en liten utedo på 1,1 *1,4 m med slakt pulttak og liggende panel, men i forbindelse med den siste utvidelsen av sikringshytta ble denne revet.

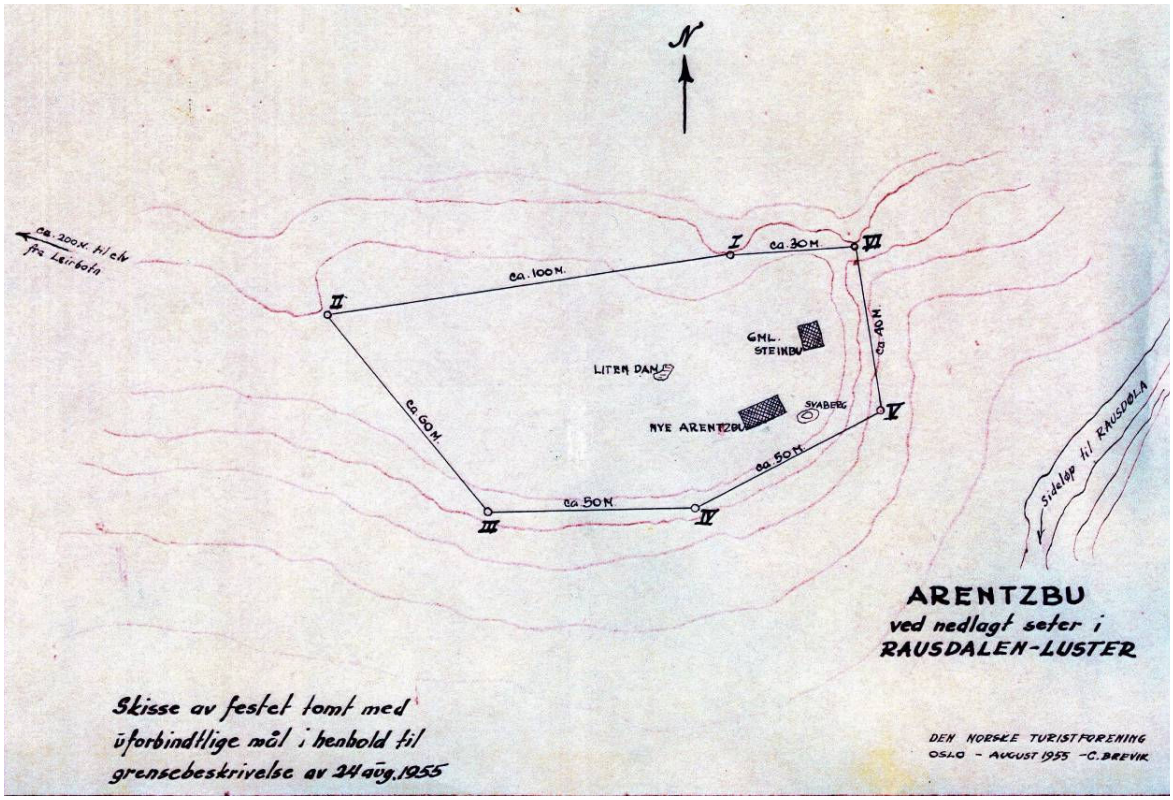

Tomtekart, Arentzbu, fra 1955. Foto: DNTs arkiv

Da Turistforeningen i mai 1954 mottok den storslåtte gaven fra Erik Arentz, hadde foreningen i flere år diskutert hvordan rutenettet i vestlige del av Breheimen kunne utvides. Tomta var utpekt, men det manglet penger til byggingen. Samtidig var det gjort et forsøk på å sette opp en tomtefesteavtale med grunneierne, men overensstemmelsen ble ikke tinglyst på grunn av uklarheter i grunn- og hjemmelsforhold.

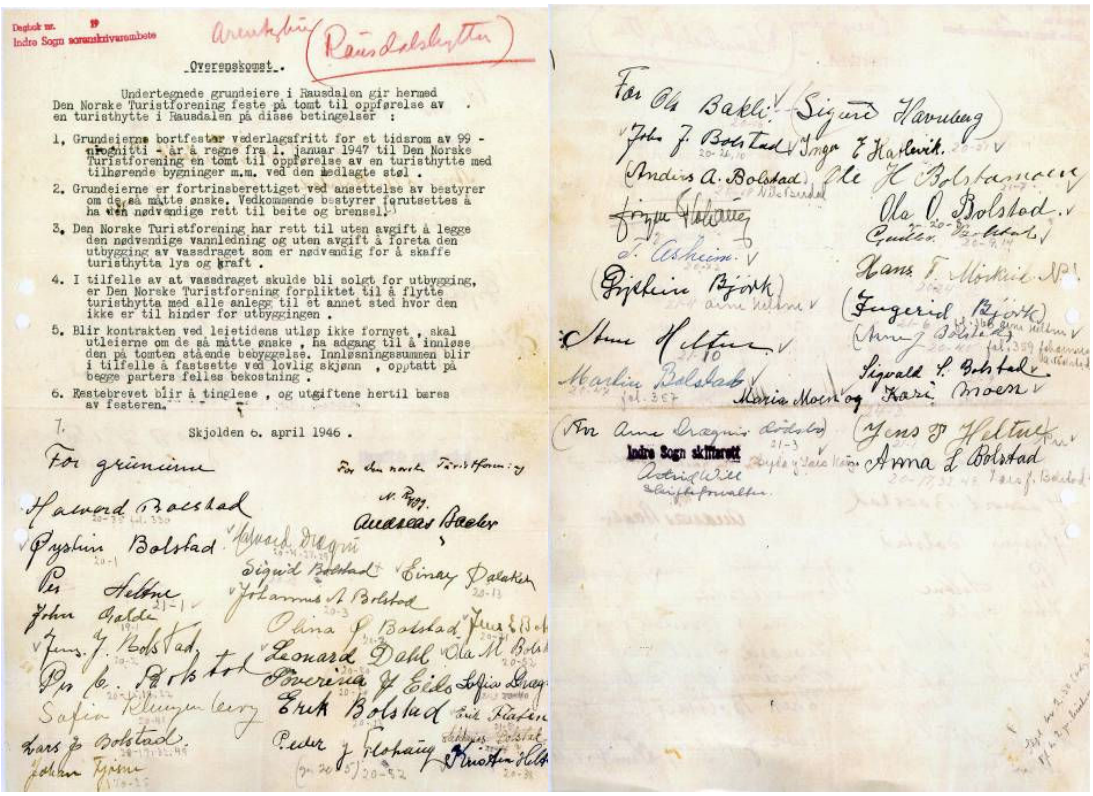

Overenskomst.

Undertegnede grundeiere i Rausdalen gir hermed Den Norske Turistforening feste på tomt til oppførelse av en turisthytte i Rausdalen på disse betingelser :

1. Grundeierne bortfester vederlagsfritt for et tidsrom av 99 - niognitti - år å regne fra 1. januar 1947 til Den Norske Turistforening en tomt til oppførelse av en turisthytte med tilhørende bygninger m.m. ved den nedlagte støl .
2. Grundeierne er fortrinsberettiget ved ansettelse av bestyrer om de så måtte ønske. Vedkommende bestyrer forutsettes å ha den nødvendige rett til beite og brensel.
3. Den Norske Turistforening har rett til uten avgift å legge den nødvendige vannledning og uten avgift å foreta den utbygging av vassdraget som er nødvendig for å skaffe turisthytta lys og kraft .
4. I tilfelle av at vassdraget skulde bli solgt for utbygging, er Den Norske Turistforening forpliktet til å flytte turisthytta med alle anlegg til et annet sted hvor den ikke er til hinder for utbyggingen .
5. Blir kontrakten ved leietidens utløp ikke fornyet , skal utleierne om de så måtte ønske , ha adgang til å innløse den på tomten stående bebyggelse. Innløsningssummen blir i tilfelle å fastsette ved lovlig skjønn , opptatt på begge parters felles bekostning .
6. Festebrevet blir å tinglese , og utgiftene hertil bæres av festeren.

Skjolden 6. april 1946 .

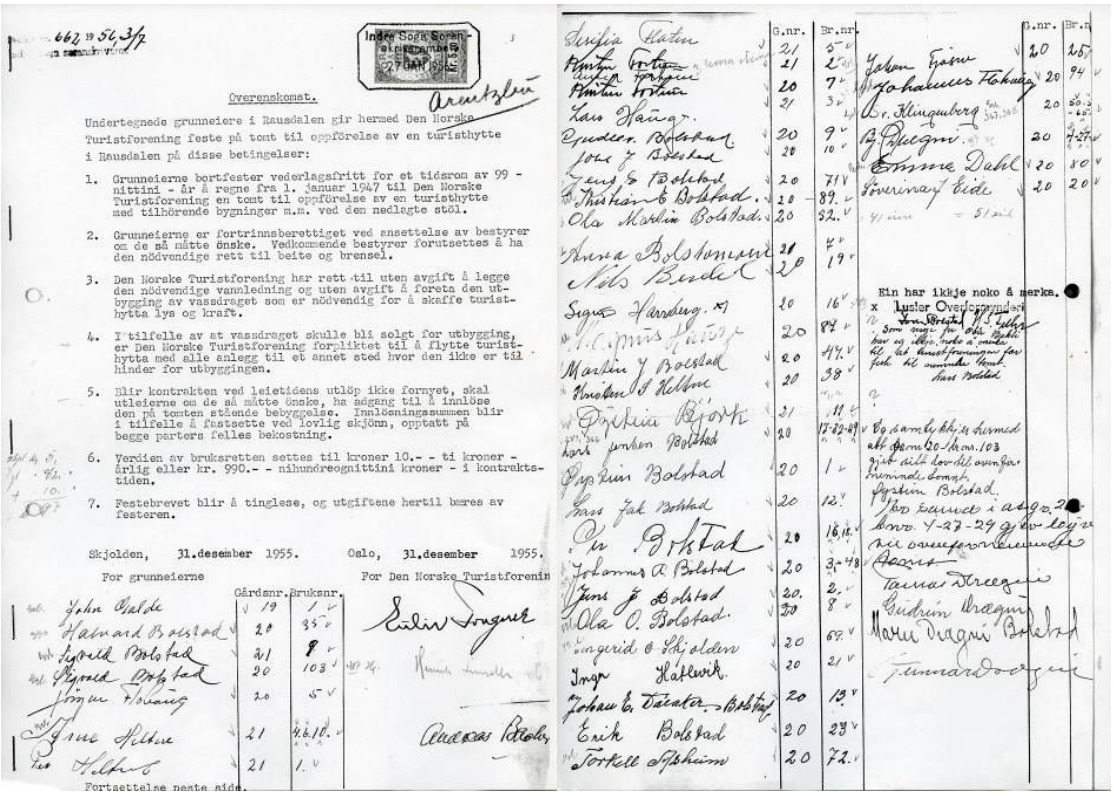

Overenskomst.

Undertegnede grunneiere i Rausdalen gir hermed Den Norske Turistforening feste på tomt til oppførelse av en turisthytte i Rausdalen på disse betingelser:

1. Grunneierne bortfester vederlagsfritt for et tidsrom av 99 - nittini - år å regne fra 1. januar 1947 til Den Norske Turistforening en tomt til oppførelse av en turisthytte med tilhørende bygninger m.m. ved den nedlagte stöl.
2. Grunneierne er fortrinnsberettiget ved ansettelse av bestyrer om de så måtte ønske. Vedkommende bestyrer forutsettes å ha den nödvendige rett til beite og brensel.
3. Den Norske Turistforening har rett til uten avgift å legge den nödvendige vannledning og uten avgift å foreta den utbygging av vassdraget som er nödvendig for å skaffe turisthytta lys og kraft.
4. I tilfelle av at vassdraget skulle bli solgt for utbygging, er Den Norske Turistforening forpliktet til å flytte turisthytta med alle anlegg til et annet sted hvor den ikke er til hinder for utbyggingen.
5. Blir kontrakten ved leietidens utlöp ikke fornyet, skal utleierne om de så måtte önske, ha adgang til å innlöse den på tomten stående bebyggelse. Innlösningssummen blir i tilfelle å fastsette ved lovlig skjönn, opptatt på begge parters felles bekostning.
6. Verdien av bruksretten settes til kroner 10.- - ti kroner - årlig eller kr. 990.- - nihundreognittini kroner - i kontraktstiden.
7. Festebrevet blir å tinglese, og utgiftene hertil bæres av festeren.

Skjolden, 31.desember 1955. Oslo, 31.desember 1955.

For grunneierne — For Den Norske Turistforening

Gårdsnr. Bruksnr.

Fortsettelse neste side.

Eiendomsforholdene er kompliserte. Tomtefesteavtale fra 1946 (øverst) og fra 1955 (nederst). Foto: DNTs arkiv

Liten tilgang på midler var for øvrig symptomatisk på den situasjon som preget Turistforeningen og resten av det norske samfunnet i etterkrigsårene, og legatet må ha blitt oppfattet som håndsrekning fra skjebnen. Da legatet var etablert i juni 1954 var det i hvert fall liten tvil om hvor den første hytta skulle bygges. Legatet bar Lege Fr. Arentz navn og Breheimen hadde vært Fredrik Arentz kjæreste og mest besøkte fjellområde. Like naturlig var det at den nye hytta måtte få navnet Arentzbu.

Allerede i oktober 1954 - samme år som legatet ble opprettet, hadde arkitekt Carsten Brevik utarbeidet et tegningsforslag som viser hvordan Arentzbu skulle utformes. Tegninger som viser innredningsdetaljer og inventar er datert januar 1955. I august 1955 ble grenselinjene for en festetomt ved den nedlagte Rausdalsseter gått opp, og det ble utformet et tomtekart som viser plasseringen av ny hytte. Så, på årets siste dag, ble det signert en ny overenskomst mellom Turist-foreningen og 41 grunneierne, der det gikk fram at tomta vederlagsfritt ble festet bort til Den Norske Turistforening for et tidsrom av 99 år. Verdien av bruksretten ble satt til 10,- kroner årlig, eller kroner 990,- i kontraktstid.

Selve byggingen av Arentzbu medførte store utfordringer i forbindelse med å få byggematerialene fraktet så høyt til fjells. Alle materialene ble fraktet med hestekraft og mannemakt opp den lange, bratte og kronglete Mørkrisdalen. Her ble materialene dratt og båret i dypsnø og skredfare helt nede fra Mørkri, drøye 50 meter over havet. Av DNT-veteraner er denne transporten vurdert å være en av de aller mest krevende som er gjennomført i foreningens regi.

I 1963 ble gitt en egen lov, hotellbrannloven, som stilte strenge krav til overnattingssteder og institusjoner. Her ble utleier av overnattingstilbud som ligger avsides til pålagt å tilby gjestene en reservebygning som kan brukes til overnatting i tilfelle brann. I årene som fulgte brukte DNT mye ressurser på å bygge såkalte sikringshytter som skulle ivareta påleggene fra den nye brannloven, men det tok tid å oppgradere alle foreningens hytter og anlegg. Først i 1984 ble det bygget sikringshytte på Arentzbu.

I senere tid har det vært en tendens til at de gamle benevnelsene på de to hyttene byttes om, slik at den bygningen som ble oppført som anneks og nødbu refereres til som hovedhytte. Det er viktig å være oppmerksom på denne muligheten for sammenblanding av de to bygningene. I fredningssaken er det konsekvent benyttet de opprinnelige betegnelsene, det vil si at hovedhytte henviser til den opprinnelige turisthytta fra 1956.

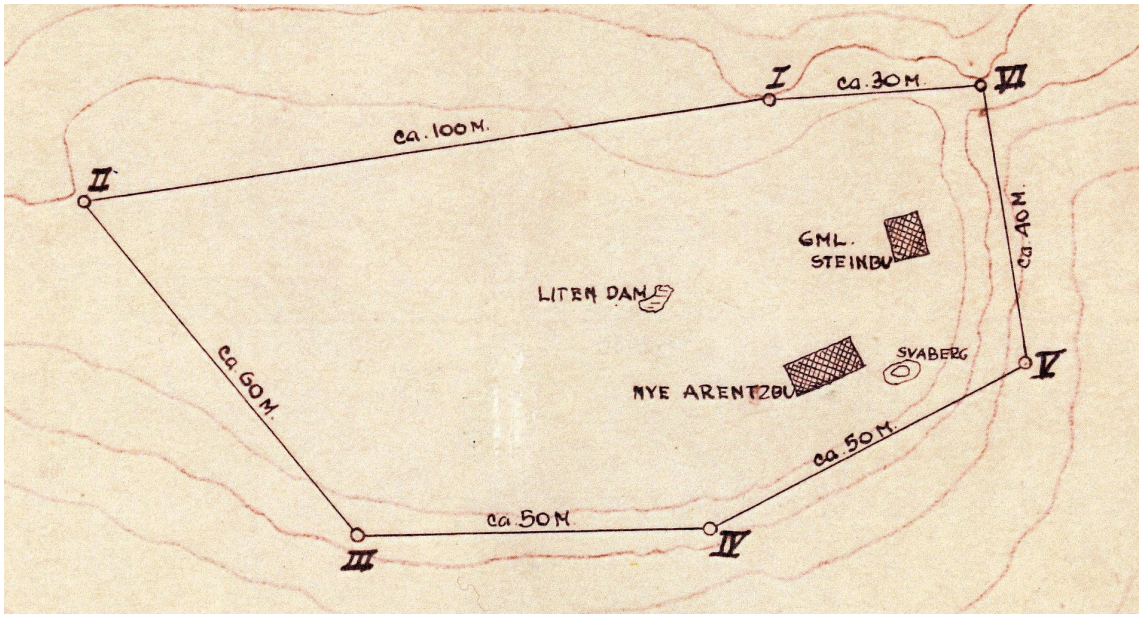

Tomtekart fra 1955 som viser plassering for oppføring av ny turisthytte. Foto: DNTs arkiv.

OPPRINNELIG HOVEDHYTTE

Eksteriør

Arentzbu er en enkel, enetasjes trebygning med saltak og en langstrakt, rektangulær bygningskropp. Tegningene angir de utvendige bindingsverksmålene til å være 9,95 m x 4,22 m, noe som skulle gi en grunnflate på ca 42,5 m^2. Hytta er oppført av bindingsverk som er plassert på en grunnmur av naturstein. Taket som har en takvinkel på ca 30 grader er tekket med asfaltert takpapp. Det værharde klimaet har flere ganger ført til skader på takpappen, og i 1995 ble taket lagt om. Siden er det foretatt mindre reparasjoner av taktekkingen. Foran inngangspartiet er taket trukket ut slik at det beskytter inngangsdøra, ellers er takutstikket relativt knapt. Opprinnelig var hovedhytta rødmalt, men etter at det kom forordninger om at denne fargen ikke lenger skulle benyttes i fjellet, har hytta fått en mørkebrun farge.

Originaltegningene viser to- og trefagsvinduer med tre ruter i hvert fag, men disse er senere byttet ut. Dagens vinduer ble antagelig satt inn på 1990-tallet, og er utformet med to ruter i hvert fag og langt bredere sprosser enn opprinnelig. Foran vinduene har det vært lemmer som kunne lukkes for å beskytte vindusrutene, men disse lemmene er senere fjernet. Det er mulig at vinduslemmene fortsatt står lagret i den gamle steinbua, og dersom de kan gjenfinnes bør de monteres opp igjen på sin opprinnelige plass. Den opprinnelige inngangsdøren med sin karakteristiske fiskebensutforming er fremdeles inntakt.

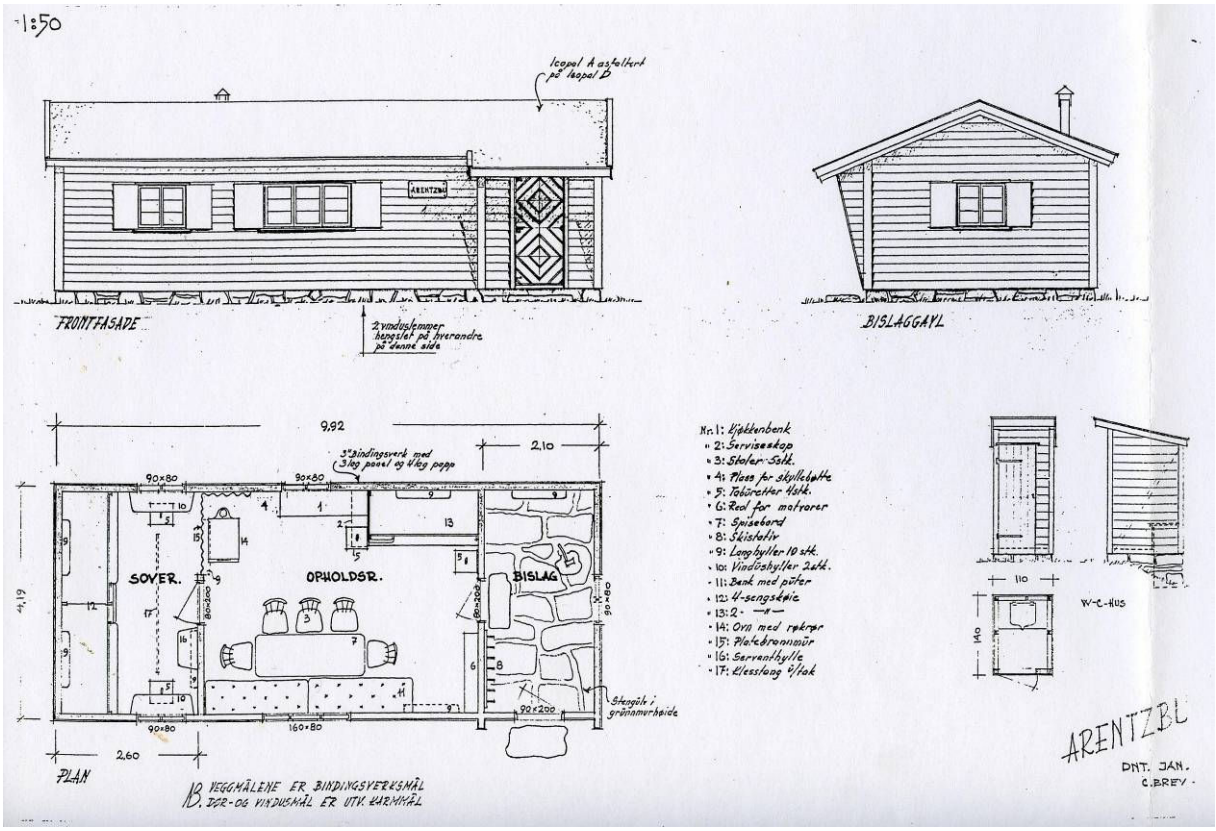

Originaltegninger Arentzbu, tegnet av arkitekt Carsten Brevik. Foto: DNTs arkiv

Da Arentzbu sto ferdig var den rødmalt med hvite vinduslemmer. Foto: Claus Helberg, DNT.

Siden ble fargen endret til mørk brun med grå vinduslemmer. Foto: Trond Taugbøl

Utvendig er hytta kledd med liggende vestlandspanel. I tilstandsrapporten fra 1981 er det kommentert at en del av panelet er i dårlig stand, særlig gjelder dette panelet på bygningens sørside. I rapporten blir det anbefalt at alt panelet skiftes ut, samtidig som hele bygningen blir isolert. Basert på en tegning fra 1984 i DNTs arkiv kan man

anta at ytterveggenes mot nordøst, sørøst og sørvest har blitt lektet ut og påført 100 cm isolasjon, vindtette asfaltplater og forhudningspapp før de ble kledd med ny vestlandspanel. Det finnes ikke noen skriftlige dokumentasjon som kan bekrefte at de anviste byggearbeidene er utført, men tegningen viser også andre arbeider som vi har dokumentasjon på at har kommet til utførelse. I nye rapporter meldes det om at panelet på sørsiden er i relativt dårlig stand, der den enkeltfalsede kledningen er krympet slik at det dannes glipper i kledningen.

I det originale tegningsmaterialet er det mange bygningsdetaljer som viser utforming av eksteriøret og konstruksjonene. Flere av de tekniske løsningene er spesielt utviklet for å tåle store værmessige belastninger, der en av arkitektens særegne løsninger viser hvordan takpappen skal monteres for å unngå skjøter og hindre snødrev inn i konstruksjonene. Dette viser at arkitekten har hatt forståelse og respekt for de sterke naturkreftene så høyt til fjells.

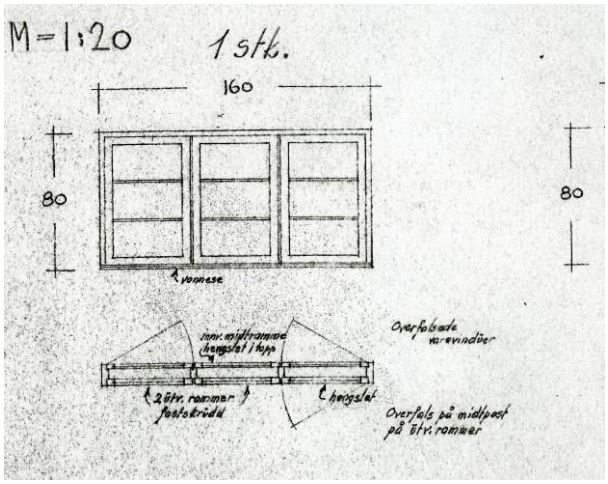

Bygningsdetalj, vindu. Foto: DNTs arkiv

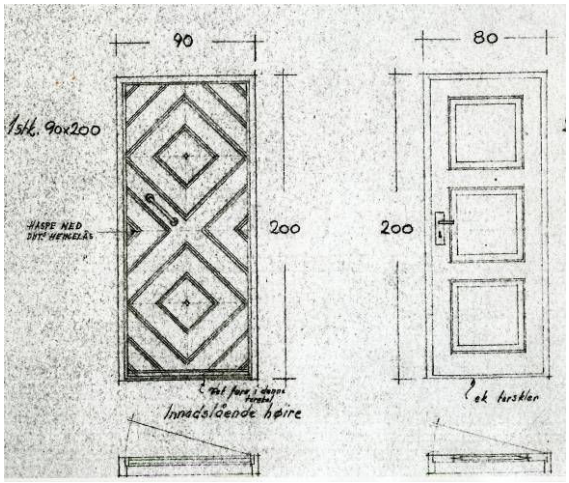

Bygningsdetalj, ytterdør og innerdør. Foto: DNT.

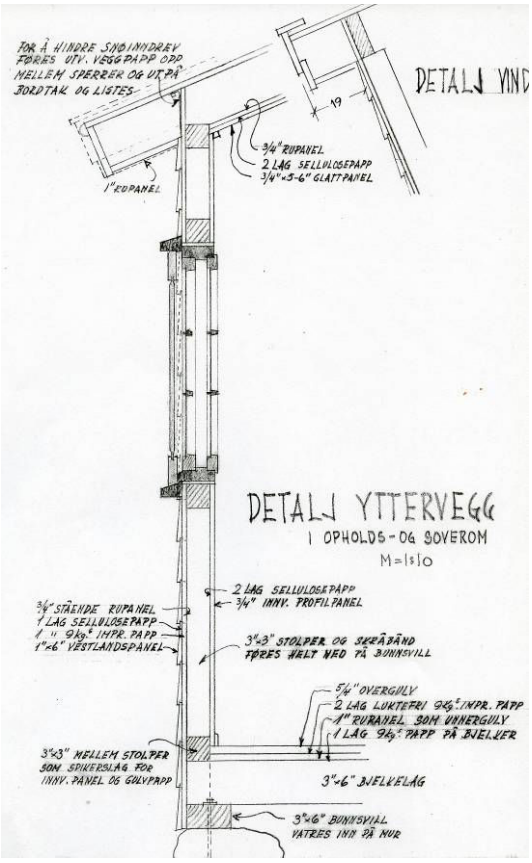

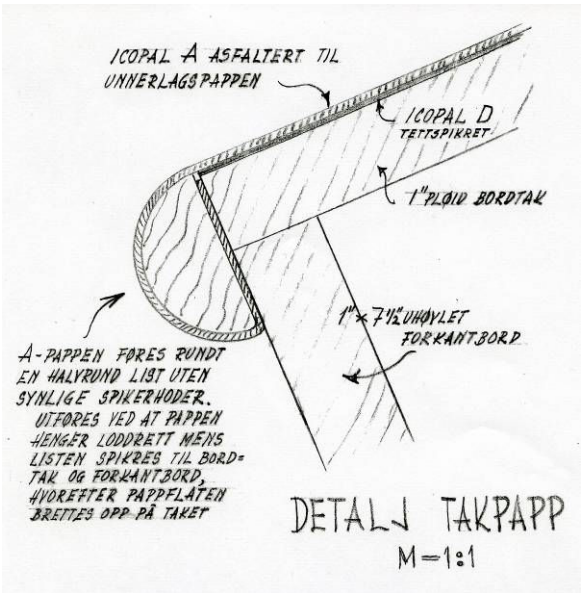

Bildet til venstre: Bygningsdetalj, yttervegg.

Bildet over. Foto: Bygningsdetalj av takavslutning.

Foto: Fra DNTs tegningsarkiv

Interiør
Innvendig består Arentzbu hovedhytte av tre deler, opprinnelig bygget som inngangsrom/bislag, oppholdsrom og soverom.

Inngangsrom
Inngangsrommet, som ligger i nordøstre del av hytta, ble opprinnelig oppført som en halvklimatisert sone med skiferheller på gulvet og plass til hoggestabbe og vedlager. Senere fikk rommet tregulv og ble panelt, slik at det kunne brukes som proviantrom og lager. I 2002 ble en del av det gamle bislaget avdelt som eget rom og innredet med køyeseng som ga to sengeplasser. Dette rommet er reservert for hyttevakter som bor på hytta 4-5 uker i løpet av sommeren.

I en mellomperiode ble det opprinnelige bislaget brukt som proviantrom. Foto: DNT

Oppholdsrom
Hyttas største rom fungerer som oppholdsrom med vedovn, kjøkkenbenk og langbord. I et hjørne er det også gjort plass til en køyeseng med to sengeplasser. I tilegg til kjøkkenbenken består kjøkkenkroken av et skap for service og dekketøy, samt plass for propanapparat og vannbøtte. Et vindu over kjøkkenbenken gir lys til matstellet, mens et større vindu mot sørøst sørger for lys og utsikt fra spiseplassen. Rundt langbordet er det plassert fem løse Budalstoler, og det er montert to faste sittebenker under vinduet. Sittebenkene har mål som gjør at de også kan fungere som ekstrasenger hvis det blir trangt om sengeplassene. På veggen mot bislaget står det en stor reol som opprinnelig ble brukt som matvarelager. I senere tid er det satt opp et nytt klesstativ til tørking av klær.

De originale tegningene viser at det i oppholdsrommet var plassert en vedovn med røykrør av uisolert, galvanisert stål som gikk ut over tak. Rundt vedovnen var det montert opp bølgeblikkplater i 90 centimeters høyde som beskyttet ytterveggen og fungerte som en ”vegg” mot soverommet. I tilstandsrapporten fra 1981 ble det kommentert at ”brannmuren rundt ovnen er tvilsom”. Senere er både røykrøret og ”brannmuren” av bølgeblikk skiftet ut med pipestokk og brannmur i

leca. Den gamle vedovnen, en Jøtul 380, er bevart, men i en nyere tilstandsvurdering anbefales det at den skiftes ut fordi den er sprukket. Med unntak av vindusutskiftningen, er endringene på røykkanal og brannvegg de eneste betydelige forandringene som skal være gjort i rommet siden oppføringen i 1956.

Bildene over: Opph.rom med kjk.innredn., køye og vedovn.

I oppholdsrommet er det en køyeseng med to soveplasser.

I oppholdsrommet er den gamle proviantreolen beholdt.

Oppholdsrom med spiseplass. Soverommet ligger innenfor.
Alle foto denne siden: DNT

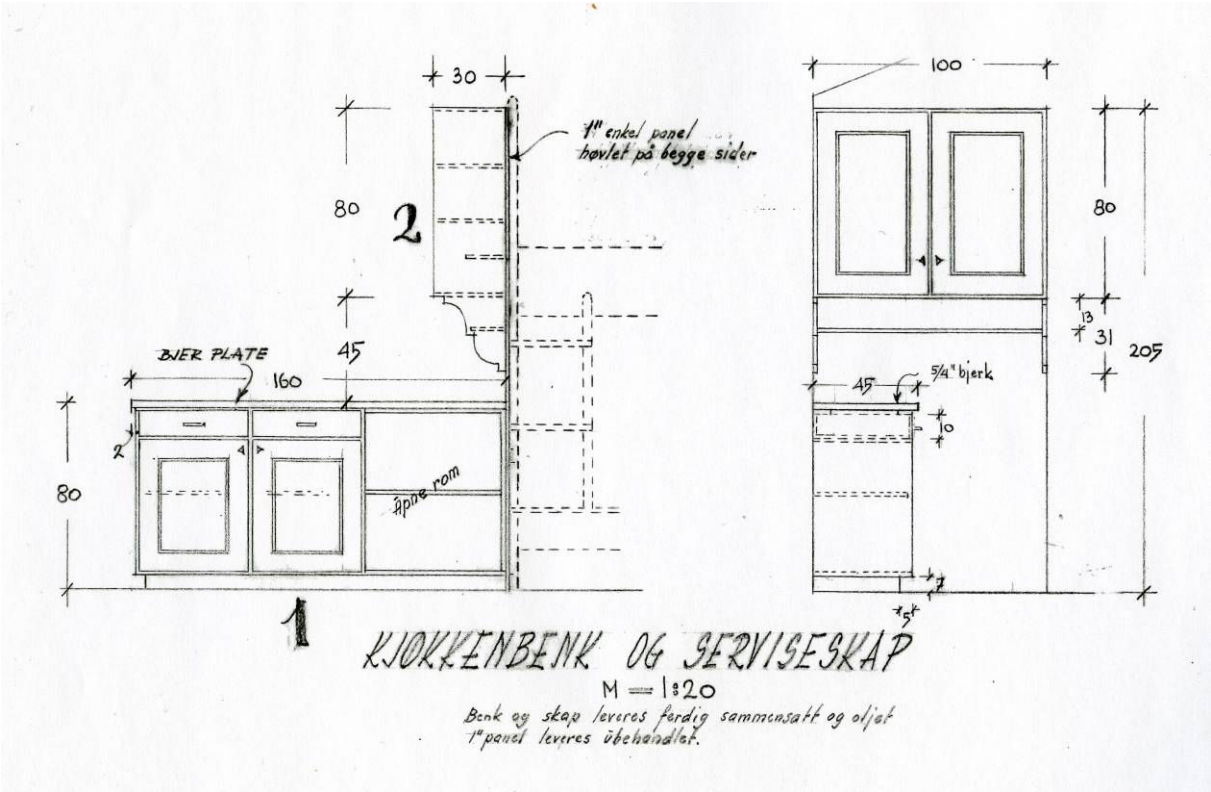

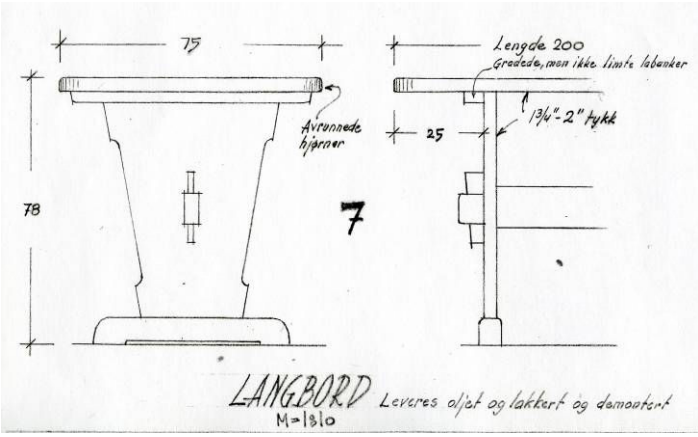

Detalj.tegn. kjøkkeninnredn. og langbord. Foto: DNTs arkiv.

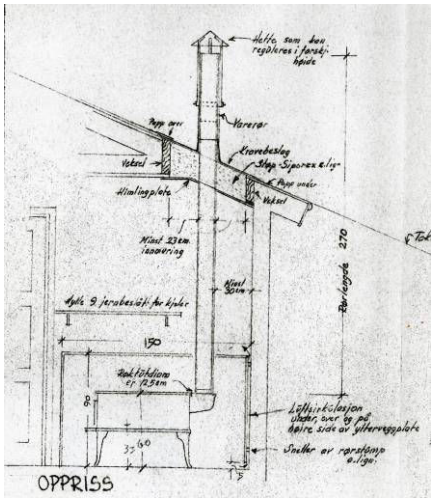

Detaljtegning, vedovn m. Foto: DNTs arkiv.

Soverom

På soverommet dekker to køyesenger hele den sørvestre endeveggen og sørger for fire sengeplasser. Køyene har stige og over hver av sengene er satt opp en enkel hylle. Rommet har vinduer mot sørøst og nordvest, og under hvert av vinduene er det montert en bred hylleplate som sammen med en dertil hørende krakk fungerer som et lite stelle- eller skrivebord. På veggen mot oppholdsrommet er det gjort plass til en vaskehylle med vaskevannsfat, samt en mindre langhylle. På veggene er det også montert teppestenger.

Fra soverommet, sett mot S. Foto: DNT

Fra soverommet, sett mot N. Foto: DNT

Fargesetting
De innvendige dørene er blåmalt, det samme er to av skapdørene på kjøkkenet. Listverket langs gulv og tak er malt i en rød farge, mens dør- og vindusgeriktene er hvite. Også understellet på langbordet, stolryggene på Budalstolene og bakveggen i matreolen er hvitmalte. Ellers består interiøret i sin helhet av klarlakkert treverk. Treverket har i årenes løp gulnet betraktelig, slik at det har fått en mørk, gyllen farge.

Kommentarer til inventaret
I DNTs tegningsarkiv er det bevart originaltegninger av spesialtilpassede møbler og innredninger. Tegningene viser blant annet detaljert utforming av kjøkkenbenk og serviceskap, sittebenk, langbord og taburetter, vindus- og servanthyller, skistativ, matvarereol.

At hytta er gjennomarbeidet for Turistforeningens formål og spesialtilpasset livet på en DNT-hytte, går tydelig fram av tegningsmaterialet som blant annet viser veggplass for kart og bøsse, provianthyller og skistativ, samt plass for vannbøtte, skikjelke og reservemadrass. Tegningen angir også hva slags overflatebehandling innredningene skal ha. Som regel er det her angitt at inventaret skal oljes og lakkeres. Av tegningen går det fram at innredningselementene er prefabrikkerte, og at materialene er kappet til på verksted og spikret sammen på stedet.

Generell tilstand
Til tross for at hovedhytta ligger i et værhardt område og i perioder er utsatt for røff bruk, er den godt vedlikeholdt og i god teknisk stand. Selv om mange utvendige overflater er skiftet ut og et innvendig rom er blitt innredet, framstår den også i all hovedsak slik den gjorde da den var ny. Tilstandsrapporten som ble utarbeidet for Arentzbu i 1983 innledes på denne måten: ”Til å ha vært i bruk i nærmere 30 år er hytta i forbausende god stand”. Det samme sitatet kunne vært brukt om hytta i dag, etter at den har tjent som selvbetjent turisthytte i ytterligere 25 år.

Hovedhytta, sett mot NØ. Foto: Sverre A. Larssen, DNT

Hovedhytta, sett mot SØ. Foto: DNT.

STEINBU OG OPPRINNELIG SIKRINGSHYTTE (OMFATTES IKKE AV FREDNINGEN)

Av tomtekartet fra 1955 går det fram at den nye turisthytta skal oppføres i kort avstand fra en gammel steinbu som ligger igjen etter en tidligere seter. Neste gang steinbua dukker opp i arkivmaterialet er det i form av en oppmålingstegning laget av arkitekt Carsten Brevik i 1960. Her dokumenterer han bygningen gjennom grunnplan og to fasader. Av tegningene går det fram at steinbua har en bredde på ca 5,5 meter og bevarte murvegger i ca 6 meters lengde. Utenfor disse er det spor etter en nedrevet mur som tidligere har dannet et nordre rom i steinbua. Mot sør er det bevart murrester i ca 1 meters høyde. De delvis nedrevne murene indikerer at bygningen tidligere har hatt en total lengde på ca 13 meter. Av fasadetegningene går det fram at steinbua har en døråpning på søndre gavlvegg og en vindusåpning på østre langside. Øvrige fasader er ikke dokumentert.

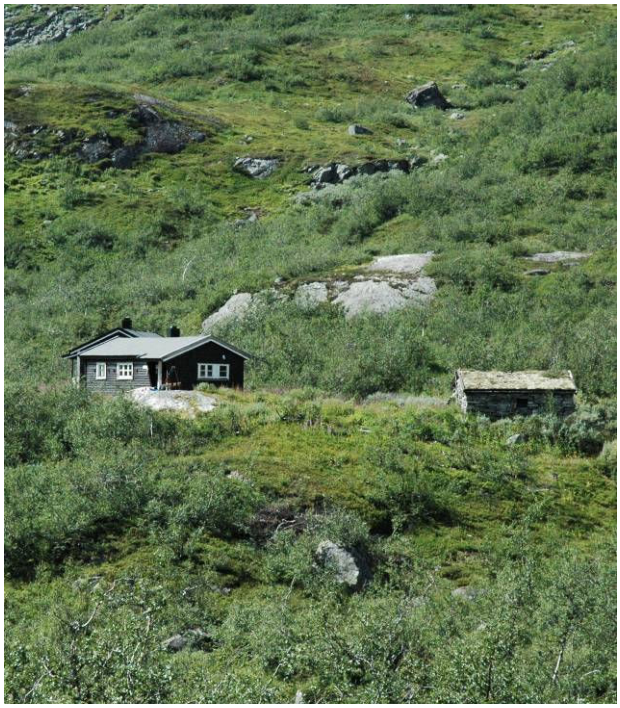

Steinbua (t.h.) og hovedhytta. (t.v)..
Foto: Sverre A. Larssen.

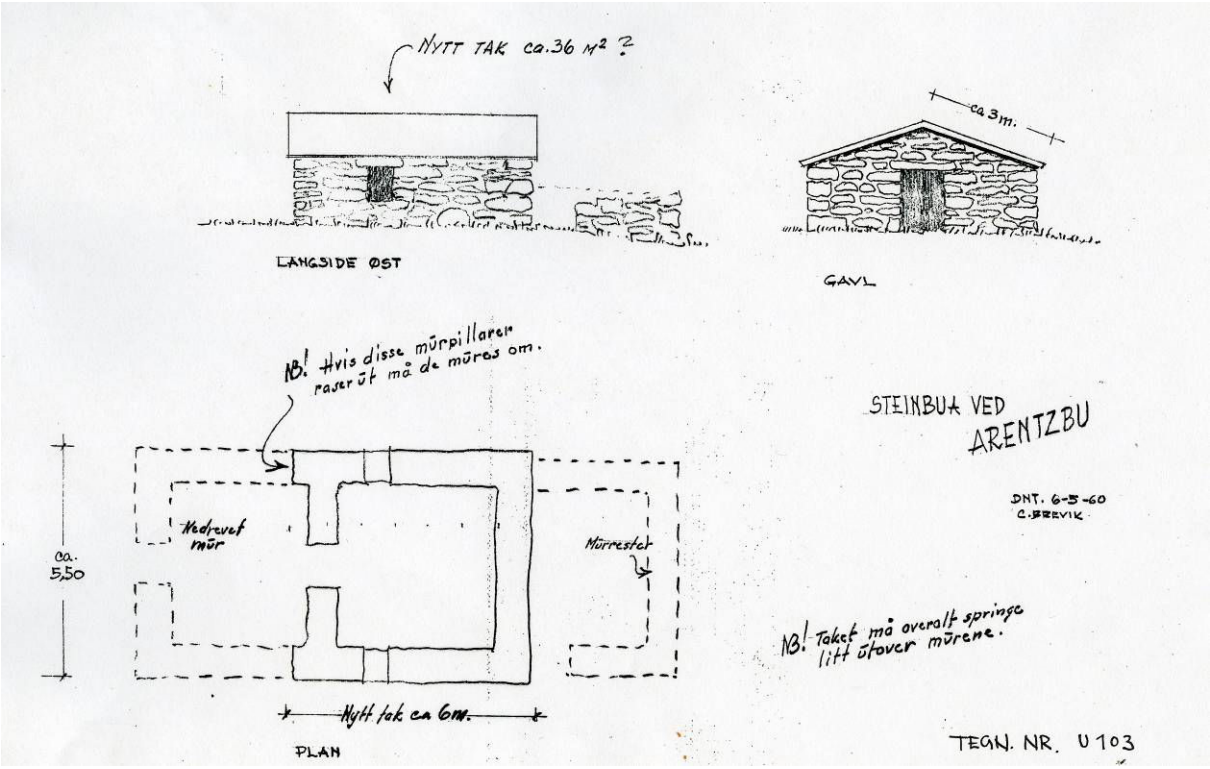

Oppmålingstegning av den gamle steinbua, utført av Carsten Brevik 1960. Foto: DNTs arkiv.

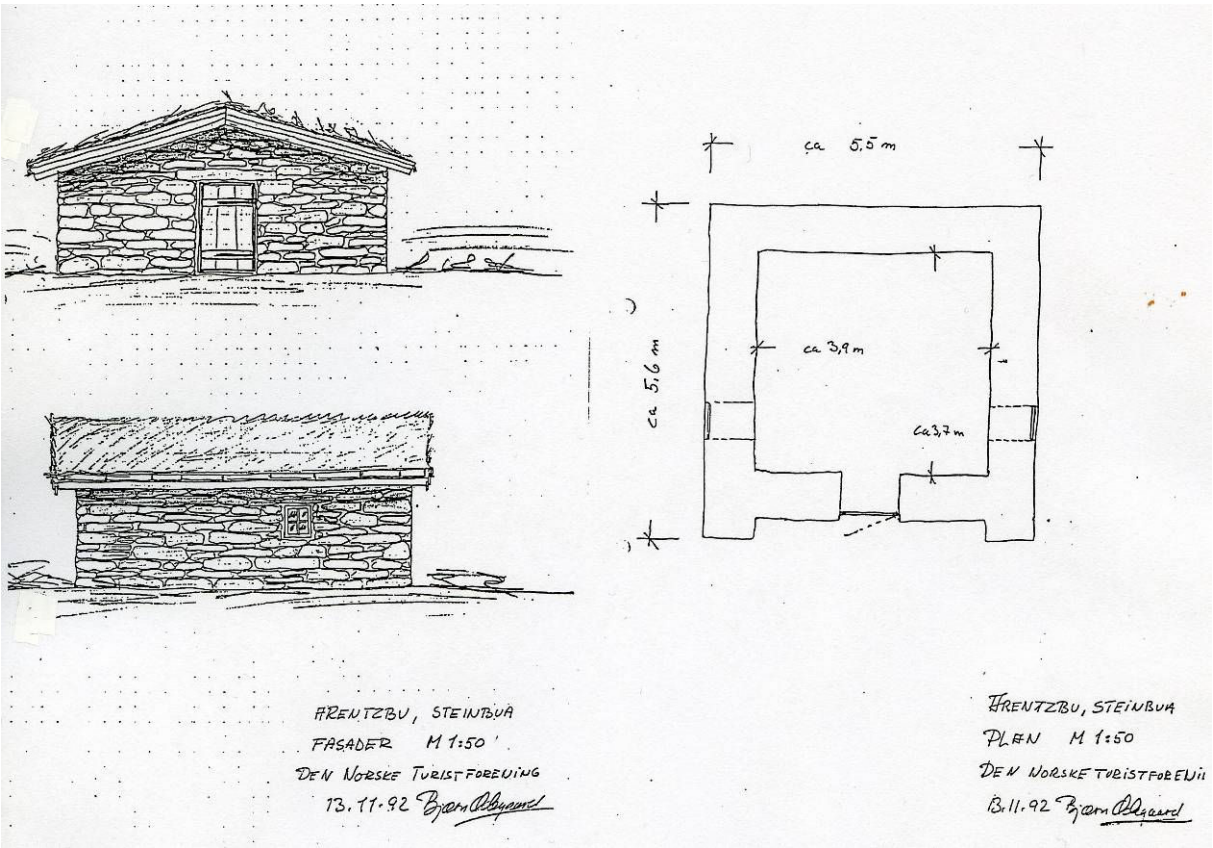

Oppmålingstegning av den gamle steinbua, utført av DNT i 1992. Foto: DNTs arkiv.

Den gamle steinbua. Foto: Elias Bolstad.

I sommersesongene i 1983 og 1984 ble det bygget sikringshytte på Arentzbu. Den nye hytta ble plassert ca 19 meter vest for hovedhytta, og i likhet med denne ble den oppført i bindingsverk. Men der konstruksjonen på hovedhytta var uisolert og kledd med liggende vestlandspanel, hadde sikringshytta stående panel og bygningen var isolert allerede fra starten av. Det ble benyttet smårutete vinduer, hovedsakelig tofagsvinduer med seks ruter i hvert fag, og taket ble tekket med takpapp. Sikringshytta ble oppført med en grunnflate på 30 m^2 og mønehøyde på 3,9 meter. Utvendige yttermål var 5,0 * 6,0 meter. Innvendig besto den opprinnelige hytta av et hovedrom med spiseplass og to køyesenger, samt vindfang og et lite proviantrom. Byggetillatelsen forutsatte at sikringshytta ble speilvendt i forhold til de vedlagte tegningene, slik at inngangen kom nærmere den eksisterende hytta. Av dokumentasjonen framgår det ellers at materialene ble kappet ferdig på forhånd, før de ble fraktet inn med helikoptertransport.

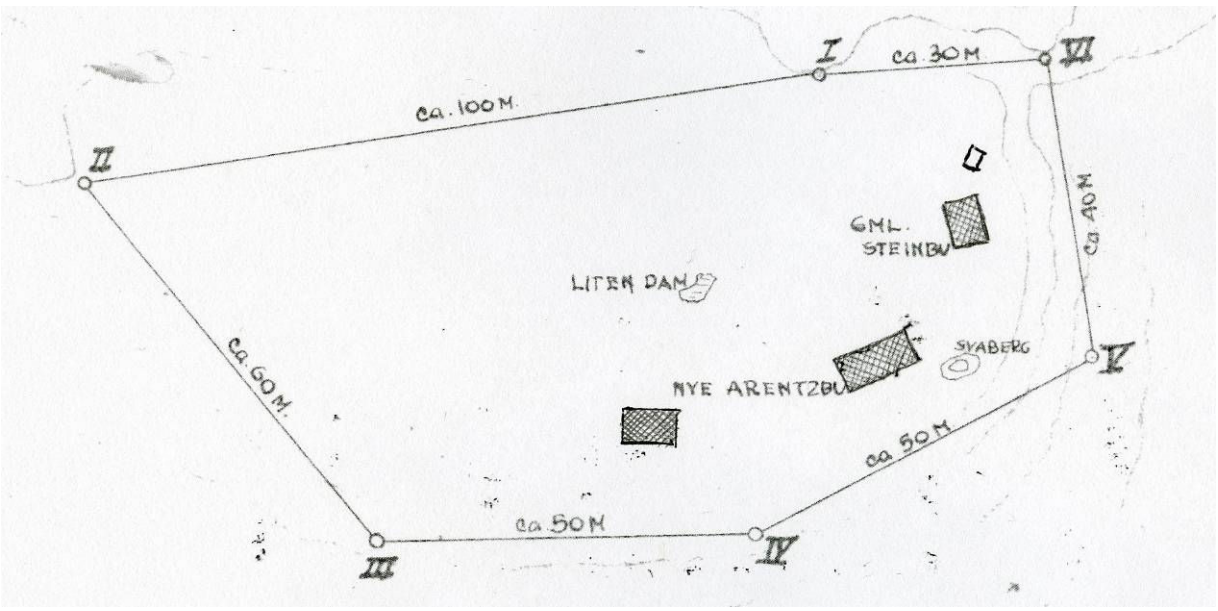

Bildene over: Sit. Plan som viser plasseringen av sikringshytta. Bildet viser opprinnelig utforming. Foto: DNT

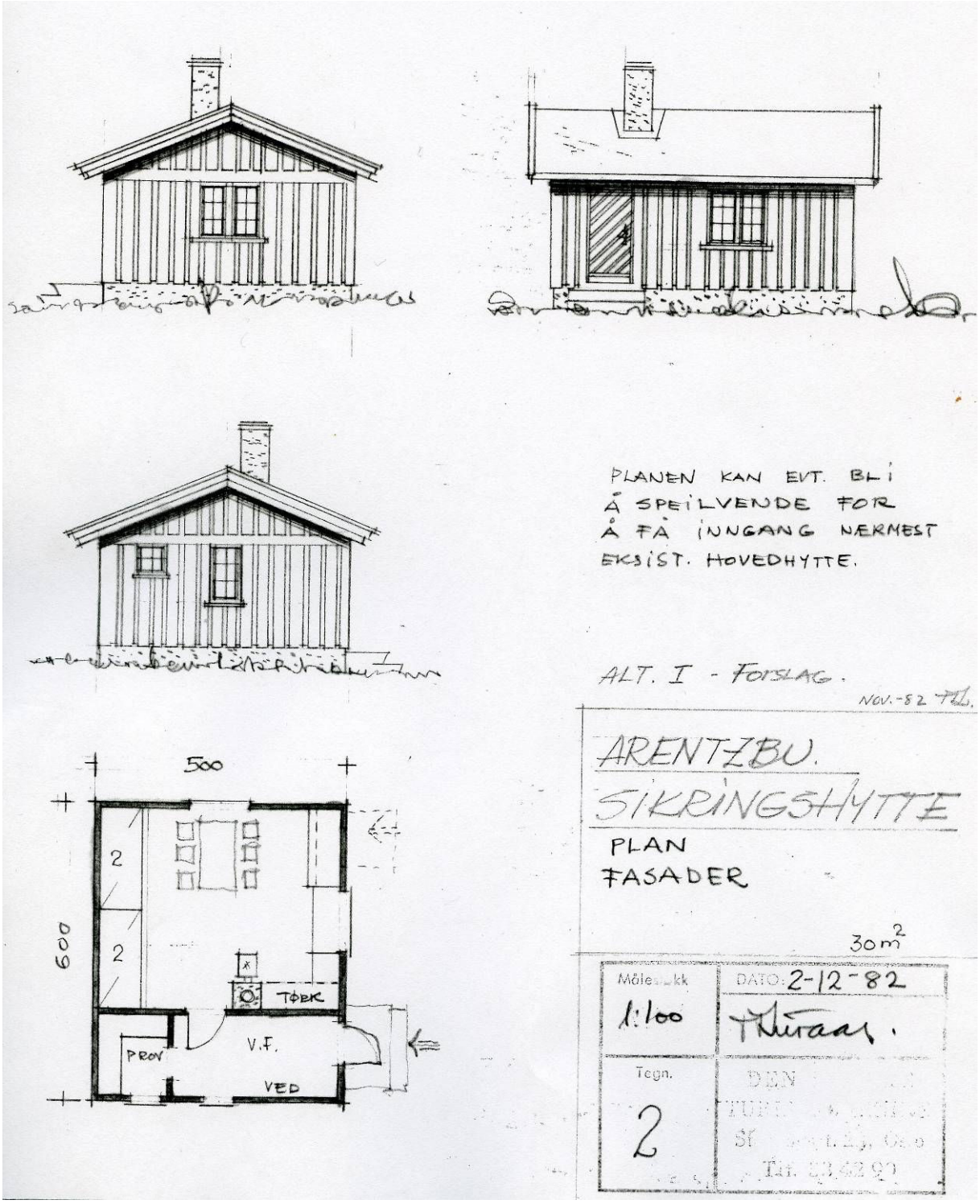

Originaltegninger fra byggesøknaden. Ved oppføringen ble planene speilvendt. Foto: DNTs arkiv

Første utvidelse

I 1993 ble det søkt om byggetillatelse til å utvide sikringshytta med et tilbygg i hver ende. De to tilbyggene var på til sammen 28 m^2, og etter utvidelsen fikk hytta en total størrelse på 58 m^2. Utvidelsen ble begrunnet med at en økning i antall besøkende på Arentzbu hadde skapt behov for å utvide sengekapasiteten og forbedre hyttene.

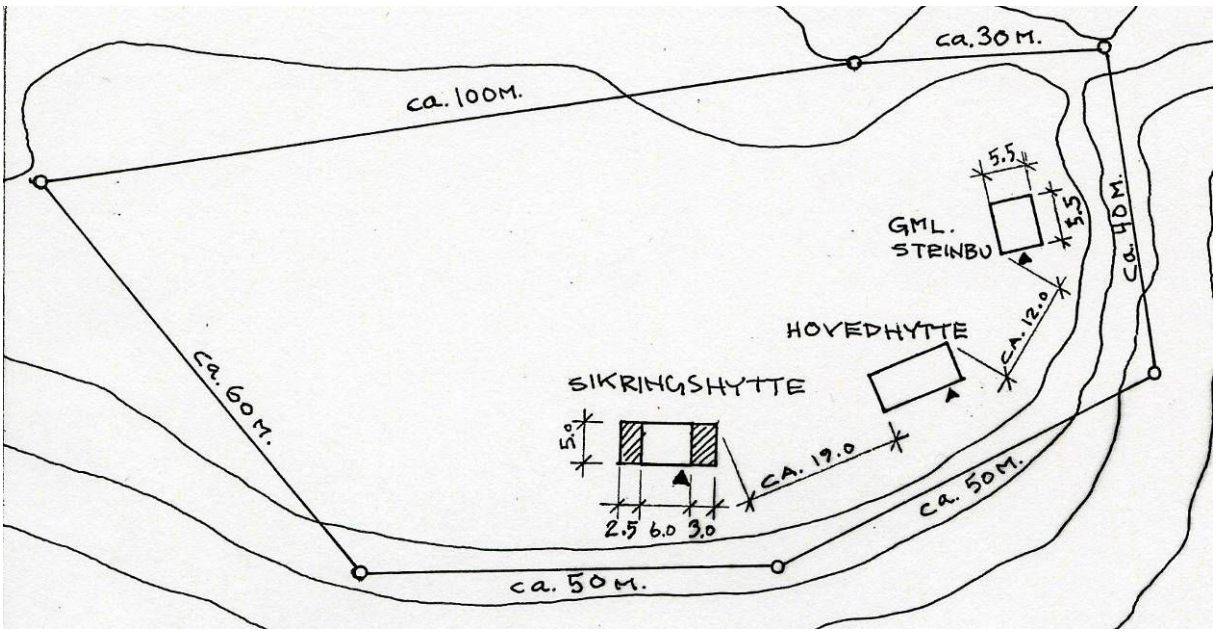

Sit. plan som viser planlagte tilbygg i hver ende av sikringshytta. Foto: DNTs arkiv

Sikringsbua (v.v) slik den så ut etter 1. ombygging. Hovedhytta t.h. Foto: Elias Bolstad

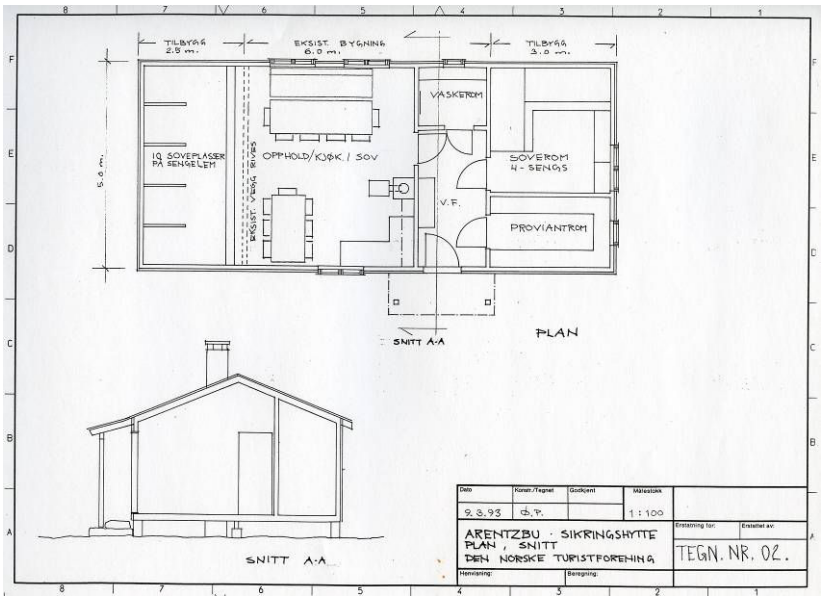

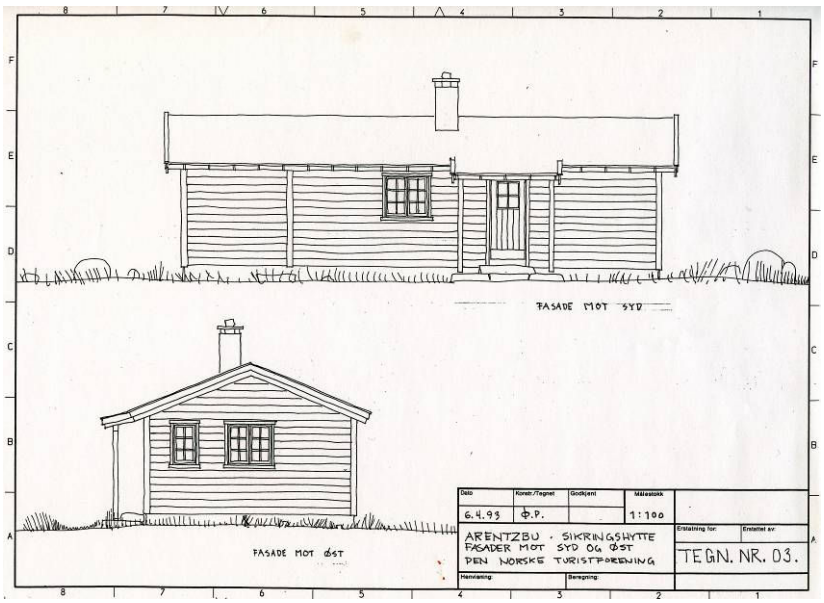

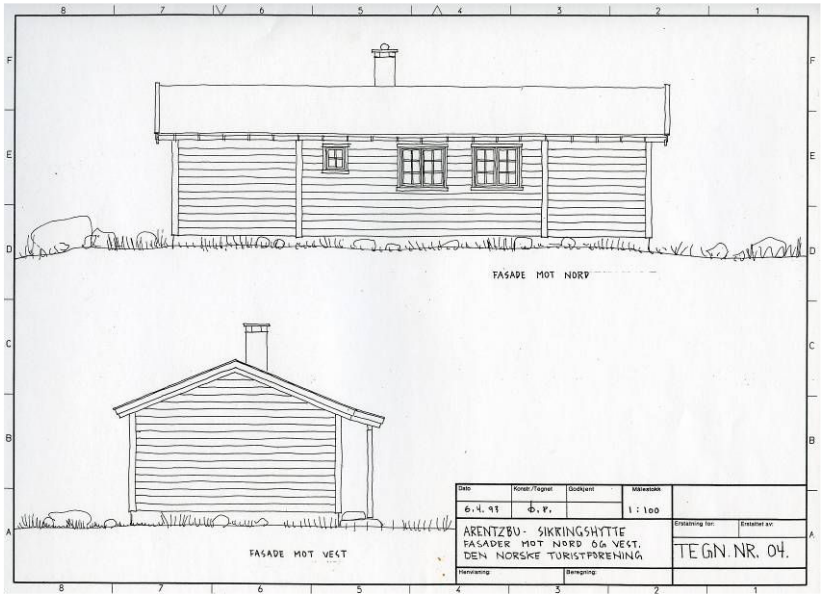

Sikringshytta. Plantegning og fasader som viser 1. utbyggingstrinn. Foto: DNTs arkiv.

Sikringshytta etter 1. utbygging. Bilde sett mot NV. Foto: Sverre A. Larssen

Sikringshytta til venstre, den gamle hovedhytta til høyre. Foto: Sverre A. Larssen

2. utvidelse

I juni 2001 ble det gitt byggetillatelse til nok en utvidelse av sikringshytta. Av sakspapirene går det fram at doforholdene på Arentzbu ikke fungerer tilfredsstillende, og at tilbygget skulle føres opp for å løse disse problemene. Det nye tilbygget sto ferdig sommeren 2002. Sikringshytta hadde nå fått en total grunnflate på 70,5 m^2, og den opprinnelige hovedhytta ble med sine 42,5 m^2 plutselig ganske liten.

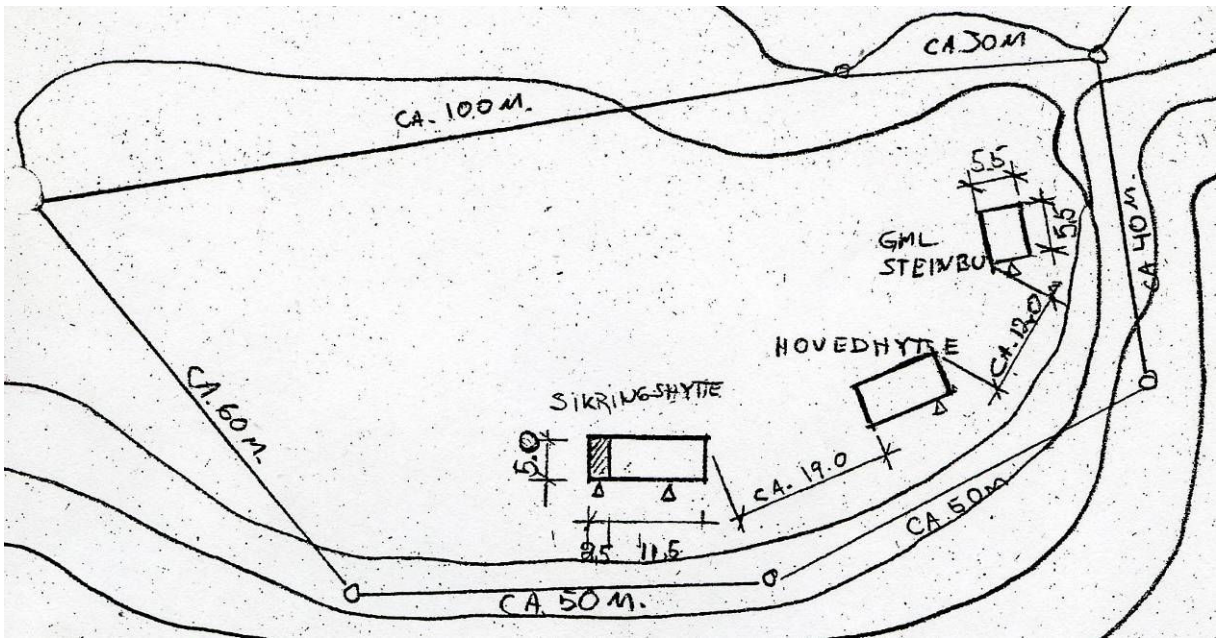

Sit. plan som viser nytt tilbygg til sikringshytta mot vest. Foto: DNTs arkiv

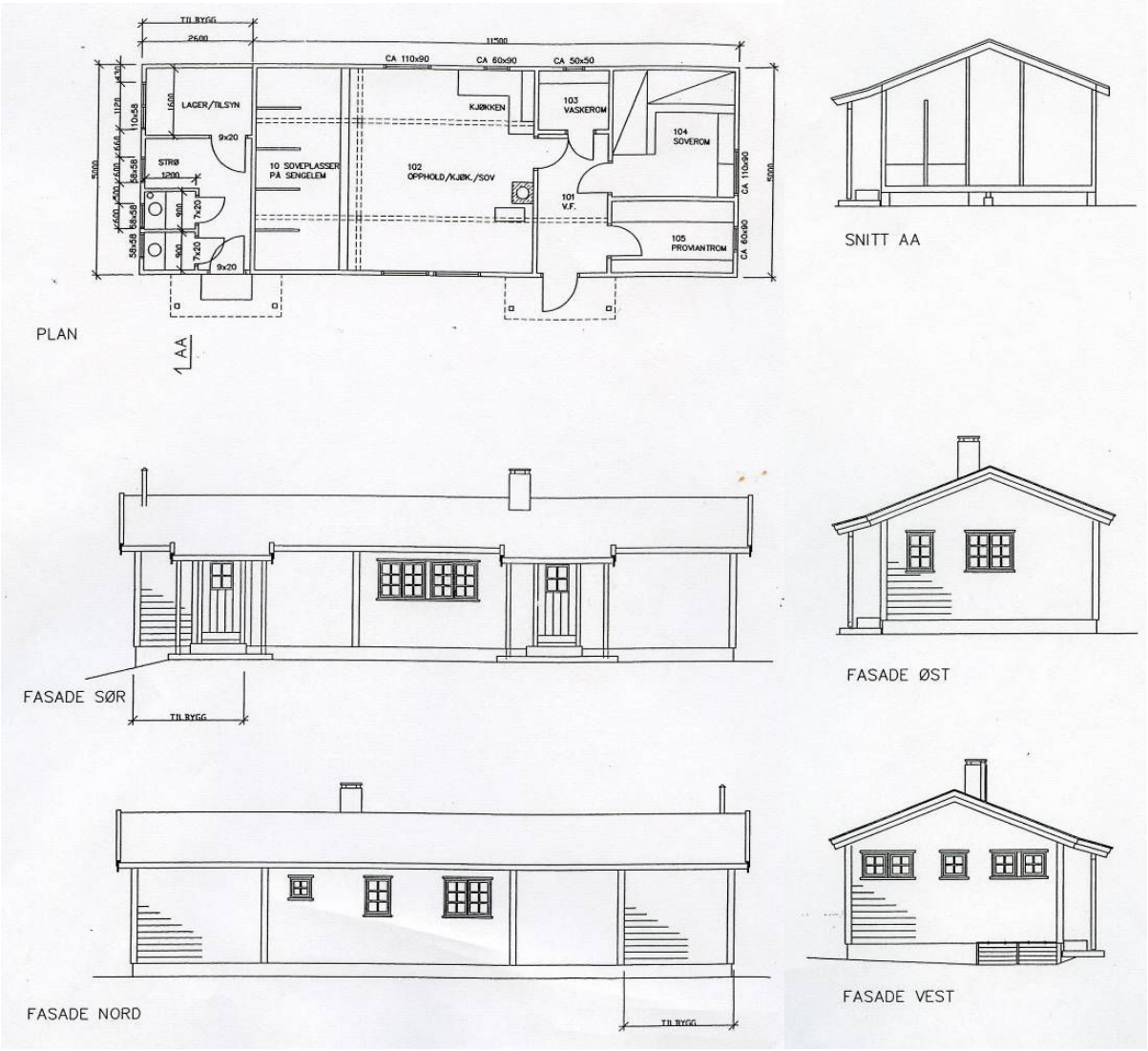

Tegninger som viser 2. utbyggingstrinn på sikringshytta. Plan, fasader og snitt. Foto: DNTs arkiv.

Foto: Tine Mjølnerød

Foto: Tine Mjølnerød

Sikringshytta etter siste utbygging, bilde sett mot NV Foto: Sverre A. Larssen, DNT.

Sikringshytta (t.v) etter siste utbygging. Den gamle hovedhytta til høyre. Foto: Elias Bolstad.

LEGE FR. ARENTZ LEGAT

Den 20. mai 1954 kom en eldre mann inn på generalsekretærens kontor i Oslo, presenterte seg som generalkonsul Erik Arentz, og sa at han ønsket å hedre sin fars minne ved å opprette et fond. Avkastningen av fondet skulle utgjøre et legat som skulle brukes til å fremme fjellvandring i Norge gjennom å bygge og innrede hytter i lite beferdede strøk. Av statuttene som ble satt opp går det fram at legatet skal brukes ”i den ånd som preget Lege Fr. Arentz' interesse for og kjærlighet til norsk fjellsport”.

Gaven som Turistforeningen mottok fra Erik Arentz var på hele 200 000 kroner. I datidens pengeverdi var summen så høy at legatet allerede fra starten av satte DNT i stand til å bygge et nett av selvbetjente hytter. Den første hytta sto klar allerede i 1956, og ikke overraskende fikk den navnet Arentzbu. Nesten like selvfølgelig var det at hytta ble plassert i Breheimen, siden dette var et av de områdene Fredrik Arentz besøkte oftest og var sterkest knyttet til. Siden styrket Erik Arentz ved flere anledninger fondet, slik at det ved hans død var på hele 1,1 millioner kroner. Etter også å ha mottatt en testamentarisk gave fra Erik Arentz på 700 000,- kroner, forvaltet legatet en sum på hele 1,8 millioner kroner. I årene som har gått siden opprettelsen av fondet, har Arentz legat gitt Den Norske Turist-foreningen mulighet til å reise en rekke, nye hytter og etablere seg i stadig nye fjellområder, og fortsatt er legatet en viktig bidragsyter i forbindelse med etableringen av nye, selvbetjente DNT-hytter.

Fredrik Arentz

Den legendariske legen, geologen og fjellvandreren Fredrik Arentz ble født i Bergen i 1844. Etter å ha avlagt medisinsk embetsksamen i 1870 arbeidet han som distriktslege flere steder i landet før han slo seg ned i Oslo. Der praktiserte han i tyve år som kirurg, før han avsluttet sin legegjerning og viet all sin tid til

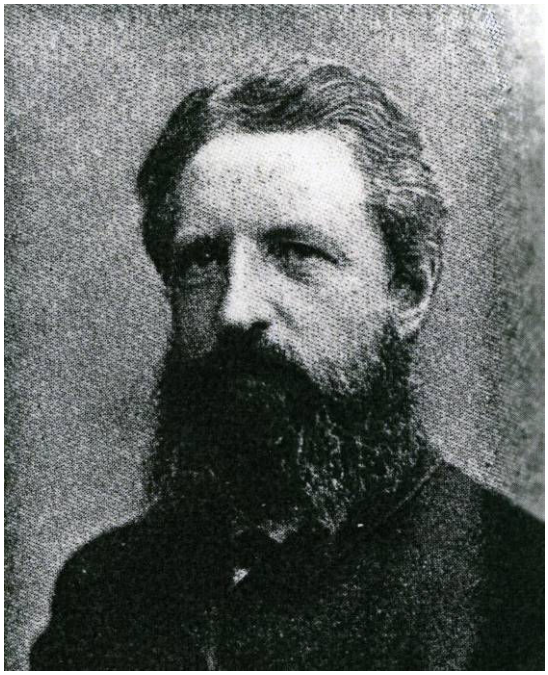

Fredrik Arentz. Foto: DNT.

geologistudier og friluftsliv. Gjennom sitt omflakkende yrkesliv hadde han gått mye i fjellet og gjennom dette opplevd naturen i mange deler av landet. Men først etter at en artikkel i DNTs årbok for 1901 inspirerte ham til å gå en ny og tidligere ubeskrevet rute i Breheimen, ble hans person og hans vandringer kjent for Turistforeningen. Fra slutten av 1800-tallet og fram til han i 1914 forsvant sporløst på en fjelltur i Jotunheimen, gjennomførte han en rekke dristige og krevende vandringer i noen av de mest avsidesliggende, utilgjengelige og minst beferdede delene av den norske fjellheimen. Med minimal utrustning og dårlige kart utforsket han fjellområder som var ukjente for de fleste av datidens vandrere, og han fortalte om turene sine i seks artikler som ble publisert i Den Norske Turistforeningens årbøker. Beretningene han skrev var detaljerte og hadde som formål at leserne skulle kunne gjenta turene hans. På bakgrunn av ”ekspedisjonene” sine kom han med forslag til merking av nye ruter, og han rapporterte han inn feil i kartene slik at disse kunne forbedres.

Kart over Jotunheimen. Det var kart av denne typen Fredrik Arentz brukte på sine vandringer. Foto: DNT.

På DNTs generalforsamling i 1899 ble Fredrik Arentz valgt inn i styret som ”2. suppleant”, og i 1903 ble han valgt til ”1. suppleant”. Da han ved valget på generalforsamlingen i 1904 ble forbigått og ikke valgt inn til en ledig plass i styret, reagerte han med å melde seg ut av foreningen. Etter dette hører ikke Turistforeningen mer til Fredrik Arentz før en avisnotis i 1914 forteller at han er savnet etter en fottur i Jotunheimen. Til tross for at mange lette etter ham i det fjellområdet han forsvant, ble det aldri funnet så mye som et spor. Gåten om hva som egentlig skjedde med Fredrik Arentz er fortsatt uløst, men de fleste heller til teorien om at han må ha omkommet under et forsøk på å vade over elva Vetl Utla på en tur mellom Leirvassbu og Turtagrø.

At Fredrik Arentz må ha vært en seig og utholdene vandrer og fjellklatrer herske det liten tvil om. Han tilbakela meget lange distanser, i et tempo som de færreste av dagens vandrere vil kunne matche. Samtidig må han ha hatt en psyke og en innstilling om avviker noe fra normalen. Ett par små utdrag fra hans beretninger i DNTs årbøker kan illustrere dette. 1896-sommerens vandringer i Breheimen kommenterer han slik: ”… jeg var i fjor så heldig med 4 andre at styrte i en sprekk på Gjertvassbreen og slippe uskadet derfra”. Etter at han i 1901 gikk seg ordentlig vill i Setesdalsheiene, fikk han uønsket oppmerksomhet i Stavanger Tidene da han til slutt ankom folk, med blodige føtter og uten sekk eller annet utstyr. Om dette skrev han: ”At det hadde vært et vidunderlig deilig fjelleventyr, som det kun faller i få lykkeliges lodd å oppleve, ja det hadde folk ikke evne til å forstå…”

Erik Arentz

Som bærer av legatets navn, er det naturlig at det har vært mye oppmerksomhet rettet

mot Fredrik Arentz person. Men også giveren, Erik Arentz, var en mann utenom det vanlige. Han ble født i Volda i 1979, mens faren tjenestegjorde her som distriktslege. Så vidt man vet gikk han ikke særlig mye i fjellet, som ung spilte han tennis, seilte og var en ivrig skiløper. Senere fikk han stor interesse for golf. Men i DNTs årbok for 1900 skriver Fredrik Arentz om en vandring han og sønnen Erik gjorde fra Femunden over Dovrefjell og Trollheimen, før de avsluttet turen ved Nørstedalseter i Jotunheimen. Dette er heller ingen småtur, så helt uvant med fjell og friluftsluft har ikke Erik Arentz vært.

Etter examen artium studerte han jus og deretter gikk han raskt inn i utenrikstjenesten. Han hadde en rekke utenlandsposter gjennom karrieren, fra sin første tjeneste som konsulatsekretær i København, til opphold i Le Havre, konsul i Rio de Janeiro og generalkonsul i Melbourne. Da han som femtiåring vendte tilbake til Norge ble han tilbudt flere ministerposter, men han takket nei til disse og valgte i stedet å trekke seg tilbake. Helt siden studiedagene hadde han hatt stor interesse for kultur og kulturhistorie, og nå kunne han vie all sin tid til sine interesser - reiser, kunst og skriving, i tillegg til sine finanser som han forvaltet med stor kløkt og interesse. Gjennom gunstige plasseringer og stor forsiktighet hadde han skaffet seg en stor formue. I årene etter at han tok avskjed med arbeidslivet foretok han mange og lange reiser i Østen og utga en rekke reiseskildringer herfra. Senere utga han også en kunstbok med tittelen ”Lyset og Farver i Kunsten”.

Erik Arentz var ungkar hele sitt liv, og stiftet aldri familie. I førkrigsårene bodde han i Danmark, der han sammen med sin søster organiserte og finansierte nødhjelp til Norge. Totalt sett skal han ha brukt 1 million kroner av egne midler på hjelpearbeidet. I løpet av krigen skrev han også 428 meget lange og detaljerte brev med opplysninger om krigens gang som han sendte til Norge. Disse brevene

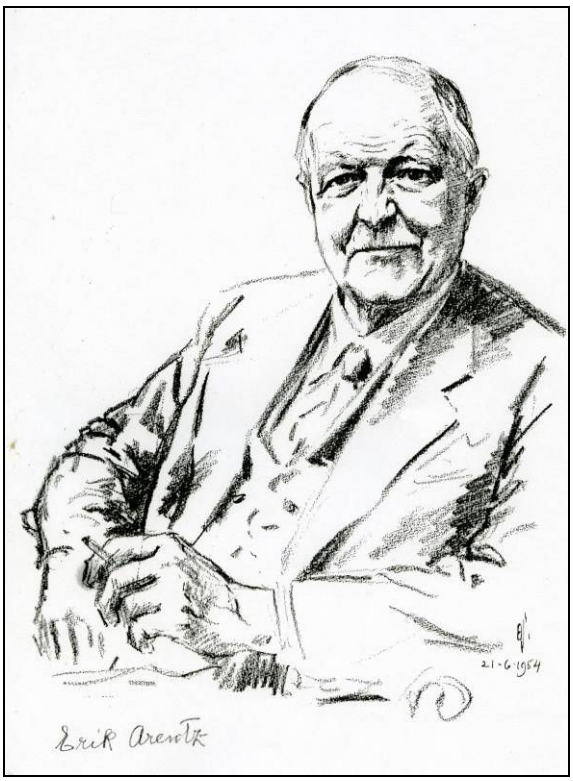

Tegning av Erik Arentz. Foto: DNT.

befinner seg på Universitetsbiblioteket. For sin innsats under krigen ble han tildelt Kong Haakon V11`s Frihetskors.

Etter at Erik Arentz i 1954 ga sin første gave til Turistforeningen, utviklet han en glødende interesse for legatets arbeid. Uten egen familie og med få nære venner i Norge fikk legatet en dobbel betydning for ham. Gjennom legatet fikk han mange gode venner og en sak å arbeide for. Erik Arentz bodde bokstavelig talt i koffert og hadde ikke noe fast hjem. I årene som fulgte var han en fast trekkfugl som kom til Norge hver vår hvor han tok inn på Holmenkollen turisthotell før han om høsten vendte tilbake til sitt faste hotell i Frankrike. Ellers levde han meget forsiktig. Hans fokus var hele tiden rettet mot hvordan han kunne øke legatets kapital. Han var til stede ved åpningen av en rekke av ”sine” buer, og satte stor pris på å se hvordan legatet ble brukt. I 1965 døde Erik Arentz, 86 år gammel. Før dette ble han i 1959 tildelt Kommandørkorset av St. Olavs Orden for ”Samfunnsnyttig virke”.

DEN NORSKE TURISTFORENINGS HISTORIE

Den Norske Turistforening ble stiftet 21. januar 1868. I den forbindelse uttrykte foreningens første formann, Thomas Heftye, sine forhåpninger for den nye foreningen på denne måten: *"Lad oss gjøre det let og billigt, at riktig mange kan komme og se, hva der er stort og vakkert i vort land"*. I alle år siden har Heftyes ønskemål stått som rettesnor for DNTs arbeid. Dagens formålsparagraf tilsier at Turistforeningen skal arbeide for å fremme et enkelt, aktivt, allsidig og miljøvennlig friluftsliv og for å bevare natur og kulturverdier.

Etter bruddet med Danmark i begynnelsen av det forrige århundret våknet for alvor en ny nasjonal bevissthet i Norge, og det oppsto et behov for å bli kjent med landet på en ny måte. Vitenskapsmenn og kunstnere fant veien rundt i norske fjorder, fjell og daler - grepet av oppdagelsesbegjær og romantikkens naturbegeistring. Engelske turister var blant de første fjellvandrere, men etter hvert ga flere og flere seg i vei på vandring. Det ble så mange av dem at tiden var inne til å hjelpe og støtte den stigende vandringslyst og begeistring for naturen. Høsten 1866 kom en del interesserte menn - senere kjent som DNTs stiftere - sammen og ble enige om å danne en forening etter mønster av de utenlandske alpeforeninger, men med norsk særpreg. Den 21. januar 1868 var Den Norske Turistforening et faktum.

I 1868 kjøpte DNT sin første hytte, Krokan, ved Rjukanfossen. Men det var høyfjellet - Jotunheimen først og fremst - som lokket mest. I løpet av de første 50 år ble det bygget 16 nye hytter i Jotunheimen og på Hardangervidda. Kort etter stiftelsen innførte DNT en ordning med patentførere som skulle lede turister over en del fjelloverganger i Jotunheimen, over Jostedalsbreen og i andre fjellstrøk. Og fantes det ikke førere, hadde foreningene ofte ordnet med bærer som for en rimelig penge bar sekken. Hvis det var flere i følget, kløvet de sekkene på en fjording. Etter hvert som det ble bedre varding og mindre avstander mellom hyttene, falt behovet for førere bort.

De første 40 årene var Turistforeningens virksomhet knyttet til fotturer og tindebestigninger på sommerstid. For stifterne ville det ha vært en umulig tanke å arbeide for å fremme skiløping i vinterfjellet. Skiløpingen som sport var ennå i sin spede barndom, og atkomsten til fjellet så vanskelig at turen ikke kunne gjøres i løpet av en kort vinterferie. Men Fridtjof Nansens og andres skiferder i 1880-90-årene skapte en gryende interesse for vinterfjellet. Utvidelsen av jernbanenettet lettet også atkomsten. I 1907 - nesten 40 år etter DNTs stiftelse - ble Glitterheim i Jotunheimen for første gang holdt åpen i påsken, og i de neste årene fulgte andre hytter etter.

1800-tallets DNT-medlemmer var i all hovedsak menn som tilhørte det øverste sjikt av samfunnet innen vitenskap, kunst og kulturliv. Det var de som hadde tid og råd til å dra til fjells. I så måte var Fredrik Arentz i godt selskap. Men fra 1920-årene fikk foreningen tilslutning også fra andre lag av befolkningen. Helt siden stiftelsen har foreningens mål vært å la arbeidet komme hele folket til gode, selv om foreningen fremdeles har en viss skjevhet i sin medlemsmasse.

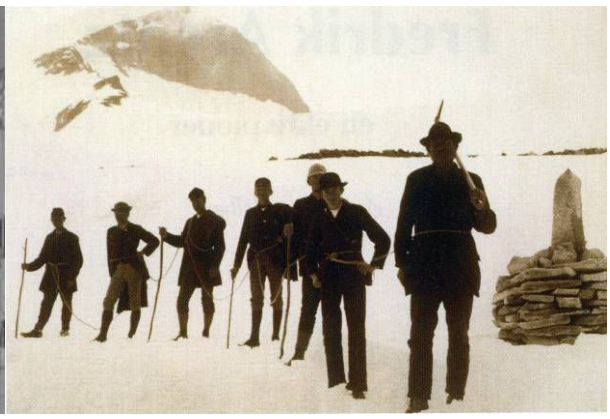

Fjellvandrere fotografert på slutten av 1800-tallet. Foto: DNT.

DNT tok tidlig opp spørsmålet om å få opprettet nasjonalparker. Allerede i 1904 tok daværende formann til orde for dette, men det skulle gå mange år før Rondane nasjonalpark i 1962 ble opprettet som landets første. DNT utgjør i dag en pådriver i naturvernarbeidet, med vassdragssaker, nasjonalparker, artsforvaltning og luft- og vannforurensning som eksempler på arbeidsfelter. Videre har DNTs også fokusert på egen virksomhet i forhold til naturverdier, med utgangspunkt i å få til en mest mulig miljøvennlig drift. Utfordringen også for Turistforeningen er å finne balansen mellom vekst og vern.
Dagens organisasjon

Den Norske Turistforening (DNT) er i dag Norges største friluftslivsorganisasjon med nesten 215.000 medlemmer tilknyttet 55 lokale medlemsforeninger over hele landet. Den største medlemsforeningen er DNT Oslo og Omegn, som er den direkte videreføringen av det opprinnelige DNT fra stiftelsen i 1868. Det er de lokale medlemsforeningene som eier og driver DNTs mer enn 450 hytter, merker stiene, kvister løypene om vinteren og arrangerer turer og kurs. Til sammen vedlikeholdes et nett på om lag 20.000 km merkede sommerstier og rundt 7000 km kvisteløyper. Det er den omfattende dugnadsånden som er grunnlaget for Turistforeningens virksomhet. De siste tiårene har Turistforeningen også etablert en rekke lag og organisasjoner som tilbyr ulike aktiviteter og tilbud. Foreningens målsetning er å arbeide for å fremme et enkelt, aktivt, allsidig og miljøvennlig friluftsliv og for å bevare natur og kulturverdier.

DNT Oslo og Omegn

<u>DNT-hyttene</u>
Hyttene er knutene som holder nettet av turistruter i fjellet sammen. Uten dem kan man vanskelig tenke seg at vandringen hadde utviklet seg til den folkebevegelsen den er i dag. Det helt spesielle med hyttesystemet er at man ikke trenger å bestille plass på forhånd. Her skal man ikke bli avvist om det er aldri så fullt. Skulle alle sengene være opptatt, får man likevel en plass, om ikke annet så på en madrass på gulvet. Dette gir en stor fleksibilitet for turfolket som kan ”la reisen bli til mens man går”.

Det finnes tre forskjellige kategorier turisthytter; betjente hytter, selvbetjeningshytter og ubetjente hytter.

Betjente hytter har vertskap som lager og serverer alle måltider og som administrer bruken av hytta. De fleste hyttene av denne typen er bare åpne noen uker rundt påske og om sommeren fram til midten av september.

Selvbetjeningshytter har ingen betjening. Her lager turistene egen mat og organiserer oppholdet sitt selv. Hyttene er fullt utstyrt med sengetøy og kjøkkenredskap, og i tillegg har de et rikt utstyrt prioviantlager med mat som de besøkende kan kjøpe under oppholdet. Et selvbetjent hytteanlegg består normalt av en hovedhytte og en sikringshytte. Noen av selvbetjeningshyttene er helårsåpne, med de fleste fjellhyttene er "stengt" i perioden fra 1. oktober til 15. februar. I denne perioden fungerer hyttene som nødbuer. En standardnøkkel som passer til alle selvbetjeningshyttene kan fås hos DNT mot å betale et mindre depositum. Enkelte steder er det også mulig å kjøpe nøkkelen på bensinstasjoner etc.

Ubetjente hytter har ikke prioviantlager, men er for øvrig utstyrt som de selvbetjente hyttene og holder åpent i samme periode.

Selvbetjente hytter.

Allerede før 2. verdenskrig syslet Turistforeningen med tanker om å etablere et system for ubetjente hytter med proviantlager, men først i 1948 ble den første selvbetjeningshytta åpnet på Storkvellsbu i Gausdal Vestfjell. Etter krigen var det smått med penger, og noen flere selvbetjente hytter ble ikke oppført før Erik Arentz gjennom sitt rundhåndede bidrag til Turistforeningen i 1954 gjorde det mulig å bygge et helt system av slike hytter. Som kjent var Arentzbu fra 1956 den første av disse "arentzbuene".

Claus Helberg regnes som de selvbetjente hyttenes far, og er den som har fått æren av å ha utviklet dette spesielle prinsippet. I følge en vandrehistorie skal han ha fått ideen fra London der han hadde sett avisgutter legge lua si oppå avisbunken, slik at folk kunne forsyne seg med en avis og legge oppgjøret i lua. Man finner imidlertid sporadiske eksempler på varianter av selvbetjente hytter også før Claus Helbergs tid. Den første hytta som ble oppført på Galdhøpiggen var i praksis en selvbetjeningshytte. Allerede på slutten av 1880-årene ble den utstyrt med et lager av finere, alkoholholdig drikke som kunne benyttes av tindebestigerne til å markere klatrebragden. Tilbake i bygda fantes det et sted hvor de kunne gjøre opp for seg. Ordningen ble imidlertid avviklet da tindebestigernes evne til å betale for varene viste seg å være liten, og man opplevde et altfor stort svinn fra beholdningen.

Fra 1930-tallet er det kjent at Bergen turlag hadde en hytte som i praksis fungerte på samme måte som de senere selvbetjeningshyttene. Andre steder har det vært bygget hytter som var tenkt å skulle fungere som betjente hytter, men på grunn av sviktende besøkstall har hyttene blitt stående uten vertskap og i prinsippet fungert som selvbetjeningshytter. Siden DNT ble etablert har det også vært lang tradisjon for ubetjente hytter, det vil si åpne hytter uten vertskap eller proviant.

Men selv om utnevnelsen av Arentzbu som den første selvbetjeningshytta og Claus Helberg som opphavsmann til selvbetjeningssystemet ikke helt holder vann, så ligger det ikke så langt tilbake for sannheten. Gjennom byggingen av Arentzbu og de andre hyttene som kom i kjølvannet av denne, satte Claus Helberg og DNT selvbetjeningsordningen i system og utviklet det til det konseptet vi kjenner i dag. Med uvurderlig drahjelp fra de økonomiske midlene som ble tilgjengelige gjennom opprettelsen av Arentz legat, ble

Arentzbu startskuddet for en omfattende utbygging og tilrettelegging av selvbetjeningshytter over hele landet. De mange selvbetjeningshyttene sørger for at fotturistene kan bevege seg over store geografiske avstander uten å begrenses av å måtte bære på tunge matvareforsyninger. Samtidig tilbyr de overnattingsmuligheter også for dem som beveger seg utenfor de mest trafikkerte turområdene.

Selvbetjeningssystemet er bygget på tillitt, der de besøkende fritt kan forsyne seg av matvarelageret på hyttene mot å gjøre opp for seg ved å legge igjen penger. Siden det ikke er noen fast betjening eller vakter på hyttene, er det ingen som fører kontroll med hvem som tar og betaler for hva. Selv om alltid vil være dem som misbruker ordningen og forsyner seg av proviantlagrene uten å betale, har ærligheten blant turgåerne vært stor nok til at selvbetjeningssystemet har overlevd i mer enn 60 år.

Merking av stier og ruter

DNTs oppmerkede stier viser fotturistene en trygg vei mellom hyttene. I tillegg sørger de for å kanalisere ferdselen, slik at både vegetasjon og dyreliv kan leve uforstyrret utenfor fotturistenes traseer.

Rutene i fjellet er oftest merket med små varder. Vardene er laget av systematisk oppstablete steiner, og mange av dem er forsynt med en mindre rød T som signatur. Dette for at vandrerne skal vite at de er på en DNT-sti, samtidig som den røde fargen bidrar til å gjøre vardene synlig også i tåke og gråvær. Det er imidlertid viktig å merke seg at det er selve varden som skal lede fotfolket på rett vei og ikke T-ene.

De fleste T-ene er malt på løse stein og ikke rett på fjellet. Fordelen med å bruke varder, er at vardene kan fjernes hvis stien skal legges om eller ned. Det innebærer også mindre inngrep i naturen. Enkelte steder er det likevel malt store T-er på fjellet som erstatning for varder, for eksempel der det ikke fins stein til vardebygging og der snøsig og skred om vinteren kan rive med seg vardene.

På enkelte ruter har man brukt røde streker eller flekker i stedet for T-er. Rutene som er merket med rødt blir av og til kalt T-merkete stier, T-stier, DNT-stier eller DNT-ruter. Som regel vil det bli en sti eller et tråkk som gjør det enkelt å finne fram der ruta går, men ved nymerkete og lite brukte kan man oppleve at det ikke finnes noe tråkk. I en del tilfeller kan man oppleve at gamle stier og dyretråkk er tydeligere enn den beskrevne ruta. Som oftest er det merket så tett at man kan se fra merke til merke, men der stien er tydelig kan avstanden mellom merkene være atskillig større.

En av vardene i Breheimen. Foto: Sverre A. Larssen, DNT.

Foto: DNT.

Bilder

I tegningsarkivet til DNT, Oslo og omegn, ligger de vakre, gamle originaltegningene som Carsten Brevik utarbeidet til oppføringen av Arentzbu. Tegningsmaterialet inneholder mange detaljer og dokumenterer den gamle turisthytta på en svært god måte. Selv om tegningene er blitt gulnet og skjøre, er de fortsatt godt lesbare. Alle originaltegningene som ligger i tegningsarkivet er avbildet nedenfor. Følger man nummereringen øverst i høyre hjørne vil man se at to av plansjene mangler. Dette gjelder plansje nummer to og plansje nummer syv. Det er uklart om de manglende tegningene fortsatt befinner seg hos DNT, eller om de er gått tapt.

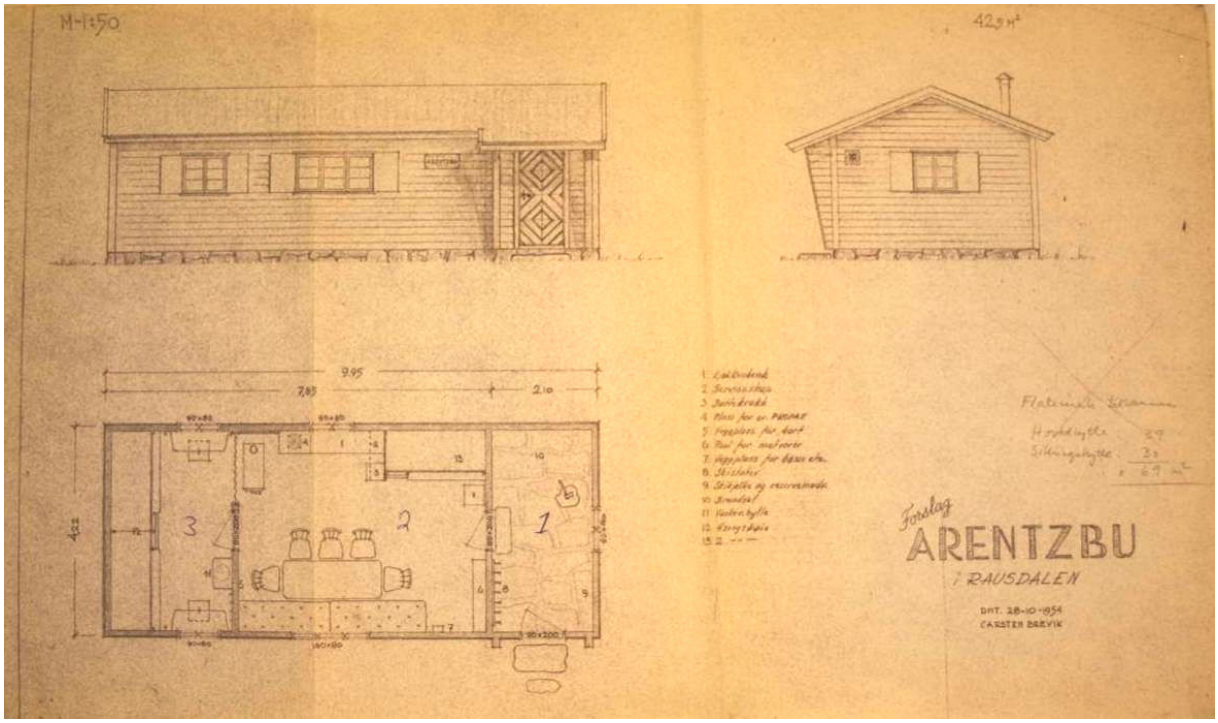

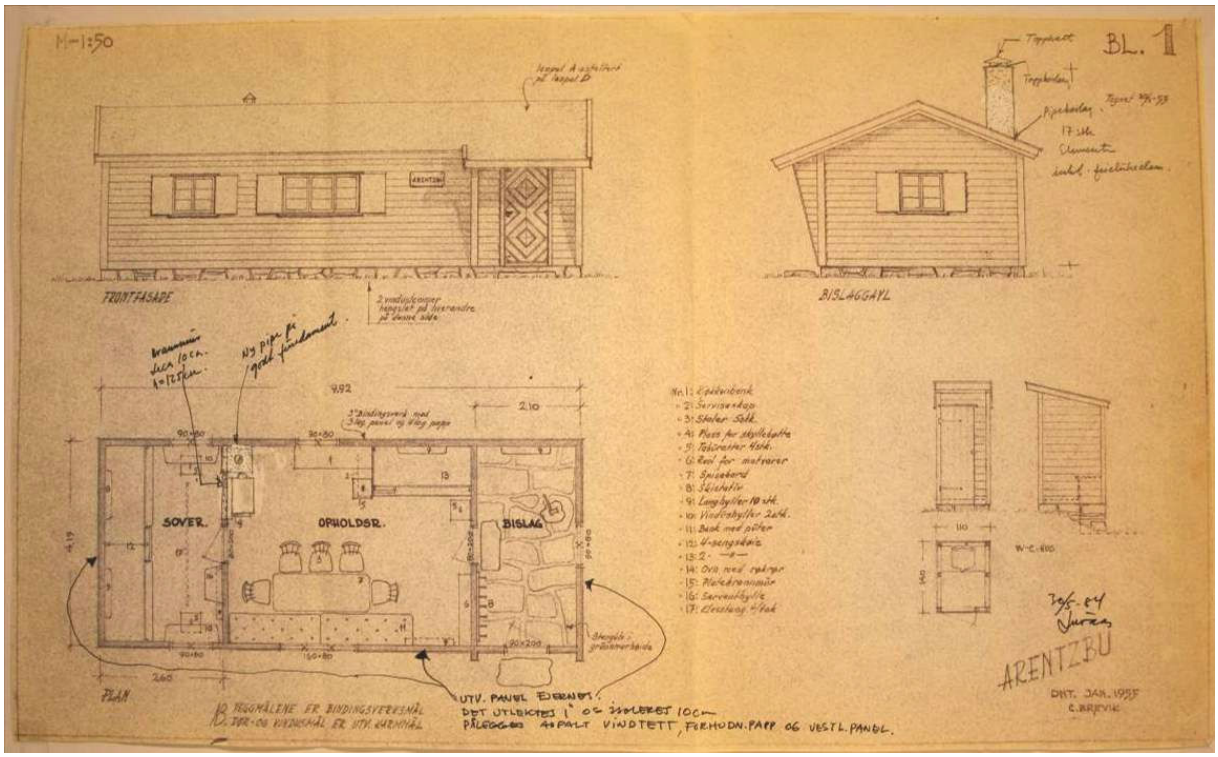

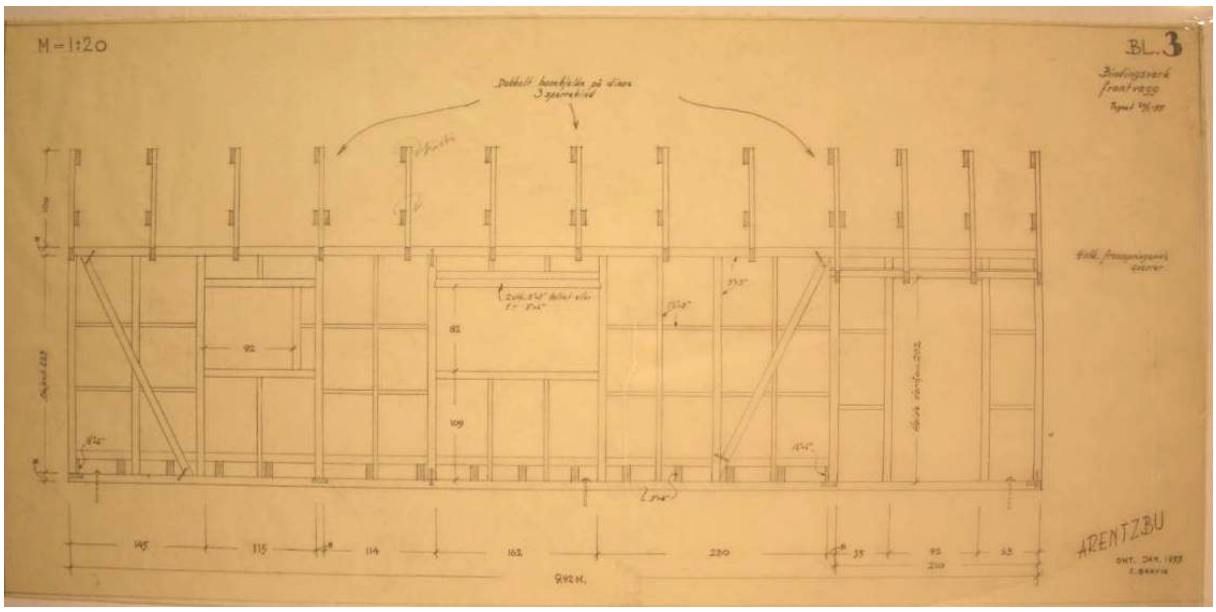
M-1:20
BL. 3
ARENTZBU

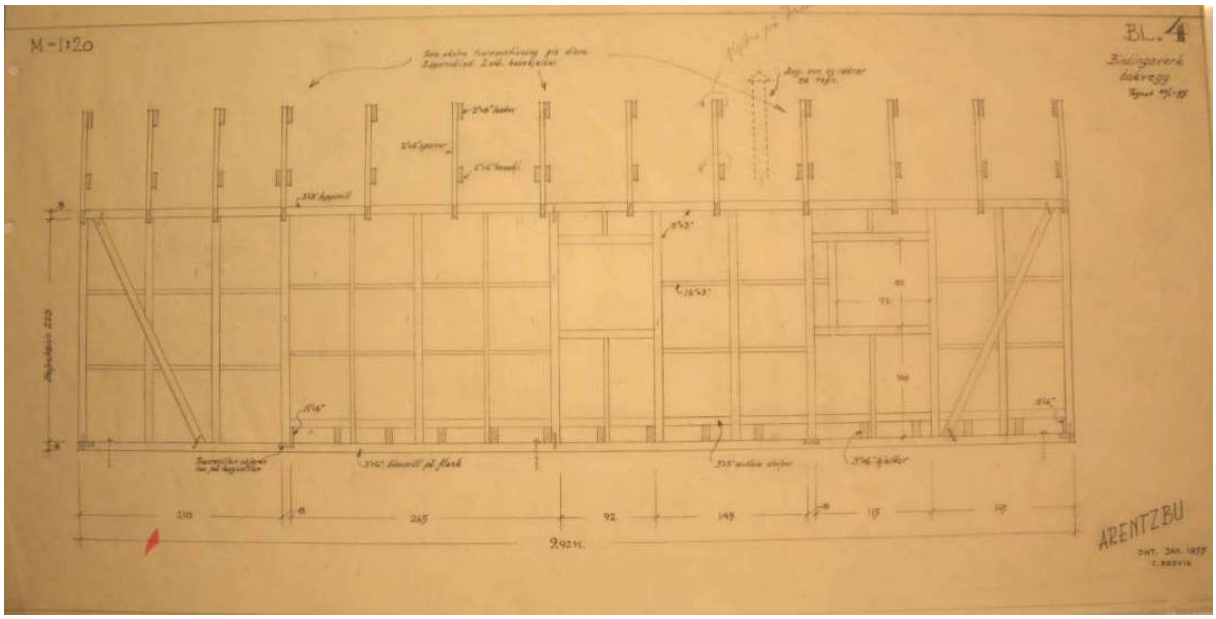
M-1:20
BL. 4
ARENTZBU

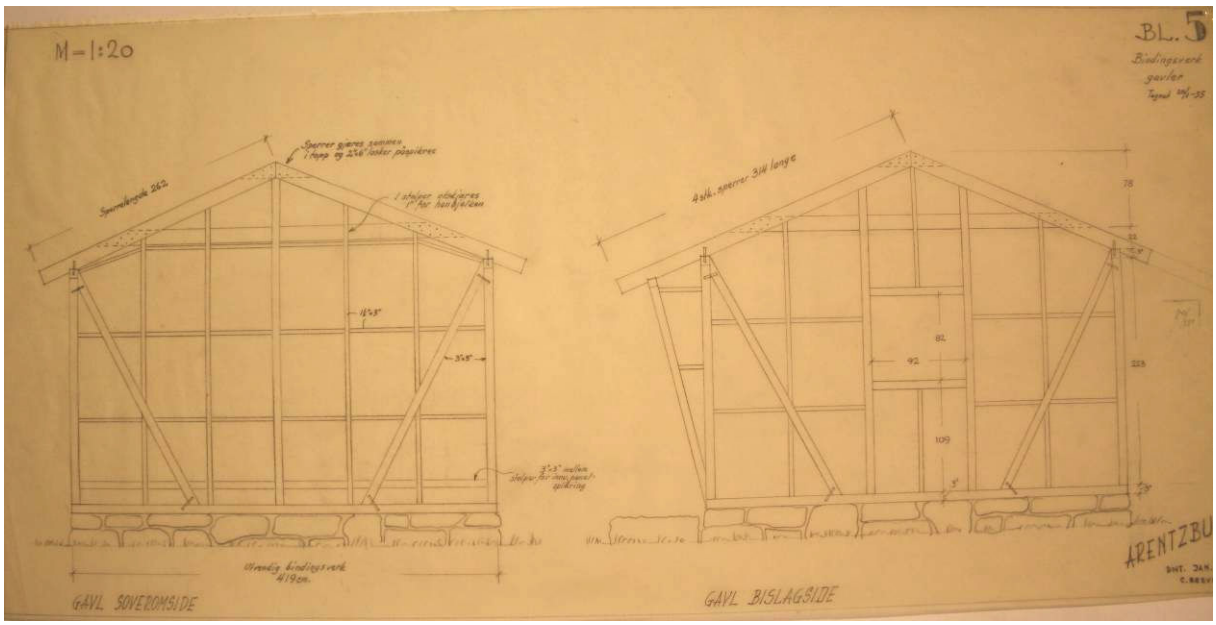
M-1:20
BL. 5
GAVL SØVEDMSIDE
GAVL BISLAGSIDE
ARENTZBU

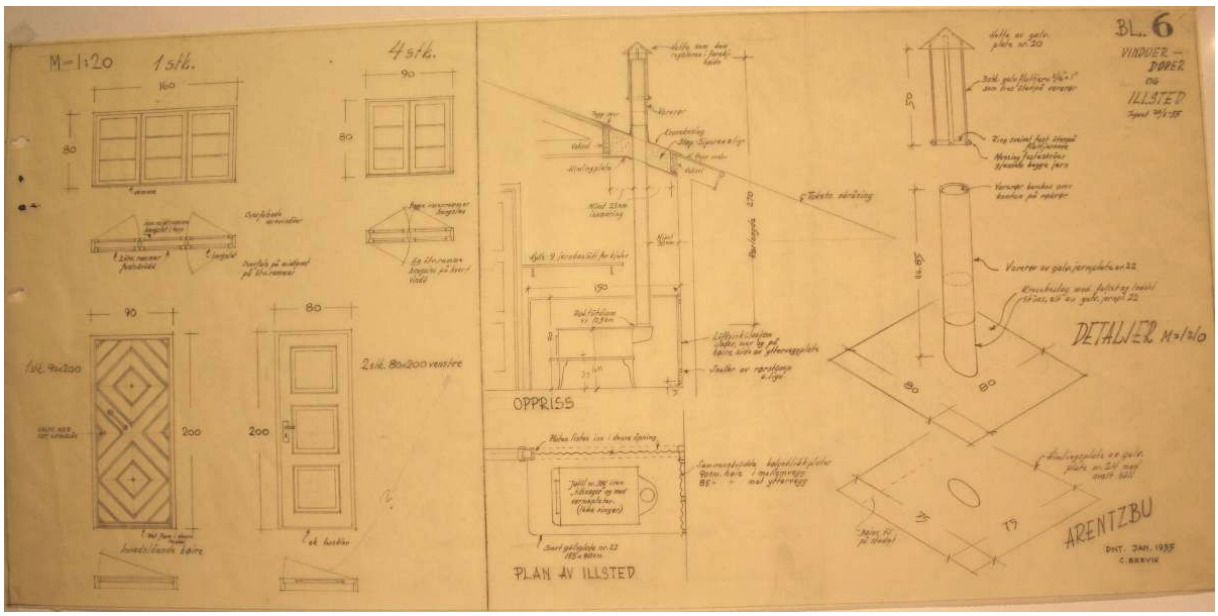
BL. 6
VINDUER – DØRER OG ILLSTED
M-1:20
1 stk.
4 stk.
DETALJER M=1:10
OPPRISS
PLAN AV ILLSTED
ARENTZBU

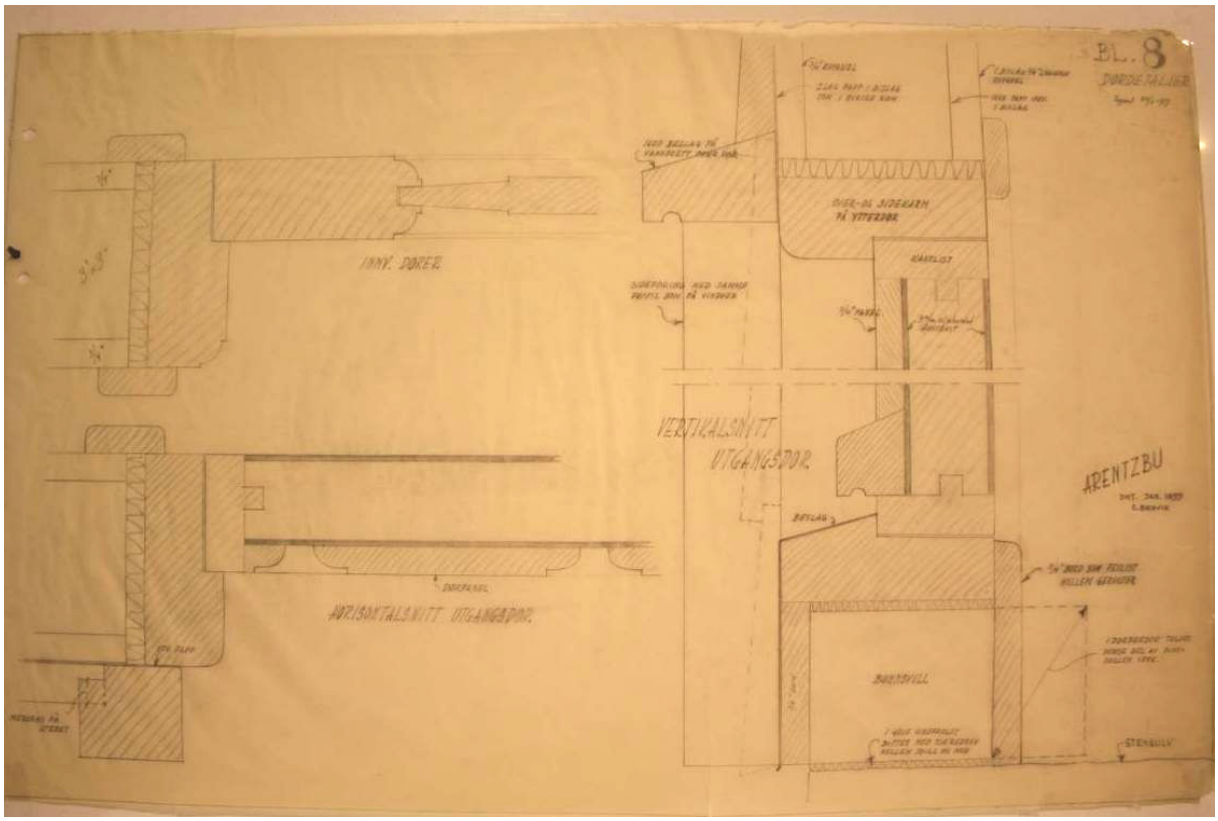
BL. 8
DØRDETALJER
INNV. DØRER
VERTIKALSNITT UTGANGSDØR
HORISONTALSNITT UTGANGSDØR
ARENTZBU

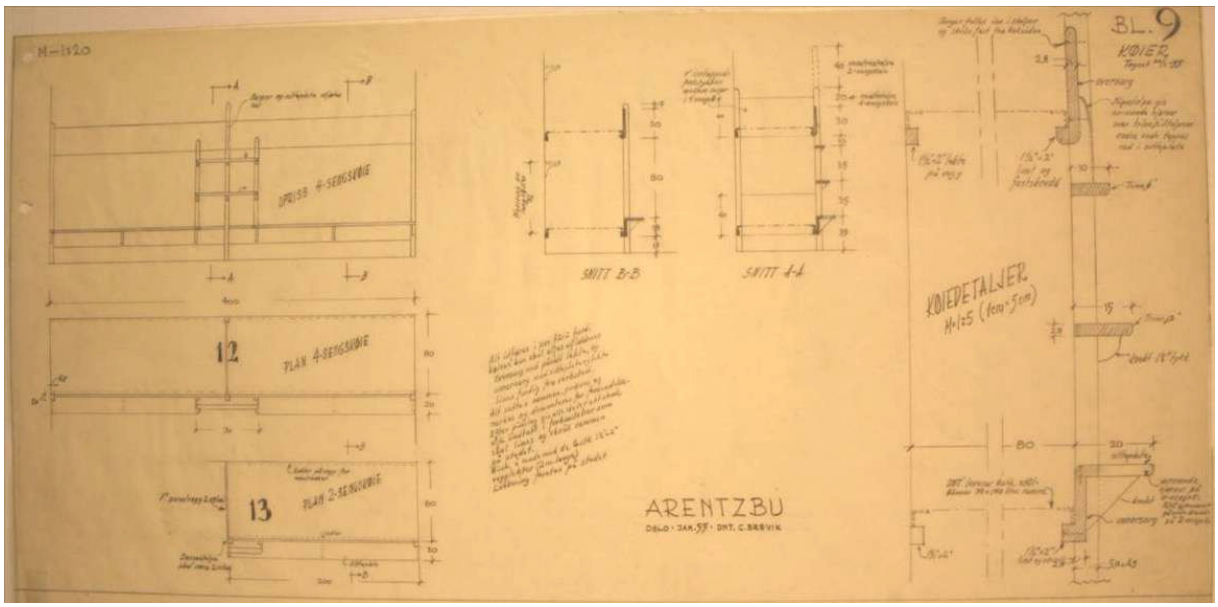
BL. 9
KØIER
OPRISS 4-SENGSKØIE
PLAN 4-SENGSKØIE
PLAN 2-SENGSKØIE
SNITT B-B
SNITT A-A
KØIEDETALJER
ARENTZBU

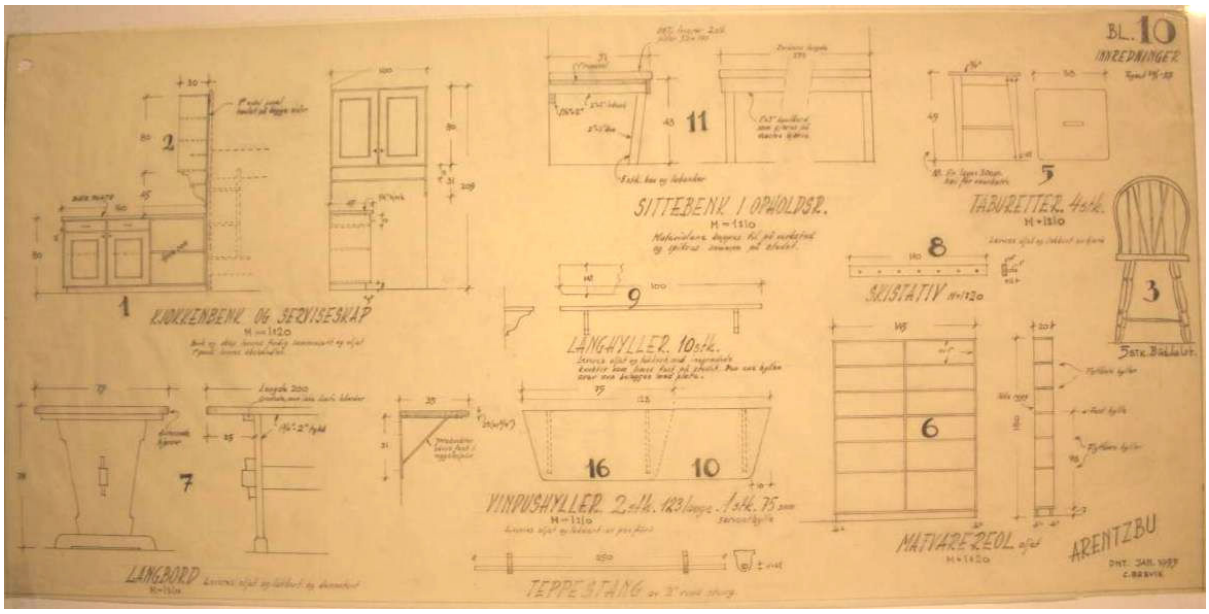
BL. 10
INNREDNINGER
KJØKKENBENK OG SERVISESKAP
SITTEBENK I OPHOLDSR.
TABURETTER 4stk.
SKISTATIV
LANGHYLLER 10stk.
VINDUSHYLLER
LANGBORD
TEPPESTANG
MATVAREREOL
ARENTZBU

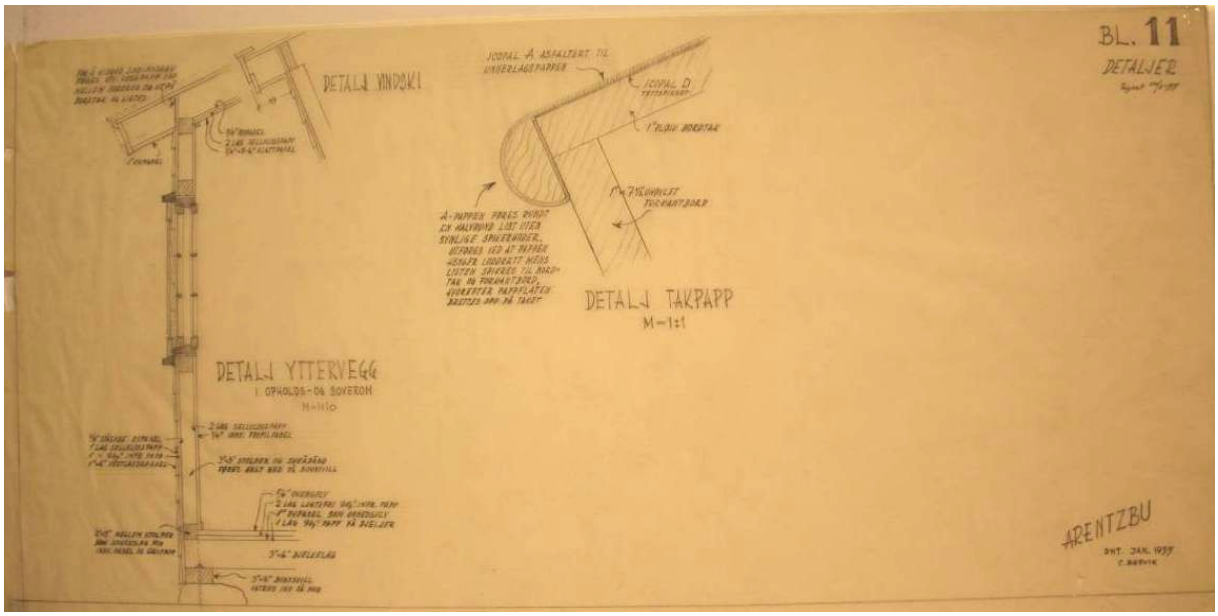
BL. 11
DETALJER
DETALJ VINDSKI
DETALJ TAKPAPP
DETALJ YTTERVEGG
I OPHOLDS- OG SOVEROM
ARENTZBU

Kilder

Skriftlige kilder:
Yttri Tor, Til fjells i Sogn og Jotunheimen - Mørkrisdalen, Internettpublikasjon.
Per Roger Lauritzen, Hyttene i Jotunheimen, Breheimen og Gausdal Vestfjell, Boksenteret A/S 1997.
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Stølane i Mørkrisdalen – Far etter folk, Rapport nr. 2 -2208
Claus Helberg, Fredrik Arentz – en ekte pioner, DNT Oslo og omegn og Norsk fjellmuseum, 2004
Eivind Sønstegaard og Rune Aa, Breheimen – det meste av det beste, Naturvitskapleg spalte i Sogn Avis 19.07.2007
Ikke publisert manuskript om Erik Arentz og Lege Fr. Arentz legat, DNT.
DNTs internettsider
Dokumenter fra DNTs arkiv

Muntlige kilder/ informanter:
Sverre A. Larssen (Daglig leder, DNT Oslo og Omegn)
Jan Erik Reiten (Driftsjef, DNT Oslo og Omegn)
Anders Gjermo (Bygningsinspektør, DNT Oslo og Omegn)
Tor Martin Stenseng (Inspektør Driftsavdeling, DNT Oslo og Omegn)
Elias Bolstad (tilsynsmann på Arentzbu)
Per Roger Lauritzen (tidligere tilsynsmann på Arentzbu og mangeårig ansatt i DNT)
Tine Mjølnerød (fotografier)

Fra: Anders Børstad[anders@verdalsbruket.no]
Sendt: 12.06.2023 10:25:30
Til: Sønstevold, Eirik;Rune Gudding[Eirik.sonstevold@statsforvalteren.no;rune.gudding@verdalsbruket.no]
Tittel: SV: Spørsmål om bilder av bygget ved Tverråkroken

Hei,
Vi har noen bilder men er usikker på hvor relevant det er når hytta er revet…. Verdal kommune ga tillatelse til riving raskt slik at vi kunne rekke det før 1. mai. Vi var avhengig av å bruke snøscooter for uttransport av ikke brennbart avfall fra tomta.

vh

Anders Børstad + 47 911 69 228
Værdalsbruket
Smålandsvegen 25, 7660 Vuku
Tlf. 740 75 130 • post@verdalsbruket.no
www.verdalsbruket.no

Fra: Sønstevold, Eirik <Eirik.sonstevold@statsforvalteren.no>
Sendt: mandag 12. juni 2023 09:57
Til: Anders Børstad <anders@verdalsbruket.no>; Rune Gudding <rune.gudding@verdalsbruket.no>
Emne: Spørsmål om bilder av bygget ved Tverråkroken

Heihei!

Søknaden deres gikk gjennom i nasjonalparkstyret, og jeg antar at dere har fått den tilsendt på digital post.

Jeg sendte en forespørsel til kulturminnemyndighetene for uttalelse. Det var nok å sysle med for meg i mai så jeg ga den kort frist. Og nå har jeg fått svar fra Fylkeskommunen. Jeg lurer derfor på om dere har noen bilder av hytta på Tverråkroken som skal rives?

Med vennlig hilsen / Jïjnjh heelsegh
Eirik Sønstevold
nasjonalparkforvalter

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvroe

Telefon: 73 19 93 82 / 46 89 86 98
E-post: eirik.sonstevold@statsforvalteren.no

Web: www.nasjonalparkstyre.no/Blafjella

Geir Håvard Hjelde

Hjellan 146/1, setereier på Harbakvollen

Juldal allmenning 200/1 Verdal

Vuku 25.juni 2023

Miljødirektoratet,

Postboks 5672 Torgarden,

7485 Trondheim.

Klage på *«Saksframlegg-Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark-Verdal kommune 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1-Værdalsbruket»*

Min eiendom har omfattende rettigheter til seter, beite, slått, jakt, fiske, motorisert ferdsel, gjerdefang og tømmer etc innenfor Juldals allmenning 200/1 i Verdal kommune. Disse rettighetene er hjemlet i allmenningsrett, alders tids bruk, hevd og kjøpekontrakten mellom Verdal kommune og Værdalsbruket 26.april 1912, godkjent av Storting og Regjering ved kgl.res 15.mai 1912.

I saksframleggets underpunkt *Vurdering* skriver nasjonalparkforvalter:

«Tiltaket vil kunne medføre en viss økning i ferdselen i området, men ikke i et slikt omfang at det vil kunne forringe artsmangfoldet eller natugrunnlaget for uttøvelsen av reindrift.»

Dette er i realiteten er bruksendring fra en skogskoie, som har vært utleid på åremål til lokale småviltjegere, til en dobbelt så stor utleiehytte for allmennheten. Tilsvarende bruksendring ble gjort med høybua til den allmenningsberettigede gården Ørtugen i Skjækerdalen. En sterk antagelse er at dette forringer artsmangfoldet i denne delen av allmenningen og dermed nasjonalparken. Dette gjelder generelt det jaktbare småviltet, og spesielt lirypebestanden i en relativt stor omkrets rundt utleiehyttene. Det samme vil skje rundt Tverråkroken. Når småviltjakta blir utleid i perioder på 4 og 4 dager med 4-5 jegere vil dette naturlig nok føre til et mye større uttak av liryper sammenlignet med en åremålshytte med de samme lokale jegerne med årlig maksimalt fastsatt uttak av ryper. Dette vil forringe artsmangfoldet og dermed også min rett til småviltjakt som tilligger eiendommen Hjellan 146/1.

Videre fremgår det av nasjonalparkforvalters vurdering:

«*Tillatelsen vil derfor etter nasjonalparkforvalters syn ikke skape presedens som truer nasjonalparkens formål….Etter en helhetsvurdering av omsøkte tiltak og effektene tiltaket vil kunne ha for verneverdiene har nasjonalparkforvalter kommet til at det er hjemmel for å gi tillatelse til tiltaket med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Søknaden innvilges med nevnte vilkår.»*

Undertegnede kan ikke forstå noe annet enn at dette vil kunne skape en presedens som truer nasjonalparkens formål. Vilkåret for dispensasjon er ikke oppfylt fordi dette er klart i strid med formålet for vernet.

Hilsen

Geir Håvard Hjelde

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre

Låarte-Skæhkeren -Lijre nasjonal-paarhkeståvroe

Besøksadresse
Heggvollveien 6
7882 Nordli

Postadresse
Nasjonalparkforvaltningen
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 81 35 73 19 93 87
E-post: stsig@statsforvalteren.no
http://nasjonalparkstyre.no/Blafjella

AS VÆRDALSBRUKET
Smålandsvegen 25
7660 VUKU

Saksbehandler **Hege Sæther Moen** **Vår ref.** **2023/1769** **Deres ref.** **Dato** **30.06.2023**

Orientering om mottatt klage på Nasjonalparkstyrets vedtak av 05.06.2023 - Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark - Verdal 200/1/205 ny hytte ved Tverråkroken 1 - Værdalsbruket

Det vises til søknad av 17.04.2023 om riving og oppføring av ny hytte og uthus ved Tverråkroken. Saken ble behandlet av Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne Nasjonalparkstyre i møte den 05.06.2023 som NP sak 23/2023. Styrets vedtak ble kunngjort dere og lagt ut på Miljøvedtaksregisteret den 08.06.2023.

Vi har nå mottatt to klager på styrets vedtak. Klagene er vedlagt her, slik at dere har mulighet til å komme med innspill til klagen til forvaltningsmyndigheten. Jeg ber om at det blir gjort innen 17. juli 2023.

Det er også kommet innspill / uttale fra Kulturminnemyndighet til saken. Denne kom etter at styret hadde saken til førstegangsbehandling.

Det ventes at klagene vil bli behandlet i nasjonalparkstyrets møte den 14.-15. august 2023.

Da nasjonalparkforvalter som var opprinnelig saksbehandler i denne saken har gått over i ny stilling vil jeg være den som forbereder klagen til nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Hege Sæther Moen
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg
1 Geir Håvard Hjelde - klage Tverråkroken
2 Skæhkere sijte - Klage på vedtak Tverråkroken.docx

Mottakere:
VERDAL KOMMUNE
Skæhkere sijte
Geir Håvard Hjelde
Hanne Lena Wilks
(KOPITILTABELL)

Fra: Anders Børstad[anders@verdalsbruket.no]
Sendt: 16.07.2023 09:54:11
Til: Moen, Hege Sæther[hege.moen@statsforvalteren.no]
Tittel: Vedr. sak NP 23-2023

Hei,
Vedlagt er våre kommentarer til de innkomne klager og merknader.

Fortsatt god sommer!

Vennlig hilsen

Anders Børstad + 47 911 69 228
Værdalsbruket
Smålandsvegen 25, 7660 Vuku
Tlf. 740 75 130 • post@verdalsbruket.no
www.verdalsbruket.no

Værdalsbruket

Nasjonalparkforvaltningen
v/ Hege Sæther Moen
hesmo@statsforvalteren.no

Vuku, 12. juli 2023

Sak NP 23/2023

Viser til orientering om innkomne klager og innspill datert 30.06.2023.

Kulturmyndigheten etterspør bilder og informasjon om bruksverdi m.v. De skriver at de har oppfattet at behovet for ny hytte er begrunnet i at den eksisterende hytta er for liten. Det er en misforståelse. Behovet for en ny hytte er begrunnet i byggets tekniske tilstand. Tømmerkassen har vært utsatt for råte lenge, og mugglukten var påtrengende. For å bremse råteangrep er det lagt bordkledning utenpå tømmerveggen uten at det har løst problemet når råten først hadde etablert seg. Hytta har også et tilbygg i reisverk, og det har over tid kommet mye fukt inn i overgangen mellom den gamle og nye delen. Vår konklusjon var at det ikke var mulig å få en beboelig hytte bare ved å reparere eksisterende bygg. Bilder av hytta er vedlagt.

Det overrasker oss at Skjækerfjella rbd klager på vedtaket i nasjonalparkstyret. De er representert i nasjonalparkstyret, og etter det vi kan se ble det fattet et enstemmig positivt vedtak. Når det gjelder klagen, er det ikke slik at den gamle koia var uten utleiemulighet. Den har vært utleid siden den ble bygd, men utleien har vært på åremål. Ettersom den har vært utleid på åremål har den ikke vært lagt ut på vår hjemmeside. Det er således heller ikke riktig at hytta ikke har vært benyttet til kommersiell utleie. Det er krev inn leie hvert år så lenge hytta var i stand til å kunne brukes. Det er ikke riktig at dette er en ny utleiehytte. Utleien vil riktignok endres ved at den tilbys til allmennheten og ikke bare en leietaker, noe vi mener må være positivt. Antall bygninger i nasjonalparken forblir uendret. Vi er for øvrig av den oppfatning at ferdselen i denne delen av nasjonalparken er relativt beskjeden.

Geir Håvard Hjelde lister opp det han mener er rettigheter hans gård har på vår eiendom 200/1. Vi bestrider ikke at hans gård har rett til seter og beite. Etter utvisning er det også anledning til hogst av ved og tømmer til seterhusbehov, dersom seterdriften eventuelt skulle gjenopptas. Rettigheter utover dette eksisterer ikke. Det foreligger en rekke rettsavgjørelser i spørsmålet om jaktrett på våre eiendommer. Alle rettsavgjørelser etter kjøpet av eiendommene i 1912 har vært i Værdalsbrukets favør. Siste gang spørsmålet ble rettslig behandlet var i Jordskifteavgjørelse 12.10.2017 hvor retten skriver følgende:

> Retten ser heller ikke at det så langt er sannsynliggjort at det eksisterer småviltjakt som servitutt. Det bemerkes også at det er enighet om at Værdalsbruket hittil har disponert all jakt.

Den rett som foreligger til beite blir ikke berørt av at det bygges en ny hytte til erstatning for en gammel, heller ikke av hvem Værdalsbruket til enhver tid gir tillatelse til å utøve jakt på sine eiendommer.

Som nevnt ovenfor ser ikke Værdalsbruket at de innkomne klagene har noe reelt innhold og ber om at disse avvises og at det opprinnelige vedtaket blir stadfestet.

Med hilsen

ST 34/2023 Delegerte vedtak
DS 50/2023 Innvilget - ADM-2023-29 - Skjækra landskapsvernområde - NiN basiskartlegging - belegg av planter, sopp og lav
DS 51/2023 Innvilget 2023 - 32 - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - bruk av helikopter fra Nordvera - Bringsvollen - Torgrim Woll
DS 52/2023 Innvilget ADM 2023-34 - Blåfjella - Skjækerfjella og Lierne nasjonalpark - kartlegging av jaktfalk og kongeørn 2023 - NINA - Norsk institutt for naturforskning
DS 53/2023 Innvilget - ADM-2023-35 - Lierne nasjonalpark - motorferdsel i tilknytning til jakt i Langlia - Andreas Berg
DS 54/2023 Innvilget - ADM-2023-36 - Blåfjella-Skjækerfjella Lierne nasjonalpark - bruk av helikopter for transport av kommunale fellingsjaktlag og drone for kadaversøk - Snåsa og Verdal
DS 55/2023 Innvilget - ADM-2023-37 - Blåfjella Skjækerfjella - dispensasjon motorferdsel 2023 - 2024 - snøscooter til Bringsvollen - Ingjerd Trefjord og Torgrim Woll
DS 56/2023 Innvilget - ADM-2023-38 - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - barmarkskjøring i forbindelse med beitenæring 2023 - Harbakvollen seterlag
DS 57/2023 Innvilget - ADM-2023-39 - Blåfjella Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - forsterking av kjøretrase - Harbakvollen seterlag
DS 58/2023 Endringsvedtak - ADM-2023-40 - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - barmarkskjøring i forbindelse med beitenæring 2023 - Harbakvollen seterlag
DS 59/2023 Endringsvedtak - ADM-2023-41 - Blåfjella Skjækerfjella nasjonalpark - dispensasjon for motorferdsel - forsterking av kjøretrase - Harbakvollen seterlag
DS 60/2023 Innvilget - ADM-2023-42 - Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark - helikopterflyving overvåkingsprosjekt 2023 - NINA - Norsk institutt for naturforskning
ST 35/2023 Eventuelt